

1

INFORMATOR NAUKI POLSKIEJ - 1981

Wskazówki do zweryfikowania karty informacyjnej do indeksu nazwisk

Centrum Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej uprzejmie zawiadamia, że przystępuje do opracowania kolejnego (dwudziestego pierwszego) wydania INFORMATORA NAUKI POLSKIEJ.

W celu zaktualizowania danych zawartych w indeksie nazwisk Informatora, przesyłamy kartę z poświadczonymi przez nas danymi Obywatela(ki) z prośbą o ich weryfikację i uzupełnienie według niżej podanych wskazówek. Prosimy ponadto o wypisanie na karcie miejsc pracy i podpisanie karty w prawym dolnym rogu. Zweryfikowaną kartę prosimy odesłać do Centrum INTE w ciągu 10 dni od daty stempla pocztowego. W przypadku nie otrzymania odpowiedzi w terminie będziemy zmuszeni do zamieszczenia tylko tych danych, którymi dysponujemy.

Indeks nazwisk osób, wymienionych w Informatorze Nauki Polskiej powinien zawierać następujące informacje o każdej z osób:

- a) nazwisko i imię,
- b) tytuły i stopnie naukowe, np.: prof. zw., prof. nadzw., czł.rzecz. PAN, czł. koresp. PAN, doc., doc. kontr., dr hab., dr, mgr, inż. itp.,

- c) specjalność naukowa: nie wystarczy podać "prawo", "ekonomia", "historia" czy "nauki techniczne". Prosimy o sprecyzowanie dziedziny, w której Obywatel(ka) specjalizuje się,
- d) adres domowy: nr kodu, miejscowość, ulica, nr domu i mieszkania.

Równocześnie bardzo prosimy o zawiadomienie Redakcji o wszelkich przyszłych zmianach (w nazwisku, tytułach i stopniach naukowych, adresie, miejscu pracy, przejściu na emeryturę itp.).

Odpowiedzi prosimy kierować pod adresem: Centrum INTE, Redakcja Informatora Nauki Polskiej, 00-950 Warszawa, skr. pocz. 355, al. Niepodległości 186, pok. 309, tel. 25-53-10 lub 25-12-41 wewn. 212.

2

Dear Sirs,

We acknowledge the receipt of the following publications for which please accept our best thanks.

.....
.....
.....
.....

The reviews are scheduled for printing during the next months. We will be happy to see that you receive a specimen copy of our quarterly journal as soon as the reviews are published.

Yours faithfully
Prof. Tadeusz Czeżowski
E d i t o r

RUCH FILOZOFICZNY
A QUARTERLY JOURNAL
TORUŃ — UNIVERSITY
POLAND

D R U K
Printed matter

Prof. Dr. Tadeusz Czeżowski

WILNO

Uniwersytet

KARTKA POCZTOWA

Podemia i wie wyrzuciane
druki

UNIwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

SERIA A

KWIT Nr

14684

Ob.

Prof. Orerowski

wpłacił tytułem

należności za

1 teka artystyczna

1 album koncertowy

zł	gr
102	—
12	—
114	—

RAZEM

Bez odcisku pieczętki zakładu — kliniki — kwit jest nieważny

Pobrano słownie

dwadzieścia cztery

Toruń, dnia

9 stycznia 1956 r.

Podpis

Orerowski

6

przydział mieszkania pracowniczego
PRZYDZIAŁ MIESZKANIA PRACOWNICZEGO

Ob.
.....
/funkcja pracownika/

Na zasadzie § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 21 czerwca 1950 r. w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych /Dz.U.R.P. Nr 23, poz. 257/

/oznaczenie Zakładu pracy/

przydziela Obywatela i w budynku Nr
przy ul.
pozostającym w zarządzie
na podstawie lokal Nr
składający się z izb o łącznej powierzchnim²,
jako mieszkanie pracownicze.

Do zamieszkania z Obywatelą uprawnieni są poniżej wymienieni członkowie jego rodziny :

1.
2.
3.
4.

/Imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa wzgl. zajęcie/

Przyjęcie do wspólnego zamieszkania innych osób może nastąpić po uprzednim uzyskaniu pisemnego zezwolenia.

Obywatel obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o każdej zmianie osób, uprawnionych do wspólnego zamieszkania.

Do wymienionego mieszkania pracowniczego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu zobowiązań o obowiązkach wynajmującego i najemcy oraz ogólne przepisy o najmie co do wysokości czynszu i innych opłat związanych z użytkowaniem mieszkania. Wysokość czynszu i opłat określi administracja domu.

Niniejszy przydział uchyla moc wszystkich poprzednio wydanych przydziałów na wyżej wymieniony lokal,

Oś niniejszego przydziału przysługuje Obywatelowi prawo wniesienia zarzutów do Wojewódzkiej Komisji Lokalowej
..... w terminie 14 dni.

.....
(imię i nazwisko kandydata na 1 rok studiów wyższych)

....., dnia 19..... r.

OBYWATEL REKTOR

.....
.....
(nazwa szkoły)

W

PODANIE

Proszę o udzielenie mi na rok szkolny 19...../..... pomocy materialnej w postaci. *)

- 1) zasiłku pieniężnego przewidzianego dla studentów I semestru I roku studiów,
- 2) stypendium mieszkaniowego,
- 3) stypendium stołowego.

W załączeniu przedkładam..... zaświadczeń o stanie materialnym mojej rodziny, pozostającej we wspólnym ze mną gospodarstwie i oświadczam, że innych źródeł dochodu poza podanymi w załączonych zaświadczeniach, rodzina moja nie posiada.

Uzasadnienie mojej prośby podaję na odwrocie.

*) Niepotrzebne skreślić

Uzasadnienie prośby o pomoc materialną

Adres stałego miejsca zamieszkania:

.....
.....

.....
(podpis kandydata)

Materialy waste home

CENTRUM INFORMACJI NAUKOWEJ

TECHNICZKI I ERGONOMIcznej

Wydawnictwa Internacjonalne

Warszawa, Al. Niepodległości 186

00-950, skr. poczt. 355

06.

prof. dr Tadeusz Berowski

ul. Wornowska 20 m. 1

87-100 Toruń

19

S y m p o z j u m
Teoria poznania metafizycznego

Program

5 XII 1978 r. /wtorek/

godz. 10⁰⁰ - I posiedzenie - Stan badań z zakresu epistemologii i metodologii filozofii bytu /projektowani referenci: ks. K.Kłósak, ks. J.Herbut/

godz. 15³⁰ - II posiedzenie - Teoria bytu a inne dziedziny wiedzy. Przedmiot i punkt wyjścia /projektowani referenci: o. M.A.Krapiec, W.Stróżewski, A.B.Stępień/

6 XII 1978 r. /środa/

godz. 9³⁰ - III posiedzenie - Teoria bytu a inne dziedziny wiedzy. Wyjaśnienie i argumentacja /projektowani referenci: ks. J.Iwanicki, ks. S.Kamiński, ks. M.Molski, E.Nieznański/

Projektowany odczyt zbiorowy: Logiki nieklasyczne i perspektywę ich zastosowań w filozofii

Zagajenie dyskusji przez referentów - po 30 minut. Organizatorzy chcą akcent obrad postawić na dyskusjach. Zarejestrowane i autoryzowane będą podstawą do odpowiedniej publikacji.

Un de nos étudiants, Mons. Gościmiński nous mende une nouvelle mystérieuse. Hier, au soir, quand il s'attardait à son travail dans la chambre du cercle près de 9 heures, on cogna à la porte. Un homme étrange apparut sur le seuil vêtu à l'ancienne mode. Il tenait dans une main un instrument de musique inconnu, dans lequel Monsieur Gościmiński, très lettré, reconnut un erhote d'ancien trouvère et dans l'autre un petit sac. Il s'inclina avec grâce, posa le sac sur la table et disparut. Monsieur Gościmiński, un peu esprit fort chercha sous les tables, dans l'armoire du cercle et même dans les tiroirs, mais il ne trouva personne. Tout effaré il courut bien vite au portier, qui nous reste.

Le Doyen et d'autres pr
surtout de Monsieur
neur de briser le sceau.

rieux de mains mêmes

orsqu'il fut exilé au

vient de l'île d'A-

uses, que l'on ne

à une chaînette dor

qu'à l'ouïr ^{tous} tous les les

sent de joie. Je le

si va le porter dans

terre fut longtemps rava-

a autant de tombes et

e son du grelot merveille

té de coeur!

une pourpre noble et

leux et faites tinter la

efaceront de vos coeurs.

ux qui sont pensifs, et

et ceux qui sont troublés, - toute la gentille seigneurie.

/ teraz proszę wyjąć pieska , pokazać wszystkim
i zadzwonić /

Un de nos étudiants, Mons. Gościmiński nous mende une nouvelle mystérieuse. Hier, au soir, quand il s'attardait à son travail dans la chambre du cercle près de 9 heures, on cogna à la porte. Un homme étrange apparut sur le seuil vêtu à l'ancienne mode. Il tenait dans une main un instrument de musique inconnu, dans lequel Monsieur Gościmiński, très lettré, reconnut une rhote d'ancien trouvère et dans l'autre un petit sac. Il s'inclina avec grâce, posa le sac sur la table et disparut. Monsieur Gościmiński, un peu esprit fort chercha sous les tables, dans l'armoire du cercle et même dans les tiroirs, mais il ne trouva personne. Tout effaré il courut bien vite au portier, qui affirma de n'avoir vu personne. Mais le sac mystérieux nous reste. Ce n'est qu'aujourd'hui, en présence de Monsieur le Doyen et d'autres professeurs et membres illustres de notre faculté et surtout de Monsieur Consul de France, que nous avons le plaisir et l'honneur de briser le sceau.

Lettre d'Iseult la Blonde.

Seigneurs, vous plait-il de recevoir un don mystérieux de mains mêmes d'Iseult la Blonde? Tristan mon ami me l'a donné lorsqu'il fut exilé au pays de Galles. C'est un petit chien enchanté, qui vient de l'île d'Avallon: son poil est coloré de nuances si merveilleuses, que l'on ne saurait nommer sa couleur. Il porte au cou, suspendu à une chaînette d'or un grelot au tintement si gai, si clair, si doux, qu'à l'ouïr tous les cœurs s'attendrissent, s'apaisent, et se remplissent de joie. Je le confie à un jongleur de Tintagel, sage et rusé, qui va le porter dans votre lointain pays.

Des trouvères m'ont raconté, Seigneurs, que votre terre fut longtemps ravagée par un géant infâme, que dans votre pays il y a autant de tombes et de croix que de cœurs, pleins d'amertume. Que le son du grelot merveilleux puisse adoucir votre tristesse et la changer en gaieté de cœur!

Préparez, gentilles dames, une table recouverte d'une pourpre noble et riche, placez-y Petit Grû, le petit chien merveilleux et faites tinter la sonnette magique, tristesse, angoisse, regrets s'effaceront de vos cœurs. Iseult la Blonde vous mande son salut. Elle salut ceux qui sont pensifs, et ceux qui sont heureux, les mécontents et les désireux, ceux qui sont joyeux et ceux qui sont troublés, - toute la gentille seigneurie.

/ teraz proszę wyjąć pieska, pokazać wszystkim i zadzwonić /

Cassandre nous envoie une rose.

Belles Dames, doctes Seigneurs, acceptez de celle
Que Ronsard célébrait du temps qu'elle était belle,
Dans sa robe de pourpre une jeune et fraîche rose
Sous une douce aurore ce matin décroise.
Quand vous serez bien vieux , près de vos foyers
Dévidant ou lisant souvenez - vous de moi,
Et de ceux qui vous ont ce soir egayé
Prononcez mon nom et soupirez maintes fois.

/ proszę wyjać i pokazać różę./

Et voici une lettre de La Fontaine, qui nous envoie une cigale

Souvent le plus sévère vous souhaite le mieux!
Je n'ose vous présenter cette pauvre cigale.
Gaie et vive ce matin elle a fermé les yeux
Pour la première fois refusant un bal.
Mettez la bien en vue cette pauvre insouciante
Elle fut paresseuse comme une étudiante.

Et voici le texte de Corneille.

Tâchez à raffermir vos âmes ébranlées
^{Oh!}
~~Ad~~ fleurs de jeunesse en ces lieux rassemblés!
Qui voit votre zèle vous sauve de blâme
Le labour de vos jours affaiblit la trame,
La sueur de vos fronts inclinés ruisselle,
Et je crains de vous voir les victimes de votre zèle.
Recevez de ma main cette fidèle balance
Mesurez votre ardeur à votre prudence
~~Ad~~ un coté le repos et de l'autre le devoir
Ainsi de votre maître vous deviendrez la gloire.

De Boileau

^
Épître aux élèves du Collège Harmonique ^{x //} ou Art du séminaire. "

Salut jeunes disciples d'une nouvelle doctrine
Vous qui avez la gloire de suivre le cours
D'une pensée élégante, perspicace et fine
Au lieu de les maudire, bénissez vos jours
Ému par vos ^s efforts, par vos plaintes sincères
Je ^{vous} vous enseigner l'art du séminaire.....

Choisissez avant tout un aimable thème
On excelle le mieux ^{aux} les choses qu'on aime
Pensez -y nuits et jours, et chemin faisant
Pensez - y au théâtre, fleuretant et valsant
Et tâchez de répondre à un complément
" Ah Monsieur vous ~~mettez~~ mêlez tous les éléments
De L'élément badin isolez le lyrique
Car nous voila aux portes du Collège Harmonique
/ Collège Harmonique - collège où les muses habitent - site
des jeunes philologues/
A madame votre mère si parfois elle gronde
Dites"/ Dans vos discours la parabase abonde //
Faites plutôt ^{pré} prévaloir l'élément didactique! //
Ainsi vous habiterez un monde de technique.
Alors il vous sera et facile et léger
De votre séminaire éviter les dangers
Point a) de se taire, point b) dire des bêtises
Et vous ferez miracles dans vos analyses.

~~Extrait de~~

Lettre de Monsieur Lesage, auteur du " Diable Boiteux ".

Ah ! Mes amis, qu'on a tort d'avoir des diables pour amis - c'est pire que d'avoir des amis comme des diables. Asmodée le diable boiteux qui me fait visite toutes les fois qu'il s'échappe de la bouteille du magicien, me promène souvent dans toutes les villes du monde. Il soulève les toits, rend les murs transparents et me fait voir les faiblesses et les défauts humains. Je ne lui ai jamais parlé de votre ville - tout de même

C'était un soir de janvier, du joyeux carnaval, Asmodée perça de son vol l'atmosphère pleine de neige et me posa accroché à son manteau sur le clocher d'une église de votre ville tout près de l'Hôtel de ville.

" Or ça, dit le démon, vous êtes français, je veux vous offrir un spectacle qui vous intéressera."

D'un geste de sa main et par son pouvoir diabolique il souleva le toit de l'Université, une étroite maison grisée, qui ressemblait à un accordéon.

" Regardez me dit - il, au second étage, que voyez - vous?" " Une grande salle, répondis - je, une vingtaine d'étudiants en compagnie de leur professeur, une séance scientifique, sans aucun doute." " Observation superficielle" - dit le diable,

" mais je vous la rendrai utile, en vous indiquant les fils mystérieux, qui mouvent les personnages. Approchons - nous de la salle. Regardez - moi bien ces étudiants et remarquez leurs traits caractéristiques." " Mais je ne vois rien", répondis - je, " sinon qu'ils tremblent tous et gardent un silence absolu, tandis que le professeur leur adresse

une question sur la technique du roman. Le professeur doit être un tyran effroyable, un vrai bourreau de jeunes filles". " Pas le moins du monde" répondit Asmodée, c'est un homme gai, spirituel, excellent pédagogue avec

ça". " Ah! Je comprends + je un peu confus ce sont donc les élèves qui ont l'esprit épais et ne travaillent guère." " Vous moquez - vous?" s'écria

Asmodée, " ils sont intelligents et amis de lettres, autrement ils n'auraient point choisi une étude si peu ~~triviale~~ lucrative. Mais je crois qu'un des diables, mes confrères s'est mêlé de l'affaire. Il faut que maintenant ~~deux~~

de bons anges s'y mêlent." " Voilà des questions délicates" fis - je en soupirant, " on pourrait comparer l'enseignement d'un maître à une belle sonate, qu'on écoute avec indifférence, jusqu'à ce qu'on ^{ait} saisi le thème. C'est alors qu'on commence à la goûter et à l'apprécier!" " Peut être dit l'esprit gravement, mais il faut que la sonate ne soit pas par trop désagréable à l'oreille!" " Que voulez vous dire demandai-je ? " " Je veux dire compliquée de dissonances modernes " - répondit le diable. " Ah! voici de nouveau trois personnes qui manquent à la séance" fit il en jetant un regard scrutateur à la salle. " Voulez - vous savoir ce qu'elles deviennent? Une-confectionne des petits fours pour le thé du cercle le dimanche, la seconde malade sommeille au lit, tout en faisant un rêve charmant. Voulez - vous savoir à quoi rêvent les jeunes filles? Il lui semble ^{qu'en} ouvrant son Larousse elle y a trouvé une paire de nylon, et du rouge. Enfin la troisième hier à 9 heures du matin a commencé son devoir de grammaire et du manuel au lectorat. Elle y a passé toute la journée et toute la nuit et s'est endormi enfin, tout épuisée de fatigue, sans avoir encore fini son devoir. Sa famille en deuil l'a transporté dans son lit où elle rêve qu'un beau jour on diminuera les devoirs de grammaire et de manuel au lectorat. Mais passons autre. "

" Qui sont ces trois dames, assises à une table à part?" demandai - je ~~me~~ curieusement? " Chut! Ce sont les assistantes me souffla l'esprit. " Comment, ^{dame} cette blonde mélancolique couleur-de-miel, quel est son nom?" " Nomina sunt odiosa" - fit l'esprit gravement. " Je vous parlerai de toutes ces personnes, en leur donnant des titres de roman. La blonde que vous admirez ressemble à une fleur, donc nous lui donnerons le nom de " Roman de la Rose". D'ailleurs son âme est divisée en deux parties distinctes, tout comme le Roman de la Rose: une, pleine de délicatesse et de charme, et l'autre ^{sensée} vigoureuse et didactique. " Ah! les jolis yeux bleux, couleur de la mer, " m'écriais - je " mais ils devraient exprimer toujours le calme et le contentement au lieu de l'angoisse. "

" Et cette dame brune à l'oeil vif, qui m'a l'air d'une française? "

" Elle les- l'est à demi, répondit - l'esprit, tout en souriant à l'ai-

mable dame - nous lui donnerons, le nom de " Cruelle énigme" - un roman de Bourget. " et Pourquoi ? " ne soyez pas indiscret et demandez - le à ses admirateurs ".

" Et cet enfant prodige, auprès d'elle , avec un air ^{un} quelque peu renfrogné?"

" Nous lui donnerons le nom de l'Aiglon de Rostand, car on admirera un jour

" Le haut voler de sa plume dorée".

" ~~Cette~~ Ces demoiselles que vous voyez vis à vis de la table des assistantes sont des jeunes étudiantes . La première , au visage rose et épanoui, blondelette et dolcellette , comme le dit notre ami Rabelais, se glorifie d'avoir passé plus d'examens que les romanistes courbées sous le poids des années , que vous voyez en face de la chaire. Nous lui donnerons donc le nom de " Trophées" d' Hérodias. Auprès d'elle son amie pieuse et fine au visage ascétique mérite le nom de "~~Pilote~~ " Philotée " , " Et ^{est} ~~et~~ oiseaulet mignon et verdelet, qui chante et gazouille comme un pinçon? " " C'est la primadonne du cercle - comme elle est un peu étourdie nous l'appellerons ainsi qu'une charmante comédie de Musset! " On ne saurait penser à tout". Mais revenons

à nos moutons" j' allais dire à nos étudiants, dit le spectre. A droite voici la vieille garde du séminaire . Voyez comme elles sont courbées sous le poids des années, comme elles prennent part à la discussion d'une voix chevrotante. Au beau milieu sont assises la femme d'un philosophe et celle d'un bibliothécaire. Regardez moi bien en face, moi qui suis un diable sans peur ni reproche , je tremble ! Surtout la femme du philosophe me fait peur , c'est encore une ~~asantipa~~ ^{asantipa}, son amie la femme du directeur est encore mieux.

" Aïe, Aïe, Que fait - elle, elle se signe! Fuyons ! Et tout effaré le diable m'emporta sur une autre flèche d'église, d'où j'ai pu observer encore beaucoup de choses, que je ne saurais vous dire sans être indiscret.

Interpellé sur votre séminaire ~~me~~ le diable boiteux me répondit froidement

" J'en ai assez pour une année " nous allons y revenir le carnaval prochain.

Mais dites leur donc de ne pas trembler et de ne pas se signer.....

"Ce que je vous ~~m~~ande de sa part, en y ajoutant mes vœux secrets et mes sentiments les plus dévoués"

Signé Lesage.

20

To P. profesora J. Czerwikiego

Rektor zezwala na podział funduszu na 4 nagrody po 15 tys.
lecz nie może wskazyć go ponieważ ma niespodziewany wydatek
kilkudziesięciu tysięcy na dodatkowy koszt (prócz 6 ustalonych)
dla Promatora.

Pozatym możliwym mieć na porządek dzienny posiedzenie
Rady Wydziału spraw dodatkowych: „specjalnych” egzaminów
magisterskich z neofilologii.

27

Wykaz literatury do egzaminu z germanistyki jako
przedmiotu pomocniczego.

- I. Gramatyka niemiecka
- II. Elementarne wiadomości z gramatyki historycznej (kolokwium z ćwiczeń językowych)
- III. Zarys historii literatury niemieckiej
 - a) podręczniki historii literatury: Kluge lub Röhl
 - b) Lektura:
 - Okręś klasyczny: Wieland - Oberson
 - Lening - Laokoon; Hamburgische Dramaturgie; Nathan der Weise
 - Herder
 - Twórczość Goethego: Schillera
 - Okręś romantyczny: Hölderlin - Hyperion, Empedokles
 - Novalis - Heinrich v. Ofterdingen
 - Fieck - Der gestiefelte Kater
 - E. Th. A. Hoffmann - Das Fräulein von Scudery
 - Eichendorff - Aus den Leben eines Taugenichts
 - Realizm: Kleist - Woywódek (2 aktowy)
 - Grillparzer - " "
 - Gräbe - " (1 aktowy)
 - Heibel - Judith; Herkules u. Marianna
 - Gyges und sein Ring
 - Otto Luchowig - Der Erbfürst
 - Stifter - Woywódek
 - Freitag - Die Journalisten; Toll u. Haben
 - Rabbe - Der Hungerpastor
 - Storn - Der Schimmelreiter

Keller - Des grüne Heinrich. Lente von Seltschka.
Meyer - Jörg Jenatsch
Fontane - vor dem Sturm

Okresnowoosny:

Hauptmann - Die Heber; die versunkenen Glocken
Thomas Mann - Buddenbrooks; Der Zauberberg
Ludwig - Fran Sorge
Ernst - 27 bis (1 utwór)
Kolbenheyer - Paracelsus

Jen.

28

Ks. Pau Prof. Dr. J. Czerowski

Wniosek u sprawie wymagań z języka łacińskiego dla studentów
pedagogiki:

Studenti pedagogiki powinni uzyskać znajomość języka łacińskiego
z takim stopniem, aby przy pomocy słownika mogli zrozumieć proste
teksty łacińskie. Wobec tego nauka tego języka powinna obejmować:

- 1) gramatykę, flecję i składnię w zakresie ciałek klasycystycznych
- 2) lektur prostych i łatwiejszych prozaim łacińskich (Nepos, Rufus, Cezar,
Cicero) oraz łatwiejszy wybór poezji (wzrostem znajomości heksametrum).

Nauka powinna trwać 2 lata (6 semestrów) po 2-3 godzin tygodniowo i
koniec jej nie być bindnym egzaminem (kolokwium).

K. Toruń, d. 16. X. 1944.

Dr. J. S. S. S.

30
W sprawie studiów
z Tacitą w resaso-
manii do etnologii

Do honoru Pana Profesora
Czesławskiego.

W sprawie znajomości języka Kla-
ssyckich, Tacitą i gneri
w resasowaniu do studiów
etnologii i etnografii. Komunikuję
Pani Profesorowi uprzejmie, że
mi się zdaje, aby można było w tym
zakresie dać odpowiedź o pro-
mieści i poszerzyć problem pra-
sańskie.

Wojciech studiów etnologii
i etnografii na par excellence hu-
manistyce, a metatematycznie
znajomości języka Tacitąskiego Cy-
taty abstrakcyjnie. To też, niestety,
Szubeni pominęły, jak zdaje,
dotychczas Tacitą w miang stu-
diów - nieprzejmując na lestosach.
To byłoby postanowienie Rzeszy.
nominalnie.

Jedyną, która może być niemała
funkcją - to geograficzne, stoją
muszą niektóre egzamin z etno-
grafii, ponieważ jeżeli wykładają

jąco specjalności antropogeografii.
Jedyni ci niżej wymienieni
prewasiem Polscy gimnazjum
o typie pryncypialnym. Mają
ani tak dużo przedmiotów
układających się do magisterium,
że nie mogą, aby mogli jeszcze
w 4-5 latach dokonać iaciny.

Specjalistami-antropologami są
prewasiem humanistami i języka
swojego średniego wykształcenia.

Leżą tu namu należały
wrzucić pod uwagę naukę i
i naukę seminarijną. - Tylko
ani zajmując się antropologią,
leż żaden z nich nie chce
wrzucić się języku, a zwłaszcza
iaciny.

Podług więc, że do studiów
antropologii w zakresie specjalnym
należały przynajmniej 3-4 lata nauki
w szkole iaciny, może 3-4 lata węgierskiej
w szkole iaciny. - Owe
jednak należały również i bez
układających nauki na Stano-
wiskach, ponieważ nie pobierały
w studiach.

Geografów, którzy wprawdzie zdają
egzamin z antropologii, leż nie są
humanistami - należały również
i iaciny.

Kamuchowski

prof. dr. Basinska 31

O D Z W A

do całej społeczności Uniwersytetu im. Kołłątaja Rogozińskiego w Toruniu: pracowników Nauki, Administracji, Rodziców Akademickiej!

Do kraju wracają współrodacy - repatrianci ze Związku Radzieckiego. Po długich latach tęsknoty i tułaczki, stają znowu na ojczyźnej ziemi. Przyjmijmy ich szczerym sercem.

Wielu z nich nie ma należytego odzienia, a w wielu wypadkach, tylko kosa stanowi oaze ubrania. W takim stanie ludzie ci nie mogą nawet wyjść z wagonów kolejowych.

Czyż będziemy obojętni na ich nędzę, my, którym w wolnej Polsce nie brak ani chleba, ani odzienia?

PODZIELIMY SIĘ NASZĄ ODZIEŻĄ Z POWRACAJĄCYMI RODZIMAMI

Podzielmy się tak serdecznie, iżby nie odczuli gorzokości jałmużny, ale zrozumieli, że tu, w ojczyźnie, są przyjmowani jako członkowie jednej wielkiej Rodziny.

Z tym apelem rozpoczynamy zbiórkę odzieży na terenie całego Uniwersytetu. Prosimy o przynoszenie rzeczy w stanie używalności. Zbiórkę obejmujemy także zabawki dla dzieci i młodzieży. Wykorzystajmy tę chwilę, jako moment pedagogiczny w wychowaniu naszych dzieci. Niech i one podziela się swymi zabawkami z dzieckiem, które nie posiada żadnej zabawki. W Polsce nie może być miejsca dla dzieci samotnych.

Dary należy składać na ręce członków Sekcji Odzieżowej Komitetu Uniwersyteckiego Pomocy dla Repatriantów.

Przewodnicząca
Sekcji Odzieżowej Komitetu

/Doc. dr H. Basinska/

Wiadomości wydawnicze,
kalendarz warszawski

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

=====

Wiadomości wydawnicze

Publikacje jednostkowe

E. Gilson, T. Langan, A.A. Maurer: Historia filozofii współczesnej od Hegla do czasów najnowszych, przełożyli z ang. Bohdan Chwedeńczuk i Sylwester Zalewski /Inst. Wydawn. Pax, Warszawa 1977, S. XII, 787, cena w opr. 250 zł/. Książka jest czwartym tomem wielkiej historii filozofii pod redakcją Etienne Gilsona. Treść: Słowo od wydawcy; Przedmowa. Cz. I. T. L a n g a n , Filozofia niemiecka: I. Podłoże pokantowskie /Fichte, Schelling, Hegel, Marksizm-Leninizm/; II. Pierwotna rewolta egzystencjalistyczna /Kierkegaard, Nietzsche/; III. Poza pozytywizmem i psychologizmem /Dilthey, Husserl, Scheler, Nicolai Hartmann/; IV. Dwaj egzystencjaliści Niemiec /Heidegger, Jaspers/. Cz. II. E. G i l s o n , Filozofia francuska i włoska; V. Ideologia we Francji /Cabanis, Destutt de Tracy, Maine de Biran/; VI. Ideologia we Włoszech /Soave, Gioia, Romagnosi, Delficco/; VII. Odpowiedź chrześcijańska /De Bonald, De Maistre, De Lamennais, Bautain/; VIII. Reakcja filozoficzna we Francji i we Włoszech /V. Cousin, Rosmini, Gioberti/; IX. Pozytywizm francuski /Auguste Comte/; X. Następcy Maine de Birana we Francji /Ravaisson, Lachelier, Boutroux, Bergson/; XI. W duchu krytycyzmu /Renouvier, Hamelin, Brunschwig/; XII. W duchu scholastyki /Leon XIII, Neoscholastyka/; XIII. W duchu augustynizmu /A. Gratry, L. Ollé-Laprune, M. Blondel/; XIV. Filozofia włoska początków XX wieku /Croce, Gentile/; XV. Egzystencjalizm i fenomenologia we Francji /G. Marcel, Sartre, M. Merleau-Ponty, M. Dufrenne, P. Ricoeur/. Cz. III. A. A. M a u r e r , Filozofia angielska: XVI. Utylitaryzm /Bentham, J. S. Mill/; XVII. Filozofia ewolucji /Darwin, Spencer, Emergentyści L. Morgan i S. Alexander/; XVIII. Idealizm /Coleridge, Bradley, Bo-

sanquet/; XIX. Humanizm pragmatyczny /F. C. S. Schiller/; XX. Powrót do realizmu /G. E. Moore, B. Russell, A. N. Whitehead/; XXI. Język i metafizyka /Wittgenstein, Carnap, Ayer, Analitycy z Cambridge i z Oksfordu/. Cz. IV. A. A. M a u r e r , Filozofia amerykańska: XXII. Początki /Filozofujący teologowie, C. Colden i początki filozofii przyrody, Początki filozofii społecznej i politycznej, Th. Jefferson/; XXIII. Transcendentalizm /R. W. Emerson/; XXIV. Idealizm szkół /B. P. Bowne, J. Royce/; XXV. Odnowienie realizmu /Nowy realizm, Santayana; XXVI. Pragmatyzm /Peirce, James, Dewey/ Epilog. Przypisy. Indeks nazwisk

Święty Augustyn, O Państwie Bożym przeciw poganom ksiąg XXII, przełożył i opracował Wiktor Kornatowski /Instytut Wydawniczy Pax Warszawa 1977. Tom I. S. 520, ilustr., tom II w przygotowaniu, cena w opr. t. 1/II 450 zł/. Treść tomu I: Wstęp Tłumacza; Bibliografia; Retractationes /Sprostowania/, 2,43; List do Firmiusa; O Państwie Bożym, Księgi I - X; Przegląd treści; Spis ilustracji.

Martin Heidegger: Budować, Mieszkać, Myśleć - Eseje wybrane. Wybrał, opracował i wstępem opatrzył Krzysztof Michalski; tłumaczyli K. Michalski, K. Pomian, M. J. Siemek, J. Tischner, K. Wolicki /Czytelnik Warszawa 1977. S. 348, cena w opr. 100 zł/. Wstęp /s.25/ objaśnia: "Eseje zawarte w tym tomie skoncentrowane są wokół kwestii : kim jest człowiek dzisiejszy? Co w decydujący sposób określa naszą dzisiejszą, niepowtarzalną sytuację? Jaki wspólny sens kryje się za współczesną nauką, techniką, sztuką? Próba odpowiedzi, jaką podejmuje Heidegger w wybranych tu dziesięciu esejach , pozwala zarazem uchwycić specyfikę jego własnego sposobu myślenia. Wszystkie

przełożone teksty pochodzą z późniejszego okresu twórczości Heideggera. Tylko wykład "Co to jest metafizyka?" jest wcześniejszy. /.../ Wybór został skonsultowany z prof. Heideggerem". Treść: K. Michalski - Heidegger; 1. Czym jest metafizyka?; 2. Czym jest metafizyka? - Posłowie; 3. Czym jest metafizyka? - Wprowadzenie; 4. List o "humanizmie"; 5. Czas światobrazu; 6. Cóż po poecie? 7. Pytanie o technikę; 8. Nauka i namysł; 9. Przewycięzanie metafizyki; 10. Budować, Mieszkać, Myśleć; Nota bibliograficzna; Słownik terminologiczny.

Wolter: Aforyzmy, wybrał i wstępem opatrzył Michał Mroziński /Państw. Instytut Wydawniczy Warszawa 1976. S. 70, cena 15 zł/. Kolejna pozycja ozdobnie wydawanej "Biblioteczki aforyzmów", zawierająca myśli wybrane z dzieł Woltera w wydaniach polskich, tłumaczonych przez różnych tłumaczy. Zbiór zawiera 323 pozycji na różnorodne tematy w bardzo szerokim zakresie stosunków społecznych i filozofii.

Historia dialektyki marksistowskiej od powstania marksizmu do etapu leninowskiego. Zespół autorski M. Rozentel i in., tłum. z ros. S. Jędrzejewski /Książka i Wiedza, Warszawa 1977. S. 615, cena w opr. 120 zł/. Wstęp wyjaśnia: "Celem książki jest przeanalizowanie procesu, w toku którego - na podstawie krytycznej recepcji całego doświadczenia wcześniejszego rozwoju filozofii oraz najnowszych danych nauki i praktyki historycznej ludzkości - twórcy marksizmu opracowywali teorię dialektyki materialistycznej. /.../ Analizę procesu rozwoju dialektyki materialistycznej doprowadzono do momentu, od którego rozpoczyna się nowy etap historyczny, związany z imieniem Lenina. /.../ Podstawowe zadanie niniejszej książki

35

polegało na tym, aby wykazać, że dzięki marksizmowi metoda filozoficzna w sposób zgodny z prawidłowościami osiągnęła swą najwyższą i naukową formę, adekwatną do realnej rzeczywistości i do ~~wsk~~ obiektywnych praw jej rozwoju". Treść; Wstęp; I. Proces powstawania dialektyki materialistycznej /1. Krytyka i przetworzenie przez Marksa i Engelsa idealistycznej dialektyki Hegla w duchu materializmu; 2. Rola marksistowskiej teorii rozwoju społecznego w kształtowaniu materialistycznej dialektyki; 3. Rewolucyjny krytycyzm i skuteczność dialektyki marksistowskiej/; II. Uzasadnienie i rozwinięcie dialektyki materialistycznej w "Kapitale" Marksa /4. Problemy analizy jakościowej i ilościowej; 5. Problem sprzeczności dialektycznej; 6. Prawo negacji negacji; 7. Dialektyka tego, co abstrakcyjne, i tego, co konkretne; 8. To, co logiczne i to, co historyczne; 9. Dialektyka istoty i zjawiska; 10. Substancja i zasada monizmu w "Kapitale"; 11. Logiczna struktura systemu kategorii/; III. Rozwinięcie dialektyki materialistycznej w pracach Engelsa oraz współbojowników i uczniów Marksa i Engelsa /12. Znaczenie prac Engelsa dla rozwoju dialektyki materialistycznej jako nauki; 13. Dialektyka w pracach współbojowników i kontynuatorów Marksa i Engelsa; 14. Dialektyka Marksa i Engelsa a współczesna filozofia burżuazyjna/; Zakończenie. Wykaz cytowanej literatury.

Stanisław Jedynak: Etyka polska w latach 1863-1918 /Myśli i ludzie, Wiedza Powszechna Warszawa 1977. S. 464, cena 40 zł/. Autor pisze /s. 6/: Oprócz problemu przedmiotu etyki, sporu o wartości, kwestii uzasadnienia wypowiedzi etycznych oraz zagadnienia psychologii i socjologii moralności, zwracałem uwagę na problemy pracy, kolektywizmu i egoizmu, wolności, równości, braterstwa, wojny i

36

pokoju, ojczyzny, szczęścia, miłości i małżeństwa oraz etyki osobistej. W pracy wyróżniłem trzy zasadnicze okresy zainteresowań etyką: okres pozytywistyczny /który nastąpił po 1863 r./, okres antypozytywistyczny /wyraźnie kształtujący się już od połowy lat osiemdziesiątych/ i okres młodopolski /od lat dziewięćdziesiątych do 1918 r./. Treść: Wstęp; Etyka pozytywistyczna; Reakcja antypozytywistyczna w etyce; Początki etyki marksistowskiej; Etyka w latach 1895-1918. Wybór pism: W kręgu dyskusji pozytywistycznych /Aleksander Świętochowski, Adolf Dygasiński, Eliza Orzeszkowa, Władysław Kozłowski, Julian Ochorowicz, Bolesław Prus/; Krytyka etyki pozytywistycznej /Henryk Struve, Wojciech Dzierżycki, Stanisław Krusiński, Ludwik Krzywicki, Edward Abramowski, Wacław Nałkowski, Stanisław Brzozowski/; Refleksje etyczne w latach 1895-1918 /Józefa Kodisowa, Kazimierz Twardowski, Jerzy Kurnatowski, Władysław Biegański, Wincenty Lutosławski, Witold Rubczyński/.

Prof. dr Kazimierz Sośnicki - Materiały na sesję naukową,
redaktor prof. dr Ludwik Bandura /Gdańskie Towarzystwo Naukowe,
Wydział I Nauk Społecznych i Humanistycznych, Komisja Pedagogicz-
na, Gdańsk 1977. S. 58/. Sesja została odwołana zgodnie z ostatnią
wola Zmarłego. Treść: Ludwik B a n d u r a - życie i dzieło prof.
Sośnickiego; Tadeusz C z e ż o w s k i - Elementy filozoficzne
w pracach K.S.; Maria L i p o w s k a - Dydaktyka jako teoria i
praktyka w ujęciu K.S.; Kazimierz M o r o z - K.S. jako teoretyk
wychowania; Józef P o d g ó r e c z n y - K. S. /1883-1976/,
działacz społeczno-oświatowy. Wykaz prac naukowych Kazimierza
Sośnickiego.

Nowe specjalności w nauce współczesnej. Materiały z posiedzeń
Konwersatorium Naukoznawczego PAN, zespół redakcyjny Tadeusz Ko-
tarbiński, Wanda Osińska, Eugeniusz Geblewicz /PAN, Zakład Hist.
Nauki, Oświaty i Techniki. Ossolineum Wrocław-Warszawa, 1977. S.
296, cena 65 zł/. Jest to trzeci tom materiałów, poprzednio uka-
zały się tomy: "Problemy epistemologii pragmatycznej" /1972/ i
"Powstawanie nowych dyscyplin naukowych" /1973/. Treść: Od Redakcji
; Julian K r z y ż a n o w s k i - Paremiologia i jej miejsce
wśród nauk humanistycznych; Janusz C h m i e l e w s k i - Orien-
talistyka tradycyjna i nietradycyjna; Zygmunt P o n i a t o w s -
k i - Religioznawstwo, stara czy nowa dyscyplina?; Zdzisław K o -
w a l e w s k i - Teoria polityki naukowej jako nowa wyodrębnia-
jąca się nauka; Stefan Z i e m s k i - Powstanie i rozwój nauki
o czasie; Mieczysław L u b a ń s k i - Informatyka i teoria in-
formacji, nowe dyscypliny naukowe; Włodzimierz M i c h a j ł o w
- Soziologia, nauka o ochronie i kształtowaniu środowiska; Edward
W i ę c k o - Rozwój ochrony przyrody podstawą kształtowania się
dyscypliny naukowej; Bohdan P a s z k o w s k i - Elektronika
jako nowa dyscyplina naukowa, jej stan obecny i możliwości rozwo-
jowe; Adam U r b a n e k - Biologia współczesna i drogi jej roz-
woju; Szczepan S z c z e n i o w s k i - Powstanie nowych dyscy-
plin naukowych w ramach nauk fizycznych. Indeks nazwisk.

Olof Gigon: Die antike Philosophie als Massstab und Realität
/Artemis Verlag Zürich 1977. S. 520, cena w opr. 88 F szw/. Zapo-
wiedź wydawnicza podaje: Aus Anlass des 65. Geburtstages /28. Ja-
nuar 1977/ von Olof Gigon, Altphilologe und Philosophiehistoriker
an der Universität Bern, erscheint dieser Sammelband mit 10 Auf-

sätzen und Vorträgen des Verfassers, deren 4 bisher nicht veröffentlicht wurden. Sie setzen bewusst zwei Schwerpunkte, die heute jeder Umgang mit unserer geschichtlichen Vergangenheit beachten muss. Während das Interesse an der uns umgebenden Natur keiner Begründung bedarf, ist die Frage nach der Relevanz des geschichtlich Vergangenen für uns durchaus offen und muss immer wieder neu gestellt und beantwortet werden. So kreisen denn die vier ersten Kapitel um das Problem, in welcher Weise uns die antike Philosophie heute berührt, wie weit sie zur Lösung unserer Probleme etwas beiträgt und schliesslich, wie weit die Antike Fragestellungen und Denkformen entwickelt hat, die uns verlorengegangen sind und die neu zu vergegenwärtigen unser eigener Nutzen wäre. Den zweiten Schwerpunkt bilden sechs Beiträge, die der Interpretation antiker philosophischer Texte gewidmet sind und das Phänomen der Aneignung der griechischen Philosophie durch die Römer behandeln. Die Umformung des Selbstverständnisses der Römer durch das griechische Denken ist ein faszinierendes Schauspiel. Zwei der vornehmsten Zeugen dieser Umwandlung kommen in diesem Band zum Wort: Cicero, der Politiker und Philosoph, und ^HHoraz, der Dichter und Philosoph. **Treść:** I. Die Antike und die Probleme der Gegenwart; II. Das Problem der Objektivität in der antiken Philosophie; III. Probleme antiker philosophischen Ethik; IV. Der Begriff der Freiheit in der Antike; V. Cicero und die griechische Philosophie; VI. Studien zu Ciceros De republica; VII. Literarische Form und philosophischer Gehalt von Ciceros De legibus; VIII. Bemerkungen zu Ciceros De officiis; IX. Posidoniana - Ciceroniana - Lactantiana; X. Horaz und die Philosophie. Bibliographischer Nachweis. Anmerkungen. Bibliographie 1935-1976. Vita.

Max Scheler im Gegenwartsgeschehen der Philosophie. Im Auftrag der Deutschen Gesellschaft für phänomenologische Forschung hrsggeg. von Paul Good /Franke Verlag Bern-München 1975. S. 288, cena w opr. 74 fr szw./. Sprawozdawca streszcza: Der vorliegende Band, anlässlich des hundertsten Geburstages von Max Scheler /1874-1928/ entstanden, vereinigt 20 Aufsätze Der I. Teil "Zur Person und ~~Werk~~^{Werk}" enthält 5 Skizzen zu einem Persönlichkeitsbild /M. Heidegger, H.G. Gadamer, H. Plessner, E. Kuhn, A. Dempf/ sowie 9 Briefe Schelers an Karl Muth. Die Teile II-IV befassen sich systematisch mit Schelers phänomenologischem Ansatz /Teil II: H. Rombach, L. Landgrebe, M. Theunissen, P. Good, W. Welsch, E. Avé-Lallemant/, mit Schelers Konzeption einer philosophischen Anthropologie /Teil III: A. Gehlen, J.H. Schoeps, E. Ströker, D. Wyss und G. Hauptmann/, sowie /Teil IV/ mit einzelnen Fragen zur Wissenssoziologie /H.J. Lieber/, zur politischen Philosophie /I. Fettscher/ und zur Sprache Schelers /J.M.Bocheński/. Der von E. Avé-Lallemant verfasste bio-bibliographische Anhang beschliesst den Band mit einer Kurzbiographie und einem Werk- und Literaturverzeichnis.

Leo Adler: Ludwig Wittgenstein, Eine existenzielle Deutung /S. Karger, Basel und München 1976. S. X, 110, cena w opr. dol. 18,50/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Dieses Buch will als Einspruch gegen ein Philosophieren verstanden sein, das die Argumentation in die Destruktion und den Menschen in die Hoffnungslosigkeit entlässt. Innerhalb der während der letzten zweieinhalb Jahrzehnte in rapidem Anwachsen begriffenen Sekundärliteratur über Ludwig Wittgenstein markiert die Darstellung von Leo Adler den

erstmaligen Versuch, die radikalen Thesen des Philosophen mit der Person Wittgensteins in existenzialen Einklang zu bringen".
Tresć: Vorwort; I. Wittgenstein - eine tragische Existenz; II. Der Tractatus logico-philosophicus /Einführung, Wittgensteins neue Welt, Die Welt und der Mensch. Aufhebung des Menschen als Subjekt, Wittgensteins Panmundismus, Das Mystische, Stellung der Ethik, Wittgensteins Einstellung zum Tode, Der Anti-Sokrates, Der Tractatus im Gleichnis der Leiter/; III. Die Philosophischen Untersuchungen /Verwerfung des Tractatus, Wittgensteins modifizierte sprachtheoretische Destruktion der Philosophie, Der sprachlose Solipsismus/; IV. Stellennachweis und Anmerkungen; V. Bibliographie.

Ost-West Begegnung in Österreich^r, Festschrift für Eduard Winter zum 80. Geburtstag. Herausgegeben von G. Oberkofler und E. Zlabinger. /Hermann Böhlau Nachf. Wien-Köln-Graz 1976 4° s.364/.
W książce znajdują się następujące artykuły związane z filozofia:
Jan Berg, Bolzanos Metaphysik. Robert Duchon, Une tentative manquée entre la Bohême et la France dans la première moitié du XIXème siècle: Un projet de lettre de M.J. Fesl à Victor Cousin; Henryk Moese, Über eine "Bildungskonzeption der Methoden"; Von Bacon und Descartes bis zu Bolzano; Maria Pavlíková, Bernard Bolzano und Augustin Smetana; Ludvik Svoboda, Augustin Smetana's Philosophie der Geschichte.

Alain Gras: La Futurologie /Collection "Clefs", Seghers, Paris 1976. S. 210/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "La crise actuelle

fait nettement ressortir les ambiguïtés de la prospective traditionnelle, scientifique et optimiste. Ily a place aujourd'hui pour une recherche ~~sur~~^{sur} l'avenir - et non de l'avenir - à la fois indépendante et plus critique. Ainsi se constitue un champ futurologique, véritable répertoire de méthodes, d'outils conceptuels et d'hypothèses évolutives, mis à la disposition de tous, afin que chacun puisse penser son destin et, par-là même, agir. Le but de cet ouvrage est de révéler ce champ futurologique." Treśó: Introduction; 1. Une prospective sans surprise; 2. Du simple au complexe en futurologie, Modèles et scénarios; 3. Futurologie quantitative; 4. L'analyse de système en prospective; 5. Anthropologie prospective; 6. La prospective de la rupture comme prolongement de la théorie générale des systèmes; 7. Conclusions. Annexes; Selection bibliographique.

Essais de la théorie du texte. Coll. "La Lettre", dir. Charles Bouazis /Éditions Galilée, Paris 1973. S. 219, cena 42 F/. Sprawozdawca pisze: "E^Essais qui, pour être d'un champ commun, ne prétendent pas le couvrir ni montrer ce qui le constitue mais ce qui l'agite; études de la théorie du texte qui se réfléchit par sa propre critique, ce qui se définit comme code". Treśó: Charles Bouazis - L'espace indécié de la théorie du texte; d'Arco Silvio Avalle /Turyn/ - La sémiologie de la narrativité chez Saussure; Jens Ihwe /Amsterdam/ - Aspects empiriques et aspects théoriques d'un modèle de littérarité basé sur un modèle de la communication verbale; Teun A. Van Dijk /Amsterdam/ - Modèles génératifs en théorie littéraire; Peter Madsen /Ko-

penhaga/ - Poétiques de contradiction; Charles B o u z i s -
L'analyse structurale de la suppléance du texte; Per Aage B r a -
n d t /Kopenhaga/ - La pensée du texte /de la littéralité à la
littérarité/. Noty bibliograficzne.

Guthrie /Sir W.K.C./: A History of Greek Philosophy. Vol. IV,
Plato, the Man and his Dialogues, Earlier Period /Cambridge Uni-
versity Press, 1975. S.XVIII, 603, cena w opr. £ 12/. Tom kolej-
ny pięciotomowego dzieła, którego tom pierwszy ukazał się w r.1962
/zob. Ruch Filoz. XXII, s. 308b/.

Athenagoras N. Zakopoulos: Plato on Man /Philosophical Lib-
rary, New York 1975. S. 142, cena dol. 7,50/. Sprawozdawca stresz-
cza: "Plato's views are organized around such headings as problems
of definition, accounts of the origins of the soul, its parts,
its relationship to the body, and the ideas of immortality. As-
pects of Plato's theory receive attention ~~mainly~~ ^{mainly} to reinforce the
thesis that Plato believed firmly in the immortality of the soul
as the individual self-~~existence~~ ^{existence} and continued self-identity.
Two special appendices introduce comparative considerations bet-
ween Platonic and contemporary views on the theory of man, mainly
those of the psychoanalytic, behavioristic and humanistic psychol-
ogies of man. References to recent authorities abound in the dis-
cussion as well as the notes".

Giambattista Vico's Science of Humanity, edd. G. Tagliacozzo
a. D. P. Verene /John Hopkins Univ. Press Baltimore Md., 1976,

S. XXX, 497, cena dol. 16,50/. Sprawozdawca streszcza: "This collection of 30 essays shows the international character and humanistic focus of Vico studies. Part I examines the internal genesis of the New Science, which is logically but not historically based on the identity between the true and the humainly made. Vico recovers the Graeco-Roman unity between philosophy and rhetoric, the philological and the mythic views of language. Part II consists of papers by Mathieu and Pompe, Welsh and Hughes, on Vico's concept of history and historical knowledge. Truth unfolds itself variously in history trough the imaginative universal, which we grasp by self-reflection on human nature in our lives and stories. Part III ranges widely in comparing Vico with: Hobbes and Spinoza, Kant and Dilthey, Marx and Husserl, Cassirer and Wittgenstein. The highlight of Part IV is Hampshire study of the Vico-Joyce middle way between a definition of human nature as an unchanging structure of powers and needs, and a definition of human nature as essentially always changing and as open to development without limits. Theory and praxis constitute the theme of Part V, which includes the English translation of Vico's *Principi di una scienta nuova intorno alla commune natura della nazione*. There is a 25-page Bibliography of books, articles and reviews on Vico in English.

Nathaniel Lawrence: Alfred North Whitehead, A Primer of his philosophy /Twayne New York/Boston 1974. S. 192, cena dol. 6,95/.
Sprawozdawca streszcza: Tis is a moderately technical and largery sympathetic exposition of Whitehead's philosophy of organism. Initial chapters provide a brief biography /1861-1947/ and sketch

in bold strokes the structural dynamics of the system. Later chapters provide in more detail analyses of the actual occasion, societies of occasions societies of occasions, and the complex phases of concrescence associated with consciousness and perception. The closing chapter is a sensitive evocation of the centrality to Whitehead's philosophy of Valuation and God.

Oliver W. Holmes: Human Reality and the Social World. Ortega's Philosophy of History /Univ. of Massachusetts Press, Amherst Mass, 1975. S. XI, 175, cena dol. 12,50/. Sprawozdawca streszcza: This study of José Ortega y Gasset's /1873-1955/ philosophy of history is grounded in an examination of his notion of "human life" as the radical or fundamental reality. The key element here is O's conception of the historicity of human reality. With this as the background the A. proceeds to examine what O. meant by the social world, treating first his concept of "generation" and, finally, what is History. The book is the first in English to connect O. with Neo-Kantism, Phenomenology, and Historicism - all of which throws additional light on O's philosophy of history, both man as history and history as generations. The numerous quotes from Ortega are translated by the A. and in many instances are improvements of what already appear in English.

Hector-Neri Castaneda: Action, Knowledge and Reality /W.S. Sellars/ /Bobbs-Merill, Indianapolis, Ind., 1976. S. VIII, 364, cena dol. 17/. Tom jest zbiorem esejów, przedtem niepublikowanych, mających za przedmiot poglądy filozoficzne Wilfrida Sellarsa. Treść: 1. Sellars on Practical Reason; 2. Some Reflections on

Oddział PTF w Poznaniu miał 49 członków i zorganizował 8 posiedzeń naukowych

Oddział PTF w Toruniu liczył 44 członków. Koła w Olsztynie i w Białymstoku zaprzestały działalności i zostały rozwiązane; zorganizowano 10 posiedzeń naukowych.

Oddział PTF w Warszawie miał 125 członków, zorganizowano 9 posiedzeń naukowych.

Oddział PTF we Wrocławiu miał 49 członków i zorganizował 6 posiedzeń naukowych.

Zespół Teorii Poznania i Metodologii Nauk został zorganizowany w ramach Oddziału Krakowskiego PTF pod kierownictwem prof. I. Dąb-
skiej; prace zespołu nawiązują do problematyki, która była przed-
miotem badań Seminarium z teorii nauki, prowadzonego w latach 1965-
1975 przez prof. Dąbską w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN.
W programie pierwszych posiedzeń przewiduje się referaty: J. P e -
r z a n o w s k i - Uwagi o esencjalizmie /20 II i 5 III 86/ oraz
E. P a c z k o w s k a - Psychologia wobec nauk humanistycznych,
Dilthey-Brentano-Twardowski /19 III i 2 IV/. Adres Zespołu /Dr Je-
rzy Perzanowski, Zakład Logiki IFUJ, ul. Grodzka 52, 31-044 Kraków.

Komisja Filozofii i Socjologii Oddziału PAN w Katowicach. Na
wniosek Prezydium Oddziału PAN w Katowicach w dniu 20 grudnia 1975
r. odbyło się zebranie konstytucyjne Komisji Filozofii i Socjologii,
na którym wybrano skład Zarządu Komisji: przewodniczącego Janusza
Sztumskiego, dwóch zastępców przewodniczącego: Józefa Bańkę i Gab-
riela Krausa oraz sekretarza Tadeusza Banaszczyka. Komisja obejmuje
swym zasięgiem cztery województwa: katowickie, opolskie, bielskie
i częstochowskie, skupiając w sumie 35 członków, tj. czynnych za-

wodowo przedstawiciele filozofii i socjologii.

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zaznaczył uroczystym obchodem w dniu 7 marca 1976 trzydziestolecie swego istnienia. W składzie Wydziału pracuje 11 profesorów, 13 docentów i 8 doktorów habilitowanych. Wydział dzieli się na cztery sekcje: filozofii teoretycznej, filozoficzno-społeczną, filozoficzno-psychologiczną oraz filozofii przyrody. W ciągu trzydziestolecia przeprowadzono 25 przewodów habilitacyjnych, 186 przewodów doktorskich i wydano 1526 dyplomów magisterskich; pracownicy naukowcy Wydziału opublikowali 119 książek i 2098 rozpraw i artykułów. W ramach uroczystości jubileuszowej został nadany prof. Władysławowi Tatarkiewiczowi doktorat honorowy.

Wydział Filozofii i Socjologii 1975. Komunikat pt. "Naučnája informacija po filozofii i sociologii /Voprosy Filozofii 1975, 11/" zawiera wiadomość o działalności Instytutu Informacji Naukowej w zakresie nauk społecznych przy Akademii Nauk ZSRR /tzw. INION/ - kierownikiem wydziału nauk filozoficznych Instytutu jest prof. dr A. I. Rakitov; Instytut wydaje od r. 1972 dwie serie informacyjne: "Referativnyj Żurnal: Obščestvennye Nauki za Rubežom - Filozofija i Sociologija" oraz "RŽ Obščestvennye Nauki v SSSR - Filozofskie Nauki". Serie te wydawane są ok. 4 razy rocznie; w latach 1974/75 opublikowano ok. 800 analiz z artykułów i książek autorów zagranicznych oraz ok. 400 analiz z książek autorów radzieckich. Prace te wykonują specjaliści poszczególnych dyscyplin współpracownicy Akademii, Uniwersytetu Moskiewskiego i innych instytucji naukowych. Obok serii wydawane są tematyczne "Sborniki" a także przeglądy naukowo-analityczne poszczególnych problemów, tendencji

47
filozoficznych, szkół itp. /np. w r. 1976 ma się ukazać taki zbiór
analiz pt. "Filosofskie problemy estestvoznanija v SSSR"/.

Australasian Association for Logic, nieczynna od pewnego
czasu wznowiła swą działalność w r. 1975. Adres: M. A. McRobbie,
Secretary, Australasian Association for Logic, Department of
Philosophy, Research School of Social Science, The Australian
National University, Canberra, A.C.T. 2600, Australia.

Zjazdy i konferencje

XVI Międzynarodowy Kongres Filozoficzny odbędzie się 27 VIII - 2 IX 1978 w Düsseldorfie /NRF/ na temat ogólny "Filozofia i koncepcja wszechświata w naukach współczesnych". Tematy posiedzeń plenarnych i sekcyjnych: 1/ The Idea of the Universe, 2/ Modern Biology and its Challenge to Philosophy, 3/ Consciousness, the Brain, and the External World, 4/ Scientific and Other Types of Rationality, 5/ The Problem of Scientific Justification of Norms, 6/ The Mastering of Scientific and Technological Progress, 7/ The Successes and Limitations of Mathematization, 8/ Controversies about Universals Today. Organizatorem kongresu z ramienia Międzyn. Federacji Towarzystw Filoz. /FISP/ jest Allgemeine Gesellschaft für Philosophie in Deutschland. Przewodniczącym miejscowego komitetu organizacyjnego jest prof. Alwin Diemer. Adres Sekretariatu: Düsseldorfer Messegesellschaft NOWEA - Weltkongress Philosophie, 4000 Düsseldorf 30. Językami obrad będą angielski, francuski, niemiecki, a na plenarnych posiedzeniach inauguracyjnym i końcowym także rosyjski i hiszpański /z jednoczesnym tłumaczeniem/. Opłaty dla uczestników aktywnych: do 31 XII 76 - DM 170, do 31 XII 77 - DM 200, później - DM 230, dla osób towarzyszących DM 100, dla studentów DM 50.

Ogólnopolski Zjazd Filozoficzny odbędzie się, 27 myśl uchwały Komitetu Nauk Filozoficznych PAN z 22 II 1976 r., w Lublinie, w czerwcu 1977 r. Tymczasowy program obejmuje: P o s i e d z e n i a p l e n a r n e : W dniu pierwszym Zjazdu referat T. M. J a r o s z e w s k i e g o "Zadania filozofii w Polsce w świetle uchwał VII Zjazdu PZPR" oraz referat M. F r i t z h a n d a "Socjalistyczny styl życia jako problem teoretyczny"; w dniu końcowym

Zjazdu - sprawozdania z prac sekcji /po 10 minut/ oraz określenie zadania filozofii polskiej w najbliższym pięcioleciu. S e k c j e : 1/ Filozoficzne problemy człowieka i osobowości /przew. T. M. Jaroszewski/; 2/ Zagadnienia materializmu historycznego /przew. J. Ładosz/; 3/ System wartości a kształtowanie socjalistycznego sposobu życia - dwie podsekcje, etyki i estetyki /przew. M. Michalik/; 4/ Historia filozofii /przew. J. Legowicz/; 5/ Społeczny kontekst poznania /przew. Z. Cackowski i J. Kmita/; 6/ Filozofia nauk przyrodniczych /przew. Z. Augustynek/; 7/ Filozoficzne zastosowania logiki /przew. S. Surma/. Komitet przygotowawczy Zjazdu stanowi Prezydium KNF PAN /adres: Sekretarz naukowy KNF dr Stefan Sarnowski, ul. Krakowskie Przed. 3 - 00-047 Warszawa/. Biurem organizacyjnym Zjazdu w Lublinie kieruje doc. dr C. Czarnecki /UMCS, Pl. Litewski 5, 20-080 Lublin/.

XXII Konferencja historii logiki, zorganizowana przez IFS PAN w Krakowie 5-9 VII 1976 pod przewodnictwem prof. Surmy, była poświęcona twórczości naukowej Stanisława Leśniewskiego i miała charakter międzynarodowy; program obejmował referaty: V. F. R i c k e y - Review of Literature /selective/; A. I s h i m o t o - A propositional fragment of Leśniewski's ontology and related systems; J. B o u d r e a u x - Set-theoretical models for Leśniewski's logical systems; Th. W. S c h a r l e - Higher epsilons in Leśniewski's ontology; J. Th. C a n t y - The proper interpretation of ontology; F. G. A s e n j o - Leśniewski's work and nonclassical set theories; P. Th. G e a c h - Leśniewski's so called ontological definitions; Ch. F. K i e l k o p f - Interpretations of the quantifiers in versions of Leśniewski's ontology; G. K ü n g - The meaning of the quantifiers in the logic of

Leśniewski; G. E. M. Anscombe - The Master Argument of Diodorus Cronus; Ch. Morgan - Almost extensional interpretations of modal operators; K. Lorenz - Some remarks on the relation between the dichotomy of part and whole with the dichotomy of object and property; P. Weingartner - Similarities and differences between the epsilon of set theory and different kinds of part-whole relations; M. J. Cresswell - Categorical languages; H. Hiż - On Leśniewski-type linguistics; R. Suszko - The Fregean Axiom and Polish mathematical logic in 1920's; J. T. J. Srzednicki - On being a /material/ object; J. M. Prakeel - Mirroring modalities in Leśniewski's ontology; B. Ellis - Logic and strict coherence presented by title; M. Lazerowicz - The Cantorian Infinite; A. Turquette - Alternative axioms for Peirce's Triadic Logic; L. Regner - Some remarks on the formalization of the law of induction; P. Röper, P. Thom - Aristotle's Apodeictic Syllogisms; A. Wronski - Remarks on Hallden Completeness of modal and intermediate logics, On finitely based consequence operations; W. Stelzner - Functor variables, function variables and quasifunctors; I. H. Sack - Representations of selected consequence operations and closure systems; V. F. Rickey - On model theory of ontology; J. Perzanowski - Some remarks on homogenous fragments of modal logics.

XVIII Tydzień Filozoficzny KUL został zorganizowany przez Koło Filozoficzne Studentów KUL w Lublinie 24-27 II 1975, na temat ogólny "Rola doświadczenia w filozofii", z następującym programem: A. B. Stępień - Epistemologiczna problematyka doświadczenia; M. A. Krąpiec - Problem doświadczenia w metafizyce; W. St-
różewski - Doświadczenie integralne; A. Półtawski -

Zagadnienie punktu wyjścia w filozofii a realizm; S. K a m i ń - s k i - Czynniki empiryczny w budowaniu teorii naukowej; M. H e m - p o l i ń s k i - Spory wokół interpretacji doświadczenia w brytyjskiej filozofii analitycznej; Z. C a c k o w s k i - Doświadczenie a materialna jedność świata. Sprawozdanie z obrad zostało zamieszczone w Zeszytach Naukowych KUL, r. XVIII/1975, nr 4, s. 69-71.

Symposium na temat wybranych zagadnień języka naukowego

obradowało w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 24 II 1975 r. W programie były trzy odczyty: H. R o s n e r o w a - Współczesne spory o pojęcie prawdy i jej ekspresję; J. T i s c h n e r - Doświadczenie pierwotne i jego słowna artykulacja /na przykładzie dwóch wersji fenomenologii, E. Husserla i M. Heideggera/; R. Ż e - r a ń s k i - Mediacyjna rola języka w ujęciu psychologicznym. Sprawozdanie z obrad zostało zamieszczone w Studia Philosophiae Christianae 12 /1976 1, s. 245-248/.

Konferencja na temat "Filozofia w niektórych krajach demokracji ludowej" zorganizowana przez Instytut Filoz., Socjol. i Logiki Uniwersytetu Wrocławskiego obradowała 19 XII 1975 z następującym programem: H. P i s a r e k - Współczesne kontrowersje jugosłowiańskie wokół pojęcia dialektyki marksistowskiej; B. S. K u n d a - Filozofia marksistowska w Czechosłowacji w powojennym trzydziestoleciu; K. B a l - Marksizm a tradycja filozoficzna, zagadnienia klasyczne filozofii niemieckiej w literaturze filozoficznej NRD w latach 1970-1975; W. M i s i a k - Poznawcze i praktyczne wartości w socjologii rumuńskiej; J. G a j d a - Czasopisma filozoficzne w krajach demokracji ludowej.

52

Wszechzwiązkowa konferencja naukowa dotycząca zagadnień metodologii badań historyczno-estetycznych obradowała w Moskwie w lutym 1975 r. Omawiano historyczne ujmowanie badań nad estetyką światową oraz estetyką krajów, szkół, kierunków, szczególnie też problemy źródłoznawstwa w estetyce. Referaty wygłosili m.i. A. G. Egorow, M. F. Owsjannikow, A. F. Losev, E. G. Jakovlev, A.A. Bazenow, M. S. Kagan, G. Z. Apresjan.

Zjazd filozofów słowackich obradował w miejscowości Myte pod Dumbirem 29-30 maja 1975. Zjazd, zorganizowany przez Słowacką Akademię Nauk oraz Słowackie Towarzystwo Filozoficzne, był poświęcony w pierwszej swej części trzydziestolecu powojennemu Słowaczyny i rozwojowi filozofii marksistowskiej w tym okresie, w drugiej zaś części uczczeniu pamięci zmarłego filozofa, członka Słowackiej Akademii Nauk Ladislava Szanto. Sprawozdanie z obrad zostało zamieszczone w czasopiśmie "Filozofia" /Bratislava/, r. 1975 z. 5, s. 555/6.

13. Kühlungsborner Arbeitstagung obradowała w Uniwersytecie Humboldta w Berlinie 8-12 IV 1975 na temat ogólny "Die Wissenschaft von der Entwicklung und die Entwicklung der Wissenschaften". Referat wprowadzający miał prof. Dr. Hermann L e y , po czym dyskusje toczyły się w czterech sekcjach: 1/ Philosophische Probleme der Naturwissenschaften, 2/ Wissenschaftsgeschichte und -theorie, 3/ Probleme der philosophischen Entwicklungstheorie, 4/ Philosophische Probleme der Gesellschaftswissenschaften. Przedstawiono m.i. referaty: Prof. Dr E b e l i n g - Physikalische Aspekte der qualitativen Sprünge bei Entwicklungsprozessen;

Prof. dr A. L ö t h e r - Gegenstand, Struktur und Entwicklungstendenzen der Abstammungslehre; Dr. K. F. W e s s e l - Vorurteile als Determinanten wissenschaftlicher Entwicklung; Dr M. G u m - t a u - Zur Problematik der Herausbildung naturwissenschaftlicher Disziplinen; Prof. Dr J. Z e l e n y - Das Verhältnis der Veränderungen in den gnoseologischen Grundlagen des wissenschaftlichen Denkens und der Veränderungen in den einzelnen Wissenschaftsdisziplinen; Prof. Dr A b e l , Prof. Dr H a u s e r - Zu einigen Fragen der Planung und Leitung in der Wissenschaft; Dr. H. P a r t h e y - Interdisziplinarität in der Forschung; Prof. Dr H. H ö r z - Über die Struktur von Entwicklungsgesetzen; Dr. A. G r i e s e - Die Richtung der Zeit, philosophische Aspekte ihrer physikalischen Begründung; Dr. P. R u b e n - Die Umgangssprache und der Widerspruch. Sprawozdanie z obrad podano w biuletynie "Aus dem philosophischen Leben in der DDR". 1975/6.

Kolloquium "Science et Philosophie" zostało zorganizowane przez Société des Études Renaniens 15 III 1976 w Collège de France w Paryżu, tematem obrad były myśli Renana dotyczące koncepcji świata, budowanej wspólnie przez filozofię i nauki przyrodnicze.

Australasian Association of Philosophy zorganizowała swoje doroczne zebranie w Macquarie University, Sydney, 24-30 VIII 1975, z następującym programem: M. M c C l o s k e y - Some Problems in Ethics /Presidential Address/; D. H. M e l l o r - Natura Kinds; S. G. O' H a i r - The Theory and Practice of Assessment; B. M i l - l e r - The Question 'Why is There Something Rather Than Nothing?';

C. T. R o g e r s , R. R o u t l e y - Problems in Foundations of Environmental Economics; D. C. S t o v e - The Nature of Hume's Scepticism; A. S. G u n n - Freedom of Expression and Democracy; J. B. G i l l - On Miracles, A. Case for Violations of Nature; R. K. M e y e r - Extensional Reduction; E. M. C u r l e y , G. Connelly - Rape and Suicide; T. J. R i c h a r d s - Quine on Language Acquisition; M. J. D e u t s c h e r - A Refutation of Physicalism; M. von T h u n - Cigol Ladom, An Alternative to Modal Logic; C. C a n d l i s h - The Conflict Between Seeing and 'Visualising'; R. A l l e n - Social Individualism and Social Wholism; J. H. C h a n d l e r , Marxism, Facts and Values; F. N. H a r p l e y - On Innateness; E. W a r d - The Solution to the Problem of Free Will; J. S. R y b a c k , J. M. R y b a c k - Venn Diagrams Extended, and Other Developments in Traditional Logic; S. B l a c k - b u r n - The Legitimacy of Meaning; I. H u n t - Egoism and Altruism; G. N e r l i c h - Time, Bringing About the Past; S. Van H o o f t - Meaning as an Object of Experience; L. E. J o h n - s o n - An Application of Western Philosophy to an Oriental Problem; H. C a t o n - Analytic 'History' of Philosophy, Maximum Reasonable Misunderstanding; D. B i g g i n s - Science and Ideology.

Konferencja "The Teleologies of the Husserlian Phenomenology",

zorganizowana przez The International Husserl and Phenomenological Research Society obradowała 2-5 VII 76 w Arezzo i Sienie we Włoszech. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był Paul Ricoeur /Paryż/, jego członkami S. Sancipriano /Arezzo/, A.T. Tymieniecka /Boston/ i A. Belle /Rzym/.

Philosophy in the Life of a Nation. An International Symposium for the Bicentennial of the American Revolution zostało zorganizowane przez City University of New York, 7-10 X 1976 z następującym programem: P o s i e d z e n i a p l e n a r n e - Philosophical Antecedents of the American Revolution /Morton W h i t e , Institute for Advanced Study/; The Distingtiveness of American Philosophy /Matao N o d a - Kyoto Univ., John S m i t h - Yale Univ., Timothy S p r i g g e - Univ. of Sussex; Morality and Politics, Theory and Practice in Modern America /Ronald D w o - r k i n - Oxford Univ./; Philosophical Prospects for a New World /Mihaile M a r k o v i c - Univ. of Belgrade, Richard R o o r t y - Princeton Univ./; S e s j e d y s k u s y j n e - Philosophy and Education; Philosophy and Public Understanding; Philosophy and Standards of Moral Behavior /William F r a n k e n a , Univ. of Michigan/; Philosophy, Technology and the Quality of Life /John P a s s m o r e , Australian National Univ./; S e k c j e : Early American Philosophy; Transcendentalism and Idealism; Religion, Naturalism, and Humanism; Science and Logic; Pragmatism and Praxis; Revolution, Radicalism and Social Philosophy; Materialism and Realism; Aesthetics and American Culture; William James; C. S. Peire; Josiah Royce; George Santayana; John Dewey.

Konferencja filozoficzna na temat społecznej odpowiedzialności masowego przekazu informacji, z udziałem filozofów, sociologów i pracowników przekazu, zorganizowana przez Departament filozofii Uniwersytetu Południowej Kalifornii, obradowała 29-30 IV 1976 r. Tytuły poszczególnych sesji: Rights and Obligations of Journalists; The New Hampshire Primary 1976, Reality, Images,

Impact; Women and Minorities in Media; Rights and Obligations of Controversial Programmers /violence, sex, ideology/; Controversial Subjects in Media.

Kolokwium na temat filozofii Ludwika Wittgensteina, w 25 rocznicę jego śmierci, zostało zorganizowane w University of Western Ontario, 31 III - 4 IV 1976. Prelegentami byli Rogers Albritton, G. E. M. Anscombe, Max Black, Kenneth Blackwell, O. K. Bouwsma, Jack Canfield, F. Cioffi, Michael Dummett, K. T. Fann, Peter Geach, Peter Hacker, J. F. M. Hunter, Hide Ishiguro, Anthony Kenny, Georg Kreisel, Saul Kripke, Casimir Lewy, Brian McGuinness, David Pears, D. F. Philips, Erik Stenius, Peter Winch, John Wisdom, Paul Ziff.

The Philosophy Department of Baruch College /Columbia University w Nowym Jorku/ zorganizował międzynarodową konferencję filozoficzną 28 III - 4 IV 1976. Wśród kilkudziesięciu referentów byli: H. Hiż /Existence and Contemporary Linguistics/ oraz B. Sobociński, A. Zabłudowski, A. Crenstein /Existence and Polish Logic/.

Symposium na temat "Conceptual Revolutions and Scientific Progress" zostało zorganizowane w University of North Carolina, 9-10 IV 1976 z następującym programem: S. B r u s h - Plantary Cosmogony 1895-1925: A. Case Study of Nonrevolutionary Theory Changes; D. S h a p e r e - On the Introduction of New Hypothe-

54
XXVI/A

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE
=====

Wiadomości wydawnicze

Publikacje jednostkowe

Współczesna filozofia włoska, teksty wybrał, przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył Andrzej Nowicki /Wybrane teksty z historii filozofii, PWN Warszawa 1977. S. 574, cena 46 zł/. Wydawca podaje we Wstępie: "Do najbardziej charakterystycznych cech współczesnej filozofii włoskiej należy jej nieustanny dialog z przeszłością. Do historii filozofii wszyscy filozofowie włoscy odwołują się z najwyższym szacunkiem. /.../ Wiedzą oni bowiem, że jednym z czynników warunkujących prawidłowe rozwiązywanie problemów filozoficznych jest dobra znajomość dotychczasowej historii tych problemów". Treść: Wstęp; Bibliografia; Biogramy; I. Filozofia a polityka /Franco Lombardi, Luigi Pareyson, Italo Mancini, Cleto Carbonara, Ferruccio Rossi-Landi, Giuseppe Prestipino/; II. Problemy interpretacji, Metodologia historii filozofii /Pietro Piovani, Michele Federico Sciacca, Alfredo Parente, Luigi Pareyson, Ugo Spirito, Eugenio Garin/; III. /Augusto Guzzo, Michele Federico Sciacca, Nicolo Abbagnano, Pietro Prini, Pietro Piovani, Cleto Carbonara, Aldo Masullo, Mario Rossi/; IV. Filozofia sztuki /Luigi Pareyson, Alberto Caracciolo, Cleto Carbonara, Mario Perniola, Mario Rossi, Giuseppe Prestipino/; V. Filozofia religii, problem dialogu /Alberto Caracciolo, Vittorio Mathieu, Guido Calogero, Aldo Capitini, Giuseppe Palomba, Cornelio Fabro, Giulio Giraldi, Luigi Bogliolo, Italo Mancini, Giuseppe Prestipino/; VI. Filozofia nauki i problematyka metody nauk przyrodniczych /Giuseppe Semerari, Giuseppe Prestipino, Mario Rossi/; VII. Spór o historyzm i dialektykę. Interpretacja marksizmu /Mario Dal Pra, Cleto Carbonara, Nicola Badaloni, Galvano Della Volpe, Lucio Colletti, Giuseppe Vacca,

Luciano Gruppi, Enzo Paci, Fulvio Papi, Cesare Luporini, Giuseppe Prestipino, Sebastiano Timpanaro, Mario Rossi/. Skorowidz osób.
S. rzeczowy, S. wydawnictw włoskich.

Marek J. Siemek: Idea transcendentalizmu u Fichtego i Kanta. Studium z dziejów filozoficznej problematyki wiedzy /PWN Warszawa 1977. S. 332, cena 45 zł/. Autor informuje we Wprowadzeniu: Celem tej książki jest opis czegoś, co chyba najtrafniej dałoby się określić jako kształt pewnej myśli /.../ Przedmiotem tego opisu będzie obiektywna realność pewnych sensów, wytwarzalnych w teoriiwórczym dyskursie myślenia filozoficznego. Myśl, której taki niedo- wolnie wyznaczalny "kształt" teoretyczny zamierzam przedstawić, ma oczywiście swe ściśle określone miejsce w czysto historycznym porządku dziejów filozofowania. Treść: Wprowadzenie; I, Kant - transcendentalizm jako stanowisko epistemologiczne; II, Fichte - kantyśki - Kant; III, Teoria wiedzy wobec krytyki rozumu; Zakończenie. Bibliografia. Zusammenfassung.

Max Scheler: Resentyment a moralność, tłum. Jan Garewicz, wstępem opatrzyła Hanna Buczyńska-Garewicz /"Czytelnik" Warszawa 1977. S. 216, cena w opr. 50 zł/. "Słowo 'resentyment' oznacza, że jest to emocja ujemna, tj. że kryje w sobie odruch wrogości. Być może słowo 'uraza'/niemieckie 'Groll'/ pokrywa się z zasadniczym sensem słowa resentyment. 'Czuć urazę' oznacza przecieź, że duszę przenika ponury, uporczywy gniew, niezależny od mojej aktywności" /s. 29/. Treść: Wstęp /Scheler a filozofia wartości/; Resentyment a moralność - Uwagi wstępne; I. Przyczynek do fenomenologii i socjologii resentymentu; II. Resentyment i moralny sąd wartościujący; III. Moralność chrześcijańska a resentyment; IV. Resentyment

i nowożytny humanitaryzm; V. Resentyment i inne przesunięcia wartości w moralności nowożytnej.

Stefan Zamecki: Koncepcja nauki w szkole lwowsko-warszawskiej
/PAN, Zakład Historii Nauki, Oświaty i Techniki. Ossolineum Wrocław-Warszawa 1977. S. 216, cena 50 zł/. Autor informuje w Przedmowie: Niniejsza praca stanowi tekst rozprawy doktorskiej, którą napisałem pod kierunkiem Profesora Eugeniusza Gablewicza. /.../ Interesowało mnie pisarstwo pierwszej generacji szkoły lwowsko-warszawskiej i to filozofów: Kazimierza Twardowskiego, Jana Leopolda Łukasiewicza, Kazimierza Ajdukiewicza, Tadeusza Czeżowskiego, Tadeusza Kotarbińskiego, Władysława Tatarukiewicza, trzon rozprawy stanowią trzy rozdziały II, III, IV. /.../ W rozprawie przewijają się dwa wątki, opis koncepcji nauki w szkole lwowsko-warszawskiej oraz ocena tej koncepcji. Treść: Przedmowa; I. Lwowskie i warszawskie środowiska filozoficzne /koniec XIX w. - lata trzydzieste XX w./; II. Charakterystyka szkoły lwowsko-warszawskiej; III. Typy desygnatów terminu nauka; IV. Metodologiczne typy nauk; V. Problem metanauk, Programy naukoznawcze; Zakończenie, Wykaz cytowanej literatury. Summary. Indeks nazwisk.

Aleksander Rogalski: Myśl i wyobrażenie - Szkice do portretów
/Instytut Wydawniczy PAX Warszawa 1977. S. 212, cena 50 zł/. Treść: Sören Kierkegaard - "poeta" i "chrześcijanin"; Karl Jaspers - twórca filozofii pojmowanej jako aktywność praktyczna; Martin Heidegger - wielki mag z Fryburga; George Santayana - niewierzacy wielbiciel religii; Albert Schweitzer - "najwyższy symbol ludzkiego braterstwa"; Arnold Toynbee - twórca monumentalnej syntezy historyczno-kulturologicznej; Thomas Merton - symbol duchowych możliwości naszego

świata; Else Lasker-Schüler - poetka charyzmatyczna. Literatura.
Indeks nazwisk.

Józef Bańka: Przeciw szokowi przyszłości /Wydawnictwo Śląsk
Katowice, 1977. S. 416, cena 50 zł/. Zapowiedź wydawnicza podaje:
"Ostrze krytyki kieruje autor przeciw tej formacji intelektualnej,
rozwijanej na Zachodzie, którą z książce pt. "Szok przyszłości"
/1974/ zaprezentował głośny amerykański publicysta Alvin Toffler,
usiłujący z pozycji katastroficznych przeciwstawić się dehumani-
zacji życia. Ukazując słabości takiego stanowiska przedstawi Józef
Bańka model humanizacji techniki, zapewniający z jednej strony
ochronę podstawowych wartości ludzkich, z drugiej zaś wskazujący
przyczyny, dla których współczesna technika staje się źródłem psy-
chicznego dobrobytu lub psychicznych cierpień. Modelem jest homo
autyfronicus - człowiek myślący kategoriami prostymi, czujnie waż-
liwy i ~~otwarty~~ ^{otwarty} na wszystko, świadom faktu, iż warunkiem udźwignię-
cia przez niego ciężaru techniki jest zrozumienie jej sensu".
Józef Bańka jest docentem Uniwersytetu Śląskiego i kierownikiem
tamże Zakładu Filozofii Techniki; poprzednio wydał dwie książki
"Technika a środowisko psychiczne człowieka" /1973/ i "Humanizacja
techniki" /1976/. Treść książki: 1, Nowa karta w dramacie historii
ludzkości?; 2, Miara człowieka i nowe widoki postępu; 3, Homo na-
turalis w erze naukowo technicznej; 4, Człowiek syty w obliczu
głodu wartości; 5, Ucieczka przed uśmiercającym labiryntem; 6,
Pierwszy dzwon ostrzegawczej prognozy; 7, Nowa inżyniera a przysz-
łość człowieka; 8, Czy cyborgi będą żyć pośród nas?; 9, Wartości
nadające sens życiu ludzkiemu; 10, Drogowczasy płodnych syntez
naukowych; 11, Kto wniesie humanizm w epokę techniczną?; 12, Wy-
tyczne jutra. Literatura.

Zbigniew Wieczorek: Neopsychoanaliza i marksizm, wyd. drugie
/Biblioteka Wiedzy Współczesnej Omega, Warszawa 1977. S. 202, cena 20 zł/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Mianem kulturalistów określa się trójkę twórców tzw. neopsychoanalizy - Karen Horney, H.S. Sullivana i Ericha Fromma. Wieczorek przedstawia w swej pracy powstanie tego - w przeciwieństwie do ortodoksyjnego freudyzmu - zorjentowanego socjocentrycznie nurtu psychologii głębi, analizuje diagnozę sytuacji współczesnego człowieka, jaką stawiają kulturaliści, oraz omawia ich postulaty psycho- i socjoterapeutyczne. Ostatnia część książki jest poświęcona - przeprowadzonej z pozycji marksistowskich - historyczno-filozoficznej ocenie i krytyce idei kulturalistów". Treść: Wstęp; 1, Elementy psychoanalizy klasycznej kwestionowane w latach 1920-1940; 2, Diagnoza kulturalistów, sytuacja człowieka i potrzeby ludzkie; 3, Prognoza i postulaty kulturalistów, perspektywę zmian cywilizacji współczesnej; 4, Historyczno-filozoficzna ocena oryginalnych idei kulturalistów. Bibliografia

Jan Kurowicki: Poznanie a społeczeństwo /Państw. Instytut
Wydawn. Warszawa 1977. S. 202, cena 25 zł/. Autor, docent i kierownik Zakładu Filozofii przy Politechnice Wrocławskiej, informuje /s. 10-11/: "Książka ta stanowi rekonstrukcję podstawowych problemów marksistowskiej epistemologii. Rekonstrukcję - a więc nie nierne odtworzenie /.../. Chciałbym, wychodząc z założeń antyindywidualizmu marksistowskiego, wyjaśnić, jak przebiega ludzkie poznanie, zwłaszcza poznanie naukowe, w procesie historyczny, jako zjawisko społeczne uwikłane w praktykę materialną, i jak na tym tle prezentuje się rola uczonego". Treść: Wprowadzenie; I/ Antyindywidualizm; II/ Rodzaje praktyk i ludzkie poznanie; III/ Dialektyka nauki i uczonego; IV/ Prawda uczonych; V/ Praktyka, prawda a subiektywność gatunkowa; VI/ Problem podmiotu zbiorowego; Uwagi końcowe.

Roger Trigg: Rozum a zaangażowanie, przełożył z ang. Bohdan Chwedeńczuk /Inst. Wydawn. Pax, Warszawa 1977. S. 154, cena 30 zł/ Notatka "Od wydawcy" informuje: Roger Trigg jest profesorem filozofii w uniwersytecie w Warwick. /.../ Jest uformowany w angielskiej tradycji empirystycznej i analitycznej. /.../ W swej książce podejmuje zagadnienie /.../, czy możemy uzasadnić nasze podstawowe przeświadczenia dotyczące moralności, religii, metafizyki. /.../ Stara się pokazać, że istnieje instancja odwoławcza, do której możemy apelować broniąc naszych zasadniczych przekonań - "prawda". Treść: I/ Relatywizm pojęciowy; II/ Wittgenstein i pojęcia religijne; III/ Zaangażowanie; IV/ Sposoby życia; V/ Racjonalność zaangażowań; VI/ Relatywizm a rozbieżności; VII/ Racjonalność. Bibliografia. Indeks. Od Wydawcy.

Maria Nowakowska: Teoria Badań. Ujęcia modelowe /PAN, PWN Warszawa 1977. S. 38, cena 75 zł/. Wstęp informuje: "Przedmiotem książki jest działalność badawcza oraz jej produkt - nauka. Celem książki jest zarysowanie teorii badań nad badaniami rozumianej jako zbiór modeli różnych aspektów analizowanego zjawiska. Struktura książki jest następująca: Dwa pierwsze rozdziały poświęcone są metodom badania dynamiki produkcji naukowej oraz ewolucji struktury dyscypliny naukowej. Następnie przedstawione są modele dotyczące psychospołecznych uwarunkowań działalności naukowej /model kariery naukowej i nieformalnych struktur w formalnych organizacjach/ oraz modele komunikacji /język motywacji, teoria dialogów/. Rozdziały przedstawiające logiczną i pragmatyczną koncepcję rozwoju nauki są kluczowe. Rozdział ostatni przedstawia unifikującą działaniową teorię badania w aparaturze pojęciowej wprowadzonej wcześniej formalnej teorii działania /.../. Ponadto

książka zawiera rozdział o charakterze metodologicznym, prezentujący teorie, które mogą znaleźć zastosowanie w badaniach naukowych /klasyfikacje, zbiory rozmyte, użyteczność i ryzyko/.
Treść: Wstęp; I. Modele rozwoju dyscyplin naukowych; II. Empiryczne podejścia do ewolucji struktury dyscypliny naukowej; III. Mierzalne aspekty kariery naukowej; IV. Nieformalne struktury w formalnych strukturach organizacyjnych; V. Aspekty semantyczne i logiczne wypowiedzi motywacyjnych; VI. Formalna teoria dialogów; VII. Modele pomocnicze; VIII. Aspekty logiczne rozwoju dyscypliny naukowej; IX. Prakseologiczna koncepcja rozwoju nauki a formalna teoria działania. Bibliografia; Skorowidz nazwisk; Sk. rzeczowy.

Leszek Nowak: Wstęp do idealizacyjnej teorii nauki /Wybrane zagadnienia metodologii nauk, naukoznawstwa i informacji naukowej. PWN Warszawa 1977/. Autor informuje w przedmowie: "Książka niniejsza prezentuje w sposób systematyczny pewną całościową teorię nauki /.../ przeznaczona jest jako podręcznik do przedmiotu "Wybrane zagadnienia z filozofii" wykładanego na różnych kierunkach studiów". Treść: Od Autora; Wstęp - Nauka i teoria nauki; I. Teoria działań poznawczych /1. Założenia wyjściowe; 2. Podstawowy model nauki, metoda idealizacji; 3. Formalizacja i modelowanie; 4. Aproksymacja; 5. Projektowanie/; II. Teoria praktyki poznawczej /6. Proces poznawczy i rzeczywistość społeczna; 7. Mechanizm postępu poznawczego; 8. Nauka i praktyka społeczna; 9. Miejsce nauki w formacji społeczno-ekonomicznej/; Indeks nazwisk; Indeks rzeczowy; Streszczenia, rosyjskie i angielskie.

Konrad Lorenz: Odwrotna strona zwierciadła - próba historii naturalnej ludzkiego poznania, przekł. z niem. Krzysztof Wolicki, wstępem opatrzyła Hanna Buczyńska-Garewicz /Biblioteka myśli współczesnej. Państw. Instytut Wydawniczy Warszawa 1977. S. 402, cena 60 zł/. Autor, ur. w Wiedniu w r. 1903 jest twórcą nowoczesnej etologii, czyli nauki o zachowaniu się zwierząt, laureatem Nagrody Nobla i autorem książek eseistyczno-filozoficznych. Treść: Wstęp; Prolegomena teoriopoznawcze; I. Życie jako proces poznawczy; II. Powstawanie nowych właściwości systemowych; III. Warstwy realnego bytu; IV. Procesy uzyskiwania informacji krótkotrwałej; V. Teleonomiczne modyfikacje zachowania /z wyłączeniem uczenia się z potwierdzeń - conditioning by reinforcement/; VI. Sprzężenie zwrotne z powiadomieniem o sukcesie i pouczanie przez potwierdzanie; VII. U źródeł myślenia pojęciowego; VIII. Duch ludzki; IX. Kultura jako system żywy; X. Czynniki, które strzegą niezmienności kultury; XI. O funkcjach, które służą redukowaniu niezmienności kultury; XII. Symbolizacja i język; XIII. Nieplanowość rozwoju kultury; XIV. Oscylacja jako działanie poznawcze; XV. Odwrotna strona zwierciadła; Dodatek.

Karl R. Popper: Logika odkrycia naukowego, z ang. przełożyła Urszula Niklas /PWN Warszawa 1977. S. 384, cena w opr. 85 zł/. Książka ukazała się w Wiedniu w r. 1934 pt. Logik der Forschung, wydanie angielskie pt. Logic of Scientific Discovery pochodzi z r. 1959. Treść: Jerzy Km i t a - Słowo wstępne; Przedmowy; I. Wstęp do logiki nauki /1, Przegląd niektórych problemów podstawowych; 2, Problemy teorii metody naukowej/; II. Niektóre strukturalne składniki teorii doświadczenia /3, Teorie; 4, Falsyfikowalność; 5, Problem bazy empirycznej; 6, Stopnie sprawdzalności; 7,

Prostota; 8, Prawdopodobieństwo; 9, Pewne spostrzeżenia dotyczące teorii kwantów; 10, Potwierdzenie, czyli jak teoria stawia czoło testom/; Uzupełnienia; Nowe Uzupełnienia; Indeks nazwisk; Indeks rzeczowy.

Krystyna Piróg-Rzepecka: Systemy nonsense-logics /Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. PWN Warszawa-Wrocław 1977. S. 73, cena 20 zł/. Autorka informuje /s. 5/: "Praca dotyczy tych systemów rachunku zdań, które w literaturze logicznej nazywane są często systemami nonsense-logics. Budowane one były w różnych celach, m. in. w celu analizy niektórych antynomii logicznych lub też w celu podania podstaw, na których mogłyby być oparte rozumowania, zawierające obok zdań prawdziwych i fałszywych zdania bezsensowne w różnych znaczeniach tego terminu". Treść: Wstęp; I. Systemy nonsense-Logics autorów radzieckich i skandynawskich; II. Systemy S i W; III. Systemy równoważne systemowi W; IV. Pewne własności Systemu W; V. Teoria systemów dedukcyjnych silnie adekwatna względem rachunku zdań W; VI. Porównanie systemu W z innymi systemami nonsense-logics; Dodatek; Bibliografia; Streszczenie angielskie.

Witold Marciszewski: Metody analizy tekstu naukowego /Wybrane zagadnienia metodologii nauk, naukoznawstwa i informacji naukowej PWN Warszawa 1977. S. 261, cena 25 zł/. Autor wyjaśnia w przedmowie: "Książka jest próbą odpowiedzi na potrzebę powstałą po wprowadzeniu do studiów uniwersyteckich przedmiotu "Wybrane zagadnienia szczegółowej filozofii i socjologii" /.../. Autor proponuje w niniejszej książce, co następuje: 1/ skoncentrować tematykę metodologiczną wokół zagadnień analizy tekstu naukowego, 2/ włączyć

w topewne problemy informatyki dotyczące analizowania i przetwarzania informacji, mianowicie informacji zawartej w tekstach naukowych". Treść: Przedmowa; Wprowadzenie - O pojęciu analizy tekstu; I. Problemy analizy logicznej /1, Rekonstrukcja struktury problemowej badania naukowego; 2, Analiza i rekonstrukcja wnioskowań; 3, Badanie znaczenia i równoznaczności; 4, Konstrukcja i rekonstrukcja pojęć/; II. Problemy analizy informacyjnej /5, Sposoby streszczania tekstów; 6, Sposoby budowania indeksów rzeczowych; 7, Problem identyfikacji słów kluczowych w tekście/; Bibliografia, Indeks nazwisk, Indeks rzeczowy, Streszczenia - rosyjskie i angielskie.

Teresa Kostyrko: Sztuka - przedmiot i źródło poznania, z metodologicznych problemów wyjaśniania zjawisk artystycznych /PWN Warszawa 1977. S. 166, cena 30 zł/. "Wstęp" informuje /s. 16/: ...
praca nie ma charakteru historycznego; nie jest chronologicznym przeglądem różnych pojawiających się w historii nauk o sztuce koncepcji wyjaśniania, lecz z ogromnego obszaru problematyki wyjaśniania zjawisk artystycznych podejmuje jedynie te wątki metodologiczne, które wiążą się z akceptacją naszkicowanego tu krótko metodologicznego modelu humanistyki. Nie jest także celem mojej pracy szczegółowa analiza metodologiczna postępowania wyjaśniającego historyków i teoretyków sztuki /.../ interesuje mnie tu głównie problem możliwości poznawania zjawisk kulturowych, jakie kryją się w pewnych rodzajach wyjaśniania. Treść: Wstęp; I. Zależność sposobów wyjaśniania od poglądów na determinanty zjawisk artystycznych /1, Sens terminu "Wyrażanie" w pracach teoretyków i historyków sztuki oraz jego związek z pojęciem wyjaśniania; 2, Erwina Panofsky'ego "koło metodyczne"; 3, Wyjaśnianie zjawisk

artystycznych ze względu na czynniki zewnętrzne o charakterze materialnym/; II. W kręgu marksistowskiego wyjaśniania zjawisk kulturowych /1, Reinterpretacja poglądów Jerzego Plechanowa na genezę zjawisk kulturowych; 2, Kulturowe drogi konstytuowania się znaku; 3, O społecznym uwarunkowaniu i funkcji zjawisk artystycznych/; III. Wyjaśnianie dzieł sztuki ujmowanych jako źródła historyczne /1, Wybrane koncepcje źródła historycznego; 2, Pojmowanie źródła historycznego a sposób jego wyjaśniania; 3, Pojęcie dzieła sztuki a jego funkcja źródła historycznego/.

Horst Wessel: Logik und Philosophie /Weltanschauung heute 9.

VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin 1976. 235, cena M 7,50/. Autor informuje we Wstępie /s. 10-11/: "Ziel des vorliegenden Buches ist es, zur Klärung des Verhältnisses von Logik und Philosophie beizutragen und in allgemeinverständlicher Form einige wesentliche Aspekte dieses Verhältnisses darzustellen. /.../ Es sind vor allem drei wichtige Thesen, die unsere Auffassung über die allgemeinen Beziehungen zwischen Logik und Philosophie charakterisieren: Erstens ist die Logik als wissenschaftliche Disziplin aus der Philosophie hervorgegangen und hat sich mit dieser entwickelt. /.../ Zweitens lässt sich kein philosophisches System auf Logik reduzieren und die Logik bildet kein philosophisches System. Drittens kommt keine Philosophie, die mit dem Anspruch auf Wissenschaftlichkeit auftritt, ohne Logik aus". Treść: Einleitung; I/ Skizze der Logik; II/ Bemerkungen zum Begründungsproblem; III/ Logische Analyse einiger philosophischer Termini; IV/ Erkenntnistheoretische Termini in logischer Sicht; V/ Modalitäten in der Philosophie; VI/ Kants Antinomien der reinen Vernunft; Schlussbemerkung; Anmerkungen; Verzeichnis der wichtigsten Symbole; Personenregister.

Das Problem des Unendlichen, Mathematische und philosophische Texte von Bolzano, Gutberlet, Cantor, Dedekind, herausgeg. von Herbert Meschkowski /Deutscher Taschenbuch Verlag München 1974. S.162, cena DM 10,80/. Zapowiedź wydawnicza informuje: "Die Idee des Unendlichen faszinierte schon immer Philosophen, Theologen und Mathematiker; die Unschärfe des Begriffs lies der Spekulation breiten Raum. Wichtigster Streitpunkt der philosophischen Diskussion war dabei die Existenz eines Aktual-Unendlichen d. h. eines tatsächlich bestehenden Unendlichen. Die Gegner dieser Auffassung - unter ihnen Leibniz - plädierten für das Potential-Unendliche, d.h. für das Unendliche nur der Möglichkeit nach; ihre Meinung setzte sich vor allem bei den Mathematikern durch. Das Unendliche als Grösse in mathematischen Gleichungen kam nicht mehr vor. /.../ Der bekannte Berliner Mathematiker Prof. Dr. Herbert Meschkowski stellt in diesem Buch die wichtigsten Positionen der Diskussion des Unendlichen im 19. Jahrhundert vor. Seine Einführungen zu den einzelnen Texten erschliessen die historischen Aspekte und die aktuelle Bedeutung eines wissenschaftlichen Problems von interdisziplinären Interesse".

Treść: Einleitung; I/ Paradoxien der Unendlichen /Bernard Bolzano ~~Bedeutung eines wissenschaftlichen Problems~~ /1781-1848/; Auszüge aus "Paradoxien des Unendlichen"/. II/ Das Aktual-Unendliche /Constantin Gutberlet /1837-1928/; Auszüge aus "Das Unendliche, mathematisch und metaphysisch betrachtet"/. III/ Die Begründung der Mengenlehre /Georg Cantor /1845-1918/; "Beiträge zur Begründung der transfiniten Mengenlehre"; "Über eine elementare Frage der Mannigfaltigkeitslehre"; "Über die verschiedenen Standpunkte in bezug auf das aktuelle Unendliche"; Brief an Pater Thomas vom 1.2.1896; Brief an Richard Dedekind vom 28.8.1899; Brief an Richard Dedekind vom 31.8.1899/. IV/ Was sind und was sollen die Zahlen? /Richard Dedekind /1831-1916/; "Was sind und was sollen die Zahlen?", §1-§8; Brief an Georg Cantor vom 29.8.1899/. Literatur.

Ludwik Borkowski: Formale Logik, Logische Systeme, Einführung in die Metalogik, Ein Lehrbuch. Herausgegeben von Lothar Kreiser. Aus dem Polnischen übertragen von Karl-Heinz Beschoner und Karl Jürgen Meyer. Verlag C.H. Beck München 1977. XIV, 578 Seiten. Leinen, DM 38. Przekład książki "Logika Formalna", wydanej przez PWN w Warszawie 1970 r. /zob. Ruch Filoz. XXXIX, s. 186ab/.

Werner Lauer: Humor als Ethos, Eine moralpsychologische Untersuchung /Verlag Hans Huber, Bern-Stuttgart-Wien 1974. S. 387/. Autor wyjaśnia we Wstępie /s. 11/: "Es hat den Anschein, dass in unseren Tagen nicht nur in weiten Bereichen des alltäglichen Lebens, sondern auch in der wissenschaftlichen Reflexion zwei Strömungen dominieren, die man kurzum zusammenfassen kann als die Beschäftigung mit den n e g a t i v e n Verhaltensweisen des einzelnen und der Gesellschaft und als die Thematisierung eben dieser Gesellschaft selbst. /.../ Daher möchte die vorliegende Arbeit ein bewusstes Plädoyer sein für die noch verbliebenen p o s i t i v e n Möglichkeiten des Menschen als Individuum. Nur wer die individuellen Fähigkeiten des Menschen nicht verdrängt, kann der Gesellschaft in die er Wesenhaft einbezogen ist, das Mass an Förderung angedeihen lassen, dessen sie so dringend bedarf. Humor nun ist ein individuelles Phänomen, das sich zwar an/der/ Gesellschaft entzündet, das aber mit der Möglichkeit der Humanisierung der Einzelpersönlichkeit steht und fällt". Treść: Einleitung; I/ Humor als anthropologisches Phänomen /1, Humor als Schlüsselwort abendländischer Geistesgeschichte; 2, Humor als Phänomen/; II/ Wesentliche Bedingungen für das Entstehen des Humors /1, Der Weg der Humanisierung; 2, Kulturgeschichte und Humor; 3, Christliche Weltanschauung und Humor; 4, Grenzen des

Problem of Analyticity; K. S z a n i a w s k i - A Method of Deciding between N Statistical Hypotheses; K. S z a n i a w s k i - Interpretations of the Maximum Likelihood Principle; K. S z a n i a w s k i - Two Concepts of Information; R. W ó j c i k - Semantical Criteria of Empirical Meaningfulness; R. W ó j c i k - Basic Concepts of Formal Methodology of Empirical Sciences; Z. Z i e m b a - Rational Belief, Probability and the Justification of Inductive Inference.

Kazimierz Ajdukiewicz: The Scientific World-Perspective and Other Essays, 1931-1963, ed. by Jerzy Giedymin /Univ. of Sussex /Synthese Library 108. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977. S. IV, 369, cena w opr. dol. 49,50/. Treść: Acknowledgements.- Editor's Preface.- Ajdukiewicz's Life and Personality.- Editor's Introduction: Radical Conventionalism. Its Background and Evolution: Poincaré, LeRoy, Ajdukiewicz.- 1. On the Meaning of Expressions /1931/.- 2. Language and Meaning /1934/.- 3. The World-Picture and the Conceptual Apparatus /1934/.- 4. On the Applicability of Pure Logic to Philosophical Problems /1934/.- 5. On the Problem of Universals /1935/.- 6. The Scientific World-Perspective /1935/.- 7. Syntactic Connection /1936/.- 8. A Semantical Version of the Problem of Transcendental Idealism /1937/.- 9. Interrogative Sentences /1934/1938/.- 10 Logic and Experience /1947/.- 11. Epistemology and Semiotics /1948/.- 12. Change and Contradiction /1948/.- 13. On the Notion of Existence /1949/.- 14. Conditional Statement and Material Implication /1956/.- 15. The Problem of the Rationality of Non-Deductive Types of Inference /1958/.- 16. The Problem of the Foundation of Analytic Sentences /1958/.- 17. Syntactical Connections between Constituents of Declarative Sentences /1960/.-

18. Axiomatic Systems from the Methodological Point of View /1960/.-
19. The Problem of Foundation /1963/.- 20. The Problem of Empiri-
cism and the Concept of Meaning /1964/.- 21. Intensional Expressions
/1967/.- 22. Proposition as the Connotation of a Sentence /1967/.-
Bibliography of Ajdukiewicz's Works.- Name and Subject Index.

Władysław Krajewski: Correspondence Principle and Growth of
Science /Episteme 4. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977.
S. XIV, 138, cena w opr. dol. 19,50/. Zapowiedź wydawnicza podaje:
"In the book, Bohr's Correspondence Principle is held to be a ba-
sic principle of the growth of science. However, it is connected
with some logical difficulties. In order to surmount them, the au-
thor points out the idealizational nature of the fundamental laws
of science, which has been lately emphasized by some Polish philo-
sophers". Treść: Preface.- Acknowledgments.- Symbols and Abbrevia-
tions.- 1. Correspondence Principle: 1. Bohr's Principle. 2. The
Attitude of Philosophers. 3. A General Methodological Principle
in Physics. 4. Descriptive and Normative Versions. 5. Some Logical
Difficulties.- 2. Idealization and Factualization: 1. Scientific
Law as an Implication. 2. Factual and Idealizational Laws. 3. Ideo-
lization in Science. 4. The Attitude of Philosophers. 5. Idealiza-
tion and Factualization. 6. Idealization and Essence. 7. Some Con-
troversial Issues.- 3. Reduction: 1. The Concept of Reduction. 2.
Heterogeneous Reduction. 3. Non-Mechanistic Reductionism. 4. Trivial
Homogeneous Reduction. 5. Non-Trivial Homogeneous Reduction. 6. Re-
duction of an Idealization Law to a Factual One.- 4. Correspondence
Relation: 1. Definition. 2. Simple Implicative Version. 3. Approxi-
mative Version. 4. Explanative Version. 5. 'Dialectical' Version.

6. Renewed Implicative Version. 7. Some Formal Features. 8. Correspondence Sequence and Correspondence Network.- 5. The Problem of the Incommensurability and Relations Between Theories: 1. The Claim of incommensurability. 2. The Problem of Meaning Variance. 3. The Problem of 'Untranslatable' Languages. 4. The Problem of the 'Theory-Ladenness' of Facts. 5. Various Relations Between Theories.- 6. The Types of Methodological Empiricism: 1. Inductivism. 2. Hypothetism. 3. Pluralistic Hypothetism. 4. Idealizational Hypothetism. 5. Pluralistic Idealization Hypothetism. 6. A Confrontation: the Diversity of Methods.- 7. Revolutions and Continuity: 1. Simple Cumulativism /No Revolutions or One Revolution/. 2. Simple Anticumulativism /Permanent Revolution or Occasional Revolutions Without Continuity/. 3. A Dialectical View /Revolutions and Continuity/. 4. The Threshold of Maturity /Two Kinds of Revolutions/. 5. Periods of Evolution and Revolution. 6. The Concept of Revolution and the Anti-Cumulative Changes.- 8. Relative and Absolute Truth: 1. Relative Truth. 2. Absolute Truths in Science. 3. Truth-Content and Approximate Truth. 4. The Truth of Idealizational Laws and of Their Factualizations. 5. Relative Truth and Essence. 6. Towards the Absolute Truth.- 9. Internal and External History of Science: 1. Internal and External Factors. 2. The Problem of Methodological Historicism. 3. Internal History as an Idealization.- Bibliography.- Index of Names.

G. Schlesinger /Univ. of North Carolina/: Religion and Scientific Method /Philosophical Studies Series in Philosophy 10. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977. S. XX, 190, cena w opr. dol. 22/. Zapowiedź wydawnicza objaśnia: "Theism is treated as a scientific hypothesis and evidence for and against it is discussed, while strictly adhering to the standards of validity for arguments prevaili

ling in science. In Part I. the strongest empirical evidence against Theism, the existence of suffering, is discussed. Three viable suggestions for solving the problem of evil are considered. In Part II a novel way of tackling the question of human freedom is introduced. What initially looks a source of hostile evidence turns out to provide positive evidence supporting Theism. In Part III a detailed analysis of the elementary principles underlying scientific method is undertaken. On a full understanding of the notion of 'confirmation' Theism is seen supported by universally acknowledged evidence".

Treść: Introduction.- Part I. The Problem of Evil: 1. Stating the Problem of Evil. 2. The Irrelevance of the Amount of Evil. 3. The Standard by Which Divine Acts are Appraised. 4. Suffering as Punishment. 5. The Question of an After-Life. 6. The Soul-making Theodicy. 7. The Question of Moral Evil. 8. The Justification for Creating Opportunities for Virtuous Response. 9. A New Solution. 10. The Removal of Objections to the Last Solution.- Part II. Free Will, Men and Machines: 11. A Conflict Between Religion and Science. 12. Newcomb's Problem of Choice. 13. The Unpredictability of Some Human Choices. 14. Some Queries Concerning the Absolute Incompetence of Predictors. 15. The Predictor as a Diagnostician. 16. \mathcal{Q} -Machines and \mathcal{P} -Machines. 17. \mathcal{Y} -Machines and \mathcal{S} -Machines.- Part III. The Confirmation of Theism: 18. Pascal's Wager. 19. Theism and the Verification Principle. 20. The Vindication of the Verification Principle. 21. The Principles Underlying Scientific Method. 22. Miracles. 23. The Evidence for Theism. 24. Theism and Scientific Method.

Non-Classical Logics, Model Theory and Computability Proceedings of the Third Latin-American Symposium on Mathematical Logic, Sao Paulo, Brazil, July 11-17 1976, ed. by A. I. Arruda et al. /Studies in Logic and the Foundations of Mathematics, 89. North-

Holland Publ. Comp. Amsterdam/New York 1977. S. XVIII, 308, cena dol. 28,75/. W treści m.i. N.C.A. da C o s t a , L. D u b i k a j - t i s - On Jaśkowski's discussive logic; J. K o t a s , N.C.A. da C o s t a - On some modal logical systems defined in connection with Jaśkowski's problem.

Logic, Foundations of Mathematics, and Computability Theory,
Part One of the Proceedings of the Fifth International Congress of Logic, Metodology and Philosophy of Science, London, Ontario, Canada - 1975, edited by Robert E. Butts and Jaakko Hintikka /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977. S. X, 406, cena w opr. dol. 39,50/. Dalsze części protokółów tego samego kongresu, w tej samej redakcji; II. Foundational Problems in the Special Sciences /1977, s. X, 422, cena w opr. dol. 39,50/; III. Basic Problems in Methodology and Linguistics /1977, s. X, 318, cena dol. 39,50/; IV. Historical and Philosophical Dimensions of Logic, Methodology and Philosophy of Science /1977, s. X, 332, cena dol. 39,50/.
Komplet czterech części, łącznie s. XI, 1478 + indeksy, cena w opr. dol. 144/. W części II m.i.: A. E h r e n f e u c h t i J. M y c i e l s k i - Learnable Functions; w części III. R. W ó j - c i c k i - Towards a General Semantics of Empirical Theories; M. P r z e ł ę c k i - On Identifiability in Extended Domains.

Value, Consciousness, and Action, Studies in the Theory of Value II, ed. by Arto Siitonen, Timo Airaksinen /Annales Universitatis Turkuensis B 139, Turku 1976. S. 63/. Przedmowa informuje: "The present volume of Studies is the second in the series Studies in the Theory of Value. The first volume /published in Annales Uni-

versitatis Turkuensis Series B 133, 1975/ reported the results of work by the research group at the Department of Theoretical Philosophy, University of Turku, started in Autumn 1972. Interest in that project has remained lively and the editors of the present volume are happy to announce that preparations for the third have already been started: the general topic will be 'Normative Ethics and Ethical Relativism'. We hope to be able to make the third volume more comprehensive and at the same time more specific in relation to its topic than the earlier parts of the series have been".

Treść: Preface; Sven Krohn - Über die Bedingungen des Ethischen in freier Selbsttätigkeit des Subjekts; Arto Sii t o n e n - Vorbereitende Bemerkungen zu einer Theorie des Ethos der Künste; Timo Airaksinen - An Argument in Bradley's Ethics; Timo Airaksinen - Marxist Philosophy and Philosophical Tradition, Some Differences.

Wydawnictwa ciągłe i czasopisma

Poznańskie Studia z filozofii nauki /zob. Ruch Filoz. XXXV, s. 127b/, z. 2 Założenia dialektyki /PWN Warszawa/Poznań 1977, s. 262 cena 50 zł/. Treść: I. Założenia dialektyki - Założenia ogólne /Johannes W i t t - H a n s e n - Uwagi o dialektyce marksowskiej; Igor S. N a r s k i , Dymitr P. G o r s k i - Funkcje i struktura logiki dialektycznej; Marek J. S i e m e k - Dialektyczna epistemologia Lukacsa/; II. Kategorialna interpretacja założeń dialektyki, zastosowania i rozwinięcia /Leszek N o w a k - Koncepcja historii w kategorialnej interpretacji dialektyki; Mirosław S t e f a n s k i - Podobieństwo, czynnik, nieoznaczoność. Próba rekonstrukcji tezy o płynności rzeczywistości; Barbara T u c h a n s k a - Zjawisko i jego istota; Izabella N o w a k - Zasada wszechzwiązku w kategorialnej interpretacji dialektyki; Jakub Ł a w n i c z a k - Rozszczepienia i unifikacje, próba rozwinięcia kategorialnej interpretacji dialektyki; Sławomir M a g a l a - Zjawisko komplementarności w kategorialnej interpretacji dialektyki/; III. Założenia dialektyki, zagadnienia szczegółowe /Krzysztof Ł a s t o w s k i - O możliwości adaptacyjnej interpretacji zasad dialektyki; David W. F e l d e r - Sprzeczność i konflikt; Olgierd Adrian W o j t a s i ę w i c z - Pojęcie skutku w świetle autodynamicznym; Danuta S e w e r y n - Wolność jako zrozumienie konieczności, próba rekonstrukcji/; Dyskusje /Izabella N o w a k , Wojciech P a t r y a s , Wojciech S z a b a n - O pewnym pojęciu istotności; Andrzej K l a w i t e r - Kuhn i Feyerabend o fakcie naukowym i jego interpretacji; Izabella N o w a k - Koncepcja prawdy przybliżonej/.

Studien zur Erkenntnistheorie, herausgeg. von D. Wittich u.a.,
nowa seria wydawnicza, ukazuje się od r. 1977 nakładem VEB Deut-
scher Verlag der Wissenschaften w Berlinie /NRD/, cena zeszytu
4,60 M. Dotychczas wydano zeszyty: K. G i s s l e r , M. T h o m -
Die materielle Determiniertheit der Erkenntnis /S. 166/; Zum Ver-
hältnis von individuellen und gesellschaftlichen Erkenntnisprozess
/zeszyt zbiorowy, s. 156/; K. W a g n e r , K. H. S c h w a b e ,
G. T e r t o n - Zur marxistisch-leninistischen Wahrheitstheorie
/s. 159/; D. W i t t i c h - Über Gegenstand und Methoden der mar-
xistisch-leninistischen Erkenntnistheorie /s. 126/; G. P a t e n t
, G. H a n d e l , W. L e h r k e - Marxismus und Apriorismus
/s. 143/.

The Self and the Other, The Irreducible Element in Man, Part
1: The Crisis of Man, ed. by Anna-Teresa Tymieniecka /Analecta
Husserliana 6. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977. S.XII,
186, cena w opr. dol. 24/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Reopening
the phenomenological investigation of man, as proposed in volume
V of the Analecta, the question arises whether man's present-day
crisis of alienation - personal as well as social - is not the
result of the neglect or mutilation of some of the specifically
human elements of his very being and life. The first step of our
inquiry is then to propose, in the perspective Alienation/Belon-
ging, a spectrum of approaches to the basic relatedness of the
One-self to the Other as the irreducible aspects of this itself
irreducible relation. Furthermore, should we from the one extreme
of present-day suspicion toward the primacy of the 'essential',
rational laws of things and beings - which distorts the Other to
a mere 'object' - go to the opposite extreme, in fashion among phi-
losophers, of assuming the total irrationality of human life? With

this issue, one that is crucial for the third phase of phenomenology. M. Emanuel Levinas opens the debate.- The middle course, which phenomenology is now ready to steer, appears through a range of studies complementing each other and revealing the irreducible, specifically human element in this relation. It starts by the approach of 'participation'- as opposing 'alienation'/Cardinal Wojtyła/, with a stress put upon man's capacity of Self-determination /H. Küchler/ which brings into focus the autonomous nature of the human person. The various levels of the interrelatedness between the Self and the Other is then outlined in the conception of the person according to Edith Stein /P. Secrétan/; and the Otherness itself is envisaged by Nédoncelle. With the emphasis falling upon the Oneself, the intimately personal, moral and spiritual modes of interpersonal experiences, and their respective roles in expanding the Self/Other encounter to its full specifically human dimensions, are explored by A. Lingis and P. Valori; whereas the dimension of the sacred is unfolded by M. D. Philipp and S. Strasser. The basic vehicles of this irreducible and progressively unfolding tie in the personal being of man are finally taken into consideration: J. C. Piguet discusses the language between the One-self and the Other. The investigation closes by the reversal from the cognitive to the creative approach in the role of interpretation /A.-T. Tymieniecka/ and with critical queries by A. Ales Bello and J. de Greff. The Essays were presented at the IVth International Conference of the International Husserl and Phenomenological Research Society in Fribourg., Switzerland, in January 1975".

Issue No. 1. October 1977, nowe to czasopismo zamieszcza krótkie artykuły przeglądowe, sprawozdania z literatury oraz komunikaty bieżące. Rada Redakcyjna: A. Ales Bello /Centro Italiano di Fenomenologia, Roma/, Yoshihiro Notta /University of Tokyo/, Jean-Claude Piguet /University of Lausanne/, Andrzej Poltawski /ATK Warszawa/, Gian-Carlo Rota /Mass. Institute of Technology/, Calvin O. Schrag /Purdue University/, Anna-Teresa Tymieniecka. World Institute for Advanced Phenomenological Research and Learning/. Managing Editor: Veda Cobb-Stevens /University of Lowell/. Prenumerata roczna 3 dol. Adres wydawnictwa: 348 Payson Road, Belmont, Ma 02178 USA.

The Social Production of Scientific Knowledge, Yearbook 1977, ed. by E. Mendelson /Harvard Univ./, P. Weingart /Univ. of Bielefeld/, R. D. Whitley /Univ. of Manchester/ - /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Boston 1977. S. VII, 287, cena w opr. dol. 26, brosz. dol. 13,50/. Zapowiedź wydawnicza ogłasza: "This is the first volume of an annual publication which will bring together articles around particular themes in the Sociology of the Sciences as a means of contributing to the development of a comparative, cross-disciplinary understanding of the sciences. By publishing research from a number of perspectives and approaches on a specific topic, the Yearbook will provide an opportunity for the integration of different disciplinary strategies and their interrelated development. The term sociology in the title is thus meant broadly including historical and philosophical dimensions, and does not refer to a narrow professionalised conception of the field". Treść: Editorial Statement.- The Institutionalisation of the Sciences: Changing Concepts and Approaches in the History and Sociology of Science: Everett Mendelsohn: The Social Construction of Scientific

Knowledge. Wolfgang van den Daele: The Social Construction of Science: Institutionalisation and Definition of Positive Science in the Latter Half of the Seventeenth Century. Wolf Lepenies: Problems of a Historical Study of the Sciences. Roger G. Krohn: Scientific Ideology and Scientific Process: The Natural History of a Conceptual Shift.- Social Relations of Cognitive Structures in the Sciences: Phyllis Colvin: Ontological and Epistemological Commitments and Social Relations in the Sciences: The Case of the Arithmomorphic System of Scientific Production. Gernot Böhme: Cognitive Norms, Knowledge-Interests and the Constitution of the Scientific Object: A Case Study in the Functioning of Rules for Experimentation. Richard Whitley: Changes in the Social and Intellectual Organisation of the Sciences: Professionalisation and the Arithmetic Ideal. Trevor Pinch: What Does a Proof Do if it Does Not Prove? A Study of the Social Conditions and Metaphysical Divisions Leading to David Bohm and John von Neumann Failing to Communicate in Quantum Physics.- Social Goals, Political Programmes and Scientific Norms: Wolf Krohn, Wolfgang van den Daele and Peter Weingart: The Political Direction of Scientific Development. Helga Nowotny: Scientific Purity and Nuclear Danger: the Case of Risk Assessment. Dorothy Nelkin: Creation vs Evolution: the Politics of Science Education.- Index.

Aletheia, nowy rocznik filozoficzny ukazuje się od r.1977 /Box 477, University of Dallas, Irving, TX 75061/. Zapowiedź wydawnicza informuje: "Am phänomenologischen Realismus orientiert, wie er vom frühen Husserl, von M. Scheler, R. Ingarden, A. Reinach, A. Praeender und D.v. Eildebrand begründet wurde, widmet sich das Jahrbuch klassischen philosophischen Themen wie der Natur von Erkenntnis, Substanz, Kausalität, Wert, Person und Gott, sowie der Begründung vom Moral, Kunst, Gemeinschaft und Religion".

Odczyty i wykłady

Oddział PTF w Katowicach. - 18 I 77, S. S a r n o w s k i - Berkeley i filozofia metafizyczna; 3 III 77, S. K a c z m a r e k - Problemy poznawcze i polityczne historii filozofii; 5 IV 77, L. S m i r n o w /ZSRR/ - Kultura, światopogląd, nauka; 17 V 77, M. M a ł u s z y ń s k i - Genetyka i jej wpływ na problemy filozofii współczesnej; 19 X 77, Kl. Szaniawski - Optymalność i równość szans.

Oddział PTF w Krakowie. - 24 I 77, M. R z e p i ń s k a - Teorie koloru w romantyzmie niemieckim; 15 III 77, J. L a c r o i x /Paryż/ - Les problèmes actuels de personalisme; H. H i ł /USA/ - Pozór istnienia; 4 IV 77, A. S z c z e p a ń s k i - O defektach strukturalnych w sieciach krystalicznych; 10 V 77, J. S r z e d - n i c k i /Melbourne/ - Szeregowanie i szeregowanie bez uprzedzeń; 27 V 77, E. A. M o u t s o p o u l o o s /Ateny/ - La poésie et l'espace; 6 VI 77, A. W a j s - Dwuznaczność terminu świadomość; 12 X 77, R. P a s s e r o n t /Francja/ - Poétique et philosophie; 24 X 77, J. M a k o t a - Doświadczenie granicy. Zespół teorii poznania i teorii nauki; 10 I 77, J. T i s c h n e r - O poznawaniu drugiego człowieka według Heideggera, cz. II; 25 II 77, A. W ę g r z e c k i - O poznawaniu drugiego człowieka według Edyty Stein; 11 III 77, J. T i s c h n e r - Fenomenologia a socjologia u Husserla; 15 IV 77, I. D a m b s k a - O pojęciu symbolu; 29 IV 77, B. W i n i d - Psychopatologia a humanizm psychiatryczny; 20 V 77, Dyskusja; 13 X 77, Z. Z w i n o g r o d z k i - Wartość a rozwój; 27 X 77, Z. Z w i n o g r o d z k i - Wartość a informacja; 10 XI 77, E. P a c z k o w s k a - Ł a g o w s k a - Sens

antropologiczny filozofii poznania A. E. Bollnowa; 23 XI 77, Dyskusja; 8 XII 77, I. Dąmbaska - O pojęciu fałszywości w filozofii Platona.

Oddział PTF w Lublinie.- 14 I 77, Z. Czarniecki - Fenomenologia świadomości fałszywej; 25 II 77, L. Koj - Logika a psychologia; 11 III 77, J. Rybicki - Sztuka i filozofia jako forma ekspresji; 29 IV 77, G. Żurkowska - O dialektyce świadomości; 20 V 77, Milan Damnićanowicz /Belgrad/ - Racjonalizm i racjonalność; 28 X 77, A. Nowicki - Filozofia w muzyce; 11 XI 77, L. Koj - Reizm; 22 XI 77, B. Dzime midok - Najnowsze radzieckie koncepcje sztuki; 29 XI 77, Z. Cackowski, W. Martyna, J. Mizńska - Radzieckie badania nad twórczością.

Oddział PTF w Toruniu.- 24 I 77, W. Marciszewski - Spójność syntaktyczna a spójność tekstu; 20 IV 77, J. Skarbek - Pojęcie wiedzy pozytywnej; 12 V 77, I. Dąmbaska - Pojęcie pseudos /fałsz/ i pseudos /kłamca/ w filozofii Platona; 7 VI 77, A. Masłowski - Sergiusz Hessen, życie i twórczość; 24 X 77, E. G. Schmidt /NED/ - Demokrit und die Ostliche Welt; 7 XII 77, H. Moese - Przeszkody w rozwoju nowożytnej logiki.

Oddział PTF we Wrocławiu.- 17 I 77, J. Łędosz - O pojęciu inteligencji; 23 II 77, M. Kokoszyńska - Lutman - O niektórych związkach pojęcia prawdopodobieństwa indukcyjnego z teorią gier; 28 V 77, L. Pełka - Rola mitu w kulturze ludowej; 24 X 77, A. Madejski - Utylitaryzm a Leninowska myśl etyczna.

Uroczyste posiedzenie naukowe w 10 rocznicę śmierci Henryka Elzenberga zostało zorganizowane przez Towarzystwo Naukowe w Toruniu i miejscowy Oddział PTF 20 maja 1977 z następującym programem: T. C z e ż o w s k i - Zagajenie; Konrad G ó r s k i - Henryk Elzenberg jako krytyk literacki; W. V o i s é - Henryk Elzenberg i wartość wolności; E. A n i s z c z e n k o - Kulturalizm Henryka Elzenberga.

Polskie Towarzystwo Semiotyczne /wspólnie z Zakładem Semiotyki UW/ - 18 II 77, O. W o j t a s i e w i c z - Antoniny i negacje /trójwartościowy rachunek zdań z dwiema negacjami/; 11 III 77, H. H i ż /Uniw. w Filadelfii/ - Semantyka z sensem; 18 III 77, F. S t u d n i c k i - O semantyce banków informacji; 1 IV 77, M. Ś w i d z i Ń s k i - Presupozycje pytań dysjunkcyjnych; 22 IV 77, M. N o w a k o w s k a - Komunikacja werbalna i niewerbalna jako wielowymiarowe języki działań; 22 V 77, J. S r z e d n i c k i /Melbourne/ - Znaki oznajmujące fikcyjne i prawda; 10 X 77, H. H ö r m a n n /Univ. Bochum, RFN/ - Some Aspects of the Process of Understanding; 14 X 77, I. B o h u s ł a w s k i /ZSRR/ - Negacja a okoliczniki /po ros./; 21 X 77, P. S g a l l /Uniw. Karola w Pradze/ - Semantics and Pragmatics from a Linguistic Point of View; 4 XI 77, O. W o j t a s i e w i c z - Algebra sytuacji; 18 XI 77, Urszula N i k l a s - Język prywatny a język powszechny; 2 XII 77, E. L e n i e w i c z - Semiotyczne implikacje teorii zdarzeń; 13 I 78, Grażyna D y d e l - Wybrane operacje propozycjonalne a presupozycje.

Wydział Filozoficzny Towarzystwa Naukowego EUL - 21 X 76, Prof. dr Elisabeth S t r ä k e r - Naturwissenschaft als histo-

rischer Prozess; 24 I 77, Prof. dr Norbert H ö r s t e r - Einige Thesen zum Problem der Begründung moralischer Normen; 12 II 77, Dr Elżbieta W o l i c k a - Filozofia znaku Jana od św. Tomasza; 29 III 77, Prof. dr Joachim P i e g s a - Współczesny stan dyskusji na temat prawa naturalnego; 20 IV 77, Prof. dr Paul W e i n - g a r t n e r - Analogy, Some Attempts to Give Precise Definitions; 28 IV 77, Dr Iwo Z i e l i Ń s k i - Nieskończoność w filozofii Jana Dunska Szkota, sposób rozumienia i niektóre konsekwencje systemowe; 21 VI 77, Doc. dr Danuta G i e r u l a n k a - O trzecim /niemieckim/ tomie "Sporu" R. Ingardena; 28 VI 77, Prof. dr Izydora D a m b s k a - O pojęciu symbolu.

Société Française de Philosophie /Paris/.- 26 II 77, P.

A u g e r - Pour une classification ternaire des idées; 23 IV 77, A. M o n t e f i o r e /Oxford/ - La neutralité et le neutre; 26 XI 77, H. W. A r n d t /Mannheim/ - Lambert et l'esthétique du XVIIIe siècle.

La société de Logique et de Philosophie des Sciences w Brukseli pod przewodnictwem prof. J. Ladrière zorganizowała w r.1976 następujące odczyty: I, J. B o u v e r e s s e /Paryż/ - Hintikka et Kant; 28 II, N. M o u l o u d /Paryż/ - Les composantes opératoires du sens vues sous les aspects logiques et linguistiques; 13 III, G. S t a h l /Paryż/ - La logique des questions; 13 III, J. D i e u d o n n é /Paryż/ - Evolution des problèmes mathématiques et mathématiques bourbachiques; 27 III, H. P a r r e t - Les principes de la déduction pragmatique; 7 V, J. M o r a v c s i k /Stanford/ - Formal Languages and Natural Languages; 20 XI, S. S u r m a /Kraków/ - Logical Analysis of Protocol Sentences; 18 XII, D. H o l d e r o f t /Warwick/ - The Idealist Conception of Truth

La motivation des jugements en droit, cykl wykładów został zorganizowany w r. 1976 przez Centre National des Recherches de Logique - Section d'Etudes Juridiques pod kierunkiem prof. Ch. Perelmana w Brukseli z następującym programem: 10 I, A. V a n - w e l k e n h u y z e n - La motivation des revirements de jurisprudence; 7 II, J. E s s e r - Motivation und Begründung richterlicher Entscheidungen; 16 III, R. L a l l e m a n d - La motivation des jugements en matière de bonnes moeurs; 27 IV, P. F o r r i e r s - Motivation en nature des choses; 10 V, M a c C o r m i c k - The motivation of judgments in the common law; 13 XI, J. V e r g a e g e n - Le contrôle conceptuel des motifs du jugement et les appréciations souveraines de juge du fond; 4 XII, J. S p r e u t e l s - Motivation des sentences pénales en Angleterre.

Organizacje

Skład osobowy wykładowych filozofie w 16 uniwersytetach australijskich i 6 nowozelandzkich został podany w Australasian Journal of Philosophy, vol. 54 No. 3 z grudnia 1976, s. 276-280.

Zjazdy i konferencje

XVI Międzynarodowy Kongres Filozoficzny /16. Weltkongress für Philosophie/ w Düsseldorfie 7 VIII - 2 IX 1978 /zob. Ruch Filoz. XXXIV, s. 278b/, program obrad: 27 VIII otwarcie Kongresu, przemówienia Sava Ganowski /Sofia/, Hermann Lübbe /Zurych/; 28 VIII, posiedzenia plenarne: Die Idee des Universums - moderator K. Hübner /Kilonia/, referencji V. A. Ambartsumian /Erywań/, S.L. Jaki /South Orange/, E. McMullin /Notre Dame/, R. Sexl /Wiedeń/; Wissenschaftliche und nichtwissenschaftliche Rationalität - mod. E. Agazzi /Genua/, ref. M. Buhr /Berlin NRD/, J. Ladrière /Louvain/, R. Panikkar /Benares/, J. Vuillemin /Paryż/; Sekcje: Die Idee des Universums - mod. B. Kanitscheider /Giessen/; Wissenschaftliche und nicht wiss. Rationalität - mod. P. Caws /New York/; wykład wieczorny - A. Ayer /Oxford/. 29 VIII, posiedzenie plenarne: Bewusstsein, Hirn und Aussenwelt - Mod. A. Leontiew /Moskwa/, ref. J. Eccles /Locarno/, K. Popper /Londyn/, J.J. Smart /Canberra/, B. Łomow /Moskwa/; Die wissenschaftliche Begründbarkeit von Normen - Mod. R. Chisholm /Providence/, ref. R. M. Hare /Oxford/, F. Miro Quesada /Lima/, G. Patzig /Getynga/, S. Cotta /Rzym/; Sekcje: Bewusstsein etc. - mod. L. Matrai /Budapeszt/; Die wiss. Begründb. - mod. R. Haller /Graz/; wykład wieczorny - P. N. Fiódosiejew /Moskwa/. 30 VIII, Równoległe zebrania towarzystw filozoficznych FISP; zebranie ogólne FISP. 31 VIII, posiedzenia plenarne: Die herausforderung der Philosophie durch die moderne Biologie - mod. N. Iribadjakov /Sofia/, ref. M. Eigen /Getynga/, I. Frołow /Moskwa/, G. S. Stent /Berkeley/; Erfolge und Grenzen der Mathematisierbarkeit - mod. J. Bocheński /Fryburg/, ref. G. Kressel /Stanford/, C. F. Manara /Mediolan/, W. V. Quine /Cambridge/, A. Zinowiew /Moskwa/ V. M. Gluszkow /Moskwa/; Sekcje: Die Heraus-

forderung etc. mod. N. P. Dubinin /Moskwa/; Erfolge und Grenzen etc. - mod. H. Lenk /Karlsruhe/. 1 IX, posiedzenia plenarne: Die Beherrschung des wissenschaftlich-technischen Fortschritts - mod. J. A. Passmore /Canberra/, ref. D. M. Gwisjani /Moskwa/, G. Kröber /Berlin/NRD/, T. Ntumba /Kinszasza/, N. Rescher /Pittsburg/; Der Universalienstreit heute - mod. A. Schaff /Warszawa/, ref. H. Seiler /Kolonja/, D. Spasow /Sofia/, P. F. Strawson /Oxford/, R. Jakobson /Cambridge/; Sekcje: Die Beherrschung etc. - mod. M. Damnjanovic /Belgrad/; Der Universalienstreit heute - dom. E. Hollenstein /Zurych/; wykład wieczorny - M. Reale /Sao Paulo/. 2 VIII, Publiczne posiedzenie końcowe z trzema referatami - T. M. Mahadevan /Madras/, N. N. /Afryka/, A. Diemer /Düsseldorf/. Towarzystwa filozoficzne FISP, które zgłosiły swoje zebrania: Association des sociétés de philosophie de langue française, Association of Philosophical Journal Editors, Cusanus Gesellschaft, Deutsche Gesellschaft für phänomenologische Forschung, Foundation for Creative Philosophy, Institut International de Philosophie, Internationale Hegel Gesellschaft, Internationale Hegel-Vereinigung, International Society for Metaphysics, Paulus-gesellschaft, Ch. S. Peirce Society, Society for the Philosophical Study of Marxism, Society for Creative Philosophy, Universitätszentrum für Friedensforschung/Wien, World Institut for Advanced Phenomenological Research and Learning, World Union of Catholic Philosophical Societies.

Konferencja naukowa na temat świadomości społecznej, zorganizowana na polecenie Min. Nauki, Szk. W i Techn. przez Instytut FSiL UM, obradowała w Lubiatowie k/Zielonej Góry 16-22 IX 77 z programem: T. M. J a r o s z e w s k i - Nauka, ideologia, światopogląd; J. Ł a d o s z - Prawo jako forma świadomości społecznej;

S. K a ź m i e r c z y k - Prawo wobec grup społecznych; J. K u -
r o w i c k i - Świadomość estetyczna jako forma świadomości spo-
łecznej; R. D y o n i z i a k - Teoretyczne podstawy badań empi-
rycznych nad świadomością klasową w społeczeństwie socjalistycz-
nym; S. R a i n k o - Problem determinowania świadomości społecz-
nej przez materialny byt społeczny; A. S t a s i u k - Nauka, ideo-
logia, światopogląd. W konferencji uczestniczyło ponad 170 wykla-
dowców filozofii marksistowskiej i socjologii z Częstochowy, Ka-
towic, Kielc, Krakowa, Opola, Poznania, Rzeszowa, Wrocławia i Zie-
lonej Góry.

Konferencja na temat "Świadomość społeczna i jej składowe"

zorganizowana dla kadry filozoficznej przez Instytut Filozofii
i Socjologii UMK w Toruniu, obradowała 19-24 IX z następującym
programem: Z. C a c k o w s k i - Marksistowskie pojęcie świado-
mości społecznej; R. P a n a s i u k - Pojęcie ideologii w twór-
czości K. Marksa; J. S u c h - Nauka jako składnik świadomości
społecznej; B. D z i e m i d o k - Z zagadnień marksistowskiej
teorii sztuki; S. S o l d e n h o f f - Wyznaczniki moralności.
Zebrania seminaryjne były poświęcone dyskusjom.

Konferencja filozoficzna na temat "Marksistowsko-leninowska
teoria świadomości społecznej", zorganizowana przez Inst. filozofii
Uniwersytetu Wrocławskiego, obradowała w Szklarskiej Porębie 2-4
XII 1977 z następującym programem: J. Ł a d o s z - Prawo jako
forma świadomości społecznej; W. L e b i e d z i Ń s k i - Świado-
mość jako siła napędowa społeczeństwa socjalistycznego; R. B o t -
w i n a - Świadomość indywidualna a świadomość społeczna; J. K o -
p e l - Relacjonizm przeciw partyjności; D. A l e k s a n d r o -
w i c z - Subiektywistyczne i obiektywistyczne pojmowanie partyj-

ności w nauce; A. S t a s i u k - Nauka, ideologia, światopogląd;
W. S t ę p n i o w s k i - Przyczynek do problemu weryfikacji
ideologii; B. P o n i k o w s k i - Zagadnienie ideologii we
współczesnym marksizmie włoski.

XX Tydzień Filozoficzny Studentów KUL został zorganizowany
przez Koło Filozoficzne Studentów KUL w Lublinie 21-24 II 1977 na
temat ogólny "Prawda we współczesnej wiedzy" z następującym pro-
gramem: M. A. K r ą p i e c - Zagajenie; A. B. S t ę p i e ń -
Wprowadzenie do problematyki prawdy; M. A. K r ą p i e c - Prawda
w sensie transcendentálnym; S. K a m i ń s k i - Prawda jako kry-
terium naukowości poznania; S. M a z i e r s k i - Pojęcie prawdy
we współczesnej fizyce; W. S t r ó ż e w s k i - Prawda w sztuce;
A. W a w r z y n i a k - Dziejąca się prawda w ujęciu Martina
Heideggera. Tydzień zgromadził ponad stuosobową grupę gości z róż-
nych środowisk w całym kraju. Sprawozdanie z przebiegu Tygodnia
zostało zamieszczone w Zeszytach Naukowych KUL, r. XX/1977, nr 2,
s. 81-85.

Internationale Philosophie-Symposium zum Gedanken an den 60.
Todes-tag von Franz Brentano zostało zorganizowane przez Brentano-
Foundation w Grazu 4-8 września 1977, pod przewodnictwem R. M.
Chisholma /Providence/ i R. Hallera /Graz/ z udziałem ok. 30 goś-
ci Jako prelegenci zostali zaproszeni: G. E. M. Anscombe /Camb-
ridge/, I. Dąbska /Kraków/, Dagfinn Føllesdal /Oslo/, P. T. Geach
/Leeds/, J. Götschl /Graz/, G. Katkov /Oxford/, S. Körner /Bris-
tol/, G. Küng /Friburg/, H. Rutte /Graz/, H. Spiegelberg /Washing-
ton Univ./, P. Weingartner /Salzburg/.

XV Symposium der Gesellschaft für Wissenschaftsgeschichte
obradowała 19-21 V 1977 w Moguncji na temat ogólny "Das Entstehen
neuer Wissenschaften in der Neuzeit", w programie było 10 refera-
tów.

Joint Session 1977 of the Aristotelian Society and the Mind
Association, obradowała pod przewodnictwem prof. D. M. MacKinnona
w Uniwersytecie York. Wykład inauguracyjny "Categorical Imperatives
and Morality" miał R. E. Atkinson. Zorganizowano sympozja na tematy
: Plato's Sophistes, Fallibilism and Truth, Causality, Questions
of Fact and Questions of Law i in.

The World Institute for Advanced Phenomenological Research
and Learning pod przewodnictwem Anny-Teresy Tymienieckiej, łącznie
z organizacjami stowarzyszonymi ogłosił następujący program zjazdów
i konferencji na rok akademicki 1977-78:

The International Association for Philosophy and Literature,
Seminarium filozofii i literatury na temat "The Phenomenological
Foundation of Literary Studies", 15-22 III, w Cambridge, Mass, a
następnie tamże 3 doroczna konferencja na temat: "The Heroic Ele-
ment in Literature and the Writer's Commitment".

The International Husserl and Phenomenological Research So-
ciety, seminarium na temat: "Evidence, Truth and Certainty Revi-
sited, 3-7 VI, w Cambridge Mass.

The World Institute for Advanced Phenomenological Research
and Learning wraz z trzema organizacjami stowarzyszonymi: The In-
ternational Congress in Phenomenology of Man, na temat "Nature and
Man", w Paryżu, 7-11 VII.

The International Society for Phenomenology and Human Sciences,
pierwsza doroczna konferencja, łącznie z powyższym kongresem.

Nadto przewiduje się we wrześniu seminarium w Paryżu, temat zostanie później podany.

Adres dla kontaktów: 348 Payson Road, Belmont, Mass. 02178 USA

American Society for Aesthetics zorganizowała swój 35 zjazd doroczny 27 X - 29 X 1977 w University of Washington, Seattle, z następującym programem: F. B a s s e t t i - Downtowns for People; A. B e r l e a n t - Morality and the Artist, Toward an Ethics of Art; H. H e i n - Aesthetic Rights, Vindication and Vilification; M. K r a f t - Kant's Aesthetic 'Ought'; M. P. B a t t i n - Exact Replication in the Visual Arts; R. W. L o f t i n - Fundamental Aesthetic Principles of Egyptian Two-Dimensional Art; A. H o f s t a d t e r - How to Escape from Hegel's Aesthetics; M. W e i t z - The Concept of Art, The Role of Theory in Aesthetics Revisited; J. R o b i n s o n - Expressing the Way the World Is, Expression as Reference; K. L. W a l t o n - Patterns and Performances; J. M. M o r a v c s i k - Appreciation, Care, and Understanding; H. G. B l o c k e r - A New Look at Aesthetic Distance; Sympozja: Sircello's New Theory of Beauty /V. T o m a s , I. C. H u n g e r l a n d , G. S i r c e l l o /; Speech-Act Theory and Fiction /R. L. Brown, M. S t e i n m a n n , J. M a r g o l i s , P. Z i f f /; Dance and the Theory of Expression /S. J. C o h e n , C. L. C a r t e r , D. M. L e v i n /; The Theory of Film Editing /L. C a r r o l , L. H a n l o n , G. W i l s o n /.

Australasian Association of Philosophy Conference 1976 obradowała w Uniwersytecie Melbourne 22-28 VIII z następującym programem: J. L. C. C h i p m a n - The Secret Life of Dumb Animals /Presidential Address/; F. S n a r e - Conventional Acts; H. S l a -

Nauczanie

Gdański Zespół Nauczania Filozofii PTF pod przewodnictwem doc. Mariana Pyrza zorganizował wspólnie z Instytutem Filozofii i Socjologii UG w czerwcu 1977 seminarium na temat wybranych problemów metodologicznych dydaktyki nauk filozoficznych; referaty wygłosili: M. P y r z /UG/ - Redukcjonizm a nauczanie materializmu dialektycznego; Doc. dr Franciszek C i z a k /Uniw. Karola w Pradze/ - Postulat prostoty a zasada przystępności;/ Doc. dr Władysław B e d n a r o w s k i /Uniw. w Aberdeen/ - Fałszerstwo i kopia a zasady wartościowania dzieł sztuki i ich implikacje dydaktyczne!

Association Internationale des Professeurs de Philosophie zorganizowała swój 7 kongres 22-27 IV 1977 w Sèvres pod Paryżem na temat ogólny "Interdisciplinarité"; referentami byli: L. Apos-
tel /Gandawa/, J. Hengelbrock /Bochum/, M. Laeng /Rzym/, F. Rapp
/Berlin/, A. Souriau /Sèvres/.

Der Verband zur Förderung des Philosophie-Unterrichts, któ-
regc przewodniczącym jest Studiendirektor Dr. Jürgen Hengelbrock
/Falterweg 33, 4630 Bochum, NRF/, reprezentuje interesy nauczania
filozofii wobec władz administracyjnych.

Wiadomości osobiste

Nominacje. Rada Państwa mianowała profesorami nadzwyczajnymi docentów: Michała H e m p o l i ń s k i e g o w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Szczecinie, oraz Jana S u c h a w Uniwersytecie Poznańskim. Wręczenie aktów nominacyjnych nastąpiło 20 X 1977.

Etat docenta na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL otrzymali doktorzy habilitowani: Jan C z e r k a w s k i /31 V 1976/, Józef H e r b u t /26 V 1977/ i Władysław P r e ż y n a /29 IX 1977/.

Doc. dr Bohdan Dziemiłok habilitował się w zakresie filozofii na Wydziale Humanistycznym UMCS w Lublinie

Profesor Jean Lacroix z Paryża bawił w Polsce w kwietniu 1977. W Warszawie poprowadził dwa seminaria: "Nietzsche a chrześcijaństwo" /w PAN/ oraz "Współczesna sytuacja personalizmu" /na Uniwersytecie/ oraz wygłosił odczyty: "Sytuacja katolicyzmu francuskiego" /w Stowarzyszeniu PAX/, "Humor i ironia" /w polskim oddziale Stowarzyszenia Kultury Europejskiej/ oraz "Gaston Bachelard" /w Ośrodku Kultury Francuskiej/. Prof. Lacroix miał nadto wykłady w Krakowie i w Lublinie. /Kierunki nr 17/.

Konkursy i nagrody

Zarząd Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Filozoficznego rozważając sprawę użycia funduszu przekazanego Oddziałowi przez prof. dr Izydoreę Damską z przeznaczeniem na nagrodę za pracę naukową związaną z twórczością filozoficzną Profesora Władysława Tatarkiewicza na posiedzeniu w dniu 19 grudnia 1977, postanowił jednogłośnie przyznać tę nagrodę w kwocie 12.000 zł Doktorowi Januszowi K r a j e w s k i e m u w uznaniu jego zasług naukowych, w szczególności zaś za opracowanie bibliografii do "Historii Filozofii" oraz bibliografii dzieł naukowych Władysława Tatarkiewicza, opublikowanej w jego książce pt. "Droga przez estetykę".

Nekrologia

Hieronim Jawłowski, biolog, em. profesor zw. UMCS w Lublinie ur. 16 VI 1886 w Kownie, zmarł 14 V 1977. Szczególnym przedmiotem jego zainteresowań była cyto-architektonika mózgu owadów. Z badań w tej dziedzinie wysnuwał wnioski filozoficzne, stanowiące tematy jego odczytów w Lubelskim Oddziale PTF, którego aktywnym członkiem był od r. 1945.

Zbigniew Antoni Jordan, profesor Uniwersytetu Carleton w Ottawie, ur. 23 VII 1911, zmarł 6 X 1977. Wyszedłszy przed wojną z uniwersyteckiego środowiska w Poznaniu, znalazł się, gdy wybuchła wojna na Zachodzie, walczył w Polskiej Dywizji Pancerniej we Francji i Belgii, wykładał przez pewien czas w Uniwersytecie Reading w Anglii potem w Columbia University w Nowym Jorku. Ogłosił wiele rozpraw i artykułów w czasopiśmie, osobno wyszły: O matematycznych podstawach systemu Platona /1937/; Problematyka tzw. sokratycznych dialogów Platona /1938/; The Development of Mathematical Logic and of Logical Positivism in Poland Between the Two Wars , 1945/; Philosophy and Ideology /1963/.

Eric Weil, profesor uniwersytetu w Lille i uniwersytetu w Nicei, członek Akademii francuskiej i amerykańskiej, zmarł 1 II 1977 w wieku lat 75. Historyk filozofii, interesował się zarazem zagadnieniami metafizyki i etyki. Główne dzieła: Logique de la Philosophie, Hegel et L'état, Philosophie politique, Philosophie morale, Problèmes Kantiens, Essais et conférences.

Dietrich von Hildebrand, fenomenolog, profesor Uniwersytetu w Monachium do r. 1933, później w Fordham-University w Nowym Jorku,

ur. 12 X 1889, zmarł w styczniu 1977. Był uczniem Schelera, zajmował się zagadnieniami etycznymi. Główne dzieła: *Metaphysik der Gemeinschaft* /1930/, *Der Sinn philosophischen Fragens und Erkennens* /1950/, *Fundamental Moral Attitudes* /1950/, *Christian Ethics* /1952/, *True Morality and Its Counterparts* /1955/, *Die Idee der sittlichen Handlung* /1969/.

Wiedomości wyobcowiane

Materialy warsztatowe.

60

Wiadomości bieżące
=====

Wiadomości wydawnicze

Publikacje jednostkowe

Ks. Franciszek Tokarz: Z filozofii indyjskiej. Kwestie wybrane
/Rozprawy Wydziału Filozoficznego, 24. Towarzystwo Naukowe KUL,
Lublin 1974. S. 160, cena 85 zł/. Autor /1879-1973/, w latach
1962-1970 wykładał jako docent KUL filozofię indyjską i filozofię
chińską. Posiadał rozległe wykształcenie w tym zakresie jak również
w zakresie filologii nowożytnej. Treść książki: L. C y b o r a n -
Sp. ks. doc. dr Franciszek Tokarz; Słowo wstępne; Wprowadzenie
/W kwestii spolszczenia wyrazów sanskryckich/; I. Tematy upani-
szadowe /Poznawalność bytu absolutnego w systemie wedanty; Sacci-
dananda; Prajapsti o bycie absolutnym; Kwestia wyzwolenia w upani-
szadach; Byt absolutny w upanisadach i u św. Tomasza z Akwinu -
tekst polski i francuski/; II. Bhawagadgita /Wiadomości ogólne;
Wybrane strofy/; Tematy buddyjskie /Dane dotyczące Buddy i nauki
buddyjskiej; Istota i specyficzność buddyzmu; Buddyjskie prawo
zależnego powstawania; Cztery prawdy buddyjskie z kanonu palijs-
kiego; Nauka samego Buddy czy późniejszy jej rozwój; Systemy bud-
dyzmu - hinayana i mahayana; Teoria poznania Dhamakirtiego/.
Streszczenie; Summary; Wykaz Skrótów; Indeks nazwisk; Indeks
alfabetyczny wybranych terminów i pojęć.

Adam Krokiewicz: Arystoteles, Pirron i Plotyn /Instytut Wy-
dawniczy "Pax", Warszawa 1974. S. 276, cena 35 zł/. Autor wyjaś-
nia /s. 11/: "Praca ta składa się z trzech rozdziałów. W pierw-
szym starałem się omówić wyniki pozytywnej pracy filozoficznej
Arystotelesa ze szczególnym uwzględnieniem doktryny o dwóch umys-
łach człowieka. W rozdziale drugim /.../ próbowałem opisać ~~xxx~~

sceptyczne stanowisko Pirrona wobec współczesnej mu dogmatycznej filozofii greckiej. /.../. Rozdział trzeci dzieli się na trzy części /.../, w części trzeciej piszę o neoplatonizmie Plotyna, który głosił hasło ludzkiej nadświadomości połączył w swoim obozie akademików, perypatetyk oraz stoików, epikurejczyków zaś i sceptyków wyparł zupełnie z pola filozofii". Treść: Od autora; I. Arystoteles; II. Pirron; III. Walka dogmatyków ze sceptykami. Résumé.

Stefan Świeżawski: Dzieje filozofii europejskiej w XV wieku.
tom II Wiedza /Collectanea Theologica. Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa, 1974. S. 406, cena w opr. 150 zł/. Tom drugi fundamentalnej monografii, zaplanowanej na siedem tomów /zob. *Buch* *Filoz.* XXXIII, s. /, ma treść następującą: Przedmowa do tomu II; I. Wiedza i metody jej zdobycia; II. Nauka, podział i koncepcja; III. Nauka, spór o pierwszeństwo; IV. Dialektyka a retoryka; V. Filozofia i teologia; VI. Wiedza uniwersalna; Wykaz literatury; Spis ilustracji; Skorowidz imienny; Skorowidz rzeczowy.

Studia z historii filozofii, praca zbiorowa pod redakcją Jana Sucha /Uniwersytet AM w Poznaniu, Wydz. Filozof.-Histor., Seria Filozofia i Logika nr 13, Poznań 1975, S. 200, cena 42 zł/. Wydawca informuje: "Niniejszy zbiór stanowi uboczny produkt pracy zespołu badawczego, którego zainteresowania skupiają się na polskiej myśli filozoficznej XIX i XX stulecia. Obejmuje on luźno powiązane ze sobą studia, które łączy raczej tylko wspólnie wypracowane podejście do zagadnień historyczno filozoficznych bazujące na dyrektywach marksistowskiej metodologii badań historycznych".
Treść: R. K o z ł o w s k i - Czy historia filozofii jest historią

UNIWERSYTEM
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Toruń, dnia 17 września 1968 r.

L.dz. G-18-13/68

Wg. rozdzielnika

W załączeniu przekładam odpis pisma Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dn. 7 września 1968 r. Nr PF7-0170-3/68 dot. zwalczania zaniedbań w dochodzeniu i egzekwowaniu przez przedsiębiorstwa, instytucje i urzędy państwowe odszkodowań od sprawców przestępstw, do ścisłego przestrzegania i wykonania.

Otrzymują:

1. wszystkie podległe jednostki organizacyjne UMK
2. Kwestor UMK

Dyrektor Administracyjny
/-/ mgr St. Staniszewski/

MINISTERSTWO OŚWIATY
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

O d p i s

Nr PF7-0170-3/68

Dotyczy: zwalczania zaniedbań
w dochodzeniu i egzekwowaniu
przez przedsiębiorstwa, instytucje
i urzędy państwowe odszkodowań
od sprawców przestępstw.

Prezes Rady Ministrów w piśmie okólnym nr 60 z dnia 11 lipca 1968 r. zwrócił uwagę, że zalecenia zmierzające do usunięcia zaniedbań na odcinku dochodzenia i egzekwowania odszkodowań za straty spowodowane przestępstwami na szkole jednostek państwowych - wydane w piśmie okólnym nr 19 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1966 r. - są wykonywane nienależycie i opieszale, co potwierdzają przeprowadzone w różnych jednostkach i instytucjach kontrole tego odcinka.

Stan taki, w którym Skarb Państwa ponosi poważne straty na skutek licznych nieuzasadnionych zaniedbań kierowników i pracowników jednostek państwowych w egzekwowaniu roszczeń odszkodowawczych nie może być nadal tolerowany.

W tej sytuacji staje się koniecznym wzmożenie działania przez podległe resortowi jednostki, celem likwidowania i egzekwowania roszczeń oraz niedopuszczanie do zaległości i przedawniania należnych dla Skarbu Państwa kwot.

W związku z powyższym Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego przypomina, że nadal obowiązują wszystkie zalecenia zawarte w piśmie okólnym z dnia 29 maja 1966 r. nr DF.II-2/5/66 oraz prosi kierowników wszystkich podległych jednostek, by:

- 1/ usprawniono działalność radców prawnych, głównych księgowych, kierowników podległych jednostek i wszystkich pracowników, do których obowiązków należy przygotowanie, kontrola i dochodzenie roszczeń odszkodowawczych,

2/ w stosunku do radców prawnych, głównych księgowych, kierowników podległych jednostek i innych pracowników, były wyciągane wszystkie konsekwencje służbowe oraz karne i cywilne w przypadkach zaniedbywania przez nich obowiązków egzekwowania roszczeń odszkodowawczych.

Celem ułatwienia bieżącej kontroli należnych kwot oraz ich egzekwowania poleca się, by obok prowadzonej ewidencji księgowej, główny księgowy i radca prawny prowadzili odpowiednią ewidencję syntetyczną pozaksięgową z uwzględnieniem nazwiska i adresu dłużnika, daty powstania roszczenia, podstawy prawnej /wyrok sądowy, oświadczenie o dobrowolnym zobowiązaniu zapłaty itp/ oraz dat regulowania rat przy spłacie zobowiązania.

Tak pro adzoną ewidencję powinni wymienieni pracownicy przedkładać co kwartał do wglądu kierownikowi danej jednostki.

Rozdzielnik: 1/67

C, E, F, G, H, I, J, K,
L-17, 18, 19, 21, M-4,
N-1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,
18, 19 i 20-29 oraz
B-12, 13, 14.

Dyrektor Departamentu
/-/ podpis nieczytelny
B. Gawlikowski

104
WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

=====

Wiadomości wydawnicze

Publikacje jednostkowe

Mieczysław Markowski: Logika - Dzieje filozofii średniowiecznej w Polsce, t.I. /PAN, Instytut Filozofii i Socjologii. Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1975. S. 232, cena w opr. 55 zł/. Przedmowa Z. Kuksewicza, redaktora całości, informuje /s. 9/: "... praca zbiorowa "Dzieje filozofii średniowiecznej w Polsce" powstała w toku badań i dyskusji zespołu złożonego z Juliusza Domańskiego, Jerzego B. Korolca, Zdzisława Kuksewicza, Mieczysława Markowskiego, Ryszarda Palacza, Władysława Seńki i Zofii Włodek. /.../ Zbiorowe dzieło składa się z 9 tomów, poświęconych następującym działom: logice, metodologii nauk, filozofii bytu, filozofii przyrody, filozofii człowieka w aspekcie teorii duszy, teorii poznania, filozofii moralnej, teorii państwa, społeczeństwa i Kościoła, relacji filozofii scholastycznej i wczesnej filozofii renesansowej". Treść tomu: Przedmowa; I. Supremacja dialektyki /1. Kształtowanie się krakowskiego profilu akademickiego nauczania logiki, 2. Rozwój logiki nominalistycznej, 3. Minimalizm logiki nominalistycznej/; II. Dominacja logiki formalnej i rozkwit logiki języka /1. Formowanie się orientacji realistycznej w Połtawie, 2. Logika formalna zorientowana realistycznie, 3. Rozkwit logiki języka/; Zakończenie. Skorowidz.

Zdzisław Kuksewicz: Filozofia człowieka - Teoria duszy.

Dzieje filozofii średniowiecznej w Polsce, t. V /PAN, Instytut Filozofii i Socjologii. Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1975. S. 251, cena w opr. 65 zł/. Autor pisze we wstępie: "Problematyka człowieka była w dziejach myśli filozoficznej centralną problematyką

/.../. W okresie średniowiecza problematyka ta rozpatrywana była w różnorodnych aspektach /.../. W obecnym opracowaniu zajmować się będziemy jedynie problematyką człowieka pojętego immanentnie, to znaczy w aspekcie jego wewnętrznej struktury i funkcji, zajmując się tym, w jaki sposób filozofowie polscy opisywali człowieka jako stwór złożony z ciała i duszy, jak opisywali samą duszę, jak pojmowali jej funkcje poznawcze". Treść: Wstęp; I. Dzieje krakowskiej szkoły /pierwszy okres rozwoju filozofii człowieka /1400-1430/, nowa droga; Drugi okres rozwoju filozofii człowieka /1440-1450/, zwycięstwo starej drogi; Trzeci okres rozwoju filozofii człowieka /1460-1500/, panowanie starej drogi/; II. Podstawowe wątki problemowe /Ciało i dusza, problem natury i jedności człowieka; Dusza a władze, problem jedności duszy ludzkiej; Natura władz umysłowych i poznanie umysłowe, zakres ludzkich możliwości/; III. Charakter krakowskiej szkoły /Ewolucja doktrynalna; Światopoglądowe sprzeczności; Specyfika doktrynalna/; Zakończenie; Przypisy; Indeksy.

Hegel a współczesność /PAN, Instytut Filozofii i Socjologii. Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1975. S.355, cena 60 zł/. Tom opracowany w Zespole Historii Filozofii Najnowszej pod przewodnictwem T. M. Jaroszewskiego zawiera materiały X Międzynarodowego Kongresu Heglowskiego, który obradował w Moskwie 1974 r. Treść: M. T. J a r o s z e w s k i - Od Redakcji; T. M. J a r o s z e w s k i - Arbeit als anthropokreativer Faktor in der Auffassung Hegels, Marx' und der Existenzialisten; R. A h l e r s - The Dialectic as Common Ground in Hegel's Metaphysics and Ethics; K. B a l - Historiozofia między dialektyką a metafizyką; M. B a c z w a r o w

- Koncepcja Hegla o rozliczii meźdu istoriei filozofii kak nauki i istoriei filozofskoj kultury; W. B e e k e r - Kritik der Dialektik; E. C h i t a s - A propos de Hegel, Le passé et le présent; J. Ć e r n y - Zum Problem der dialektischen Negation und negativen Dialektik; Cz. G ł o m b i k -Dialektyka Hegla a polska filozofia katolicka drugiej połowy XIX wieku; J. J a k u b o w s k a - Hegel we współczesnej myśli protestanckiej; J. K u c z y Ń s k i - Zwei Einheiten, Homo creator versus spiritus creator; Z. K u d e r o w i c z - Dialektik der Freiheit bei Hegel; I. S. N a r s k i j -Predmet filozofii u Gegela i negatiwnost; R. P a l a c z - Hegelsche Dialektik der Geschichte; R. P a n a s i u k - Versöhnung und Negation, Dialektik bei Hegel und Junghegelianern; H. P i s a r e k - Hegel o dialektyce poznania naukowego; T. P ł u ż a Ń s k i - Der Leninsche Blick auf Hegel; A. S y n o w i e c k i - Logika Hegla a metafizyczna i dialektyczna koncepcja bytu; A.A. S o r o k i n - Logika Gegela i logika Kapitała Karla Marksa; A. A. W o ł o d i n - Hegel i Czernyszewskij.

Karol Libelt /1807-1875/, dzieło zbiorowe pod redakcją Zdzisława Grota /PWN Warszawa-Poznań, 1976. S. 361, ilustr., cena w opr. 80 zł/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Inicjatywa napisania naukowej monografii, obejmującej życie i działalność Karola Libelta, zrodziła się w środowisku historyków poznańskich w związku ze zbliżającą się setną rocznicą śmierci tego wybitnego Wielkopolanina. Pomimo swych wielkich i wszechstronnych zasług Libelt nie doczekał się biografii naukowej odpowiadającej jego historycznej roli". Przed drugą wojną światową nad monografią Libelta pracował

wybitny znawca jego życia, twórczości i czasów Andrzej Wojtkowski. Ogłosił sporo prac wstępnych i napisał już całą monografię, ale w roku 1939 dzieło spłonęło. Treść książki: Z. G r o t - Słowo wstępne; I. Życie i działalność /1. J. S t o i ń s k i - Pochodzenie, dzieciństwo i młodość; 2. F. P a p r o c k i - W latach rewolucyjnego wrzeźniał powstań narodowych, 1831-1848; 3. Z. G r o t - Na drodze działań legalnych/; II. Poglądy filozoficzne, społeczne i pedagogiczne /. R. K o z ł o w s k i - Filozofia Karola Libelta; 2. S. D z i a m s k i - Poglądy społeczne; 3. J. H e l l w i g, S. M i c h a l s k i - Myśl pedagogiczna/; III. A. W o j t k o w s k i - Refleksje nad życiem i twórczością Karola Libelta; IV. M. M i c h a ł o w s k a - Bibliografia twórczości Karola Libelta. Indeks osób. Wykaz ilustracji.

Barbara Skarga: Kłopoty intelektu - Między Comte'em a Bergsonem /PWN, Warszawa 1975. S. 506, cena 54 zł/. Autorka pisze we wstępie: "... omawiam jeden krótki okres w filozofii francuskiej XIX wieku, rozpoczynający się gdzieś w latach sześćdziesiątych, a kończący się około 1889 roku. /.../ był to okres, w którym rozwinął się, a jednocześnie załamwał pozytywizm. Okres ten jest mało w Polsce znany /.../ i oto można się spotkać z opinią, że od czasów socjalistów utopijnych i Comte'a aż po czasy Bergsona, Poincarégo, Durkheima we Francji nic się ciekawego w filozofii nie działo. Nie jest to opinia sprawiedliwa. /.../ Chciałam prześledzić, jak i dlaczego, pod działaniem jakich czynników, pozytywizm będący prawdą tamtej epoki, stracił swą atrakcyjność i ustąpił miejsca nowej formacji umysłowej. Przy tej zaś okazji chciałam się także przypatrzeć z bliska tym mechanizmom, które do jego rozkładu doprowadziły /.../. Interesują mnie przy tym nie zewnętrz-

ne w stosunku do danej formacji intelektualnej okoliczności /.../, lecz ~~to~~ to, co się dzieje wewnątrz niej". Treść: Wstęp; I. Fakt; II. Abstrakcja i konkret; III. Nieskończoność i liczba; IV. Wokół problemu czasu i przestrzeni; V. W kręgu myślicieli orientacji kantowskiej; VI. Porządek świata, stałość i zmienność; VII. W poszukiwaniu godności i wolności ludzkiej; Posłowie. Indeks nazwisk.

Izydora Dąbbska: O konwencjach i konwencjonalizmie /PAN,
Instytut Filozofii i Socjologii. Ossolineum, Wrocław-Warszawa
1975. 16°, s. 152, cena 18 zł/. Wstęp objaśnia /s. 8/: Rozprawa
ma w swym założeniu charakter systematyczny. Jest próbą charak-
teryzacji różnych typów konwencji i ukazania ich zasięgu oraz
roli w różnych dziedzinach rzeczywistości humanistycznej. Jest
też pewną interpretacją konwencjonalizmu filozoficznego zakreśla-
jącą jego uprawnienia i granice. Ubocznie spełnia też jednak pew-
ne zadanie historyczne: przedstawienia kilku określonych stanowisk,
które pojawiły się w ciągu dziejów filozofii". Treść: Wstęp; 1.
O pojęciu konwencji; 2. O konwencjach semiotycznych i o konwencjo-
nalizmie w teorii znaków i języka; 3. O konwencjach w nauce /w
geometrii, w fizyce, w historii/; 4. O konwencjach w działaniu
/O konwencjach w prawie i w moralności, O konwencjach w sztuce
na przykładzie sztuki teatralnej/; Zakończenie. Bibliografia.
Streszczenie francuskie.

Isaak Majzel: Nauka w społeczeństwie, tłum z ros. W. Lipnik
/PWN, Warszawa 1975. S. 418, cena 35 zł/. Autor pisze w przedmowie:
"Początek nauki jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym. Jednym
z aspektów jest poznawanie nauki przez siebie samą. W specyficz-

ny sposób odzwierciedlając rzeczywistość, nauka od chwili powstania staje się swoistym komponentem rzeczywistości, który bada samego siebie. Im wyższy poziom i bardziej rozległy obszar naukowej znajomości świata, tym większego znaczenia nabiera wyjaśnienie natury, struktury i funkcji nauki". Treść: Przedmowa; 1. Zagadnienie definicji nauki; 2. Nauka jako gałąź produkcji niematerialnej; 3. Miejsce nauki w systemie zjawisk społecznych; 4. Postęp nauki; 5. Przemiana nauki w bezpośrednią siłę wytwórczą a rewolucja naukowo techniczna; 6. Społeczne skutki rewolucji naukowo-technicznej; 7. Postęp nauki a kultura artystyczna; 8. Aksjologiczny aspekt nauki.

Ewa Bienkowska: Dwie twarze losu, Nietzsche - Norwid /Państw. Instytut Wydawniczy, Warszawa, 1975. S. 192, cena 30 zł/. Autorka wyjaśnia we Wprowadzeniu: "Dlaczego Nietzsche i Norwid? /.../ Cała wielka i zapomniana problematyka wieku XIX zawiera się między ww tymi dwoma nazwiskami i streszcza w nich w postaci czystej i wyostrzonej. Ludzie ówczesni zajęci byli innymi zagadnieniami, w drugiej połowie stulecia utrwaliły się formy myślenia i środki wyrazu, przy pomocy których niepodobna było w ogóle dotrzeć do problemów, jakie dla tamtych dwóch były najbardziej zasadnicze. Na jakiś czas pewien świat Φ myśli i wrażliwości pozostał zamknięty, jakby nieprzeczuwalny - dlatego wynosimy stamtąd wrażenie zubożenia możliwości twórczych i oschłości. Na tym tle dzieło Nietzschego i Norwida to prawdziwa wyprawa do zapomnianych brzegów, ku źródłom istnienia jednostki i kultury". Treść: Wprowadzenie; I. Nietzsche /Słowo i istnienie, Wędrówka przez Krainę Kultury, Historia odkupiona, Taniec Zaratustry, Żegluga ku dalekim brzegom, Dionizos

przeciw Ukrzyżowanemu/; II. Norwid - W poszukiwaniu wielkiej Ojczyzny /O poemacie "Quidam" Cypriana Norwida, Czasy pełne znaków /Romantyczna historiozofia i romantyczna polityka, W cieniu wielkich poprzedników, Rzym 1948, Zmarnowane pokolenie, Historia jako dzieje Wcielenia, Dlaczego poemat?/. Indeks osób i tytułów.

Philip Bagby: Kultura i historia, prolegomena do porównawczego badania cywilizacji, przełożył Jerzy Jedlicki, przedmowa opatrzył Jerzy Topolski /Biblioteka myśli współczesnej, Państw. Inst. Wydawniczy, Warszawa 1975. S. 303, cena 36 zł/. Autor, ur. w r. 1918, jest historykiem amerykańskim. Autor wyjaśnia /s. 33/:

"/.../ antropologowie w toku swych badań nad społeczeństwami prymitywnymi wypraktykowali zestaw pojęć i metod, dających się - po pewnym wyostreniu i niezbędnych modyfikacjach - stosować w badaniu społeczeństw bardziej złożonych, których rozwój tworzy główny zrab tego, co zwykliśmy nazywać historią. Te właśnie pojęcia i metody spróbujemy poddać analizie w kolejnych rozdziałach książki, przy czym celem naszym będzie zbudowanie jasnego, spójnego i zrozumiałego systemu pojęć, w których języku da się zinterpretować wiele lub nawet większość faktów dziejowych oraz sformułować i poddać sprawdzeniu twierdzenia ogólne". Treść: J. T o p o l s - k i - Przedmowa; I. Wprowadzenie; II. Natura historii; III. Rozumienie historii; IV. Pojęcie kultury; V. Wyjaśnianie kultury; VI. Cywilizacje; VII. Porównawcze badanie cywilizacji; VIII. Kilka przykładów.

Ralph Linton: Kulturowe podstawy osobowości, przeł. A. Jasińska-Kania, wstępem opatrzył J. Szacki /PWN Warszawa 1975. S. XLIII, 180, cena w opr. 36 zł/. Ralph Linton, ur. 1893, zmarł

w r. 1953; był profesorem Uniwersytetu Columbia, później Yale. Jego badania naukowe wchodziły w zakres tzw. antropologii kulturowej na pograniczu socjologii i psychologii społecznej. Treść książki: Wstęp do wydania polskiego; Przedmowa; Wstęp; I. Jednostka, kultura i społeczeństwo; II. Pojęcie kultury; III. Struktura społeczna a uczestnictwo w kulturze; IV. Osobowość; V. Rola kultury w kształtowaniu osobowości. Indeks.

Janina Wojnar-Sujecka: Myśl, działanie, rzeczywistość - Studium o światopoglądzie socjalistycznym Jean Jaurès'a /PWN Warszawa 1976. S. 288, cena 35 zł/. Autorka stwierdza w Zakończeniu: "Poglądy Jean Jaurès'a reprezentują swoistą całościową wizję świata, w którym twórcą wszelkich wartości realnego życia społecznego i międzyludzkich stosunków są myślący i działający ludzie. Podejmując próbę odtworzenia światopoglądu francuskiego myśliciela i działacza, dążyłam do wykazania, że powyższa teza może stanowić klucz do zrozumienia ewolucji jego poglądów. Droga do jej odtworzenia prowadziła poprzez wydobycie pytań i niepokoїв teoretycznych autora "Studiów socjalistycznych", a zarazem dążeń do rozwiązywania kwestii dostrzeganych jako ważne dla praktyki działania socjalistycznego". /S. 279/. Treść: Wstęp; I. Socjalizm - wartość moralna i filozoficzna; II. Ewolucja rewolucyjna - teoretyczne założenia koncepcji historiozoficznej; III. Perspektywa socjalistyczna; IV. Ideał przyszłości socjalistycznej; Zakończenie. Indeks nazwisk. Po każdym rozdziale następują przypisy.

Aldona Jawłowska: Drogi kontrkultury /Państw. Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975. S. 326, cena 50 zł/. Autorka wyjaśnia we

Wstępie: "Bunt młodzieży w krajach kapitalistycznych, mieszczący się w swej początkowej fazie w granicach konfliktu pokoleń, przekształcił się w połowie lat sześćdziesiątych w zróżnicowany wewnętrznie ruch społeczny, skierowany przeciw aparatom władzy i środkom manipulacji. W ruchu tym ujawniły się silne tendencje do zakwestionowania i zmiany całej uwarunkowanej historycznie sytuacji współczesnych ludzi, w jej wymiarach ekonomicznych, społecznych i kulturowych. Książka jest próbą ogarnięcia i zrozumienia całości napięć społecznych i konfliktów wywołanych lub ujawnionych przez bunt młodzieży". Treść: Wstęp -Kontestacja; I. Kontestacja aparatu przemocy - próba politycznego samookreślenia /1. Aktywność spontaniczna i zorganizowana, 2. Wspólne nurty politycznego protestu, 3. Rozmiary i zasięg kontestacji w świetle badań/; II. Zakwestionowanie kultury /1. Kultura i polityka, 2. Destrukcja w imię tworzenia nowego życia, 3. Główne kierunki krytyki kultury, 4. Kontrkultura, 5. Kontrkultura a problemy tradycji/; III. Ruch jako utopia realizowana /1. Nowe utopie, 2. Kontestacja - oceny znaczenia i perspektywy ruchu/; Zakończenie; Wykaz skrótów organizacji. Summary.

Jerzy Kossak: Egzystencjalizm w filozofii i literaturze, wyd. II zmienione i poszerzone /Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 1976. S. 280, cena 40 zł/. Książka ukazała się w serii "Krytyka burżuazyjnej ideologii i rewizjonizmu", wydana była poprzednio w r. 1971. Autor wyjaśnia /s. 15/: "W moich szkicach /.../ nacisk został położony na problematykę genezy i społecznej funkcji kierunków egzystencjalistycznych oraz na związki łączące filozofię i literaturę w nurtach myśli egzystencjalistycznej. /.../ To co w tych szkicach uprawiam jest próbą marksistowskiej krytyki okreś-

lonego światopoglądu". Treść: Uwagi wstępne; Prawdy i mistyfikacje egzystencjalizmu; Prorok zagubionych - Sören Kierkegaard; Chrześcijańscy i laicy kontynuatorzy Kierkegaarda; Złudzenia Gabriela Marcela; Koneksje marcelizmu; Marcel i tradycje mistyki; Albert Camus; Personalizm Emmanuela Mouniera; Egzystencjalizm i powieść katolicka; Beat Generation; Przemiany wyobraźni i trwałość wartości.

Stanisław Ignacy Witkiewicz: Bez kompromisu, Pisma krytyczne i publicystyczne, zebrał i opracował Janusz Degler /Państw. Instytut Wydawniczy, Warszawa 1976. S. 728, cena w opr. 150 zł/. Wydawca pisze /s. 16/: "Intelekt stanowił dla Witkacego najwyższą wartość, za jedynie słuszną uznawał poznanie rozumowe, a w zajmowaniu się filozofią upartywał szansę ratunku przed grożącym społeczeństwu "ogólnym zjełopieniem". /.../ Ten kult filozofii kształtuje się w pismach Witkacego stopniowo i to począwszy od roku 1926. Można go nawet uznać za jeszcze jeden dowód przełomu w biografii twórczej. Rozbrat ze sztuką bowiem oznaczał przede wszystkim przejście do pracy nad filozofią, której w latach trzydziestych poświęcił się Witkiewicz prawie całkowicie". Artykuły treści filozoficznej: Dział I. Estetyka; Uczucia metafizyczne; O stosunku religii do filozofii; Dział IV. Krytyka krytyki i literatury; O znaczeniu filozofii dla estetyki i krytyki; O znaczeniu filozofii dla literatury; O znaczeniu filozofii dla krytyki; Dział V. Polemiki; Z powodu "Najazdu na filozofię" /Odpowiedź Brunonowi Winawerowi; Leon Chwistek - Demon intelektu.

Paweł Beylin: Autentyczność i kicze, Artykuły i felietony

/Państw. Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975. S. 330, cena 45 zł/.
Paweł Beylin /1926-1971/ po ukończeniu studiów w Uniwersytecie Warszawskim objął wykłady z historii filozofii i estetyki w warszawskich wyższych szkołach artystycznych. "Słowo wstępne" Krzysztofa Pomiana charakteryzuje go jako myśliciela i pisarza. Teksty zawarte w książce zostały podzielone na trzy działy, pierwszy obejmuje artykuły treści historyczno-filozoficznej, drugi artykuły z zakresu estetyki, trzeci felietony okolicznościowe na tematy aktualnych zjawisk z dziedziny kultury.

Styl życia. Koncepcje i propozycje; praca wykonana w Zespole prognoz społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, pod redakcją Andrzeja Sicińskiego /PWN Warszawa 1976. S. 272, cena 35 zł/. Czytamy w przedmowie: "Opracowania zebrane w tym tomie zdają relację ze wstępnego etapu przemyśleń - bez ambicji nie tylko wyczerpania podjętej problematyki, ale nawet bez przekonania, że całość naszych propozycji i koncepcji obroni się w toku dalszych studiów nad zagadnieniami przez nas poruszonymi. Staramy się bowiem w naszych szkicach o za~~kre~~ślenie pola problematyki stylu życia, wyróżnienie elementów składowych stylu życia, wskazanie na hipotetyczne determinanty; a dalej, ~~propozycje~~ formułujemy pewne sugestie dotyczące badań stylu życia, a także typologii". Treść: A. S i c i ń s k i - Przedmowa; A. S i c i ń s k i - Styl życia, problemy pojęciowe i teoretyczne; M. C z e r w i ń s k i - Pojęcie stylu życia i jego implikacje; E. T a r k o w s k a - Kategoria stylu życia a inspiracje antropologiczne; B. S u c h o d o l s k i - Styl życia w perspektywie filozoficznej; A. P a w e ł c z y ń s k a - Styl życia w epoce przemian, determinanty i układy odnie-

sienia; A. S i c i ń s k i - Warunki przemian stylu życia we współczesnej Polsce; A. J a w ł o w s k a - Styl życia a wartości; A. S i c i ń s k i i J. S t r z e l e c k i - Styl życia a jakość życia, przyczynek do problemów polityki społecznej. Bibliografia, wybrane pozycje.

Józef Koziński: Koncepcje psychologiczne człowieka /Biblioteka myśli współczesnej. Państw. Instytut Wydawniczy, Warszawa 1976. S. 254, cena 25 zł/. Autor wyjaśnia /s. 7/: "... współczesna wiedza o człowieku, o jego motywacji i możliwościach intelektualnych, o rozwoju emocjonalnym i zaburzeniach osobowości, o nerwicach i psychozach jest zadziwiająco mała. /.../ Taki stan rzeczy wywołuje niepokój. Coraz powszechniejsze staje się przekonanie, że poznanie osobowości człowieka, jego systemu wartości i możliwości rozwojowych jest niezbędnym warunkiem tworzenia humanistycznej wizji świata. /.../ chciałbym zwrócić uwagę na dwie funkcje, jakie pełni wiedza o człowieku: Po pierwsze, jest ona niezbędna przy konstruowaniu środowiska fizycznego i społecznego, które otaczają człowieka. Po drugie, wiedza ta ma podstawowe znaczenie w procesie sterowania ludzkim zachowaniem". Treść: Wprowadzenie - trzy spojrzenia na człowieka; I. Koncepcja behawiorystyczna, czyli człowiek reaktywny; II. Koncepcja psychodynamiczna, czyli człowiek niedoskonały; III. Koncepcja poznawcza, czyli człowiek samodzielny; Z pozycji siły /uwagi końcowe/. Ważniejsze pozycje bibliograficzne.

Mieczysław A. Krapiec: Człowiek i prawo naturalne /Rozprawy Wydziału Filozoficznego 29. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1975. S. 259, cena w opr. 110 zł/. Autor wyjaśnia we "Wprowadzeniu":

"W stosunku do współczesnych ujęć teorii prawa, czy teorii państwa i prawa, prezentowana tu koncepcja jest z zamysłu ściśle filozoficzna, nawiązująca do określonego nurtu filozofii, a więc metafizyki oraz organicznie z nią związanej filozoficznej antropologii. Jawne ukazanie kontekstu problematyki prawa naturalnego wydaje się konieczne celem uniknięcia niepotrzebnych nieporozumień i rozczarowań; nade wszystko zaś celem głębszego rozumienia zagadnienia. /.../ Filozofia prawa pojęta jako partykularyzacja metafizyki /.../ nie pretenduje /.../ do roli polityki prawodawczej, ale stara się ostatecznie wyjaśnić sam fakt prawa, jego rozumienie, zasięg, moc obowiązującą itp. Tak pojętego zadania poznawczego w kontekście przedstawionej tu koncepcji filozofii brak dotychczas w piśmiennictwie filozoficznym". Treść: I. Prawo w ogólności /A. Aspekt teoretyczny, B. Aspekt historyczny/; II. Analogiczna struktura rzeczywistości /Człowiek i świat, Struktura rzeczywistości, Świat i Bóg/; III. Człowiek - Dramat natury i osoby; IV. Teoria prawa naturalnego. Inhaltsangabe.

Analecta Cracoviensia 1973-1974, t. V-VII /Polskie Towarzystwo Teologiczne w Krakowie, 1975. S. 564, cena 120 zł/. Redakcja wyjaśnia, że pierwszą część tomu "stanowi dyskusja nad książką Kardynała Karola Wojtyły "Osoba i czyn" /Kraków 1969/. Dyskusja ta obejmuje wypowiedzi przedstawione na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 16 grudnia 1970 r. w ramach sekcji profesorów filozofii chrześcijańskiej oraz późniejsze głosy o książce Kardynała dotąd nie opublikowane. Materiały tej dyskusji przedstawiamy jako pierwszą w Polsce ze strony katolickiej debatę o dużej randze nad filozofią człowieka". W dyskusji /s. 49-272/ wypowiedziało

szę 19 osób /A. Krapic, J. Kalinowski, S. Kamiński, K. Klósak, J. Tischner, M. Jaworski, T. Styczeń, R. Forycki, M. Gogacz, S. Grygiel, A. B. Stępień, A. Póltawski, J. Gałkowski, L. Kuc, T. Wojciechowski, Z. J. Zdybicka, J. Stroba, T. Kukołowicz, W. Póltawska/, autor książki zabrał głos w wypowiedzi wstępnej i w słowie końcowym, A. Szostak dał zwężkę wprowadzenie i streszczenie francuskie. Poza dyskusją tom zawiera jeszcze dwie pozycje filozoficzne: M. M a r k o w s k i - Prądy filozoficzne w dobie Kopernika, oraz K. K ł ó s a k - Zagadnienie sensowności pytania o początek czasowy wszechświata.

Człowiek - Istnienie i działanie, praca zbiorowa pod redakcją ks. Romana Darowskiego SJ./Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 1974. S. 228, cena 42 zł/. Wprowadzenie objaśnia: "Niniejsza praca zbiorowa pragnie służyć ludziom poszukującym prawdy o człowieku, Zawiera refleksje na wybrane tematy z zakresu szeroko rozumianej filozofii człowieka. Rozpatruje człowieka i jego działanie nie in abstracto, lecz człowieka w konkretnym istnieniu uwarunkowanym przez współczesną cywilizację, zwróconego ku przyszłości i w zorganizowanym działaniu realizującego postęp świata". Treść: R. D a r o w s k i - Wprowadzenie; Z. P ł u ż e k - Człowiek w poszukiwaniu siebie samego; E. O ż ó g - Powołanie człowieka; R. D a r o w s k i - Między przeszłością a przyszłością, zagadnienie historyczności człowieka; Cz. M i c h a l u n i o - Prawda, informacja, krytycyzm; M. B e d n a r z - Mowa a kontakty międzyludzkie; J. S i e g - Kultura, praca i technika; B. D y - d u ł a - Problem charakterystyki ocen i norm moralnych.

Josef Pieper: O miłości, przeł. z niem. Irena Gano /Instytut Wydawn. Pax, Warszawa 1975. S. 160, cena 30 zł/. Autor /ur. 1904/ jest profesorem uniwersytetu w Münster; książka "stanowi próbę analizy zjawiska miłości, dokonanej z pozycji filozofa i teologa" /s. 155/. Z treści: I. "Miłość" - słownictwo w różnych językach; II. Cecha wspólna wszystkich postaci miłości: aprobata; III. Potwierdzenie przez miłość; IV. Usprawiedliwić i przebaczać; V. Chęć posiadania i chęć dawania; VI. Miłość stwórcza i miłość ludzka; VII. Eros i pragnienie szczęścia; VIII. Miłość erotyczna między mężczyzną a kobietą jako wzór miłości w ogóle; IX. Popęd płciowy jako oczywiste dobro; X. O przyjaźni, miłości macierzyńskiej i ojcowskiej.

Józef Tischner: Świat ludzkiej nadziei. Wybór szkiców filozoficznych 1966-1975 /Wydawnictwo "Znak" 1975. S. 320, cena 76 zł/. Autor objaśnia w przedmowie, iż w książce są "zawarte omówienia nowo ukazujących się publikacji, odczyty z sympozjów filozoficznych, teksty konferencji wygłaszanych do studentów oraz refleksje rozwijane z własnej potrzeby wewnętrznej. /.../ Problem najbardziej podstawowy jest sygnalizowany z tytule książki "Świat ludzkiej nadziei". /.../ Zagadnienie nadziei, które we współczesnej filozofii podjął między innymi Gabriel Marcel, a kontynuował Paul Ricoeur, nie został tutaj wyczerpująco omówiony /.../. Jest on jednak obecny w każdym eseju". Treść: Wstęp; I. W cieniu sarmackiej melancholii /Chochoł sarmackiej melancholii, Z problematyki wychowania chrześcijańskiego, U źródeł współczesności, Nowy wiek, Rewolucja i patologia nadziei, Refleksje o etyce pracy, Praca nad nadzieją bliźniego/; II. Człowiek i wartość /Filozofia i ludzkie sprawy człowieka, W poszukiwaniu istoty wolności, Ethos

wolności, Impresje aksjologiczne, Egzystencja i wartość, Genesis z ducha/; III. /Wielka nadzieja, Filozofia czeka na wcielenie, Prolegomena chrześcijańskiej filozofii śmierci, Wiązania nadzieji, Noc zdziwienia/.

Stanisław Cieniawa: Aktywizm marksistowskiej antropologii filozoficznej /Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie. Rzeszów 1975. S. 248, cena 21 zł/. Autor pisze w zakończeniu /s. 226/:
Ogarniając myślą całokształt problematyki poruszonej w tej książce można zauważyć, że chodziło w niej nie tyle o uzasadnienie tezy o aktywistycznym charakterze marksistowskiej antropologii filozoficznej, bo akceptacja tej tezy jest powszechna i oczywista, ile o próbę rozwinięcia takiej antropologii dla celów wychowawczych. /.../ Po pierwsze chodziło o to, aby rozwinąć marksistowską filozofię człowieka rozumianą jako integralna i dialektyczna teoria ogólnozyciowej działalności ludzi skierowanej na realizację wyższej wartości życia /.../. Po drugie zaś chodziło o to, by poprzez wsparte taką filozofią człowieka kształcenie i wychowanie efektywnie przyczynić się do samorealizacji ludzi jako istot społecznych, moralnych i twórczych". Treść: Wprowadzenie /1. Miejsce i rola filozofii człowieka w marksizmie, 2. Przegląd niemarksistowskich koncepcji człowieka/; I. Ogólna filozofia człowieka /1. Pojęcie wartości w ogóle i wyższej wartości życia, 2. Wolność jako cel działalności dezalienacyjnej/; II. Szczegółowsza filozofia człowieka /AA. Zdobywanie rzeczywistej wolności działania /1. Eks-
terioryzacja, źródło procesów społecznych, 2. Alienacja, wyobcowanie się struktury społecznej, 3. Socjalizacja, świadome tworze-

nie struktury społecznej/; B. Moralność jako forma samorealizacji jednostek /1. Moralność jako wartość dla podmiotu moralnych czynów, 2. Uwarunkowanie moralności socjalistycznej, 3. Praktyka samorealizacji poprzez moralność/; C. Samorealizacja poprzez twórczość i sztukę /1. Wartość twórczości i sztuki, 2. Prawa artystycznego opanowania rzeczywistości, 3. Wychowanie do twórczości i autokreacji/. Przypisy.

Lucien Sève: Marksizm a teoria osobowości, tłum, K. Piechocki /Książka i Wiedza, Warszawa 1975. S. 738, cena 120 zł/. Autor przedmowy pisze: "Ogromną wartość tej książki upatruję /.../ w tym głównie, że zawiera ona twórczą analizę marksistowskiej koncepcji człowieka i krytyczny przegląd różnych propozycji interpretacyjnych tej koncepcji, a przede wszystkim szereg istotnych precyzacji metodologicznych i teoriopoznawczych niezbędnych do poprawnych dociekań w naukach humanistycznych". Treść: Tadeusz M. J a - r o s z e w s k i - Przedmowa; Wstęp; I. Psychologia osobowości, nauka o stanie embrionalnym; II. Osobowość ludzka i materializm historyczny; III. Przedmiot psychologii osobowości; IV. Wstępne hipotezy naukowej teorii osobowości; Wnioski, śmierć i przeobrażenie antropologii; Posłowie do drugiego wydania francuskiego; Posłowie do trzeciego wydania francuskiego; Przypisy; Indeks nazwisk.

Marek Fritzhand: O niektórych właściwościach etyki marksistowskiej /PWN, Warszawa 1974. S. 348, cena w opr. 46 zł/. Autor pisze /s. 5/: "Podstawowym zadaniem, jakie sobie w mej książce stawiam, jest uwyrażnienie niektórych cech, zwłaszcza swoistych, etyki marksistowskiej. Nie widzę zaś właściwszego sposobu osiągnięcia

nięcia tego celu, niż rozpatrzenie stanowiska, jakie etyka marksistowska zajmuje - lub w nym przekonaniu zajmować powinna - w pewnych odpowiednio dobranych zagadnieniach odwiecznie niepokojących filozofów". Treść: Wprowadzenie; I. O marksistowskiej etyce normatywnej - ogólnie; II. Etyka marksistowska a humanizm; III. O pojęciu humanizmu - metodologicznie; IV. Marksizm a wolność i odpowiedzialność; V. Indywidualizm czy kolektywizm?; VI. Moralność a polityka; VII. Marksizm a idea równości; VIII. O etyce cnót i wzorów osobowych; Przypisy.

Tadeusz Kotarbiński: Medytacje o życiu godziwym /wyd. trzecie, Wiedza Powszechna, Warszawa 1976. S. 184, portr., cena w opr. 24 zł/. Zbiór krótkich rozważań, dotyczących problemów dobrego działania, wśród których autor rozróżnia trzy działy: zagadnienia dotyczące szczęścia /felicjologia/, zagadnienia dotyczące sprawności /prakseologia/ i zagadnienia dotyczące sumienia /etyka w najściślejszym znaczeniu/, gdy etyka w najszerszym tego słowa znaczeniu, ogólna, obejmuje wszystkie trzy działy.

Władysław Tatarkiewicz: O doskonałości /PWN, Warszawa 1976. S. 72, cena w opr. 30 zł/. Autor pisze w Zakończeniu: "... wyraz doskonałość używany w wielu dziedzinach ma w nich różne znaczenie. Jest jeden wyraz, ale wiele pojęć doskonałości. /.../ Z pojęciem mającym tak wiele zastosowań jak doskonałość wiąże się też wiele zagadnień. Najogólniejsze są takie: czy doskonałość jest poznawalna? czy jest osiągalna? i czy potrzebna? Pierwsze jest aktualne zwłaszcza w metafizyce, drugie w etyce, trzecie w estetyce. A wszędzie należy pytać, jak rozumieć doskonałość, by ją rozumieć - najdoskonalej?". Treść: I. Wyraz i pojęcie; II. Paradoxy dosko-

nałości; III. Liczby doskonałe; IV. Doskonałość w fizyce i chemii; V. Doskonałość moralna; VI. Doskonałość estetyczna; VII. Doskonałość ontologiczna i teologiczna; VIII. Zakończenie.

Czesław Matuszewicz: Psychologia wartości /Lubuskie Towarzystwo Naukowe. PWN - Oddział w Poznaniu, 1975. S. 248, cena 50 zł/.
Autor pisze we Wstępie: "W pracy niniejszej mówimy o wartościach jako czynniku ukierunkowującym zachowanie ludzi w sytuacjach społecznych. Wartość dla nas to kryterium lub zasada wyboru celu dążeń jednostki lub grup społecznych /.../ nie są one obojętne uczuciowo /.../. Siłę uczuciowego ustosunkowania możemy mierzyć posługując się odpowiednimi technikami badań psychologicznych. Jedną z nich - Test Wyboru Wartości Moralnych, została zastosowana w niniejszej pracy". Treść: Wstęp; I. Wokół psychologicznej problematyki wartości /1. Problematyka wartości, przegląd punktów widzenia, 2. Orientacja wartościująca, 3. Klasyfikacja wartości, 4. Ważniejsze techniki badania wartości/; II. Psychologia procesów wartościowania /1. Proces oceniania i wartościowania, 2. Wpływ wartościowania na epostrzeganie/; III. Wartości w kontekście kulturowym /1. Młodzieżowa subkultura, 2. Wartości w subkulturze młodzieży polskiej /dane empiryczne/, 3. Wartości subkultury młodzieżowej a wartości dorosłych/; IV. Podsumowanie i wnioski. Aneksy. Streszczenie angielskie.

Kazimierz Dąbrowski: Trud istnienia /Biblioteka Wiedzy Współczesnej Omega, Warszawa 1975. S. 195, cena 15 zł/. Autor oznajmia w przedmowie: "W pracy tej zajmę się /.../ próbą wyjaśnienia i opisu niektórych najnowszych pojęć z zakresu psychologii rozwojowej i wychowania /.../. Dalej tej pracy tytuł "Trud istnienia":

Otóż - chyba bezsprzecznie - rozwój psychiczny człowieka poprzez zasadniczy udział w nim samoświadomości, konfliktów wewnętrznych i zewnętrznych, przejawów wzmożonej pobudliwości psychicznej /.../ jest wielkim trudem /.../. Jest to dorabianie się osobowości właśnie przez trud istnienia i trud rozwoju". Treść: Od autora; 1. Co to jest wielopoziomowość rzeczywistości?; 2. Dezintegracja pozytywna; 3. Psychiczne środowisko wewnętrzne i jego główne dynamizmy; 4. Osobowość człowieka, jej struktura i działanie, 5. Metody badań poziomów wartości ludzkich - drogi do osobowości; 6. Psychopatia, największa przeszkoda w rozwoju osobowości i grupy; 7. Co to jest zdrowie psychiczne? 8. Prawo do własnych, indywidualnych, a równocześnie społecznych dróg rozwoju.

Władysław Kozłowski: Przyszłość a technika, Ergonomiczna analiza funkcji społecznej badań naukowych i techniki /PAN, Instytut Filozofii i Socjologii, Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1975. S. 422, cena 72 zł/. Czytamy w przedmowie Jana Szczepańskiego:
"Książka jest wynikiem wielu lat pracy badawczej nad różnymi aspektami roli nauki we współczesnych społeczeństwach przekształcanych przez cywilizację techniczną. /.../ Nad całością rozważań góruje założenie, że nauka stwarza metody pozwalające człowiekowi kontrolować i siły techniki, i gospodarki oraz siły przeciwspołeczne, które w wolnej grze wywołują znane zjawiska ujemne cywilizacji technicznej. /.../ Sądzę, że wartość tej pracy polega na propozycjach i analizach metodologicznych oraz na pokazaniu ergononii jako metody humanizacji cywilizacji technicznej w jej różnych aspektach". Treść: Przedmowa; Wstęp; I. /1. Zarys elementarnych informacji o powstaniu i pracach zespołu ergonomicznego; 2. Czynniki spójni w zespole człowiek-maszyna; 3. Ergonomia a wydajność

pracy; 4. Od ergonomiki do humanizacji pracy; 5. Ergonomika a społeczne problemy automatyzacji/; II. /1. Współczesne makrośrodowiska techniczne - konsekwencje techniki tradycyjnej; 2. Badanie mikroelementów środowisk miejskich; 3. Problematyka planowania z pozycji ergonomicznych; 4. Zagospodarowanie kraju i profil struktury społeczno-zawodowej w Polsce a nowe techniki produkcji/; III. /1. Bariery efektywności utylitarnej nauki; 2. Cele społeczne w projekcie funkcjonalnego układu badań naukowych J. D. Bernala i w mikroukładzie ergonomicznym/; Zakończenie - Pozorność konfliktu technika-humanizm w warunkach współczesnych. Doc. dr Władysław Kozłowski, długoletni pracownik Instytutu Filozofii i Socjologii PAN zmarł 31 XII 1975.

John O'Shaughnessy: Metodologia decyzji, tłum. Tomasz Mroczkowski /Państw. Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1975. S. 308, cena 30 zł/. Czytamy w przedmowie "Od tłumacza": "Zamiarem autora było zaproponowanie nowego spojrzenia na proces decydowania. Posługując się pojęciami z zakresu filozofii nauki, statystyki i technik badawczych nauk społecznych stworzył on rodzaj przewodnika metodologicznego przeznaczonego dla podejmujących decyzje. /.../ Zasadnicze stanowisko metodologiczne autora zbliżone jest do poglądów Ernesta Nagela, od którego wiele zapożyczył. Podstawowy układ książki przypomina nieco The Structure of Science Nagela". Treść: Od tłumacza; Przedmowa; 1. Wprowadzenie; 2. Decyzja opisowa; 3. Decyzja wyjaśniająca, Dedukcyjny schemat wyjaśniania; 4. Prawa a wyjaśnianie; 5. Badania zachowania ludzkiego; 6. Pomiar i uogólnienia statystyczne; 7. Wyjaśnienia teleologiczne i genetyczne; 8. Modele i teorie; 9. Decyzja przewidywająca; 10. Decyzja oceniająca; 11. Decyzja zalecająca; 12. Podsumowanie.

Jarosław Rudniański: Homo cogitans - O myśleniu twórczym i kryteriach wartości /Sygnały. Wiedza Powszechna, Warszawa 1975.
S. 246, cena 20 zł/. Autor pisze w przedmowie: W książce tej zajmuję się dwoma zagadnieniami: myśleniem twórczym i ściśle z nim związanym zagadnieniem ostatecznych celów działania, których realizacji myślenie to służy. Cele te wynikają z przyjętych przez człowieka naczelných kryteriów wartości. /.../ Myślenie jest to wykonywanie działań umysłowych mających na celu pokonanie aktualnych lub przewidywanych przeszkód przy dążeniu do zmiany sytuacji niepożądaną w sytuację pożądaną lub przy dążeniu do zachowania sytuacji pożądaną. /.../ Myślenie występuje wówczas, gdy brak algorytmu wykonania określonego zadania". Treść: I. Twórczość jako podstawowa specyficzna forma działania człowieka; II. Tworzenie systemów w sztuce i nauce; III. Różnice między modelem metody a metodą w myśleniu twórczym; IV. Ogólne zagadnienia heurystyki; V. Sposób odbioru informacji przez człowieka; VI. Wpływ sposobu przekazywania informacji na sprawność myślenia odbiorcy; VII. Organizacja psychiczna pracownika twórczego; VIII. Stosunek do błędów w myśleniu twórczym; IX. Zagadnienie myślenia twórczego w dziedzinie kryteriów wartości; X. Potrzeba zwiększenia wartości własnej jako podstawowa potrzeba wtórna; XI. Dylematy myślenia w dziedzinie kryteriów wartości; XII. Zagadnienie stosowania kryteriów wartości etyki lekarza; XIII. Kryterium wartości etyki zawodowej pracownika naukowego; XIV. Prakseologiczne aspekty i humanistyczne kryteria wartości w relacji: jednostka - całość; XV. Z problematyki kryteriów wartości humanistycznych w architekturze; XVI. Bola twórczego myślenia w kształtowaniu współczesnego życia. Bibliografia; Streszczenia, rosyjskie i angielskie.

Ladislaus Boros: Odkrywanie Myśli, przeł. z niem. Czesław Tarnogórski /Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1975. S. 196, cena 30 zł/. Tytuł oryginału brzmi "Denken in der Begegnung". Autor wyjaśnia w przedmowie: "Pierwotnym moim zamiarem było rozliczenie się tylko z sobą i dla siebie /.../ próbowałem uświadomić sobie możliwie najpełniej subiektywne uwarunkowania mojego myślenia. Zacząłem od pytania, jakie doświadczenia i przeżycia wpłynęły na mnie w sposób jak najbardziej trwały. Odkryłem przy tym /.../ jak wiele myśli, a sposób świadomy i nieświadomy, przejąłem od innych ludzi. Nakazało mi to więc zdać sprawę również z moich 'znajomości z myślicielami'. I tak powstała zrealizowana tu konstrukcja niniejszej pracy: badam moją postawę intelektualną i przedstawiam przy tym filozofa, który w danej kwestii szczególnie mnie ukształtował". Treść: Przedmowa; Rzetelność - Sokrates; Cierpliwość - Ireneusz z Lyonu; Bezriadność - Nietzsche; Wyważenie - Erazm z Rotterdamu; Piękno - Grzegorz z Nyssy; Zestrojenie - Tomasz z Akwinu; Dostrzeżenie - Dante Alighieri; Przyswojenie - Augustyn; Powiązanie - Pierre Teilhard de Chardin; Posłowie.

Andrzej Delorme: Dyrektywy celowościowe a normy społeczne /Prace naukowe Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1975. S. 143, cena 20 zł/. Autor wyjaśnia: "W opracowaniu podjęto problematykę z pogranicza prakseologii i nauk społecznych. Autor starał się odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób w ramach pewnych zinstytucjonalizowanych urządzeń społecznych /chodzi tu zwłaszcza o prawo/ dokonuje się usprawnianie działań w rozumieniu prakseologicznym". Treść: Wstęp; I. Działanie a zachowanie; II. Analityczny

rozbiór pojęcia działania; III. Oceny utylitarne a oceny aksjologiczne; IV. Oceny prakseologiczne; V. Racjonalność działań; VI. Dyrektywy celowościowe, dyrektywy, normy; VII. Normy społeczne jako przedmiot i jako środek racjonalizowania działań; Przypisy; Streszczenia, angielskie i rosyjskie.

George H. Mead: Umysł, osobowość i społeczeństwo, przeł. Zofia Wolińska, wstępem opatrzyła Antonina Kłoskowska /Biblioteka Socjologiczna. PWN Warszawa 1975. S. XXXVIII, 534, cena w opr. 64 zł/.
Czytamy we wstępie /s. X/: Urodzony w 1863 roku Mead studiował na uniwersytecie w Chicago, a następnie w Berlinie. Wykładał zaś i kształtował swoją teorię na uniwersytecie Chicago w ciągu niemal czterdziestu lat, aż do śmierci, która nastąpiła w 1931 r. /.../
Przez formację umysłową, zakres zainteresowań i typ filozoficzno-ideologicznego stanowiska zbliżał się przede wszystkim do Deweya. Pokrewieństwo to wyraża się w oddaniu wpływowi pragmatycznej filozofii i manifestuje się zwłaszcza w filozoficznej części dorobku Meada, ale widoczne jest także w pracach czysto naukowych charakteryzujących się zaangażowaniem w problematykę moralną. /.../
Publikacje wszystkich głównych dzieł Meada z zakresu filozofii i psychologii społecznej oparte są na stenogramach studentów, uzupełnionych notatkami autora i skonfrontowanych, o ile to było możliwe, z publikowanymi artykułami i pozostawionymi w rękopisie fragmentami. Redakcji podjęli się uczniowie i przyjaciele Meada. W ten sposób do literatury filozoficznej i społecznej weszły: *The Philosophy of the Present*, *The Philosophy of the Act*, *Movements of Thought in the Nineteenth Century* oraz *Mind, Self and Society*. Tekst tego ostatniego tomu opiera się na stenogramie wykładów z 1927 r. i notatkach z 1930 r.". Treść: A. Kłoskowska - Behawioryzm

społeczny G. H. Meada - Wstęp do wydania polskiego; Przedmowa; I. Punkt widzenia behawioryzmu społecznego; II. Umysł; III. Osobowość i organizm; IV. Społeczeństwo; Szkice dodatkowe /1. Funkcja obrazów w postępowaniu, 2. Jednostka biologiczna, 3. Osobowość i proces refleksji, 4. Fragmenty o etyce/. Bibliografia pism G. H. Meada.

Janusz Reykowski: Teoria motywacji a zarządzanie /Państw.

Wydawn. Ekonomiczne, Warszawa 1975. S. 242, cena 30 zł/. Autor pisze w słowie wstępnym: "Publikacja niniejsza stanowi zbiór opracowań poświęconych konfrontacji teorii motywacji z praktyką życia społecznego. Przyjęto w nim dwa ogólne założenia. Pierwsze, iż wszelka działalność zbiorowa prowadzi do efektywnych rezultatów wtedy, gdy dążenia jednostek włączonych w tę działalność są prawidłowo ze sobą skoordynowane. /.../. Drugim założeniem jest przeświadczenie, iż systematycznie prowadzone od kilkadziesiąt lat badania empiryczne nad zjawiskiem ludzkiej motywacji doprowadziły do zgromadzenia dość znacznej wiedzy i że ta wiedza daje się ułożyć w dość spójny system. Mówi się tu o nim jako o teorii motywacji". Treść: Słowo wstępne; I. Teoria motywacji i jej zastosowania /1. Teoria motywacji, podstawowe twierdzenia, 2. Oddziaływanie na motywację pracownika, 3. Środowisko psychologiczne pracownika a realizacja zadań zawodowych/; II. Mechanizmy motywacyjne a organizacja życia społecznego /4. Osobiste i pozapoczątkowe regulatory działalności człowieka pracującego, 5. Organizacja instytucji a motywacja do podejmowania zadań zawodowych, 6. Motywacyjne problemy systemu zarządzania/; Zakończenie.

123

Ida Kurcz: Psycholingwistyka, przegląd problemów badawczych
/Biblioteka Psychologii Współczesnej. PWN, Warszawa 1976. S. 288,
cena 55 zł/. Autorka jest adiunktem w Instytucie Psychologii UW,
gdzie kieruje pracą zespołu psycholingwistyki. Pisze ona w Przed-
mowie: "Głównym moim zamierzeniem jest przedstawienie w tej pracy
dorobku rozwijającej się intensywnie w dwóch ostatnich dziesięcio-
leciach nowej dziedziny badań psychologicznych, jaką jest psycho-
lingwistyka. Przez pojęcie to rozumiem tę dziedzinę psychologii,
która zajmuje się badaniem używania języka przez człowieka, przy-
jmując przy tym jakiś lingwistyczny lub logiczno-dedukcyjny model
języka. Celem badań psycholingwistycznych jest sprawdzenie psycho-
logicznej realności takiego modelu. Termin psycholingwistyka zos-
tał wprowadzony na gruncie psychologii amerykańskiej w latach
pięćdziesiątych i rozpowszechnił się następnie w światowej litera-
turze psychologicznej. Bujny rozwój badań psycholingwistycznych,
jaki nastąpił w Stanach Zjednoczonych Ameryki w latach sześćdzie-
siątych, doprowadził do powstania wielu specjalistycznych ośrod-
ków badawczych, a w dziedzinie teoretycznej do zacieśnienia inter-
dyscyplinarnej współpracy językoznawców i psychologów, jak również
do poważnego kryzysu teoretycznego psychologii amerykańskiej o
orientacji behawiorystycznej". Treść: Przedmowa; 1. Psycholingwis-
tyka - jej źródła i istota; 2. Nurty teoretyczne rozwijane na
gruncie psycholingwistyki; 3. Struktura i funkcje języka; 4. Psy-
chologiczna realność struktury języka - system fonologiczny; 5.
Psychologiczna realność struktury języka - system syntaktyczny;
6. Psychologiczna realność struktury języka - system semantycz-
ny; 7. Struktura języka a procesy przetwarzania informacji przez
człowieka; 8. Język a obraz świata. Bibliografia. Indeks rzeczy
i nazwisk.

Pierre Guiraud: Semantyka z 7 wydania francuskiego tłum.
S. Cichowicz /Biblioteka Wiedzy Współczesnej Omega, 295. Wiedza Powszechna, Warszawa 1976. S. 136, cena 10 zł/. Autor stwierdza: "istnieją trzy zasadnicze porządki problematyki semantycznej: a/ problematyka psychologiczna, /.../ b/ problematyka logiczna, /.../ c/ problematyka językoznawcza /.../". Nadto "pojawia się semantyka filozoficzna, która należy do logiki symbolicznej, oraz semantyka ogólna, która zajmuje się psychosocjologicznym aspektem znaku". Powyższe działy "są od siebie ściśle uzależnione, ich dziedziny i problematyka zazębiają się nieustannie i nachodzą na siebie". Treść: 1. Wprowadzenie; 2. Znaczenie, proces semantyczny; 3. Znaczenie, funkcja semantyczna; 4. Zmiany znaczeniowe, ich formy; 5. Zmiany znaczeniowe, ich przyczyny; 6. Ze strukturalnego punktu widzenia; 7. Semantyka strukturalna. Przypisy. Bibliografia.

Jerzy Słupecki, Katarzyna Hałkowska, Krystyna Piróg-Rzepecka: Elementy logiki matematycznej i teorii mnogości, wyd. II poprawione /Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu, Wydawnictwo skryptowe, 1975. S. 220, cena 22 zł/. Czytamy w przedmowie: "Skrypt zawiera dość dużą ilość zadań i ćwiczeń, wystarczającą, jak się zdaje, dla utrwalenia podanych wiadomości. Opracowując skrypt mieliśmy przede wszystkim na uwadze stronę intuicyjną wykładu. Zrezygnowaliśmy więc świadomie w niektórych sformułowaniach z całkowitej dokładności i ścisłości". Treść: Przedmowa; I. Elementy logiki /1. Rachunek zdań; 2. Formy zdaniowe; 3. Rachunek kwantyfikatorów/; II. Elementy teorii mnogości /1. Algebra zbiorów; 2. Uzupełniające wiadomości o kwantyfikatorach; 3. Relacje; 4. Zbiory równoliczne; 5. Zbiory uporządkowane/.

13A

Studies in the History of Mathematical Logic, ed. by Stanisław J. Surma /Polish Academy of Sciences, Institute of Philosophy and Sociology. Ossolineum Wrocław-Warszawa, 1973. S. 288, cena w opr. 52 zł/. Książka zawiera siedemnaście referatów opracowanych przez pracowników katedry logiki UJ w Krakowie i przedstawionych na konferencjach historii logiki w latach 1966-1971. Referaty są ułożone w działkach: I. Contributions to the History of Completeness of the Propositional Calculi /S. J. Surma, J. K. Kabziński, A. Wroński, J. Woleński/; II. Contributions to the History of Completeness of the First-Order Predicate Calculus /J. Tygmunt, S. J. Surma, A. Wroński, W. Szczęch/; III. Contributions to the History of Some Set-Theoretical and Methodological Topics /J. Pezranowski, P. Kossowski, S. J. Surma/.

Zbigniew Zwinogrodzki: Automatyczne dowodzenie twierdzeń.

Część 1 /Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Skrypty uczelniane, nr 472, Kraków 1976. S. 201, cena 17 zł/. Autor pisze we wstępie: "Pierwszą, rokującą większe nadzieje, metodę dowodzenia twierdzeń w systemach formalnych za pomocą współczesnych maszyn matematycznych opisał amerykański matematyk Hao Wang. Ten pierwszy krok naprzód w kierunku rozszerzenia zakresu stosowalności komputerów na teren zarezerwowany dotychczas dla twórczo pracujących matematyków wzbudził zrozumiałe zainteresowanie nie tylko wśród matematyków, zajmujących się teorią programowania maszyn matematycznych, ale również wśród psychologów i nawet filozofów".
Treść: Wstęp; Rozdz. I /1. Systemy relacyjne; 2. Język formalny pierwszego rzędu, Tautologie; 3. Nieformalne pojęcie algorytmu, teorii rozstrzygalnej i pełnej/; Rozdz. II /1. Drzewo wywołu; 2. Postać zredukowana zdania, Drzewo wywołu z pełną selekcją;

3. System Gentzena węższego rachunku predykatów/; Rozdz. III /Pojęcie maszyny matematycznej, Funkcje obliczalne przez maszyny matematyczne; 2. Numeracja Gödla; 3. Funkcje nieobliczalne przez maszyny matematyczne; 4. Arytmetyka teoretyczna, Paradoks Richarda/; Rozdz. IV /1. Postacie skolemowe zdań; 2. Twierdzenie Herbranda, Rezolwenty; 3. Podstawienie unifikujące; 4. Węższy rachunek predykatów z regułą rezolucji/. Indeks terminów, Indeks symboli.

Zofia Lissa: Nowe szkice z estetyki muzycznej /Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 1975. S. 172, cena 35 zł/. Autorka informuje w nocie źródłowej: "Opublikowane tu w nowej redakcji rozprawy pochodzą z lat 1968-1973. Ich obecny wybór ma na celu ukazanie związku światopoglądowych założeń Autorki, jej historyzmu, ze szczególnie ważnymi rezultatami jej analiz w zakresie estetyki muzycznej. Pierwsza część zbioru skupia prace o profilu filozoficznym, w drugiej zebrano rozprawy z pogranicza estetyki i socjologii. Wszystkie prace były publikowane zagranicą, niektóre również w specjalistycznych czasopismach polskich /.../". Treść: Część I: 1. O istocie dzieła muzycznego; 2. O tzw. rozumieniu muzyki; 3. O wartości w muzyce; Cz. II: 4. Świadomość historyczna w muzyce i jej rola we współczesnej kulturze muzycznej; 5. Recepcja muzyczna jako współczynnik historii muzyki; 6. Prolegomena do teorii tradycji w muzyce; 7. Muzyka a rewolucja. Nota źródłowa.

Karol Sauerland: Adornos Ästhetik des Nichtidentischen /Dissertationes Universitatis Varsoviensis 96. Wydawnictwa UW, Warszawa 1975. S. 142, cena 13 zł/. Rozprawa habilitacyjna. Treść: I. "Nötigung zur Ästhetik"; II. Der Begriff der Kunst;

III. Kunst als Erkenntnis; IV. Die Autonomie der Kunst; V. Ästhetische Erfahrung; VI. Die "Entkunstung der Kunst"; VII. Der Begriff der Apparition; VIII. Nichtseiendes und Utopie; IX. Das Verstummen; X. Das Naturschöne und die Kunst; XI. Der Begriff der Moderne; XII. Das Absurde; XIII. Die Problematik des Realismus; Bibliographie.

Jan Legowicz: O nauczycielu - Filozofia nauczania i wychowania /PWN, Warszawa 1975. S. 220, cena 24 zł/. Książka ukazała się w "Bibliotece Nauczyciela Akademickiego" wydanej przez Instytut Polityki Naukowej i Szkolnictwa Wyższego przy Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Treść: Wstęp - Filozofia i teoria-praktyka pedagogiczna; I. Nauczyciel w swych dziejowo-ideowych postawach; II. Dialektyka nauczania i wychowania; III. Pedagogiczna osobowość nauczyciela; IV. Współosobowościowy podmiot młodzieży; V. Intelktualny autentyzm dialogu dydaktycznego; VI. Ideologiczno-moralna sprawność wychowawcza nauczyciela; Zakończenie - W filozoficzno-pedagogicznej perspektywie. Streszczenia, rosyjskie i angielskie.

George Polya: Odkrycie matematyczne - O rozumieniu, uczeniu się i nauczaniu rozwiązywania zadań, /tłum, z ang. Andrzej Góralski /Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 1975. S. 448, cena w opr. 80 zł/. Autor, ur. w r. 1887 w Budapeszcie, profesor Technische Hochschule w Zurychu, a później Stanford University w Kaliforni, twórczy matematyk, jest nadto autorem opracowań z dziedziny twórczości matematycznej, pisze on w przedmowie: "Książka jest poświęcona przede wszystkim zadaniom matematycznym. Zadania nie-

matematyczne występują rzadko, ją jednak obecne w tle zadań matematycznych. Dbałem o to, by mieć je stale w polu widzenia, a tam gdzie to było możliwe, starałem się stosować do zadań matematycznych podejścia, rzucające pewne światło na sposób postępowania z zadaniami niematematycznymi. Większa część zadań to zadania z matematyki elementarnej. /.../ Praca niniejsza łączy cel teoretyczny - badań nad heurystyką - z wysoce aktualnym celem praktycznym: doskonaleniem przygotowania nauczycieli matematyki szkoły średniej".
Treść: Od tłumacza; Z przedmowy autora; Wskazówki dla czytelnika; Wskazówki dla nauczycieli i nauczycieli nauczycieli. I. Metody /1. Metoda dwu miejsc geometrycznych, 2. Metoda Kartezjusza, 3. Rekursja, 4. Superpozycja/; II. W kierunku metody ogólnej /5. O zadaniach, 6. Rozszerzenie zakresu metody, 7. Odwzorowanie geometryczne procesu rozwiązania, 8. Plan i program, 9. Zadania w zadaniach. 10. Narodziny pomysłu, 11. Praca umysłu, 12. Dyscyplina umysłu, 13. Reguły odkrywania, 14. O uczeniu się, nauczaniu i uczeniu nauczania, 15. Odgadywanie a metoda naukowa/. Rozwiązania; Wykaz bibliograficzny; Skorowidz.

R. Hooykaas: Religia i powstanie nowożytnej nauki, przeł. z ang. S. Ławicki /Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1975. S. 192, cena 25 zł/. Autor pisze w przedmowie /s. 10/: "W poniższych wykładach zbadamy, jak dalece greckie i biblijne elementy przyczyniały się do stworzenia określonej podstawy wobec przyrody. Dokonamy tego porównując greckie i biblijne pojęcia Boga i przyrody, a także metodologie naukowe zrodzone z tych pojęć, ze szczególnym uwzględnieniem zasięgu i ograniczeń ludzkiego rozumu /racjonalizm i empiryzm/, ludzkiej potęgi /granice przyrody i sztuki/, oraz"

rola głowy i ręki w badaniach przyrody". Treść: Przedmowa; 1/ Bóg i przyroda /Poglądy greckie, Poglądy biblijne, Ojciec, sprawca i stwórca świata, Mechanistyczny obraz świata, Mechanistyczna krytyka organicystycznego poglądu na świat, Radykalna krytyka naturalizmu/; 2/ Rozum i doświadczenie /Racjonalizm i empiryzm w starożytności i w średniowieczu, Empiryzm i racjonalizm na początku siedemnastego wieku, Kartezjanizm, Opozycja empirystów wobec Kartezjusza/; 3/ Przyroda i sztuka /Przeciwieństwo między sztuką i przyrodą, Obalenie przeciwieństwa między przyrodą i sztuką, Panowanie człowieka nad przyrodą/; 4/ Powstanie nauki eksperymentalnej /Ocena pracy rąk i eksperymentu w starożytności, Judeo-chrześcijańska ocena pracy manualnej, Współdziałanie głowy i ręki w początkach nauki nowożytnej/; 5/ Nauka i reformacja /Wpływ reformacji na naukę, Nauka i egzegeza biblijna, Purytanizm i nauka/; Zakończenie; Indeks nazwisk.

Stefan Opara: Zarys teorii indywidualnej religijności /Książka i Wiedza, Warszawa, 1975. S. 356, cena w opr. 60 zł/. Autor wyjaśnia w przedmowie: "Praca "Zarys teorii indywidualnej religijności" nie aspiruje do wyczerpania problemów kojarzących się z tytułem /.../. Przedstawionych w tej pracy propozycji teoretycznych nie można też ujmować uniwersalistycznie i ahistorycznie. Wszędzie tam, gdzie nie podkreśla się, że jest inaczej, tezy deskryptywne o religijności należałoby rozpatrywać z uwzględnieniem założenia, że dotyczą one współczesnej religijności, i to zazwyczaj jedynie w jej katolickim lub prawosławnym wariacie. Praca ta ma jednak charakter filozoficzny i dlatego też pretenduje do szerszego i bardziej abstrakcyjnego spojrzenia na problem, niżby to było możliwe z perspektywy jakiegokolwiek dyscypliny szczegółowej". Treść:

Przedmowa; I. Rozważania wstępne, Religioznawstwo marksistowskie a hasła "czystej nauki"; II. Teoria religii a problematyka indywidualnej religijności; III. Problem charakterystyki indywidualnej religijności; IV. Wiara jako subiektywna podstawa religijności; V. Społeczno-psychologiczne seterminanty indywidualnej religijności; VI. Religijność w warunkach współczesności. Streszczenia /rosyjskie i angielskie/. Indeks nazwisk.

Askin Ja. F.: Filosofskij determinizm, Posobie po dialektičeskomu materializmu. /Saratov 1974, Izd. Sarat., Univ., s. 67, cena 0,13 rbl/. Badania nad determinizmem jako nauką filozoficzną dotyczącą zależności rzeczy, zdarzeń, procesów, stanów od tych czynników, które je określają w ich istnieniu i zmianach i wpływają na charakterystyczne właściwości tych rzeczy, zdarzeń itd. Omówienie ewolucji pojęcia "determinizm" a także zagadnień: determinizm filozoficzny a przyrodniczy, determinizm a rozwój, "determinacja" materialna i idealna, podstawy typologii, "determinacja" przez przeszłość, przez terażniejszość i przez przyszłość.

Ruzavin G. I.: Metody načnogo issledovanija /Moskwa, 1974, "Mysl'", s. 236, cena 0,93 rbl/. Omówienie podstawowych metod badania empirycznego i teoretycznego, charakterystycznych dla różnych stadiów procesu poznania naukowego. W odróżnieniu od ogólnej teorii poznania szczególną uwagę poświęcono tu analizie tych założeń, środków i metod poznania, przy których pomocy uzyskuje się w nauce nową wiedzę. Podstawą analizy był materiał nauk przyrodniczych. Treść: 1. Przedmiot i zadania metodologii poznania naukowego; 2. Problem naukowy; 3. Metody badań empirycz-

nych; 4. Hipoteza i indukcyjne metody badawcze; 5. Prawa i ich rola w badaniu naukowym; 6. Metody analizy i budowy teorii.

Orynbekov M.S.: Problema substancii v filosofii i nauke /Alma-Ata, 1975 "Nauka, s. 174, cena 1 rbl/. Autor w oparciu o analizę historii filozofii i niektórych metod mechaniki klasycznej oraz ekonomii politycznej kapitalizmu stwierdza, że rozwiązanie zagadnienia substancji związane jest z koniecznością przewyciężenia metafizycznego i idealistycznego punktów widzenia; wymaga ono materialistycznego traktowania problemu i przyjęcia, że w świecie istnieje tylko jedna substancja - materialna. Celem badania jest "wyjaśnienie logicznej natury zasady substancji zorientowane przede wszystkim na wyróżnienie /"wyłączenie"/ kategoryalnych właściwości charakterystycznych tego pojęcia i jego roli metodologicznej w filozofii i naukach szczegółowych"; innymi słowy: analiza substancji jako kategorii logiki dialektycznej. Autorzy pragnęli wykazać, że zagadnienie substancji staje przed każdą dyscypliną teoretyczną, kategoria ta jest narzędziem "konkretno-naukowej" analizy stosowanym dla skonstruowania nauki jako teorii "wewnętrznie całościowej", jako rozgałęzionego systemu twierdzeń. Całość podzielona jest na trzy rozdziały: 1. Zagadnienie substancji w historii filozofii; 2. - w przyrodoznawstwie XVII-XVIII w.; 3. - w teorii ekonomicznej Marksa.

Filozofskie problemy teorii adaptacji. Red. G.I. Caregorodcev /Moskva "Mysl'", 1975, s. 276, cena 1,30 rbl/. Według autorów tempo i zakres rozwoju naturalnego otoczenia człowieka narzuca konieczność teoretycznych badań w tym zakresie; szczególne zna-

czenie posiada tu adaptacja neurofizjologiczna i psychologiczno-emocjonalna do nowego mikro- i makro- środowiska. Temat ten podjęty został zespołowo przez filozofów, biologów i lekarzy. Zadania książki to: 1/ przeprowadzenie historycznej i logicznej analizy problemu adaptacji, analizy istniejących definicji tego pojęcia, podstaw metodologicznych klasyfikacji oraz naszkicowanie zarysu schematu klasyfikacyjnego adaptacji; 2/ skonstruowanie ważniejszych zasad dla zbudowania teorii adaptacji; 3/ zbadanie problemu "adaptacjogenezy" i mechanizmów adaptacji człowieka, nadto zagadnień - adaptacji w świetle teorii odbicia oraz adaptacji "antropoekologicznej"; 4/ krytyczna analiza zachodnich koncepcji tzw. "dezadaptacji społecznej": Autorzy zwracają uwagę na fakt, że pojęcie adaptacji jest pojęciem "ogólnonaukowym", powstałym na pograniczu poszczególnych dyscyplin - zachodzi więc tu także zjawisko ekstrapolacji tego pojęcia z jednej dyscypliny naukowej do innej. Treść: rozdz. 1: Historyczno-metodologiczna analiza pojęcia "adaptacji"; rozdz. 2: Podstawy teorii "adaptacjogenezy"; rozdz. 3: Ujęcie systemowe problemu "adaptacjogenezy"; rozdz. 4: Problem adaptacji w świetle teorii odbicia; rozdz. 5: Problemy metodologiczne teorii adaptacji w medycynie; rozdz. 6: Teoria adaptacji w biologii i medycynie. Książka posiada pokaźną bibliografię przedmiotu.

Ursul A.D.: Problema informacii v sovremennoj nauke. Filozofskie očerki /Moskva "Nauka", 1975, s. 285, cena 1,52 rubl/. Traktując informację jako jedną z "ogólnonaukowych" kategorii autor rozpatruje zagadnienia filozoficzne związane z rozwojem poglądów na informację w nauce współczesnej. Stąd rozważania nad

128

obiektywnością informacji, możliwością jej istnienia w przyrodzie nieożywionej, typami, właściwościami i funkcjami informacji społecznej itp. Szczególna uwaga jest tu poświęcona wyjaśnieniu stosunków podmiotowo-przedmiotowych w informacji. Treść: rozdz. 1: "Sprzecznościowy" charakter poznania natury informacji; rozdz. 2: Informacyjny aspekt współczesnej nauki; rozdz. 3: Informacja społeczna i socjodynamika informacji naukowej; Zakończenie: Ogólnonaukowy charakter pojęcia informacji i jego stosunek do wiedzy filozoficznej.

Popović M. V.: Filozofskie voprosy semantiki /Kiev "Naukova dumka" 1975, s. 298, cena 1,89 rbl/. Książka poświęcona jest zagadnieniom filozoficznym powstałym w wyniku rozwoju semantyki logicznej. Przedstawiono tu główne jej zasady w związku z problematyką filozoficzną rewolucji naukowo-technicznej, poddano badaniom trudności teorii abstrakcji i teorii dowodu, przeanalizowano możliwości wykorzystania idei semantyki logicznej dla analizy języka naturalnego i języka nauki. Zagadnienia teorii abstrakcji i teorii dowodu przedstawiono w oparciu o materiał nauk matematyczno-fizycznych. Treść: rozdz. 1: Logika nauki a tradycyjne problemy filozoficzne; rozdz. 2: Język logiki; rozdz. 3: Język naturalny; rozdz. 4: Język nauki.

Drobnickij O.G.: Ponjatie morali. Istoriko-kritičeskij očerk /Moskva, "Nauka" 1974, s. 386, cena 2 rbl/. Autor stara się odpowiedzieć na pytania: co to jest moralność? jakie są jej charakterystyczne właściwości? jak zbudować definicję tego pojęcia? Pytania te rozpatrzone są w przekroju historycznym - od czasów staro-

żytnych; przedstawiono ewolucję istotnych znaczeń tego pojęcia w dziejach myśli moralistycznej, etycznej i filozoficznej. Szczególną uwagę poświęcono krytycznej analizie traktowania i definiowania moralności we współczesnej burżuazyjnej filozofii i socjologii. Praca składa się z 2 obszernych części - pierwsza /3 rozdziały/ omawia "Pojęcie moralności w dziejach etyki", druga - /3 rozdziały/ - "Zagadnienie definicji moralności". Dołączono obszerną bibliografię - 312 pozycji.

Sovremennyj determinizm i nauka. Red. G.A. Svečnikov. T.1:
Obszernie problemy determinizma; T. 2: Problemy determinizma v
estestvennyh naukach /Novosibirsk, "Nauka" 1975, s. 318; 333, cena
1,20 rubl; 1,25 rubl/. Wydany przez nowosybirski oddział Akademii Nauk ZSRR zbiór prac filozofów radzieckich i zagranicznych. Zbadano tu ogólno-filozoficzne i logiczne zagadnienia koncepcji naukowej determinizmu, funkcję metodologiczną determinizmu w badaniach naukowych, rozważono znaczenie światopoglądowe współczesnego determinizmu. Dokonano analizy szeregu związanych z tym problemem pojęć: "przyczynowości", "konieczności", "przypadkowości", "stanu", "możliwości", "prawa", "realności", "struktury", "prawdopodobieństwa" i in. Przedstawiono szereg aktualnych problemów w tym zakresie wynikłych z obecnego stanu myśli filozoficznej, przyrodoznawczej, technicznej i społecznej. Wskazano zagadnienia dyskusyjne podkreślając braki koncepcji indeterministycznych i "akauzalnych".
Treść: Tom 1: M. A. P a r n j u k : Koncepcja determinizmu w materializmie dialektycznym; Ja. F. A s k i n : Problem kategorii determinizmu; Ju. V. S a ć k o v : Idea prawdopodobieństwa a rozwój determinizmu; G. I. R u z a v i n : Prawdopodobieństwo, indukcja, determinizm; I. S. A l e k s e e v : Determinizm a rzeczy-

wistość; Ju. B. M o l ó a n o v : Przyczynowość a determinizm; C. M a r e : Determinizm a strukturalizm; R. S. S e j f u l l a - e v : Kategorie przyczynowości; G. A. S v e ć n i k o v : Zagadnienia współczesnej koncepcji przyczynowości; N. V. P i l i n e n - k o : Przyczynowe uwarunkowania koniecznego i przypadkowego; A. S. K r a v e c : Prawdopodobieństwo a przyczynowość; I. S. N a r s - k i j : Neopozytywistyczne koncepcje przyczynowości a nauka; W. K r a j e w s k i : Zagadnienie klasyfikacji praw nauki; I. S. L a d e n k o v : Uniwersalność zasady przyczynowości i jej logiczna analiza; G. L r o e b e r : Prawo i struktura; N. G. Z a g o - r u j k o : Determinizm jako zasada metodologiczna gnoseologii stosowanej; O. S. R a z u m o v s k i j : Zasady wariacyjne jako sposób wyrażenia związku stanów; Tom 2: obejmuje problematykę determinizmu w naukach szczegółowych - rozdział 1: w przyrodoznawstwie; rozdz. 2 - najobszerniejszy - w fizyce; rozdz. 3 - w medycynie i rozdz. 4 - w geologii.

Burżuaznaja filozofija XX veka. Moskva 1974 /Politizdat, s. 334, cena 0,82 rbl/. Zbiór rozpraw wykonanych w Instytucie Filozofii Akademii Nauk ZSRR. Próba przedstawienia w formie popularnej współczesnych problemów filozofii zachodniej oraz usystematyzowanej krytycznej analizy głównych kierunków tej filozofii z punktu widzenia marksizmu. Treść: L. N. M i t r o c h i n : Wprowadzenie; N. S. J u l i n a : Realizm a filozofii amerykańskiej i europejskiej XX wieku; Ju. K. M e l ' v i l ' i Pragmatyzm; V. A. L e k t o r s k i j : Od pozytywizmu do neopozytywizmu; L. N. F i l i p p o v : Strukturalizm /aspekty filozoficzne/; B. T. G r i g o r ' j a n : Antropologia filozoficzna; V. M. L e j b i n :

Klasyczna psychoanaliza i neofreudyzm; E. Ju. S o l o v ' e v :
Egzystencjalizm; L. A. Š e r ś e n k o , I. S. V d o v i n a :
Personalizm; T. A. K u z ' m i n a : Neoprotestantyzm; L. I. G r e -
k o v : Neotomizm - filozofia współczesnego katolicyzmu.

Voprosy istorii i teorii éstetiki. Red. M. N. Afasižev /Mosk-
va 1975, Izd. Mosk. Univ., s. 214, cena 0,78 rbl/. Zbiór następu-
jących prac: E. V. V o l k o v a , L. I. N o v i k o v a : O za-
gadnieniu przedmiotu i metod estetyki; V. D. E f i m e c : Zagad-
nienia specyfiki twórczości artystycznej w estetyce charkowskiej
szkoły psychologicznej; E. A. K o r o t k i n a : Struktura przed-
miotu estetycznego w systemie filozoficznym Włodzimierza Sołowie-
wa; E. V. A n t o n i n o v a : Zagadnienie artystycznej intuicji
w estetyce radzieckiej lat dwudziestych; É. N. V o i n o v a :
Zagadnienie nowości i prawdy artystycznej w estetyce L. N. Tolsto-
ja; A. S. M i g u n o v : O wzajemnym stosunku zmysłowego i artys-
tycznego obrazu przedmiotu; K. Ž. Ž u n i s b a e v : Zagadnienie
specyfiki postrzegania artystycznego; V. K. K a s i m o v : Archi-
tektura jako rodzaj działalności estetycznej; N. F. V a s i l e v -
s k a j a : Cechy charakterystyczne kina jako typ odbicia; M. I.
I s t j u ś i n a : Inscenizacja jako jeden ze sposobów reżysers-
kiej interpretacji utworu dramatycznego; A. M. T a n a s o v :
Natura estetyczna karykatury; V. V. B y ć k o v : Znaczenie este-
tyczne koloru w malarstwie wschodnioebrześcijańskim; E. I.
I l ' j u t e n k o : Artysta i społeczeństwo w poglądach estetycz-
nych F. Schillera; M. B. Z y k o v : Istota obrazu poetycznego w
estetyce Rachelarda; N. B. M a n ' k o v s k a j a : Funkcja sztuki
w estetyce Alberta Camus; D. A. S i l i ć e v : Fenomenologia
estetycznego doświadczenia odbiorcy w estetyce M. Dufrenne'a; L.

Ja. K u r k i n a : Przedmiot i metoda badań w zachodnioeuropejskiej teorii interpretacji /analiza krytyczna/; T. B. B u d e g e ć i e v a : Pojmować estetycznie doświadczenie duchowe świata; M. N. A f a s i Ź e v : Teoria twórczości artystycznej I. Kanta.

Kuznecov B. G.: Cennost' poznaniya. Očerki sovremennoj teorii nauki /Moskva "Nauka", 1975, s. 165, cena 0.55 rubl/. Książka rozważa problem wartości poznania i kryteriów tej wartości: ekonomicznych, społecznych, moralnych i estetycznych; wszystko to w świetle analizy filozoficznej teorii względności, mechaniki kwantowej i innych podstawowych koncepcji nauki współczesnej. Zawarty jest tu także historyczno-filozoficzny przegląd problemu wartości u Spinozy, Leibniza, Kanta, Hegla i in. Autor łączy kryteria ekonomiczne, moralne i estetyczne nauki współczesnej z dynamizmem nieklasycznych /w znaczeniu fizyki nieklasycznej/ przedstawić o świecie, ze zmiennością najogólniejszych zasad poznania. Tytuły rozdziałów: 1/ Wyjściowa idea fizyczna, 2/ Byt i logika, 3/ Wartość poznania i poznanie wartości, 4/ Problem nieskończoności i problemy prawdy, dobra i piękna, 5/ zmienność głównych podstaw a wartość gnoseologiczna prognozy naukowej, 6/ Gnoseologia i dynamika ekonomiczna, 7/ Wartość informacji, 8/ Badania podstawowe i "przekłète pytania", 9/ Badania podstawowe w nauce nieklasycznej, 10/ Ekonometria nauki podstawowej, 11/ Teoremat Hegla, meta-problemy i metanauka, 12/ Wartość poznania i "metaerlangenkie przekształcenia", 13/ Nauka trzeciego tysiąclecia, 14/ Wnioski.

Reiner Tack: Untersuchungen zum Philosophie- und Wissenschaftsbegriff bei Pierre Gassendi /1592-1655/ - Monographien zur Philosophischen Forschung 124. Verlag Anton Hain, 6554 Meisenheim, 1974. S. VI, 237, cena brosz. DM 52/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Die Arbeit beginnt mit einem Überblick über die Geschichte der Skepsis vom Pyrrhonismus bis zu Gassendis Frühschrift "Exercitationes paradoxicae", deren Analyse ein eigenes Kapitel gilt. Eine Konfrontation der cartesischen Metaphysik mit Gassendis Einwänden zeigt die noch ungebrochene Geltung des skeptischen Sensualismus. Erst die Übernahme der Epikureischen Atomistik ermöglicht, unter Verzicht freilich auf Erkenntnis der "wahren" Beschaffenheit der Dinge, eine probabilistische Wissenschaftstheorie, die als legitime Kriterien nur noch Widerspruchslosigkeit und Erklärungskapazität des Systems zulässt. Eine Differentialanalyse der epikureischen Kosmologie und Seelenlehre sowie der entsprechenden Auffassungen Gassendis verdeutlicht die Vergeblichkeit des Bemühens, einen materialistischen Atomismus mit einem traditionell-metaphysischen Überbau /Gott, Unsterblichkeit der Seele/ bruchlos zu harmonisieren. Die Physik wird somit zu einem autonomen Bereich, der mit der Metaphysik nicht mehr innerlich verbunden ist. Die Effizienz von Gassendis Wissenschaftstheorie wird schliesslich an einer weiteren Rezeptionsleistung, der Übernahme der Galileischen Mechanik /Trägheitsprinzip, Gravitation, freier Fall/, überprüft.- Den Abschluss bildet eine Darlegung von Gassendis hedonistischer Ethik, die ebenfalls in markantem Gegensatz zu Descartes' Rationalismus steht".

Deismus und Moralphilosophie, pod tym tytułem firma Friedrich Fromann Verlag, Günther Holzboog - Stuttgart/Bad Cannstatt oferuje zbiór pism angielskich myślicieli tego kierunku: EDWARD LORD

HERBERT OF CHERBURY, Hauptwerke. Herausgegeben und eingeleitet von Günter Gawlick. Drei Bände, 1070 Seiten. Leinen, nur zusammen lieferbar, DM 240, Band I: *XXII De veritate /Editio tertia/, De causis errorum, De religione laici, Parerga.* Faksimile-Neudruck der Ausgaben London 1645. Band II: *De religione gentilium errorumque apud eos causis.* Faksimile-Neudruck der Ausgabe Amsterdam 1663. Band III: *A Dialogue between a tutor and his pupil.* Faksimile-Neudruck der Ausgabe Amsterdam 1768.

RALPH CUDWORTH. The true Intellectual System of the Universe. Faksimile-Neudruck der Ausgabe London 1678. 1010 Seiten. Leinen DM 180.

JOHN TOLAND. Christianity not Mysterious. Faksimile-Neudruck der Erstausgabe London 1696, mit einer Einleitung und einem textkritischen Anhang von Günter Gawlick. 248 Seiten. Leinen DM 56.

JOHN TOLAND. Letters of Serena. Faksimiledruck der Ausgabe London 1704, mit einer Einleitung von Günter Gawlick, 316 Seiten. Ln. DM 56.

ANTHONY COLLINS. A Discourse of Free-Thinking, Faksimile-Neudruck der Erstausgabe London 1713 mit deutschen Paralleltext. Herausgegeben, übersetzt und eingeleitet von Günter Gawlick. Mit einem Geleitwort von Julius Ebbinghaus. /Schriftenreihe "La Philosophie et la Communauté Mondiale", herausgegeben vom Institut International de Philosophie./ 464 Seiten. Leinen DM 84.

MATTHEW TINDAL. Christianity as old as the Creation. Faksimile-Neudruck der Ausgabe London 1730 mit einer Einleitung von Günter Gawlick. 490 S. Ln. DM 84.-

THOMAS MORGAN, The Moral Philosopher. Faksimile-Neudruck der Ausgabe London 1738 bis 1740 /Band 1: 2., verbesserte Auflage/, mit einer Einleitung von Günter Gawlick. Drei Bände in einem Band. 1277 Seiten. Leinen DM 228.-

KENELM DIGBY, A Discourse concerning Infallibility in Religion. Faksimile-Neudruck der Ausgabe Paris 1652. Ca. 229 S. Leinen. DM 68.-

KENELM DIGBY, Two Treatises, in the one which the nature of bodies; in the other the nature of mans soule is looked into: in way of discovery of the immortality of reasonable soules. Faksimile-Neudruck der Ausgabe Paris 1644. 512 S. Leinen DM 148.-

JOSEPH GLANVILL, Essays on Several Important Subjects in Philosophy and Religion. Faksimile-Neudruck der Ausgabe London 1676. 346 S. Leinen DM 68.-

Klasycy prawa natury: Firma Friedrich Fromann Verlag, Günter Holzboog - Stuttgart/Bad Cannstatt ogłasza: Der bereits aus der Antike überlieferte Gedanke des Naturrechts erreichte bei Grotius, Pufendorf und Thomasius einen Höhepunkt. Für die gesamte Aufklärung ist die Naturrechtsidee grundlegend.

HUGO GROTIUS, Opera Omnia Theologica. Faksimile-Neudruck der Ausgabe Amsterdam 1679. 4 Bände. Leinen DM 1360.-

SAMUEL PUFENDORF, De habitu religionis christianae ad vitam civilem liber singularis. Faksimile-Neudruck der Ausgabe Bremen 1687. Leinen. 224 Seiten. DM 68.-

CHRISTIAN THOMASIIUS, Historia juris naturalis. Faksimile-Neudruck der Ausgabe Halle 1719. 214 Seiten. Leinen. DM 56.-

147

Eduard Winter: Robert Zimmermanns Philosophische Propädeutik und die Vorlagen aus der Wissenschaftslehre Bernard Bolzanos.
Eine Dokumentation zur Geschichte des Denkens und der Erziehung in der Donaumonarchie, eingeleitet und herausgegeben von Eduard Winter /Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien 1975. S. 384/. Autor wykazuje, że podręcznik propedeutyki filozofii, którego autorem był profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego Robert Zimmermann, uczeń Bolzana, i który był przepisany dla gimnazjów austriackich w drugiej połowie XIX wieku, był skrótem Bolzana Wissenschaftslehre. Fakt ten tłumaczy, dlaczego logika Bolzana znalazła silny oddźwięk z końcem XIX wieku u filozofów, którzy wyszli ze szkół austriackich Meinonga, Husserla, Höflera, a w Polsce Twardowskiego. Treść: Vorwort; Einleitung; Anlage A, Robert Zimmermann - Philosophische Propädeutik für Obergymnasien, 2. Abteilung, Formale Logik, Wien 1853 /nr 1-149/; Anlage B, Bernard Bolzano - Wissenschaftslehre, Versuch einer ausführlichen und grösstentheils neuen Darstellung der Logik, Sulzbach 1837 /nr. 1-149/; Gegenüberstellung von Anlage A zu B.

R.M. Dancy /Cornell Univ., Ithaca, N.Y./: Sense and Contradiction. A Study in Aristotle /Synthese Historical Library 14.
D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. XII, 184, cena w opr. dol. 28/. Zapowiedź wydawnicza oznajmia: "This study is an attempt to clarify by reference to Metaphysics Gamma 3, the initial section of Gamma4, which concerns argument against people who deny the law of non-contradiction. 'Antiphasis', the interlocutor who denies the law of non-contradiction, is shown to be a "humanus-heap of sophistic paradoxes, all turning on a failure to grasp the notion of sense". The author deals

with what he terms the first and second refutations, and argues that some of Aristotle's views on sense and substance grew out of an attempt to handle problems set by the sophists." Treść: Preface; Introduction; I. Aristotle's Program /1. The Unprovability of the Law of Non-Contradiction, The Cognitive Priority of the Law, The Logical Priority of the Law; 2. Arguing "by way of Refutation"/; II. The First Refutation, General Structure /1. The Plot of the Argument; 2. On the General Strategy; 3. Where Antiphrasis Might Balk; 4. Where Antiphrasis Does Balk, Two Sub-Plots; 5. Summary/; III. On Antiphrasis' Character and Upbringing /1. Antiphrasis' Thesis; 2. Some Sophistry/; IV. The First Refutation, The Treatment of Antiphrasis /1. On Contradiction; 2. Uttering and Signifying; 3. Signifying and Defining/; V. The Second Refutation /1. On Substances, Essences, and Why We Need Them; 2. Antiphrasis' Commitments as to Essences/; VI. On Sense and Essence /1. Subjects and Predicates, Essences and Accidents; 2. Essence and Falsehood; 3. Words and Essences/; VII. Conclusion. Bibliography. W dodatkach teksty i przekłady.

The Cultural Context of Medieval Learning, Proceedings of the First International Colloquium on Philosophy, Science, and Theology in the Middle Ages - September 1973. Ed. with an introduction by J. E. Murdoch, Harvard Univ., and Edith D. Sylla, North Carolina State Univ. /Synthese Library 76. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A. S. X, 566, cena w opr. dol. 49, brosz. dol. 28/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "The comparative historical sociology of science - for lack of an adequate and more economical name - is as many-sided as it is many-syllabled. The present volume exhibits the confluence not only of historical

and sociological contexts of science, but also of the concrete philosophical, theological, political, and legal contexts which investigation of a particular comparative case study requires. The choice of the particular period, its rationale, and the fruitfulness of the results, is well described in the Introduction by the editors". Treść: Preface; J. E. M u r d o c h , E. D. S y l l a - Introduction; I. Islam /R. R a s h e d - Recommencements de l'algèbre aux XIe et XIIe siècles; N. S h e b a b y - The Influence of Stoic Logic on Al-Jassas's Legal Theory; J. van E s s - The Beginnings of Islamic Theory; M. M a h d i - Science, Philosophy and Religion in Alfarabi's 'Enumeration of the Sciences'; II. The Twelfth and Thirteenth Centuries in the Latin West /R. M c K e o n - The Organization of Sciences and the Relations of Cultures in the Twelfth and Thirteenth Centuries; T. G r e g o r y - La nouvelle idée de nature et de savoir scientifique au XIIe siècle; B. S t o c k - Experience, Praxis, Work, and Planning in Bernard of Clairvaux, Observations on the 'Sermones in Cantica'; III. The Fourteenth, Fifteenth, and Sixteenth Centuries in the Latin West /J. E. M u r d o c h - From Social Into Intellectual Factors, An Aspect of the Unitary Character of Late Medieval Learning; E. D. S y l l a - Autonomous and Handmaiden Science, St. Thomas Aquinas and William of Ockham on the Physics of the Eucharist; H. A. O b e r m a n - Reformation and Revolution, Copernicus's Discovery in an Era of Change; G. B e a u j o u a n - Reflexions sur les rapports entre théorie et pratique au moyen âge; C. B. S c h m i t t - Philosophy and Science in Sixteenth-Century Universities, Some Preliminary Comments. Po każdym referacie zamieszczono przebieg dyskusji. Indeks.

E. J. Ashworth /Univ. of Waterloo, Ont. Canada/: Language and Logic in the Post-Medieval Period /Synthese Historical Library 12. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1974. S. XIII, 304, cena w opr. dol 39/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "The period after the death of Paul of Venice in 1429 has not hitherto been subject to much detailed investigation by historians of logic, and has all too frequently been dismissed as unworthy of attention. This book is the first attempt to provide a general introduction to the type of logical inquiry pursued in Europe after 1429 by means of a systematic presentation of the doctrines which were actually written about and taught. In this it differs from its only rival, Wilhelm Risse's Die Logik der Neuzeit. I. 1500-1640, which proceeds by means of a bibliographical survey and a classification into different schools of thought. The author has endeavoured to make the book interesting not only to the historian but to the contemporary logician and philosopher of language by using symbolic techniques wherever relevant, and by translating all the quotations which appear in the main body of the text into English. The author radically alters traditional views of the period by demonstrating that not only were medieval doctrines still of overriding importance at the beginning of the sixteenth century, but that they continued to be discussed in many European univesities until at least the mid-seventeenth century". Treść: I. Historical Introduction; II. Meaning and Reference /1. The Nature of Logic; 2. Problems of Language; 3. Supposition Theory; 4. Semantic Paradoxes/; III. Formal Logic, Part One: Unanalyzed Propositions /1. The Theory of Consequences; 2. Propositional Connectives; 3. An Analysis of Rules Found in Some Individual Authors/; IV. Formal Logic, Part Two: The Logic of Analyzed Propositions /1. The Relationship between Propositions; 2. Supposition Theory and Quantification; 3. Categorical Syllo-

gisms/. Appendix: Latin Texts. Bibliography. Index of Names.

H. Dahm: Vladimir Solovyev and Max Scheler, Attempts at a Comparative Interpretation - A Contribution to History of Phenomenology, transl. from the German by K. Wright /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. X, 324, cena w opr. dol. 39,50/. Zapowiedź wydawnicza głosi: "Dahm devotes the first six chapters to showing that there are important and striking similiarities in their thought, although he rules out the possibility of direct influence as the cause. The structural similiarities of their thought and of their common concerns, as systematized and laid out /in the book/, amount to a mutual complementarity. This conclusion is important because Dahm will use it there chapters later as one basis for an interesting prediction about future central trends in Soviet philosophy". Treść: I. The Idea of Philosophy; II. Solovyev's Idea of 'Integral Knowledge' and Scheler's 'System of Conformity'; III. The Relation between Religion and Metaphysics; IV. Systematic Philosophy; V. Special Problems; VI. Retrospect; VII. Russian Philosophy from Solovyev to Shestov; VIII. Soviet Judgment and Criticism of Solovyev; IX. Soviet Appropriation of Scheler's Phenomenology; A Summary of the Works by and on Vladimir Solovyev and Max Scheler; Index.

PSA 1972. Proceedings of the 1972 Biennial Meeting of the Philosophy of Science Association, ed. by K. Schaffner, R. S. Cohen /Boston Studies in the Philosophy of Science XX. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A. 1974. S. IX, 444, cena w opr. dol. 39, brosz, dol 22/. Zapowiedź wydawnicza podaje:

"This volume contains papers which have been selected from symposia and contributed sessions of the 3rd biennial meeting of the Philosophy of Science Association, held at invitation of Michigan State University at Lansing, Michigan, on October 27-29, 1972".

Treść: I. Symposium: Space, Time and Matter, The Foundations of Geometrodynamics /A. Grünbaum, Ch. Misner, J. Stachel/; II. Philosophical Problems of Biology and Psychology /S. Kauffman - Elsassner, Generalized Complementarity and Finite Classes, A Critique of His Antireductionism; W. Wimsatt - Complexity and Organization; R. F. Kitchener - B. F. Skinner, The Butcher, the Baker, the Behavior Shaper/; III. Symposium, Fundamental Problems in the Concept of Randomness /W. Salmon - Dedication to Leonard J. Savage; A. Coffa - Randomness and Knowledge; I. J. Good - Random Thoughts about Randomness; H. E. Kyburg - Randomness/; IV. Historical Issues in the Philosophy of Science /B. J. Buroker - Kant and the Dynamical Tradition/; V. Philosophical Problems of the Social Sciences /Th. McCarthy - The Operation Called Verstehen, Towards a Redefinition of the Problem; N. Koertge - On Popper's Philosophy of Social Science; L. Addis - Monistic Theories of Society/; VI. Symposium, Values, Ideology and Objectivity in the Social Sciences /M. Scriven/; VII. Philosophical Problems of the Physical Sciences /N. Cartwright - A Dilemma for the Traditional Interpretation of Quantum Mixtures; P. Fitzgerald - Nowness and the Understanding of Time/; VIII. Symposium, Modality and the Analysis of Scientific Propositions /A. Bressan - On the Usefulness of Modal Logic in Axiomatization of Physics; P. Suppes - The Essential but Implicit Role of Modal Concepts in Science; B. van Fraassen - Bressan and Suppes on Modality; A. Bressan - Comments

of Suppes Paper; A. B r e s s a n - Replies to van Fraassen's Comments/; IX. Scientific Explanation /J. H. F e t z e r - Statistical Explanation; R. C. H o p s o n - The Objects of Acceptance, Completing Scientific Explanations/; X. Truth and Realism in Science /M. B r a d i e - Is Scientific Realism a Contingent Thesis?; H. B y e r l y - Realist Foundations of Measurement/; XI. Symposium, Discovery, Rationality and Progress in Science /S. T o u l m i n , D. S h a p e r e/; XII. Inductive Logic /A. C. M i c h a l o s - Rationality between the Maximizers and the Satisficers/.

Joseph Agassi /Boston University and Tel Aviv University/:
Science in Flux /Boston Studies in the Philosophy of Science
XXVIII. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A.,
1975. S. XVIII, 553, cena w opr. dol. 48, brosz. dol. 24/. Zapowiadź wydawnicza podaje: "This volume, dedicated to Sir Karl Popper, by one of his foremost disciples and his acknowledged severest critic, offers an integrated view and a new demarcation of metaphysics, science, and technology. The accent is on the social character of science and on the existence of scientific revolutions, large and small". Treść: Editorial Preface; Preface; 1. A Prologue on Stability and Flux; 2. Science in Flux, The Role of Corroboration in Popper's Philosophy; 3. On Novelty, On the Discovery of General Facts; 4. Popper on Learning from Experience, Empiricism without Inductivism; 5. Sensationalism, On Privileged Access; 6. When Should We Ignore Evidence in Favor of a Hypothesis?, Random versus Unsystematic Observations; 7. Testing as a Bootstrap Operation, Precision in Theory and in Measurement; 8. Towards a Theory of ad hoc Hypotheses, The Traditional ad hoc Use of Instrumentalism; 9. The Nature of Scientific Problems and Their

Roots in Metaphysics; What is a Natural Law?; 10. Questions of Science and Metaphysics, The Anti-Scientific Metaphysician; 11. The Confusion between Physics and Metaphysics in Standard Histories of Science; 12. The Confusion between Science and Technology in Standard Philosophies of Science; 13. Positive Evidence in Science and Technology, Duhem's Instrumentalism and Antinomism; 14. Positive Evidence as Social Institution, The Logic of Technological Development; 15. Imperfect Knowledge; 16. Criteria for Plausible Argument, The Standard Misinterpretation of Skepticism; 17. Modified Conventionalism, Bartley's Critique of Popper; 18. Unity and Diversity in Science, Appendix on Kant; 19. Can Religion Go beyond Reason, Appendix on Buber; 20. Assurance and Agnosticism. Index of Names. Index of Subjects.

Determinants and Controls of Scientific Developments, ed. by K. D. Knorr, H. Strasser and H. G. Zilian, Institute for Advanced Studies, Vienna, Austria /Theory and Decision Library 10. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. IX, 460, cena w opr. dol. 58/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "The book is the outcome of an international conference held at Graz /Austria/ from June 16-22. 1974. The main topics of the conference were stimulated by recent developments in the study of scientific change. It seems that the detached study of science as a system of statements - in the tradition of logical empiricism - has given rise to serious doubts as to its adequacy for coping with the crucial problems of scientific change. These tendencies are reflected in most of the literature in metascience since the early sixties; students in the field have come to increasingly adopt a research strategy which looks at science as

a social process". Treść: Preface; A. After the Kuhnian Revolution, New Trends in Metascience /Introduction; R. I. W a t s o n - Prescriptive Theory and the Social Sciences; R. D. W h i t l e y - Components of Scientific Activities, Their Characteristics and Institutionalisation in Specialties and Research Areas; T. M a - c h a n - On the Possibility of Objectivity and Moral Determinants; N. C a p a l d i - The Moral Limits of Scientific Research, An Evolutionary Approach; D. S i l v e r m a n - Preserving Science, Virtuosity as Virtue/; B. Cognition and Communication in Science Development /Introduction; N. C. M u l l i n s - A Sociological Theory of Scientific Revolutions; G. B ö h m e - The Social Function of Cognitive Structures, A Concept of the Scientific Community within a Theory of Action; K. D. K n o r r - Cognitive Consensus as a Function of Trivialization of Decisions in the Research Process; H. R o m H a r r é - Images of the World and Societal Icons/; C. Societal Components in Scientific Development /Introduction; M. N o w a k o w s k a - Measurable Aspects of the Concept of Scientific Career; J. G a s t o n - Scientists from Rich and Poor Countries; W. H i r s c h - The Autonomy of Science in Totalitarian Societies, The Case of Nazi Germany; D. E. M o r r i s o n - Philanthropic Foundations and the Production of Knowledge; L. A. C o s e r - Comment on David E. Morrison's Paper; H. R o s e - Social Determinants of the Science and Technology of Reproduction; H. S t r a s s e r - Social Technologists and Social Emancipists, Factors in the Development of Sociology.

Evaluation and Explanation in the Biomedical Sciences, Proceedings of the First Trans-Disciplinary Symposium on Philosophy and Medicine, held at Galveston, May 9-11, 1974. Ed. by H. Tris-

156

tram Engelhardt Jr., Univ. of Texas, Stuart F. Spicker, Univ. of Connecticut /Philosophy and Medicine I. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. VI, 240, cena w opr. dol. 28/. Zapowiedź wydawnicza głosi: "Evaluation and Explanation in the Biomedical Sciences is the inaugural volume of Philosophy and Medicine, a series devoted to the examination of philosophical issues and problems in medicine and the biomedical sciences. Volumes will appear annually with each directed to the analysis of particular sets of philosophical problems germane to medicine. They will represent the edited proceedings of annual symposia on these topics, Contributors will include philosophers, physicians, historians of medicine and social and behavioral scientists. The series will attend to broad philosophical issues in addition to those of medical ethics, and will include issues in the philosophy of science and the philosophy of mind as these pertain to medicine and the biomedical sciences". Treść: Introduction; I. Value and Explanation, Historical Roots /L. S. King - Some Basic Explanations of Disease, An Historian's Viewpoint; Ch. R. Bums - Diseases versus Healths, Some Legacies in the Philosophy of Modern Medical Science/; II. Philosophy of Science in Transition to a Philosophy of Medicine /S. Toulmin - Concepts of Function and Mechanism in Medicine and Medical Science, Hommage à Claude Bernard; M. Wartofsky - Organs, Organisms and Disease, Human Ontology and Medical Practics; P. A. Heelan - Comments on Papers of Toulmin and Wartofsky/; III. Ethics and Medicine /A. MacIntyre - How Virtues Become Vices, Values, Medicine and Social Context; S. Gorvitz - Moral Philosophy and Medical Perplexity/; IV. Concepts in Medical Theory /H. T. Engelhardt Jr. - The Concepts of Disease and Health;

L. K o p e l m a n - On Disease, Theories of Disease and the Ascription of Disease/; V. Body and Self, Phenomenological Perspectives /R. M. Z a n e r - Context and Reflexivity, The Genealogy of Self; A. S c h u w e r - Comments on "Context and Reflexivity"; S. F. S p i c k e r - The Lived-Body as Catalytic Agent, Reaction at the Interface of Medicine and Philosophy/; VI. The Role of Philosophy in the Biomedical Sciences, Contribution or Intrusion? H. T. E n g e l h a r d t - Chairman's Remarks; Round-Table-Discussion /Ch. R. Bums, J. Shaffer, K. Vaux, M. Watofsky, E. D. Pellegrino/. Notes on Contributors. Index.

Stefan Amsterdamski /Polish Academy of Science, Warsaw/:
Between Experience and Metaphysics, Philosophical Problems of the Evolution of Science, translated from the Polish by P. Michałowski /Synthese Library 77, Boston Studies in the Philosophy of Science XXXV. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. XVIII, 193, cena w opr. dol. 22, brosz. dol. 12/.
Wydanie angielskie książki "Między doświadczeniem a metafizyką" /Książka i Wiedza, Warszawa 1973 - zob. Ruch Filoz. XXXIII, s. 185 /.
Zapowiedź wydawnicza podaje: "Polish philosophy of science has benefited from three powerful creative streams of scientific and philosophical thought. First and foremost was the Lwow-Warsaw school founded by Twardowski and continued by Leśniewski, Łukasiewicz, Tarski, Kotarbiński and Ajdukiewicz. Second was independent and lively Polish Marxism, under Krzywicki and then after the war Lange, Schaff, Kolakowski, Baczko, and others. Finally there has been a wide range of philosophical, scientific and humanistic scholars such as Infeld, Ingarden, Zawirski, Tatarkiewicz, Mostowski and Szaniawski. Contemporary Polish philosophers

have an unusual opportunity to bring the different 'moments' of insight into a coherent discourse".

Analysis and Metaphysics, Essays in Honor of R. M. Chisholm,
ed. by Keith Lehrer /Univ. of Arizona, Tucson/ - /Philosophical
Studies 4. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A.,
1975. S. X, 317, cena w opr. dol. 39,50/. Zapowiedź wydawnicza
podaje: "This book is written in honor of R. M. Chisholm, Some
articles are directly concerned with Chisholm's work while others
are motivated by his work in content or style. All of the articles
are written by students of Chisholm. The articles, though somewhat
diverse in content, are united by the analytical method they emp-
loy. The novelty of the conclusions reached by a number of the
authors, especially Cornman, Cartwright, Lehrer, and Stevenson,
challenge traditional ideas and accepted opinions. Precise methods
are employed by all the authors to formulate highly original con-
tributions to analytic philosophy". Treść: Preface; R. T a y l o r
- A Tribute; I. Epistemology /J. W. C o r n m a n - Chisholm on
Sensing and Perceiving; J. F. R o s s - Testimonial Evidence; K.
L e h r e r - Reason and Consistency; R. K e i m - Epistemic Va-
lues and Epistemic Viewpoints; M. H a n e n - Confirmation, Expla-
nation and Acceptance; J. V. C a n f i e l d - 'I know that I am
in pain' is Senseless; Th. J. S t e e l - Knowledge and the Self-
Presenting/; II. Metaphysics /R. C a r t w r i g h t - Scattered
Objects; Th. D u g g a n - Hume on Causation; R. B. A r n a u d -
Brentanist Relations; M. L. J o h n s o n - Events as Recurrables/;
III. Ethics /J. T. S t e v e n s o n - On Doxastic Responsibility;
F. F e l d m a n - World Utilitarianism; J. W. L a m b - Some De-
finitions for the Theory of Rules; J. D o n n e l l y - Suicide,

Some Epistemological Considerations/. Bibliography of R. M. Chisholm.

Hector-Neri Castaneda /Indiana University, Bloomington/:

Thinking and Doing. The Philosophical Foundations of Institutions
/Philosophical Studies 7. /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. XVII, 366, cena w opr. dol. 39,50/.
Zapowiedź wydawnicza podaje: "The book presents the most comprehensive theory of practical thinking and human action ever put forward. That theory is a tightly unified system of theories dealing with:/1/ the ontologico-logical structure of all the types of contents of practical thinking and of all the types of sentence and utterance that belong to the language of human action: /a/ formulations of intentions and resolve; /b/ commands and other imperative utterances; /c/ normatives of all different institutional sorts; /d/ statements of natural or mathematical fact; /2/ the fundamental bridging implications relating those types of thought content or sentence; /3/ the structure of institutional norms and of the theories of institutions; /4/ the analysis of the validity or legitimacy of imperatives and intentions; /5/ the analysis of the truth conditions of normatives; /6/ the connection between practical thinking and action; /7/ the nature of volition; /8/ the connections among wants and needs, ideal wants, and oughts; /9/ the nature of action and its ontological status; /10/ the metaphysical status of deontic properties; /11/ the autonomy of practical thinking; /12/ the ontological primacy of pure or contemplative reason in spite of the logical and psycho-biological primacy of practical reason; /13/ the deep structure of the language of action; /14/ the psychology of the practical attitudes". Treść:

Preface; 1. Introduction, Tasks and Problems; I. The Logico-Ontological Structure of the Representational Image of Practical Thinking /2. Practical Thinking, Dramatis Personae; 3. Propositional Structure and Propositional Implication; 4. Imperatives and Prescriptions; 5. Imperative Designed Values, Legitimacy Values; 6. Intentions and Intending; 7. Deontic Judgments and Their Implication of Structure; 8. Deontic Truth; 9. A Formal System for the Quantificational Logic with Identity of Propositions, Practitions, and Deontic Judgments/; II. The Meta-Psychology of Practical Thinking, The Action Schema ~~the ought and the reasonableness of action~~ /10. The Internal Causality of Practical Thinking.; 11. Ought and the Reasonableness of Action; III. The Metaphysics of Practical Thinking, The Reality of Doing and of Deontic Properties /12. Events and the Structure of Doing; 13. The Autonomy of Practical Thinking and the Non-Natural Character of Practical Noemata/. Index of Names. Index of Subjects.

Peter H. Hare and Edward H. Madden /State Univ. of New York and Buffalo/: Causing, Perceiving and Believing. An Examination of the Philosophy of C. J. Ducasse /Philosophical Studies 6. D. Reidel Publ. Comp., Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975. S. VII, 211, cena w opr. dol. 26/. Zapowiedź wydawnicza głosi: "C.J. Ducasse is one of the most interesting of twentieth century American philosophers. His importance was two-fold: he was an advocate and practitioner of analytical philosophy long before that way of philosophizing became the dominant mode it is today. In contrast to most analytical philosophers, however, Ducasse was a systematic philosopher in the great tradition. He had something significant

to say in all areas of philosophy". Treść: 1. Introduction; 2. Causality and Necessity; 3. Human Agency; 4. Sensing and Objective Reference; 5. Substance and the Mind-Body Relation; 6. Propositions; 7. Ethics and Education; 8. Aesthetics; 9. Ethics of Belief; 10. Philosophy of Religion; 11. Paranormal Phenomena; 12. Metaphilosophy. Bibliography of the Writings of C. J. Ducasse.

Carl Ginet /Cornell Univ./: Knowledge, Perception, and Memory
/Philosophical Studies 5. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/
Boston-U.S.A., 1975. S. VIII, 212, cena w opr. dol. 29/. Zapowiedź
wydawnicza głosi: "This book deals with a number of philosophical
questions about knowledge, perception, and memory. It presents a
general analysis of what it is to know that a proposition is true
and applies this to perceptual and memory knowledge. The general
analysis is along traditional lines: to know a truth is to be confident of it supported by the possession of an externally conclusive, disinterested justification for that confidence. For perception a non-epistemic analysis in terms of the perceived objects causing perceptual sensations is proposed, and the author argues that non-inferential but fallible knowledge that one perceives certain sorts of external appearances is basic to perceptual knowledge. Memory knowledge, it is claimed, must include knowledge that is memory knowledge from its beginning, as well as knowledge retained from a prior acquisition in some other way. The question of what the concept of memory requires in the way of causal connection between past experience and present memory-impression is discussed. A coherence criterion for the circumstances in which one has no reason to lack confidence in the deliverances of one's senses and memory is formulated, with a suggestion as to what

must be one 'rock-bottom, reason for trusting sense and memory in those circumstances". Treść: Preface; 1. Introduction; 2. Truth and Confidence; 3. Justification; 4. External Conclusiveness; 5. Perceptual Facts; 6. Perceptual Knowledge; 7. Memory Knowledge; 8. When and Why to Trust One's Senses and Memory. Bibliography. Index.

Jürgen Habermas: Knowledge and Human Interests, transl. by J. J. Shapiro /Beacon Paperbeck 422. Beacon Press, Boston, 1972. S. X, 356, cena dol. 3,95/. Książka ukazała się w Niemczech w r. 1968, przekład angielski miał już trzy wydania. Autor pisze w przedmowie: "I am undertaking a historically oriented attempt to reconstruct the prehistory of modern positivism with the systematic intention of analyzing the connections between knowledge and human interests. In following the process of the dissolution of epistemology, which has left the philosophy of science in its place, one makes one's way over abandoned stages of reflection. Retreading this path from a perspective that looks back toward the point of departure may help to recover the forgotten experience of reflection. That we disavow reflection is positivism". Treść: Preface; I. The Crisis of the Critique of Knowledge /1. Hegel's Critique of Kant, Radicalization or Abolition of the Theory of Knowledge; 2. Marx's Metacritique of Hegel, Synthesis Through Social Labor; 3. The Idea of the Metacritique of Hegel, Synthesis Through Social Labor; 3. The Idea of the Theory of Knowledge as Social Theory/; II. Positivism, Pragmatism, Historicism /4. Comte and Mach, The Intention of Early Positivism; 5. Peitce's Logic of Inquiry, The Dilemma of a Scholastic Realism Restored by the Logic of Language; 6. The Self-Reflection of the Natural Sciences,

The Pragmatist Critique of Meaning; 7. Dilthey's Theory of Understanding Expression, Ego Identity and Linguistic Communication; 8. The Self-Reflection of the Cultural Sciences, The Historical Critique of Meaning/; III. Critique as the Unity of Knowledge and Interest /9. Reason and Interest, Retrospect on Kant and Fichte; 10. Self-Reflection as Science, Freud's Psychoanalytic Critique of Meaning; 11. The Scientistic Self-Misunderstanding of Metapsychology, On the Logic of General Interpretation; 12. Psychoanalysis and Social Theory, Nietzsche's Reduction of Cognitive Interests/; Appendix: Knowledge and Human Interests, A General Perspective. Notes. Index.

Franz von Kutschera /Univ. of Regensburg/: Philosophy of Language, transl. from the German by Burnham Terrell /Synthese Library 71. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1975 S. VII, 305, cena w opr. dol. 39/. Zapowiedź wydawnicza podaje:

"This book will investigate the functional role of language, and the results accomplished by it. Three problem areas are chosen that seem to be of a special and fundamental significance: the problem of the grammatical articulation and synthesis of linguistic expressions, the problem of their meaning and the problem of the role of language in experience. These three problem areas are also basic problems of the linguistic sciences, particularly of general linguistic as the fundamental linguistic discipline".

Treść: Translator's Preface; Introduction; I. Preliminary Distinctions /1. Language and Linguistic Utterances; 2. Descriptive Statements; 3. The Use and Mention of Signs/; II. Theories of Meaning /1. Realistic Semantic Theories; 2. Behavioristic Theories

of Meaning; 3. Quine's Philosophy of Language; 4. Wittgenstein's Philosophy of Language in the "Philosophical Investigations"/;

III. Theories of Grammar /1. The Traditional Grammar; 2. Logical Grammar; 3. Generative Grammar/;

IV. Language and Reality /1. The Thesis of the Role of Language in Experience; 2. The Role of Vocabulary; 3. The Role of Grammar; 4. The Epistemological Problematic of the Relativity Thesis/. Bibliography. Index of Subjects. Index of Logical Symbols.

Ferruccio Rossi-Landi: Linguistics and Economics /*Janua Linguarum, Series Maior* 81. Mouton, The Hague-Paris, 1975. S. 240/.

Autorka wyjaśnia we wstępie: "In what follows neither economics nor linguistics is simply assumed as it appears today in the texts of the specialists. Rather we are interested primarily in the objects to which the two disciplines give attention: that is, to human language as the principal object of linguistic science and to economic exchange as the principal object of the science of economics. Such "objects" are taken up in the inquiry to the degree in which they lend themselves to being considered in a unitary way. It is my intention to begin a semiotic elaboration of the two social processes which we can identify provisionally as "the production and circulation of goods /in the form of commodities/" and as "the production and circulation of sentences /in the form of verbal messages/". These are two fundamental modes of human social development". Treść: 1. Introduction; 2. Work and production; 3. The homology between linguistic production and material production; 4. From language to economy; 5. From economy to language; 6. The dialectic of linguistic values; 7. Language as a sector of society. References. Index of names.

165

Contributions to a Philosophy of Technology, Studies in the Structure of Thinking in the Technological Sciences, ed. by F. Rapp /Inst. für Philos. der Technischen Universität Berlin/, transl. from the German by I. J. Trotter /Theory and Decision Library 5. D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A., 1974. S. XV, 228, cena w opr. dol. 28/. Zapowiedź wydawnicza głosi: "In recent times various sporadic attempts have been made to analyse the theoretical structure and the methods of procedure characteristic of modern technology. This book brings together for the first time a collection of articles by Eastern and Western scholars pertaining exclusively to this subject. Collectively these papers, which have been written by philosophers of science and engineers, give a survey of the prospects for this kind of inquiry by raising relevant problems and giving provisional and tentative answers. Due to the close connection between technology and science one of the central problems discussed is the mutual dependence of the two fields and the difference between them". Treść: F. R a p p - Introduction; L. T o n d l - On the Concepts of Technology and Technological Sciences; M. B u n g e - Technology as Applied Science; J. A g a s s i - The Confusion between Science and Technology in the Standard Philosophies of Science; J. O. W i s d o m - The Need for Corroboration, Comments on J. Agassi's Paper; J. A g a s s i - Planning for Success, A Reply to J. O. Wisdom; J. O. W i s d o m - Rules for Making Discoveries, Reply to J. Agassi; H. S k o l i m o w s k i - The Structure of Thinking in Technology; I. C. J a r v i e - The Social Character of Technological Problems, Comments on Skolimowski's Paper; F. R a p p - Technology and Natural Science, A Methodological Investigation; M. I. M a n t e l l - Scientific Method, A Triad; E. J o b s t - Specific Features of Technology in Its Interrelation with

186
Natural Science; D. T e i c h m a n n - Ot the Classification of the Technological Sciences; T. K o t a r b i ŋ s k i - Instrumentalization of Actions; M. A s i m o w - A Philosophy of Engineering Design; R. J. M c C r o r y - The Design Method; A. D. H a l l - Three-Dimensional Morphology of Systems Engineering; The Role of Experiments in Applied Science /Letters to the Editor by A.S.J. Pippard, W. A. Tuplin, E Mc Ewen/; F. V. L a z a r e w and M. K. T r i f o n o v a - The Role of Apparatus in Cognition and Its Classification. Select Bibliography.

Publikacje zbiorowe

W zbiorze "Archives Positivistes" /Mouton Editeur, Paris - La Haye/ wychodzą pisma zebrane Auguste Comte'a : Dotychczas ukazały się tomy:

Ecrits de Jeunesse 1816-1828, suivis de Memoire sur la Cosmogonie de Laplace, 1835 /1970, s. 608, cena brosz. 120 FF/.

Correspondance Générale et Confessions, Tome I: 1814-1840 /1972, s. XXXII, 438, cena brosz. 95 FF/; Tome II: avril 1841-mars 1845, Auguste Comte et John Stuart Mill /1975, s. 464, cena brosz. 98 FF/.

Textes établis et présentés par Paulo E. de Berrêdo Carneiro et Pierre Arnaud. Zapowiedziany tom III korespondencji /1845-1857/ i tomy następne serii.

Wydawnictwa seryjne

Biblioteka Klasyfów Filozofii /PWN Warszawa/ powiększyła się o kolejny tom: Michał W i s z n i e w s k i - Bacona metoda tłumaczenia natury i inne pisma filozoficzne, wstępem poprzedził Władysław Tatarkiewicz, posłowiem i przypisami opatrzył Julian Dybiec /1976, ss. XIV, 768, cena w opr. 90 zł/.

Hestia 1974/75. Vorträge und Aufsätze zur philosophischen Anthropologie herausgeg. v. H. Kasdorff /Bouvier Verlag Herbert Grundmann, Bonn 1975. S. 152/. W r. 1963 została założona Klages-Gesellschaft, poświęcona myśli filozofów, uważanego za jednego z inicjatorów teraźniejszej filozoficznej antropologii /Ludwig Klages 1872-1956/. Towarzystwo organizuje sesje naukowe /1963, 1965, 1967, 1970, 1972, 1974/, referaty przedstawiane na tych sesjach są drukowane w tomach pod zbiorowym tytułem Hestia. Tom niniejszy przynosi referaty z ostatniej sesji i ma treść następującą: H. K a s d o r f f - Vorwort; H. A. M ü l l e r - Die Erfassung des Geistes als Problem der Psychologie; H. S c h m i t z - Leib und Geist bei Ludwig Klages; A. S c h u b e r t h - Wahrheit und Wahrheiten; H. M i s l i n - Gegensatz und Gegensatzüberwindung bei Ludwig Klages; G. S c h i s e h k o f f - Die anthropologische Bedeutung des Willenstheorie von Ludwig Klages; W. K u c k a r t z - Technologie und Erziehung oder der Abschied von der Erde; R. A. R e i n l e - Erlebniswelt und Wissenschaftswelt, Die Thematik einer zweifachen Wirklichkeitsbeziehung des Menschen bei Ludwig Klages und Adolf Portmann.

Profiles. An International Series on Contemporary Philosophers and Logicians, editors Radu J. Bogdan, Stanford Univ., and

Ilkka Niiniluoto, Univ. of Helsinki; do rady redakcyjnej należy należyć m. i. prof. Kl. Szaniawski z Warszawy. Firmą nakładową jest Dr Reidel, Publ. Comp., Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A. Zapowiedź wydawnicza podaje: "The aim of this new series is to inform both professional philosophers and a larger readership /methodologists, social and natural scientists, mathematicians, students, teachers, publishers, etc./ about what is going on, and who's who, in contemporary philosophy and logic. Profiles is designed to present the research activity and the results of already outstanding personalities and schools and of newly emerging ones in the various fields of contemporary philosophy and logic. Each volume will be devoted to one thinker or school of thought, whose main results and conclusions will be presented and discussed. Each will report on the ongoing work and potential projects, and will also include evaluations of the main works of that thinker or school. Relevant historical and/or biographical data, an up-to-date bibliography with short abstracts of the most important works as well as references to significant reviews, criticisms and alternative accounts will also be included". Corocznie ma się ukazywać jeden lub dwa tomy, na początek zapowiedziano: 1. Jaakko Hintikka, 2. A.A. Zinov'ev.

Studies in Applied Logic, nowa seria wydawnicza, której redakcję objął prof. H.E. Kyburg, Jr. /Univ. of Rochester/, została powiedziana przez wydawcę D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Holland/Boston-U.S.A. W prospekcie wydawniczym czytamy: "Studies in Applied Logic is to provide a service to two groups. The first is the group of scholars in relatively technical areas of potentially broad philosophical interest, who which more scope than

170

is allowed by the exigencies of publication in technical journals, and are willing to pay for freedom of scope by taking the trouble to make their books relatively self-contained. The second is the group of students and philosophers who, having a fair amount of technical competence, wish to familiarize themselves with recent developments in a particular area. The past few years have seen an accelerating development of the application of formal logical techniques to the philosophy of science /in quantum mechanics, in the analysis of the role of theoretical terms in scientific theories, in measurement theory, in inductive logic/ and also in other areas of philosophy such as ethics and social and political philosophy /in deontic logic, decision theory, value theory, the theory of political decisions/. Most of this work has appeared in technical and abbreviated form in journal articles. It has appeared in a form readily accessible only to a handful of scholars already working actively in the particular area concerned".

Wydawnictwa ciągłe i czasopisma

Mind, czołowe angielskie czasopismo filozoficzne, założone w r. 1876 obchodziło stuletni jubileusz. Z tej okazji ukazał się zeszyt poświęcony historii wydawnictwa pod kierunkiem kolejnych redaktorów, którymi byli: G. C. Robertson /1876-1891/, G. F. Stout /1892-1920/, G. E. Moore /1921-1947/, G. Eyle /1948-1971/ i D. Hamlyn /od r. 1972/.

Erkenntnis. An International Journal of Analytical Philosophy, nowe czasopismo nawiązujące do wychodzącego w latach 1930-1940 organu neopozytywizmu pod tym samym tytułem, ukazuje się od r. 1975. Redaktorami są: Carl G. Hempel /Princeton/, Wolfgang Stegmüller /Monachium/ i Wilhelm K. Essler /Monachium/. Adres: Prof. Essler, Nelkenweg 2, D-8870 Günzburg, NRF.

Bibliografie, słowniki, informatory

Bibliografia prac psychologicznych wydanych w Polsce w latach 1946-1968, praca zbiorowa pod redakcją Lidii Wołoszynowej, opracowali Irena Borzym, Wiesław Gomulski, Barbara Karolczak, Zbigniew Paleski, Lidia Wołoszynowa PAN, Komitet Nauk Psychologicznych. /Ossolineum, Wrocław-Warszawa 1974. S. 380, cena 110 zł/. Bibliografia jest ułożona według działów: I. Psychologia ogólna, II. Psychologia rozwojowa i wychowawcza, III. Psychologia kliniczna, IV. Psychologia pracy, V. Psychologia sądowa, VI. Psychologia Społeczna, VII. Psychologia sportu i wychowania fizycznego, VIII. Psychologia Sztuki, IX. Psychologia wojskowa. X. Metody badań psychologicznych. Całość obejmuje łącznie 6061 pozycji. Bibliografię poprzedza wstęp i wykazy skrótów. Na końcu dodano indeksy, autorów i przedmiotowy, oraz spis treści w językach rosyjskim i angielskim. Bibliografia ma być uzupełniana zestawieniami za lata późniejsze.

Maurice Blondel Bibliografie Analytique et Critique. Tome I: Oeuvres de Maurice Blondel /1880-1973/ - /Éditions E. Peeters, B. P. 41, B-3000 Louvain, Belgique, 1975. S. 240, cena 780 FB/. Adnotowana bibliografia obejmuje 572 tytułów i 58 przekładów. Zapowiedziany jest tom II: Études sur Maurice Blondel.

P.A.Y. Gunter: Henri Bergson - A Bibliography /Philosophy Documentation Center, Bowling Green State University, Bowling Green, Ohio 43403, U.S.A., 1974. S. 457, cena w opr. dol. 17,50/. Adnotowana bibliografia wymienia łącznie 470 pozycji pism Bergsona /łącznie z ważniejszymi przekładami/ oraz ponad 4000 publikacji o Bergsonie, obejmując okres po rok 1973; dwa indeksy, tytułowy i nazwiskowy.

Odczyty i wykłady

Oddział PTF w Gdańsku.- Zebrania naukowe w r. 1975 /dat nie podano/: 1. L. N i e b r z y d o w s k i - Struktura i mechanizm funkcjonowania samoświadomości; 2. A. B i a ł e k - Z badań logicznych nad zrozumiałością tekstu; 3. P. Th. G e a c h /Leeds/ - Problem rozstrzygnięcia dla sylogistyki modalnej; 4. G. E. M. A n s - c o m b e /Oxford/ - Rights and Modalities; 5. S. M r o z e k - O myśleniu historycznym; 6. W. M e j b a u m - Oskara Langego pojęcie struktury a dialektyka; 7. I. K u s t r z e b a - O pewnych deformacjach teorii i metody dialektyki w historii marksizmu; 8. W. M o o k /Magdeburg/ - Niektóre zagadnienia IV Kongresu filozofii NRD; 9. L. K o s t r o - Teoria poznania naukowego Cz. Biało-brzeskiego; 10. I. S z u m i l e w i c z -Ewolucja szkoły K. Koppera; 11. W. K i r c h g ä s s n e r /Greifswald/ - Funkcje języka naturalnego jako czynniki stymulujące działalność człowieka; 12. S. D a b r o w s k i - Geometroid eksplanacyjny J. F. Drewnowskiego.

Oddział PTF w Katowicach.- Zebrania naukowe w r. 1975 /dat nie podano/: 1. J. B a ń k a - Zasada technologiczności w aksjologii; 2. F. D o n o c i k - Dwa aspekty rozwoju społecznego; 3. I. B a t i u k - Zagadnienie światopoglądu w systemie duchowej kultury; 4. A. K n a s z y n - Problemy estetyki w ZSRR; 5. J. S z t u m s k i - Filozoficzno-społeczne poglądy Ortegi i Gasset.

Oddział PTF w Krakowie.- 27.I.75, I. D a m b s k a - Filozofia matematyki, I. Kant i H. Poincaré; 14 IV 75, A. P ó ł t a w s k i - Zagadnienie punktu wyjścia w filozofii a realizm; 21 IV 75, K. R e g a m e y /Szwajcaria/ - Z zagadnień twórczości muzycznej; M. H e m p o l i ń s k i - Uwagi o Ingardenowskiej krytyce psycho-

fizjologicznej teorii poznania; 14.VI 75, M. O b e r c - Estetyczna analiza poezji Z. Herberta; 26-27 VI 75, II S y m p o z j u m Ingardenowskie dla uczczenia piątej rocznicy śmierci Romana Ingardena; M. G o ł a s z e w s k a - Z problematyki człowieka w filozofii R. Ingardena; A. W ę g r z e c k i - Idea systemu względnie izolowanego w antropologii filozoficznej; B. S m i t h /W. Brytania/ - Mathematics and the Phenomenological Aesthetics of R. Ingarden; E. P a c z k o w s k a - Z Ingardenowskich sporów o teorii przedmiotu, Analiza krytyczna uwag Ingardena wobec teorii przedmiotu K. Twardowskiego; J. T i s c h n e r - Fenomenologia a hermeneutyka; P. T a r a s z c z e w s k i - Przeżycie estetyczne i rozumienie przedmiotu estetycznego, Rozumienie dzieła sztuki; G. K ũ n g /Szwajcaria/ - O teoriach znaczenia u Husserla i Ingardena; I. D ą m b s k a - O pewnych punktach stykowych filozofii języka R. Ingardena i G. Fregego; Wł. S t r ó ż e w s k i - Kilka uwag o nazwach negatywnych /w nawiązaniu do Ingardena teorii znaczenia/; D. G i e r u l a n k a - O budowie sensu zdania; A. M e r c i e r /Szwajcaria/ - Das Phänomen Kunst; A. S z c z e p a ń s k i - Fizyka teoretyczna a ontologia.

Oddział PTF w Lublinie.- 25 XI 75, J. P e l c - Wrażenia z zagranicznych spotkań semiotycznych w 1974 i 1975 r.; 12 XII 75, J. M i z i ń s k a - Czy możliwa jest teoria twórczości? /Zob. też Ruch Filoz. /.

Oddział PTF w Łodzi.- 29 IV 75, S. M o r a w s k i - Status wartości estetycznych; 19 V 75, R. S u s z k o - O implikacji; 21 V 75, K. S z a n i a w s k i - O wnioskowaniu sekwencyjnym; 6 VI 75, W. M e j b a u m - Dialektyka; 12 VI 75, R. W ó j c i c k i - Semantyka teorii empirycznych.

175

Oddział PTF w Poznaniu.- 7 II 75, R. S t a c h o w s k i -
Ilościowe pojęcia psychologiczne w badaniach empirycznych, cz. I;
28 II 75, R. S t a c h o w s k i - Ilościowe pojęcia psychologicz-
ne w badaniach empirycznych, cz. II; 14 III 75, J. T o p o l s k i
- O rodzajach wyjaśniania historycznego; 25 IV 75, W. S i e m e k -
Dialektyczna epistemologia Lukacsa; 6 V 75, J. W i a t r - Meto-
dologiczne problemy budowy teorii społeczeństwa socjalistycznego;
25 X 75, A. A a r n i o /Helsinki/ - Explanation and Justification
in the Theory of Law; 18 XI 75, Dyskusja nad książką J. Sucha
"Problemy weryfikacji wiedzy naukowej; 12 XII 75, W. M a r c i -
s z e w s k i - Spójność tekstu a założenie racjonalności.

Oddział PTF w Toruniu.- 28 V 75, T. C z e ż o w s k i - De-
finicje w nauce; 14 X 75, T. C z e ż o w s k i - Transcendentalia;
28 X 75, L. W i t k o w s k i - Uwagi o dyskusji w Polsce nad
problemem korespondencji w nauce; 19 XI 75, W. T y b u r s k i -
Postęp moralny w ujęciu Bolesława Prusa; Z. S k a ł e c k i - Pra-
wo natury a prawo moralne.

Oddział PTF we Wrocławiu.- 24 IV 75, W. L e b i e d z i ń s -
k i - Problem wyprzedzającego odbicia rzeczywistości a język;
24 V 75, W. B a n a s z u k - Zagadnienie definicji społecznych
zjawisk patologicznych; 9 VI 75, R. S u s z k o - Odrzucenie aksjo-
matu Fregego; 13 XI 75, T. K u b i ń s k i , B. M i k o ł a j e -
w i c z - Modele lingwistyczne pewnej klasy ~~kwat~~ teorii aksjoma-
tycznych.

Oddział PTF w Warszawie.- 20 I 75, Z. M u s i a ł - Psycho-
tronika jako objaw irracjonalizmu; 24 II 75, A. W a l i c k i -

Stanisława Brzozowskiego filozofia pracy; 14 IV 75, G. E. M. A n -
s c o m b e - The First Person; 5 V 75, M. S z y s z k o w s k a -
Kierunki inspiracji Kantyzmu w. dzisiejszej filozofii prawa; 9 VI
75, A. S u ł e k - O stosowalności eksperymentu w naukach społecz-
nych; 13 VI 75, Bas C. V a n F r a a s s e e - Counterfactual
Conditionals; 3 XI 75, L. F r y d m a n - Filozoficzno-estetyczne
zagadnienia psychiatrii; 10 XI 75, W. W. N a l i m o w - Struktura
nauki i logika przyjmowania hipotez /analiza krytyczna poglądów
Poppera i Kuhna/; 1 XII 75, P. W e i n g a r t n e r - The Problem
of Universe of Discourse in Metaphysics.

Polskie Towarzystwo Semiotyczne w Warszawie /łącznie z Zakła-
dem Semiotyki Logicznej UW/.- 9 I 76, I. B e l l e r t - Uwagi o
semiotyce; M. J a n t a - P o ł c z y Ń s k i - Metody sztucznej
inteligencji a semiotyka języka naturalnego; 23 I 76, A. B o g u -
s ł a w s k i - Jeszcze o obiektach i abstrakcjach językowych;
5 III 76, B. S t a r o s t - Pojęcie informacji w opisie języka;
24 III 76, J. M c C a w l e y - "If" in English and in Formal
Logic; 26 III 75, L. K o j - Aparatura pojęciowa semiotyki; 23 IV
76, D. V i e h w e g e r /NRD/ - Czynnościowo zorientowana koncep-
cja tekstu /niem./; 5 V 76, Th. A. S e b e o k /Indiana Univ./ -
The Pertinence of Peirce to Linguistics; 7 V 76, Tenże - Toward
a Biological Anchoring of Semiotics; 21 V 76, A J a c o b /Univ.
X Nanterre/ - La philosophie du langage.

Société Française de Philosophie, Paris.- 24 I 76, R. L a u -
t h /Monachium/ - L'action historique d'après la philosophie tran-
scendentale de Fichte; 28 II 76, J. H e i d m a n n - La connai-
ssance de l'Univers, l'acquis et l'incertain; 22 V 76, J. B r u n -
s c h w i g - Faire de l'histoire de la philosophie aujourd'hui.

Organizacje

Polskie Towarzystwo Filozoficzne. Doroczne Walne Zgromadzenie odbyło się w Warszawie 27 marca 1976 r. z udziałem delegatów reprezentujących wszystkie oddziały Towarzystwa. Zarząd Główny przedstawił sprawozdanie z działalności Towarzystwa w r. 1975. Na początku roku sprawozdawczego Towarzystwo miało 506 członków, w ciągu roku przybyło nowych 70 członków, 3 zmarło, 17 skreślono, tak iż na koniec roku Towarzystwo liczyło 556 członków. W ramach Towarzystwa działało 9 oddziałów: w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu. Koła w Olsztynie i Białymstoku przy Oddziale Toruńskim były nieczynne i zlikwidowały się. Dwie sekcje międzyoddziałowe: Sekcja estetyki i Sekcja nauczania filozofii podlegały Zarządowi Głównemu, przy którym istniał też Komitet Wydawniczy dzieł Kazimierza Twardowskiego. W oddziałach i sekcjach ogłoszono 100 odczytów. Wydano zeszyty 4 tomu XXXII oraz 1 i 2 tomu ^{Ruchu Filozoficznego} XXXIII, jak również indeks do tomu XXXII, w łącznej objętości 39 arkuszy wydawniczych. W zakresie stałej współpracy z wydawaną przez Międzynarodowy Instytut Filozoficzny w Paryżu "Bibliographie de la Philosophie" prof. I. Dąbska przekazała w ciągu roku 1975 66 opracowanych przez siebie analiz wydawnictw opublikowanych w Polsce w tym okresie. Biblioteka Towarzystwa zdeponowana w Bibliotece Wydziału Filozoficznego UW, powiększyła się o 83 pozycje, a księgozbiór redakcji Ruchu Filozoficznego, zdeponowany w Bibliotece Uniwersytetu Toruńskiego wzrósł o 110 pozycji /egzemplarzy wymiennych i okazowych/. Dochody Towarzystwa wyniosły 313.500 zł /w tym dotacja PAN 226.000 zł/, wydatki 299,000 zł. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej przyjęto jednomyślnie, wyrażając podziękowanie Zarządowi i Biuru Towarzystwa oraz kierownictwu Biblioteki. Plan prac na rok 1976 nie zmienił dotychczasowego zakresu działalności PTF.

172

Sekcja estetyki zorganizowała 3 odczyty, a ponadto współpracowała z Konwersatorium Estetycznym w IFS PAN oraz Związkiem Plastyków.

Sekcja Nauczania Filozofii nie miała zebrań; utrzymywała natomiast kontakty z pokrewnymi organizacjami w kraju i zagranicą, zbierając materiały do publikowania w Ruchu Filozoficznym.

Komitet wydawniczy dzieł Kazimierza Twardowskiego oddał do druku w "Archiwum Historii Filozofii i Nauk Społecznych" wykłady z teorii poznania, opracowane przez prof. Dąbską. W tym samym wydawnictwie ma się ukazać przekład polski pracy doktorskiej Kazimierza Twardowskiego "Idee und Perzeption", dokonany przez dr E. Paczkowską. Dwa nieopublikowane odczyty: "Nauki humanistyczne a psychologia" oraz "Dlaczego wiedza jest potęgą", przygotowane do druku i opatrzone wstępem przez prof. Dąbską, będą drukowane w Ruchu Filozoficznym.

Oddział PTF w Gdańsku miał 50 członków, zorganizował 12 posiedzeń naukowych. Przewodniczący Zarządu doc. Rogowski złożył 18 X rezygnację, uzasadniając to złym stanem zdrowia, w jego miejsce objął obowiązki przewodniczącego dr Zbigniew Kwapich.

Oddział PTF w Katowicach miał 32 członków i zorganizował 5 zebrań naukowych.

Oddział PTF w Krakowie miał 92 członków; zorganizował 9 posiedzeń naukowych oraz dwudniowe II Sympozjum Ingardenowskie z 12 referatami.

Oddział PTF w Lublinie liczył 50 członków i zorganizował 18 posiedzeń naukowych oraz dwa odczyty popularne.

Oddział PTF w Łodzi miał 35 członków i zorganizował 5 posiedzeń naukowych.

les prêtres d'un nouveau totalirratisme? Ou bien l'"esprit scientifique". Toin d'être une nouvelle logique et une nouvelle vision du monde, s'affirmera-t-il comme l'acceptation de la loi fondamentale du "dialogue", du principe éminemment laic de la discussion constructive, sur laquelle toute coexistence, toute justice et tout droit reposent? Dans cette "Philosophie du dialogue" Guido Calogero offre une réponse à ces questions. A L'arrière-plan se profilent les principes philosophiques que Calogero a élaborés à travers ses analyses critiques de la genèse de la logique et de la dialectique occidentales dans la pensée grecque /Lezioni di Filosofia, 3 vol. Einaudi 1960/. Ce n'est pas seulement par des livres /comme "La scuola dell'uomu", 1939, nouv. éd. Sansoni 1956/ que Calogero a témoigné pour la liberté. Il fut sous le fascisme privé de sa chaire et emprisonné et ses "Leçons de Philosophie" sont nées en prison. Aves sa "Difesa del liberalsocialismo" /1945/ Calogero fut un des théoriciens du Partito d'Azione, creuset de libertés politiques durement conquises". ~~Χαρακτηριστικά~~
~~αυξανωiczaxpodaaxax~~ Tresé: 1. Le problème. 2. Un dialogue. 3. Principe du discours et commencement du dialogue. 4. La "règle d'or". 5. Les critères moraux kantien. 6. L'historisme, le non-définitif et le progrès. 7. Scepticisme et dogmatisme, métaphysique et éthique. 8. La liberté de conscience. 9. Consensus et démocratie. 10. Les droits inaliénables. 11. Esprit de tolérance et esprit critique. 12. Laïcisme, Eglise et Etat. 13. Les "doctrines dangereuses". 14. Ecole, presse et propagande. 15. Conclusion.

Ch. Perelman, L. Olbrechts-Tyteca: Traité de l'argumentation, La nouvelle rhétorique. Troisième tirage /Editions de l'Université de Bruxelles, 1976. S. 740, cena 700 FB/. To wybitne dzieło, które ukazało się obecnie w trzecim wydaniu, zostało omówione w Ruchu filozoficznym, t. XVIII /1958/, z. 4, s. 181-185.

Vico and Contemporary Thought, konferencja dla uczczenia 250-tej rocznicy wydania "Nowej Nauki" odbędzie się 27-31 I 1976 w Columbia University i New School for Social Research w Nowym Jorku. Tematem obrad ma być nauka Vico w związku z teraźniejszymi ideami w filozofii, estetyce, teorii literatury, językoznawstwie, psychologii, antropologii, socjologii, naukach politycznych i pedagogice. Udział w konferencji zapowiedziało wielu wybitnych specjalistów. Adres komitetu organizacyjnego: Giorgio Tagliacozzo, Institute for Vico Studies, 69 Fifth Avenue, Suite 17A, New York, NY 10-003.

Third Trans-Disciplinary Symposium on Philosophy and Medicine na temat "Philosophical Medical Ethics, Its Nature and Significance" obradowało 11-13 XII 1975 w University of Connecticut. Program obejmował sześć sesji, na których referentami byli R. Chisholm, R. M. Hare, A. R. Jonsen, M. Kohl, F. A. MacIntyre, S. Morgenbesser, J. Owens, B. Towers.

Hegel Society of America organizuje swój czwarty zjazd doroczny 11-13 XI 1976 w Villanova University w Pensylwanii. Obrady mają się toczyć na temat Heglowskiej myśli społecznej i politycznej, filozofii ducha obiektywnego.

International Peirce Congress został zapowiedziany na termin 16-19 VI 1976. Miejscem kongresu ma być Stuttgart /RFN/ temat: Pragmatyzm i semiotyka.

Indian Philosophical Congress w Delhi zorganizował w dniach 28 XII 75 - 3 I 76 zjazd pt. "World Philosophy Conference" na te-

mat ogólny "Knowledge, Culture and Value". W programie było pięć sekcji: Moralność i kultura, Religia, nauka i człowiek, Język, myśl i rzeczywistość, Logika i doświadczenie, Wykształcenie i rozwój ludzkości. Sześć zebrań plenarnych miało za przedmiot: Poznanie i prawda, Nauka, technika i wartość, Vidya i Avidya, Język, kultura i człowiek, Zobowiązanie i działanie, Teoria i praktyka. Języki obrad: angielski, francuski, niemiecki i rosyjski.

Medieval Society of Southern-Africa, założone w r.1972 zorganizowało swe drugie doroczne zebranie 10-13 VII 1974 w Johannesburgu /Rand Afrikaanse University/ z następującym programem: John L e y e r l e /Toronto/ - The Visual Imagination /o zasadach estetyki średniowiecznej/ oraz The Heart and the Chain /poezja Chaucera/; H. B o y d - "Concordia discors" in Chaucer's Troilus; W.J. H e n d e r s o n - Prudentius as a Lyric Poet; A. B. L u m y - Justum pretium, a Reconsideration; N. M c M a n u s O. P. - St. Thomas as Medievalist; H. J. de V l e e s c h a u w e r - Thomas van Aquino; B. J. van der W a l t - Man, the Tension-riden Bridge between the Transcendental and the Non-transcendental World in the Thought of Bonaventure of Bagnorea.

A u s t r a l a s i a n A s s o c i a t i o n f o r
P h i l o s o p h y zorganizowała swe doroczne zebranie 18-24 VIII 1974 w Canberra z następującym programem: S. B e n n - Persons and Rights, Why We Have No Duties to Trees; A. B a i e r - Spinoza on Truth; R. N o l a - Rational Reconstructions of Science, For and Against; J. B i r o - Begging the Question; P. F.

S t a i n e s - Rational Decision and Preference Variation; K. B a i e r - Ability, Power and Authority; P. Crittenden - Evolutionary Epistemology, A Question of Justification; R. R o u t - l e y - That Every Language Whose Deep Structure Is Functional Has a Two-Valued Worlds Semantics; P. H e r b s t - Scepticism and the Death of Opinion; H. V. H u n g - Causation, Explanation, Predication and Laws of Succession; D. N o w i t z - Black Horse Pictures, Exposing the Picturing Relation; P. T i c h y - De dicto and de re; D. R. B u s c h - Consequences of the Axiom of Determinacy in Foundations of Mathematics; K. W a l t o n - Patterns and Performances; C. H a r t s h o r n e - Do Philosophers Know That They Have Bodies?; B. L a n g t r y - Similarity, Continuity and Survival; J. D. M a c k e n z i e - Exportation of Proper Names; J. H a r r i s - Some Ideas from the "Philosophical Investigations" Applied to Logic; B. M a u n d - The Representative Theory of Perception; M. D e v i i t - Against Incommensurability; S y m p o s i u m - Meaning, Sense and Force in Ethical Analysis /M. M c C l o s k e y , J. H o w e s , A. R y a n/.

Wiadomości osobiste

N o m i n a c j e . Rada Państwa mianowała profesorami nadzwyczajnymi docentów: Janusza K u c z y ń s k i e g o w Uniwersytecie Warszawskim, Marię R z e p i ń s k ą w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie i Barbarę S k a r g ę w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Wręczenie aktów nominacyjnych nastąpiło 9 X 1975.

Paul Ricoeur, ur. w r. 1913, obchodził swoje 60-lecie; z tej okazji ukazała się dedykowana mu książka "Sens et existence" /ed. Gary B. Madison. Paris, Le Seuil, 1975, s. 221/, autorami zawartych w niej studiów są H. G. Gadamer, M. Heidegger, M. Dufrenne, M. Eliade, V. Décarie, S. Strasser, C. van Peursen, J. M. Edie, C. Taylor, M. Henry, M. Philibert, A. Dumas, A. Maqđici, P. Kemp.

Herbert W. Schneider, em. profesor Columbia University i były długoletni redaktor Journal of Philosophy, obchodził 80-lecie; z tej okazji wydano księgę pamiątkową: Philosophy and the Civilizing Arts, Essays presented to Herbert W. Schneider on his eightieth birthday, ed. by Craig Walton and John P. Anton /Athens, Ohio University Press, 1974, s. 508/.

Varia

Prof. dr hab. Andrzej Nowicki, Kierownik Zakładu Filozofii Kultury UMCS, Lublin, pisze do Ruchu Filozoficznego 13 X 1975: W roku 1975 wyjeżdżałem trzy razy do Włoch /luty, maj, wrzesień/, zapraszany przez organizatorów do wzięcia udziału w trzech różnych zjazdach. W dniach od 15 do 17 lutego 1975 r. wziąłem udział w Sympozjum z okazji 375 rocznicy śmierci Giordana Bruna a także z okazji 100 rocznicy założenia Ośrodka Kultury im. Giordana Bruna w Noli. Wygłosiłem referat pt. Policentryzm kosmologii Giordana Bruna jako podstawa jego policentrycznej filozofii kultury, a jednego dnia przewodniczyłem w obradach. Polskie streszczenie tego referatu opublikowałem w "Argumentach" z 16 lutego 1975 r. Przy okazji, dnia 21 lutego wygłosiłem na Uniwersytecie w Neapolu odczyt pt. Polska filozofia współczesna. Dnia 20 maja wygłosiłem odczyt o Vaninim w utworzonym niedawno /m. in. z mojej inicjatywy/ Ośrodku Studiów nad Vaninim w Taurisano, a dnia 22 maja - wykład pt. W jaki sposób czytać Dialogi o zdumiewających tajemnicach Przyrody na Uniwersytecie w Lecce, z którym Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie podpisał - z mojej inicjatywy - umowę o współpracy naukowej. Pełny tekst wykładu ukazał się w Aktach Akademii Nauk Moralnych i Politycznych w Neapolu /Come leggere i dialoghi De Admirandis, vol. 86, Napoli 1975, s. 1-16/. W czasie pobytu w Lecce ukazały się w księgarniach pierwsze egzemplarze mojej książki: Le categorie centrali della filosofia del Vanini, Galatina 1975 /pełny przekład książki: Centralne kategorie filozofii Vaniniego, PWN 1970/.- W dniach od 26 do 31 maja 1975 r. wziąłem udział w międzynarodowym zjeździe w Rzymie z okazji 50 rocznicy Wielkiej Encyklopedii Włoskiej oraz 100 rocznicy urodzin filozofa G. Gentilego. Wygłosiłem referat pt. Spotkanie Polski

Ludowej z filozofią włoską /1950-1975/, a jednego dnia przewodniczyłem w obradach. Wreszcie, w dniach od 19 do 23 września wziąłem udział w XXV Zjeździe Włoskiego Towarzystwa Filozoficznego w Pawii. Towarzystwo to powstało w 1905 r., a od przeszło dwudziestu lat zjazdy ogólnokrajowe odbywają się co dwa lata. Wygłosiłem referat pt. Teksty filozoficzne z punktu widzenia ich przekształcalności, wyróżniając szesnaście sposobów przekształceń, jakim ulegają teksty filozoficzne już po wydrukowaniu I wydania. Podobnie jak dwa poprzednie zjazdy również i ten był okazją do wielu interesujących spotkań i wielogodzinnych rozmów z wybitnymi filozofami włoskimi, co miało dla mnie tym większe znaczenie, że właśnie we wrześniu ukończyłem dla PWN obszerną książkę pt. Współczesna filozofia włoska.

Nekrologia

Wiktor Kornatowski, doc. dr hab. i kierownik Zakładu historii doktryn polityczno-prawnych na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Toruniu, ur. w r. 1911, zmarł 20 X 1975. Zajmował się głównie myślą polityczną starożytności, zasłużył się nadto przekładami pism Cy-cerona, Seneki i Augustyna. Spośród licznych dzieł i studiów najważniejsze: Rozwój pojęć o państwie w starożytnej Grecji /1950/, Społeczno-polityczna myśl św. Augustyna /1965/, Zarys dziejów myśli politycznej starożytności /1966/.

Eugen Fink, profesor Uniwersytetu we Fryburgu Bad. uczeń i były asystent Husserla, ur. 11 XII 1905, zmarł 25 VII 1975. Był jednym ze współorganizatorów Archiwum Husserla w Lowanium, z którym do końca blisko współpracował. Był autorem wielu książek, m.in.: Das Problem der Phänomenologie Husserls /1938/, Vom Wesen des Ethnischen /1947/, Philosophie als Ueberwindung der Naivität /1948/, Zum Problem der ontologischen Erfahrung /1949/, L'analyse intentionnelle et le problème de la pensée spéculative /1951/, Oase des Glücks, Gedanken zu einer Ontologie des Spiels /1957/, Sein, Wahrheit, Welt /1958/, Metaphysik und Tod /1969/, Traktat über die Gewalt des Menschen /1974/.

Joachim Ritter, profesor Uniwersytetu w Münster, ur. 3 IV 1903, zmarł 3 VIII 1974. Wydał m.i. Ueber den Sinn und die Grenze der Lehre vom Menschen /1933/, Die Lehre vom Ursprung und Sinn der Theorie bei Aristoteles /1951/, Hegel und die französische Revolution /1957/, Naturrecht bei Aristoteles /1961/, Die Aufgabe der Geisteswissenschaften in der modernen Welt /1961/, Metaphysik und Politik, Studien zu Aristoteles und Hegel /1969/. Był redaktorem wielkiego słownika Historisches Wörterbuch der Philosophie, który wychodzi od r. 1971.

Wolfgang Cramer, profesor Uniwersytetu w Frankfurcie, ur. 18 X 1901, zmarł 2 IV 1974. Uczeń R. Hönigswalda, rozwijał jego koncepcje ontologiczne. Ogłosił m.i. Das Problem der reinen Anschauung /1937/, Die Monade, Das philosophische Problem vom Ursprung /1954/, Grundlegung einer Theorie des Geistes /1957/, Das Absolute und das Kontingente /1958/, Kausalität und Freiheit /1973/.

Richard Rudolf Walzer, filolog klasyczny i filozof, emigrant z Niemiec, najpierw we Włoszech, później w Anglii, ur. 4 VII 1900, zmarł w kwietniu 1975. Wykładał filozofię w Oksfordzie, potem był pracownikiem naukowym /fellow/ w St. Catherine College, został członkiem Akademii Brytyjskiej. Ogłosił m.i. Aristoelis dialogorum fragmenta /1937/, Heraclito /1939/, Galeni Compendium Timaei Platonis /1951/, Plato Arabus /1943, 1951/, Greek and Arabic, Essays on Islamic Philosophy /1962/.

Arnold Joseph Toynbee, historyk i filozof historii, ur. 14 IV 1889 w Londynie, zmarł także 22 X 1975. Działał jako profesor uniwersytetu, wślawił się głównie dziełem A Study of History w 12 tomach /1934-1961/, w którym przedstawił całość rozwoju kultury ludzkości. Inne ważniejsze dzieła: Greek Historical Thought /1924/, Christianity and Civilization /1946/, Civilization on Trial /1948/, Hellenism, The History of Civilization /1959/.

Roger Marius Bastide, profesor Sorbony, ur. 1 IV 1898, zmarł w r. 1974. Ogłosił m.i. Le problème de la vie mystique /1931/, Éléments de sociologie religieuse /1935/, Sociologie et psychanalyse /1950/, Anthropologie appliquée /1971/.

177

Shmuel Hugo Bergman, em. profesor Uniwersytetu w Jerozolimie, ur. w Pradze 25 XII 1883, zmarł w Jerozolimie 18 VI 1975. Był autorem wielu dzieł ogłaszanych po niemiecku, angielsku lub hebrajsku, m.i. Das philosophische Werk Bolzanos, Der Kampf um das Kausalgesetz, God and Man in Modern Thought, Studies in Philosophy. On the Dialogical Philosophy from Kierkegaard to Buber.

biography; V. K r a f t - Popper and the Vienna Circle; W. C. K n e a l e - The Demarcation of Science; W. V. Q u i n e - On Popper's Negative Methodology; H. P u t n a m - The Corroboration of Theories; I. L a k a t o s - Popper on Demarcation and Induction; P. M e d a w a r - Hypothesis and Imagination; G. M a x w e l l - Corroboration without Demarcation; A. L e v i s o n - Popper, Hume and the Traditional Problem of Induction; Y. B a r - H i l l e l - Popper's Theory of Corroboration; J. C. E c c l e s - The World of Objective Knowledge; J. W. N. W a t k i n s - The Unity of Popper's Thought; D. T. C a m p b e l l - Evolutionary Epistemology; E. F r e e m a n , H. S k o l i m o w s k i - The Search for Objectivity in Peirce and Popper; H. F e i g l , P. E. M e e h l - The Determinism-freedom and Body-mind Problems; A. E. M a u s g r a v e - The Objectivism of Popper's Epistemology; P. B e r n a y s - Concerning Rationality; J. B r o n o w s k i - Humanism and the Growth of Knowledge; Cz. L e j e w s k i - Popper's Theory of Formal or Deductive Inference; G. S c h l e s i n g e r - Popper of Self-reference; A. J. A y e r - Truth, Verification and Verisimilitude; J. A g a s s i - Modified Conventionalism is More Comprehensive than Modified Essentialism; T. S e t t l e - Induction and Probability Unfused; H. M a r g e n a u - On Popper's Philosophy of Science; P. S u p p e s - Popper's Analysis of Probability; A. G r ü n b a u m - Popper's Views on the Arrow of Time; Th. S. K u h n - Logic of Discovery of Psychology of Research?; J. O. W i s d o m - The Nature of Normal Science; E. B o y l e - Karl Poppers's "Open Society", a Personal Appreciation; J. W i l d - Popper's Interpretation of Plato; H. B. A c t o n - Moral Futurism and the Ethics of Marxism; P. W i n c h - Popper and Scientific Method in the Social Sciences; A. D o n a g a n - Popper's Examination of Historicism; E. H. G o m b r i c h - The Logic of

Vanity Fair, Alternatives to Historicism in the Study of Fashions, Style and Taste; K. P o p p e r - Replies to My Critics; T. E. H a n s e n - Bibliography of the Writings of Karl Popper.

Loren R. Graham: Science and Philosophy in the Soviet Union

/Vintage Books, Random Huse, New York 1974. S. XII, 584, XVI, cena dol. 5,95/. Autor urodzony w r. 1933, z wykształcenia chemik i historyk nauki, jest profesorem Columbia University. W latach 1960/61 przebywał na studiach w Moskwie i nawiązał stosunki w tamtejszych kołach naukowych. Książka ukazała się w r. 1966 i miała następne wydanie w r. 1971. Treść: Preface; I. Introduction, Background of the Discussions; II. Dialectical Materialism, The Soviet Marxist Philosophy of Science; III. Quantum Mechanics; IV. Relativity Theory; V. Cosmology and Cosmogony; VI. Genetics; VII. Origin of Life; VIII. Structural Chemistry; IX. Cybernetics; X. Physiology and Psychology; Concluding Remarks. App. I: Lysenko and Zhdanow; App. II: H. J. Muller on Lenin and Genetics. Notes. Bibliography. Index.

Reinhardt Grossmann: Ontological Reduction /Bloomington, Ind.,

Indiana University Press, 1973. S. VI, 215, cena 9 dol/. Sprawozdawca podaje: "In the Introduction G. argues that numbers are perceived by the senses, all mental acts are propositional, sensible entities need not be particular, and molecular facts are not reducible to atomic facts. Part One treats of definitions, identities, and equivalences, existence and quantification, necessity and possibility. In Part two, G. tries to unravel a number of logical and semantical paradoxes maintaining that properties should be distinguished from classes and sets. In part Three, he distinguishes

hes various kinds of wholes and parts, arguing that ontological analysis should be distinguished from special division. The holistic doctrine of emergent properties is defended. At the end he provides a rather long list of ontological categories. The book is technical but avoids excessive symbolization".

Causation and Conditionals, ed. by Ernest Sosa /Oxford Readings in Philosophy. London, Oxford Univ. Press, 1975. S. VI, 202, cena brosz. £ 1,30/. Treść: E. S o s a - Introduction; J. L. M a c k i e - Causes and Conditions; R. T a y l o r - The Metaphysics of Causation; M. S c r i v e n - Defects of the Necessary Condition Analysis of Causation; G. E. M. A n s c o m b e - Causality and Determination; D. D a v i d s o n - Causal Relations; J. K i m - Causes and Events, Mackie on Causation; G. H. v. W r i g h t - On the Logik and Epistemology of the Causal Relation; C. J. D u c a s s e - On the Nature and the Observability of the Causal Relation; D. L e w i s - Causation; J. K i m - Causes and Conterfactuals.

Conceptual Basis of the Classification of Knowledge, Proceedings of the Ottawa Conference October 1-5 1971, ed. by Jerzy A. Wojciechowski, Univ. of Ottawa /Verlag Dokumentation, Pullach/München 1974. S. 503/. Wydawca, zarazem przewodniczący komitetu organizacyjnego Konferencji, pisze w przedmowie: "... the aim of the Conference was to discuss the epistemology of the Classification of Knowledge in the light of the present state of the problem. /.../ A subsidiary aim of the Conference was to discuss the project of the establishment at the University of Ottawa of a Research Center for the Classification of Knowledge. /.../ The conference was

unique in this that for the first time philosophers and classificationists from the world over were brought together to discuss the problem of the overall classification of knowledge from a fundamental point of view. In the course of the Conference it became evident how large is the gap between these two groups. This was to be expected".

Treść: Foreword; Contributors; Jerzy A. Wojski - The philosophical relevance of the problem of the classification of knowledge; Eric de Grolier - Le système des sciences et L'évolution du savoir; Ganesh Bhattacharya - From knowledge classification to library classification; Alwin Dieemer - L'ordre /classification/ universel de savoirs comme problème de philosophie et d'organisation; R. Mölgård - Hansen - On the problem of universality in knowledge classification; William R. Shea - The classification of scientific terms as "theoretical" and "observational" in contemporary philosophy of science; Zygmunt Dobrowolski - Secteurs scientifiques autonomes et leur rôle dans la classification des sciences; Frederick Suppe - Some philosophical problems in biological speciation and taxonomy; Réjane Bernier - Comments upon Prof. Suppe's paper; Guy Lafrance - Le problème épistémologique de la classification dans les sciences humaines sociales; Patrick A. Heelan - The logic of changing classificatory frameworks; E. J. Ashworth - Classification schemes and the history of logic; C. A. Hooker - The impact of quantum theory on the conceptual bases for the classification of knowledge; Suman Datta / Jason E. L. Farradane - A psychological basis for general classification; Phyllis A. Richmond - Review of Suman Datta and Jason E. L. Farradane; J. L. Jolley - The Holotheme, a paper on the conceptual basis of the classification of knowledge; Serek Austin - A conceptual

approach to the organisation of machine-held files for subject retrieval; Robert A. Fea i t h o r n e - Temporal structure in bibliographical classification Ingetraut D a h l b e r g - Principles for the construction of a universal classification system; B. M. K e d r o w - Kłassifikacja nauk, jeje principii; Normand L a c h a r i t é - Questions about "Classifiabiles" and "Classifiers" submitted as a commentary to various papers.

Nicholas Rescher: Studies in Modality, with the collaboration of R. Manor, A. vander Nat, Z. Parks /American Philosophical Quarterly, Monograph Series, publ. by Basil Blackwell, Oxford, 1974. S. XII, 156/. Autor wyjaśnia w przedmowie: "All these essays are concerned with the application of the machinery of modal logic for the resolution of philosophical issues - some by way of a study of historical examples, others by way of bringing the tools of modal logic to bear on the clarification of current issues in the theory of knowledge. Several of the studies comprising the book represent improved reworkings of previously published articles. /.../ in all cases the material has been revised and expanded for publication here"ś Treść: Preface; I. Historical Studies /1. A New Approach to Aristotle's Appodeictic Syllogismus; 2. The Theory of Modal Syllogistic in Medieval Arabic Philosophy; 3. Leibniz and the Evaluation of Possible Worlds; 4. Kant and the 'Special Constitution' of Man's Mind; 5. Bertrand Russell and Modal Logic/; II. Systematic Studies /6. On Alternatives in Epistemic Logic; 7. Epistemic Modal Categories and the Theory of Plausibility; 8. Restricted Inference and Inferential Myopia in Epistemic Logic; 9. Modal Elaborations of Propositional Logics and Their Epistemic Aspect/. Subject Index. Index of Names.

Semantic Syntax, ed. by Pieter A. M. Seuren /Oxford Readings in Philosophy. Oxford University Press, 1974. S. VI, 218, cena brosz. Ł 1,20/. Treść: P.A.M. Seuren - Introduction; J. D. McCawley - Prelexical syntax; R.P.G. Derijk - A note on prelexical predicate raising; J. D. McCawley - English as a VSO language; P.A.M. Seuren - Autonomous versus semantic syntax; C. L. Baker - Notes on the description of English questions; G. Lakoff - Global rules; G. Lakoff - A derivational constraint involving quantifiers; R. Lakoff - A syntactic argument for negative transportation; P.A.M. Seuren - Negative's travels.

David Rapaport: The History of the Concept of Association of Ideas /Internationa Universities Press, Inc., New York 1974. S. XIV, 190/. Książka jest przekładem z języka węgierskiego rozprawy doktorskiej autora złożonej w Uniwersytecie Budapeszteńskim 1938 r. i została wydana z materiałów pośmiertnych. Obejmuje okres do końca XVIII wieku. Treść: S. F. Asch - Preface; 1. The History of the Concept of Association of Ideas; 2. Bacon, The Psychological Foundations of Induction; 3. Descartes, The Beginnings of Skepticism; 4. Hobbes, the Origins of Mechanistic Psychology; 5. Spinoza, Toward a Psychological Analysis of Mysticism; 6. Locke - The Borderland of Sensualism and Empiricism; 7. Leibniz, The Metaphysical Phylogenesis of Being and the Unconscious; 8. Berkeley, Solipsistic Idealism Without Abstract Ideas; 9. Hume, The Birth of Skepticism and Positivism; 10. Kant, The Transcendental Deduction of Categories; 11. Summary. Reference Notes.

Understanding Other Persons, ed. Th. Mischel /Oxford, Blackwell 1974. S. XV, 266, cena w opr. Ł 4/. Książka jest zbiorem odczytów, wygłoszonych na konferencji w State University of New York, Binghamton 13-15 XII 1971. Treść: I. Conceptual Features of our Understanding of Persons /D. W. H a m l y n - Person-perception and our Understanding of Thers; R. S. P e t e r s - Personal Understanding and Personal Relationships/; II. The Genesis of our Understanding of Persons, Psychological Studies /J. H. F l a v e l l - The Development of Inferences about Others; P. F. S e c o r d , B. H. P e e v e r s - The Development and Attribution of Person Concepts/; III. Science and the Understanding of Persons /R. H a r r é - Some Remarks on 'Rule' as a Scientific Concept; S. E. T o u l m i n - Rules and their Relevance for Understanding Human Behavior; Th. M i s c h e l - Understanding Neurotic Behavior, From 'Mechanism' to 'Intentionality/. Sprawozdawca dodaje: "From one aspect, the discussions in this volume can be seen as arising out of a growing dissatisfaction felt by a number of psychologists with the restrictions of the older positivistic behaviourism, and from another aspect as arising out of developments which have characterized philosophical psychology in the last two decades".

Reflexive Water. The Basic Concerns of Mankind, ed. F. Elders /Condor Books, London 1974. S. 307, cena w opr. Ł 3,50/. Książka jest oparta na serii czterech dyskusji zorganizowanych przez holenderską telewizję w r. 1971, pod kierownictwem wydawcy książki, który w posłowniu podał nadto swoje uwagi. Oto osoby i tytuły dyskusji: 1/ Alfred A y e r i Arne N a e s s - The Glass is on the Table, an Empiricist versus a Total View; 2/ Karl P o p p e r i John E c c l e s - Falsifiability and Freedom; 3/ Noam C h o m-

s k y i Michel F o u c a u l t - Human Nature, Justice versus Power; 4/ Leszek K o ł a k o w s k i i Henri L e f e b v r e - Evolution or Revolution. W zakończeniu podano krótkie informacje biograficzne i bibliograficzne o uczestnikach dyskusji.

Lionel Trilling: Sincerity and Authenticity, The Charles Eliot Norton Lectures, 1969-1970 /London, Oxford University Press, 1974. S. 12 nlb, 188, cena brocz. £ 1/. Książka powstała z wykładów, które autor, profesor Columbia University w Nowym Jorku, wygłosił w Harvard University. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Over the past four hundred years the arduous enterprise of sincerity, of being true to one's self, has come to occupy a place of supreme importance in the moral life. Now that place is being usurped by the darker and still more strenuous ideal of authenticity. In this lucid and boldly polemical book, Lionel Trilling is concerned with the process of cultural mutation, and suggests, in instances ranging from Diderot to Jane Austen, from Hegel to Sartre, from Robespierre to R. D. Laing, the contradictions and ironies to which the ideals of sincerity and authenticity give rise, most specially in contemporary life". Treść: I. Sincerity, Its Origin and Rise; II. The Honest Soul and the Disintegrated Consciousness; III. The Sentiment of Being and the Sentiments of Art; IV. The Heroic, the Beautiful, the Authentic; V. Society and Authenticity; VI. The Authentic Unconscious. Reference Notes. Index of Names.

The Philosophy of History, ed. P. L. Gardiner /Oxford Readings in Philosophy series. Oxford, Clarendon Press, 1974. S. 224, cena brosz. £ 1,10/. Książka jest zbiorem artykułów i fragmentów z różnych wydawnictw, poprzedzonych wstępem wydawcy, i zawiera: R. G.

C o l l i n g w o o d /1936/ - Human Nature and Human History;
P. W i n c h /1958/ - Concepts and Actions; M. M a n d e l b a u m
/1961/ - The Problem of 'Covering Laws'; W. D r a y /1963/ - The
Historical Explanation of Actions Reconsidered; C. G. H e m p e l
/1963/ - Reason and Covering Laws in Historical Explanation; Q.
S k i n n e r /1972/ - Social Meaning and the Explanation of So-
cial Action; W. H. W a l s h /1967/ - Colligatory Concepts in His-
tory; J. P a s s m o r e /1958/ - The Objectivity of History;
Sir Isaiah B e r l i n /1969/ - Historical Inevitability; E.
N a g e l /1960/ - Determinism in History. Bibliografia.

The Philosophy of Social Explanation, ed. by Alan Ryan /Ox-
ford Readings in Philosophy. London, New York, Oxford Univ. Press,
1973. S. VI, 230, cena brosz. dol. 2,95/. Treść: Introduction;
A. M a c I n t y r e - The Idea of a Social Science; M. H o l l i s
- Reason and Ritual; G. O. H o m a n s - Bringing men back in;
R. P. D o r e - Function and Cause; J. W. N. W a t k i n s - Ideal
Types and Historical Explanation; M. M a n d e l b a u m - Socie-
tal Facts; S. L u k e s - Methodological Individualism Reconside-
red; E. N a g e l - Assumptions in Economic Theory; Ch. T a y l o r
- Neutrality in Political Science; A. M a c I n t y r e - Is a
Science of Comperative Politics Possible?; A. S c h u t z = Prob-
lems of Interpretive Sociology.

The Philosophy of Education, ed. by R. S. Peters /Oxford Rea-
dings in Philosophy. London, Oxford Univ. Press, 1973. S. 278,
cena brosz. £ 1,10/. Treść: R. S. P e t e r s - Aims of Education,
A Conceptual Inquiry /Commentary: J. W o o d s , W. H. D r a y ,
Reply: R. S. P e t e r s /; R. S. P e t e r s - Further thoughts
on the Concept of Education; P. H e r b s t - Work, Labour, and

198

University Education; I. S c h e f f l e r - Reflections on Educational Relevance; P. H. H i r s t - Liberal Education and the Nature of Knowledge; M. W a r n o c k - Towards a Definition of Quality in Education; R. P r i n g - Curriculum Integration; H. S o c k e t t - Curriculum Planning, Taking a Means to ad End; P. H. H i r s t - What is Teaching?; D. W. H a m l y n - Human Learning; D. W. H a m l y n - The Logical and Psychological Aspects of Learning; P. W h i t e - Education, Democracy, and the Public Interest; R. S. P e t e r s - The Justification of Education.

Publikacje zbiorowe

Andrzej Malewski: O nowy kształt nauk społecznych. Pisma zebra-
rane /PWN Warszawa, 1975. S. 476, cena w opr. 75 zł/. Andrzej Ma-
lewski /1929-1963/ znakomicie zapowiadający się pracownik naukowy,
interesował się głównie zagadnieniami metodologicznymi nauk spo-
łecznych. Czytamy we "Wstępie" /s. 22/: "Z tego, co Andrzej Malew-
ski zdołał nam pozostawić, jeszcze długo czerpać będziemy twórcze
inspiracje metodologiczne i teoretyczne /.../, wydanie prac A.M.
staje się nie tylko ważnym faktem dla rozwoju nauki, lecz jednocześ-
nie nakazem społecznym natury pedagogicznej. Twórczość Malewskiego
uczy rzetelności badawczej, precyzji myślenia i uczciwości nauko-
wej". Na treść książki składa się: Wstęp Jerzego Topolskiego, 9
artykułów objętych wspólnym tytułem "Teoria, metodologia, prakty-
ka społeczna", 5 artykułów pod wspólnym tytułem "Krytyka i konty-
nuacja niektórych teorii psychologii społecznej", rozprawa "O za-
stosowaniach teorii zachowania", Indeks autorów, Bibliografia
prac A.M.

F.W.J. Schelling: Briefe und Dokumente, Band III, 1803-1809,
Zusatzband, hersg. v. Horst Fuhrmans /Bouvier Verlag, Bonn, 1975.
S. XXII, 666, cena w opr. DM 150/. Zapowiedź wydawnicza podaje:
"Band 1-3 dieser Ausgabe bilden in sich ein Geschlossenes: sie
bringen in ihrer Gesamtheit Schellings Briefe zwischen 1794-1809.
Ein Personenverzeichnis, gültig für diese drei Bände, versucht
die Arbeit mit diesen Bänden zu erleichtern".

Martin Heideggers Gesamtausgabe została zapowiedziana przez
firmę wydawniczą Vittorio Klostermann Frankfurt am Main. Wydawni-
ctwo ma objąć cztery części: I.Abteilung - Veröffentlichte Schrif-

ten /1914-1970/, ok. 16 tomów, II. Abteilung - Vorlesungen /1923-1944/, ok. 40 tomów, III. Abteilung - Unveröffentlichte Abhandlungen /1919-1967/, IV. Abteilung - Aufzeichnungen und Hinweise. Na początek wydawnictwa ukazał się tom 24, wykłady z letniego semestru 1927 w Marburgu: "Die Grundprobleme der Phänomenologie" /1975. S. XII, 468, cena w opr. DM 54/, zawierający rozważania wstępne związane z dziełem "Sein und Zeit".

Wydawnictwa seryjne

Biblioteka Klasyków filozofii /PWN Warszawa/: ukazały się kolejne tomy: Dawid H u m e , Badania dotyczące zasad moralności, przełożyła i słowem wstępnym opatrzyła Anna Hochfeldowa /1975, s. XV, 216, cena w opr. 38 zł/; Thomas R e i d , Rozważania o władzach poznawczych człowieka, przełożył oraz wstępem i przypisaniami opatrzył Michał Hempoliński /1975, s. XXXIX, 762, cena w opr. 90 zł/; A r y s t o t e l e s , O ruchu zwierząt, O poruszaniu się przestrzennym zwierząt, przełożył, wstępem, komentarzem i skrowidzem opatrzył Paweł Siwek /1975, s. XLVII, 102, cena w opr. 34 zł/.

Philosophes critiques d'eux Mêmes, Philosophers on Their Own Work, Philosophische Selbstbetrachtungen, seria wydawnicza pod tym tytułem wychodzi nakładem firmy Herbert Lan w Bernie i Frankfurcie nad Menem, pod auspicjami Międzynarodowej Federacji Towarzystw Filozoficznych, redagują André Mercier i Waja Svilar. Tom pierwszy ukazał się w r. 1975 /s. 254, cena 34 Fr. szw./ i zawiera teksty, których autorami są A. C. Ewing, M. Farber, K. Huebner, R. McKeon, J. Passmore, C. Perelman i J. N. Theodoracopoulos. Każdy autor przedstawia to, co uważa za najważniejsze w swej twórczości. Do każdego tekstu jest dołączona biografia i bibliografia autora. /Podobne wydawnictwo ukazywało się w Niemczech, w latach międzywojennych/.

Wydawnictwa ciągłe i czasopisma

International Classification, Journal on Theory and Practice of Universal and Special Classification Systems and Thesauri, nowe czasopismo ukazujące się w zeszytach półrocznych, nakładem Verlag Dokumentation, D-8023 Pullach/München; Redakcja: I. Dahlberg /Hrankfurt/, A. Diemer /Düsseldorf/, A. Neelameghan /Bangalore/, J. M. Perreault /Huntsville, USA/. Każdy zeszyt ma zawierać artykuły w języku angielskim, niemieckim lub francuskim, recenzje, wiadomości bieżące, adnotowaną bibliografię. Prenumerata roczna 36 DM.

Philosophia, Philosophical Quarterly of Israel, ed. by Alex Blum and Asa Kasher, jest drugim obok Iyyun /wychodzącego w Jerozolimie w języku hebrajskim/ czasopismem filozoficznym w Izraelu i - drukowane po angielsku - ma zasięg międzynarodowy. Zeszyt 1/2 tomu V z r. 1975 zawiera artykuły na temat pojęcia identyczności, których autorami są: D. Wiggins, L. Henkin, M. J. Crosswell, J. Woods, H. N. Castaneda i S. Körner. Wydawcą jest Bar-Gilan University w Ramat-Gan.

Thought and Practice, nowe czasopismo wychodzi od r. 1974 jako organ Philosophical Association of Kenya, redaktorem jest prof. M. H. Odera Oruka /Department of Philosophy and Religious Studies, P. O. Box 30197, Hairobi/, firmą wydawniczą, East African Literature Bureau, Nairobi.

Bibliografie, słowniki, informatory

Periodica Philosophica, Eine Internationale Bibliographie philosophischer Zeitschriften von den Anfängen bis zur Gegenwart von Wolfram Hochgrebe, Rudolf Kamp, Gert König /Kleine Philosophische Bibliographien aus dem Philosophischen Institut der Universität Düsseldorf hrsggeg. v. Alwin Diemer. Philosophia Verlag, Düsseldorf 1972. S. 12,728/. Po wstępnych objaśnieniach następuje ułożony alfabetycznie wykaz bibliograficzny czasopism i wydawnictw ciągłych /s. 1-619/ z podaniem w ksrócie najważniejszych informacji przy każdej pozycji. W uzupełnieniu indeksy według krajów, zakresu treści, powiązań organizacyjnych przy czasopismach, które zmieniały tytuł lub zakres treści. Piśmiennictwo polskie jest uwzględnione w komplecie 34 pozycji.

Bulletin Signalétique /poprzednio Bulletin Analytique, zob. Ruch Filoz. XVI, s. 196 ab/ wychodzi od r. 1947 staraniem Centre National de la Recherche Scientifique, Centre de Documentation - Sciences Humaines /54, Boulevard Raspail BP 140, 75260 Paris Cedex 06/; pierwsza z 11 sekcji humanistycznych tego wydawnictwa podaje w zeszytach kwartalnych /prenumerata roczna 130 F/ adnotowaną bibliografię czasopism filozoficznych z całego świata, uzupełnioną szczegółowymi indeksami. Wśród czasopism referowanych w Biuletynie jest Ruch Filozoficzny i inne polskie wydawnictwa periodyczne tego zakresu.

Odczyty i wykłady

Oddział PTF w Krakowie.- 14 I 74, M. P l e z i a - Dlaczego Platon nie napisał dialogu "Filozof"; 9 III 74, A. L u b o m i r - s k i - O filozofii matematyki; 27 IV 74, T. C z e ż o w s k i - Wytrwałość a upór; 11 V 74, M. D z i e l s k i - Izaaka Newtona metafizyka czasu; 18 V 74, T. P ł u ż a ń s k i - Humanizm integralny a humanizm cosjalistyczny; 22 VI 74, T. F i e d l e r /Univ. of California/ - Roman Ingarden and Contemporary Critical Theory; 26 VI 74, a/ A. S z c z e p a ń s k i - Ingardenowska koncepcja związku przyczynowego a mechanika kwantowa, b/ D. G i e r u l a n - k a - Sprawozdanie z pobytu naukowego w Szwajcarii /dyskusje Ingardenowskie/; 28 X 74, Uroczyste posiedzenie naukowe dla uczczenia zasług naukowych i pedagogicznych Izydory Dąbskiej: a/ Wł. T a - t a r k i e w i c z - O pojęciu doskonałości, b/ Wł. S t r ó ż e w - s k i - Prof. dr Izydora Dąbska jako historyk filozofii; c/ J. W o l e ń s k i - Prace prof. dr Izydory Dąbskiej z zakresu metodologii nauk i filozofii języka, d/ M. O b e r c o w a - Prof. dr Izydora Dąbska w tajnym nauczaniu; 30 XI 74, J. M a k o t a - Filozofia człowieka u H. Bergsona i R. Ingardena; 17 XII 74, A. T. T y m i e n i e c k a /USA/ - Konstrukcja i rekonstrukcja.

Oddział PTF w Łodzi.- Odczyty w r. 1974 /dat nie podano/:

M. J. S i e m e k - Marksizm a hermeneuta; N. P a r n i u k /Uniwersytet Kijowski/ - O kategoriach dialektyki. /Zob. też Ruch Filoz. XXXII, s. 327 a/.

Oddział PTF w Poznaniu.- 27 I 74, W. M e j b a u m - Geneza i istota sądu wartościującego; 15 II 74, I. K u s t r z e b a -

Komunizm, model i rzeczywistość; 7 III 74, P. M a t e r n a /Brno/ - New Concept of Semantics; 17 III 74, I. S. N a r s k i j /Moskwa/ - Problemy dialektycznej metodologii; 6 IV 74, I. S. M a g a r y c z e w /Gorkij/ - Naturalizm i problema samoopredelenia metodologii; 10 V 74, S. D z i a m s k i - Ideologia i zmiana społeczna /zagajenie dyskusji/; 27 V 74, W. M a r c i s z e w s k i - Dwa pojęcia pragmatyzmu; 17 X 74, P. N o s k e /Halle/ - Das Problem der Dialektik; 5 XI 74, Zebranie poświęcone pamięci Marii Ossowskiej, a/ A. S i e m i a n o w s k i - Marii Ossowskiej ideał uczonego, b/ Z. Z i e m b i ń s k i - Koncepcje etyczne Marii Ossowskiej; 23 XI 74, M. H e m p o l i ń s k i - Warunki adekwatności teorii prawdy; 9 XII 74, W. K r a j e w s k i - Pięć odmian empiryzmu metodologicznego.

Oddział PTF w Warszawie.- 14 I 74, J. L a d r i è r e /Louvain/ - D'une conception representationniste à une conception opératoire de la pratique scientifique; 21 I 74, J. K e l l e r - Religia w świetle wywodów Mircea Eliade'go; 12 II 74, M. F r i t z - h a n d - Sprawiedliwość a równość; 4 III 74, P. M a t e r n a /Brno/ - Nowe koncepcje semantyki; 23 III 74, Posiedzenie naukowe poświęcone pamięci Władysława Witwickiego; a/ J. B u t k i e - w i c z - Władysław Witwicki jako psycholog, b/ I. D a m b s k a - O poglądach Władysława Witwickiego na naukę i na jej stosunek do innych dziedzin kultury, c/ M. W a l l i s - Wspomnienia i uwagi o Władysławie Witwickim; 8 IV 74, B. W o l n i e w i c z - O pojęciu języka; 6 V 74, W. M a r c i s z e w s k i - O aktualności pragmatyzmu; 25 XI 74, D. B a r n e t t - A Theory of Abstract Propositions; 30 XI 74, Posiedzenie naukowe poświęcone XXX-leciu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej /wspólnie z Zarządem Głównym PTF

206

i Komitetem Nauk Filozoficznych PAN/, a/ Wypowiedź Tadeusza K o -
t a r b i ń s k i e g o , b/ Wypowiedź Władysława T a t a r k i e -
w i c z a , c/ Danuta P e t s c h - Biblioteka Klasyków Filozofii
; 10 XII 74, B. S t a n o s z - Język a komunikacja.

Konwersatorium Naukoznawcze PAN /pod przewodnictwem Tadeusza
Kotarbińskiego/: 3 IV 74, W. K o t a ń s k i - Jakie znaczenie
mają dla Polski studia japonistyczne?; 5 VI 74, Z. S t i e b e r -
S t a n i potrzeby slawistyki polskiej.

Le Séminaire de philosophie et mathématiques de l'École Nor-
male Supérieure w Paryżu zorganizował w r. 1974/75 cykl wykładów
z następującym programem: 4 XI 74, R. T h o m - Qu'est-ce que la
science?; 25 XI, P. C h a u c h a r d - Langage et pensée; 4 XII,
G. M ü l l e r - L'infini en logique et en mathématiques; 9 XII,
J. M. L é v y - L e b l o n d - Physique et mathématiques; 6 I 75,
Ph. de R o u i l h a n - La logique mathématique et le langage
mathématique; 20 I, J. B o u v e r e s s e - Finitisme strict,
la philosophie des mathématiques de Wittgenstein; 3 II, R. V a l -
l é e - Observation et perception; 24 II, G. S a b b a g h - Théo-
rie des modèles; 10 III, C. I m b e r t - Théorie de la quantifi-
cation chez Frege; 7 IV, R. P r a i s s é - Les axiomatiques sont-
-elles un jeu?; 21 IV, H. S i n a c e u r - L'infiniment petit
chez Bolzano; 5 V, J. H i l y - Méthodes de l'analyse en arithmé-
tique.

Organizacje

Présence de Gabriel Marcel, stowarzyszenie międzynarodowe, poświęcone pielęgnowaniu myśli zmarłego filozofa, powstało w Paryżu /85, boulevard de Port-Royal, 75013-Paris/. W programie wydawanie rocznika.

Hume Society powstało w r. 1974 z inicjatywy filozofów brytyjskich i amerykańskich. Adres: Mr. Peter Jones, Department of Philosophy, David Hume Tower, University of Edinburgh, Edinburgh 8.

The International Society for Metaphysics /zob. Ruch Filoz. XXXIII, s. /, skład zarządu: Przewodniczący H. E. Lewis /Anglia/, zast. przew. Santosh Sengupta /India/, sekretarz i skarbnik G. F. McLean /USA/; nadto do Rady Naczelnej należą Masao Abe /Japonia/, Augustin Basave /Meksyk/, W. N. Clarke /USA/, Mohamed Lahbabi /Algeria/, N. Lobkowicz /RFN/, M. Markowic /Jugosławia/, R. McKeon /USA/, E. Pucciarelli /Argentyna/, P. Ricoeur /Francja/. Adres stowarzyszenia: George F. McLean, The Catholic University of America, Washington, DC 20064, U.S.A.

The Semiotic Society of America zostało powołane do życia przez First North American Semiotics Collogium, 30 VII 1975, w University of South Florida, Tampa. Wybrano zarząd w składzie: Henryk Hiż przewodniczący, Eugene Bär zast. przew., Thomas A. Sebeok sekretarz i skarbnik. Adres stowarzyszenia: Research Center for Language and Semiotic Studies, P.O. Box 1214, Bloomington, Indiana 47401, USA.

Zjazdy i konferencje

Międzynarodowa konferencja "Marksistowska krytyka fenomenologii a filozofia Romana Ingardena", zorganizowana przez Redakcję Studiów Filozoficznych i PAN, obradowała 19-22 VI 1975 w Jadwisinie pod Warszawą z następującym programem: Zebrania plenarne: Wł. T a t a r k i e w i c z - Wspomnienie o Romanie Ingardenie; K. W. D o ł g o w - The Question of Intentional Being in Roman Ingarden's Philosophy; A. T. T y m i e n i e c k a - The Philosophical Legacy of Roman Ingarden and Beyond; M. H e m p o l i ń s k i - On Ingarden's Coception of "Pure" Epistemology as a Starting Point to His Criticism of SO-Called Psychophysiological Epistemology; D. M. R a s m u s s e n - The Marxist Critique of Phenomenology; A. S h a l o m - On the Structure of the Person, Time and Consciousness; D. P e t s c h - On the Editions of Roman Ingarden's Books in Poland; T. J. O j z e r m a n - Husserl's Philosophy of Philosophy; E. F u n k e - Seinverbundenheit des Erkennens und phänomenologische Kritik; Wł. S t r ó ż e w s k i - Phenomenology and Dialectics; J. F i z e r - Ingarden's Phases, Bergson's Durée Réelle, Wilian James' Stream, Metaphoric Variants or Mutually Exclusive Concepts on the Theme of Time; Th. F i e ð l e r - Roman Ingarden and Hans Georg Gadamer; A. T r i o n e - The Thought of Roman Ingarden; A. N o w i c k i - The Relation between Marxism and Phenomenology on the Example of Italian Philosophy; N. K r e n - z l i n - Differenzen zwischen den Auffassungen Roman Ingardens und Waldemar Conrads; J. K u c z y ń s k i - Homo Creator versus Homo Contemplator; D. G i e r u l a n k a - Roman Ingardens Philosophy; T. M. J a r o s z e w s k i - The Development of Philosophical Studies in Thirty Years in People's Poland. Obrady w

and the Concept of Subjectivity; L. E n g e l s - Abélard écri-
vain; T. G r e g o r y - Abélard et Platon; D. E. L u s c o m -
b e - The Ethics of Abelard; R. T h o m a s - Die meditative Dia-
lektik im Dialogus inter Philosophum, Iudaeum et Christianum;
R. P e p p e r m ü l l e r - Exegetische Traditionen und theolo-
gische Neuansätze im Abelards Kommentar zum Römerbrief; E. M.
B u y t a e r t - Abelard's Trinitarian Doctrine; M. T. Beonio-
Brocchieri F u m a g a l l i - La relation entre logique, physi-
que et théologie; J. J o l i v e t - Comparaison des théories du
langage chez Abélard et chez les Nominalistes du XI^{ve} s.; M. K u -
r d z i a k e k - Beurteilung der Philosophie im Dialogus inter
Philosophum, Iudaeum et Christianum. Index Auctorum.

Terence Penelhum: Hume /Philosophers in Perspective series.
Macmillan, London, 1975. S. 223, cena w opr. £ 6,95/. Sprawozdawca
informuje: "This is a general survey of Hume's philosophy, cove-
ring his epistemology /with chapters on causation and induction,
on perception, and on the self/, his theory of the passions and
of action, his view of human society and his treatment of reli-
gion. Professor Penelhum distinguishes two types of interpreta-
tion of Hume of which one /Reid, Beattie and T.H. Green/ regards
him as a sceptic, the other /Kemp Smith/ as putting forward an
essentially naturalistic philosophy; these two interpretations,
Penelhum argues, present complementary aspects of the truth. He
warns the reader that the interest shown in Hume, and the impor-
tance assigned to him, in recent years have involved the risk
of anachronisms in interpretation, not least in the charge fre-
quently made that he confused philosophy and psychology. Thus
also it is misleading to call Hume a phenomenalist; and in general
he has been thought closer to views associated with Russell than
in fact he was".

Charles Taylor: Hegel /Cambridge University Press, London, 1975. S. XII, 580, cena £ 12,50/. Sprawozdawca podaje: "This exposition utilizes the entire opus of H. in a way which illuminates the formidable scope, the immense detail and the rigour of Hegel's thought. It also indicates the limitations and the unresolved difficulties of the edifice, allowing the reader to make up his own mind on how to assess H.'s achievement. The material is marshalled in the hope of avoiding the two pitfalls of H. exposition, that is, either 'being terribly clear and sounding very reasonable at the cost of distorting, even bowdlerizing H.' or 'remaining faithful but impenetrable'. A Glossary of German words used in the text precedes the main body of the book, and a Biographical Note on Hegel, an up-to-date Bibliography, an Analytical list on main discussions, and an Index are appended.

Peter H. Hare and Edward H. Madden /State Univ. of New York and Buffalo/: Causing, Perceiving and Believing, An Examination of the Philosophy of C. J. Ducasse /D. Reidel Publ. Comp., Dordrecht-Boston, 1975. S. VII, 211, cena dol. 26/. Zapowiedź wydawnicza podaje: C.J. Ducasse is one of the most interesting of twentieth century American philosophers. His importance was two-fold: he was an advocate and practitioner of analytical philosophy long before that way of philosophizing became the dominant mode it is today. In contrast to most analytical philosophers, however. Ducasse was a systematic philosopher in the great tradition. He had something significant to say in all areas of philosophy. Treść: 1. Introduction. 2. Causality and Necessity. 3. Human Agency. 4. Sensing and Objective Reference. 5. Substance and the Mind-Body Relation. 6. Propositions. 7. Ethics and Education. 8. Aest-

hetics. 9. Ethics of Belief. 10. Philosophy of Religion. 11. Paranormal Phenomena, 12. Metaphilosophy. Bibliography of the Writings of C. J. Ducasse. /Zob. Ruch Filoz. XXVIII, s. 283b. Teorię przyczynowości Ducasse'a omawia Bolesław J. Gawecki: Zagadnienie przyczynowości w fizyce, Inst. Wydawn. Pax, Warszawa 1969/.

Archie J. Bahm: Metaphysics, An Introduction /Barnes and Noble Books, New York, 1974. S. VII, 259, cena brosz. 3,25 dol/. Sprawozdawca podaje: This book is meant to be an introduction and survey of opinions, but it obviously contains a number of the A.'s own views. He packs a great deal into relatively few pages covering some 38 different topics in as many short chapters, giving the student a good bird's eye view of the range of metaphysical issues. In the Introduction he raises the questions 'Why Metaphysics?' and 'What is Metaphysics?' and attempts to answer them. He says that metaphysics is 'an inquiry into the universal characteristics of existence' which are called categories. Part One, on Process, includes chapters entitled Things, Differences, Change, and Wholes, for example, all of which Bahm considers to be basic categories. Part Two is on Causation and Part Three on Dialectic. The student is exposed to arguments which have been used to support one or another position on these issues and is warned that the same words are not always used by different philosophers in the same ways".

Donald M. Mackinnon: The Problem of Metaphysics /Cambridge University Press, 1974. S. VI, 172, cena w opr. £ 2,95/. Sprawozdawca informuje: "This volume presents a recasting of Gifford

Lectures delivered at the University of Edinburgh in 1965 and 1966. The A. begins from Strawson's distinction between descriptive and revisionary metaphysics, taking Aristotle and Kant as two primary exponents of the descriptive type. He outlines basic features in Kant's epistemology and in Aristotle's metaphysics /with special reference to his treatment of categories/, and turns to the problem of the relation of metaphysics to ethics as exemplified in Plato. He also examines the empiricist tradition, which he sees as basically inadequate in his conception of human thought, drawing here upon Popper's criticism of over simplified verificationist and inductivist theories. It is essential, in the A.'s view, to draw upon the insights found in religious experience and in imaginative literature".

Michael A. Slote: Metaphysics and Essence /Library of Philosophy and Logic. Basil Blackwell, Oxford, 1975. S. 160, cena w opr. £ 4,25/. Sprawozdawca podaje: "Appealing to a technique of definition by essence and accident the A. provides analyses of: process, event, change, physical body, animate being, future and past. These concepts can, it is intended, be defined using a very small stock of primitive, undefined terms relating to modal, logical and aperiodic-temporal notions. Further concepts treated in this way involve those of a more abstract nature, notably: states of affairs, species, classes, facts, propositions, and properties. Attention is also given to recent work on essentialism, in particular that of Kripke".

Milton Munitz: Existence and Logic /New York University Press, 1974. S. XVI, 221, cena dol. 13,75/. Sprawozdawca informuje: "The main purpose of the book is an examination of what the

A. calls the philosophical problem of existence, i. e. the problem of analyzing what is meant by using the terms exist or existence. The A. proposes that the legitimate uses of 'exist' be confined to cases in which reference is made to individual existents as parts of the special-temporal world and to the world itself. He begins with an historical discussion of the problem of existence in Parmenides and Aristotle. This is followed by chapters discussing and criticizing contemporary views in philosophical logic, including those of Frege, Russell, Quine, Geach, Strawson, and Leśniewski".

Georg Henrik von Wright: Causality and Determinism /Columbia University Press New York 1974. S. XXI, 143, cena 8 dol./ . Sprawozdawca podaje: These are the Woodbridge Lectures delivered at Columbia in 1972. W. analyses cause and effect as a conditions-hip relation and not a functional relationship. He says that causal relations must warrant contrafactual statements about past occasions. They are also supposed to require logical atomism or logically independent total states in a discrete time-denum. Thus the A. argues that the connection between causality and action is conceptual. He confines himself ~~him~~ mainly to showing that universal determinism /meaning that nothing happens without a sufficient cause/ is compatible with free action. The result of an action, he points out may have as its sufficient cause an event which is part of an action, but this is not to say that actions are caused.

Georg Henrik von Wright ed., Problems in the Theory of Knowledge, International Institute of Philosophy, Entretiens d'Helsinki

24-27 VIII 1970 /M. Nijhoff, Den Haag, 1974. S. 70, cena 15,60 fl./
Sprawozdawca informuje: "The scholarly programme of these Entre-
tiens in four sections, was devoted to: Wittgenstein's Theory of
Knowledge, to: Memory, to: Evidence, to: The Definition of Know-
ledge. Every section had its speaker and its commentator: I. G.
Von Wright - Wittgenstein on Certainty; B. F. McGuinness -
Comments; II. E. J. Furlong - Memory Re-Chained;
E. Nicol - Connaissance et reconnaissance; III. A. Mercier -
De l'évidence; IV. B. A. O. Williams - Knowledge
and Reasons; A. Ayer - Comments.

Daniel J. O'Connor: The Correspondence Theory of Truth
/Hutchinson University Library. Hutchinson a. Co, London 1975.
S. 144, cena brosz. £ 2,75/. Sprawozdawca informuje: "The A. is
concerned with our understanding of 'true' as applied to straight-
forward empirical statements. In Part I he considers which of
beliefs, sentences, statements and propositions can be said to
be the bearers of truth. He also enquires as to the nature of
facts and their possible relation to beliefs, and considers what
could be meant by the term 'correspondence'. Part II offers a
critical survey of contemporary accounts of truth. Tarski's se-
mantic theory is examined to see if it offers a satisfactory re-
construction of the essence of the traditional notion of corres-
pondence, and the A. then turns to Austin's recent version of
the correspondence theory and the criticism of it by Strawson.
Finally, he summarizes what he takes to be the viable content
of the correspondence theory and suggests what problems about
truth still remain for discussion if the theory is accepted".

215

Wilfrid Sellars /Univ. of Pittsburgh/: Essays in Philosophy and its History /D. Reidel Publ., Comp. Dordrecht-Boston 1975.
S. XIII, 462, cena w opr. dol. 50/. Zapowiedź wydawnicza podaje:
Wilfrid Sellars has brought ~~together~~ together a representative selection of the more important essays he has written in recent years. The essays on Plato bring out the connection of Plato's ethical theory in the Republic and the Philebus with the metaphysics of the Timaeus as interpreted in the author's earlier study /"The Soul as Craftsman"/ in his book Philosophical Perspectives. The essays on Kant, one of which is his Presidential Address at the 1970 meeting of the American Philosophical Association /Eastern Division/, elaborate and defend the pioneering reinterpretation of Kant's views on the in-itself, sensibility and appearances which was the central theme of his 1967 John Locke lectures published as Science and Metaphysics. The essays on topics in epistemology and the philosophy of mind represent a further development and defense of the theory of intentionality and the metaphysics of abstract entities which are perhaps the author's most original contribution to systematic philosophy. The concluding essays on the problem of induction interpret the various dimensions of inductive probability in terms of patterns of practical reasoning. So-called inductive logic is shown to be deductive logic as it relates to the coherence of intentions and purposes. Treść: Preface.- Acknowledgements.- Part One: I. Reason and the Art of Living in Plato. II. On Knowing the Better and Doing the Worse. III. Some Remarks on Kant's Theory of Experience. IV. "...thinks I or he or it /the thing/ which thinks..."- Part Two: V. Language as Thought and as Communication. VI. Reply to Marras. VII. Some Problems about Belief. VIII. Reply to Quine. IX. Conceptual Change. X. Actions and Events. XI. Metaphysics and the Concept of a

Person.- Part Three: XII. Empiricism and Abstract Entities. XIII. On the Introduction to Abstract Entities. XIV. Toward a Theory of the Categories. XV. Classes as Abstract Entities and the Russell Paradox.- Part Four? XVI. Induction as Vindication. XVII. Are there Non-Deductive Logics? XVIII. Theoretical Explanation.- Index of Names.- Index of Subjects.

J. M. Broekman /Univ. of Louvain/: Structuralism: Moscow, Prague, Paris. Transl. from the German by J. F. Beekman a. B. Helm /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Boston 1974. S. X. 117, cena w opr. dol. 19,50/. Zapowiedź wydawnicza podaje: Structuralism describes the unusually rapid and far-reaching changes in the use of fundamental epistemological concepts in art, literature, science, and philosophy. For that reason, it is more than a recent trend in modern philosophy: it is a specific mental activity. The roots of these changes are found in Russian Formalism and Czech Structuralism, both important developments in linguistics and aesthetics. Contemporary Parisian structuralism therefore is first of all a recapitulation and only as such a further development of XXth century structuralistic thinking. In this light, the new theories of literature, designed by the Tel Quel group, also the structural transformation of traditional hermeneutics, structural thinking in psychoanalysis and anthropology, lead to renewed questions concerning the philosophic concept of subjectivity and its relations to the fundamental problems of human knowledge as well as to those of human history and traditions like idealism and Marxism. Treść: 1. The Structuralist Endeavour: 1. The World as Musical Score. 2. The Concept of 'Structure': Polysemy; Contextuality; Permeability: 3. Epistemological Approaches. 4. Sociology

and Structuralism: Structuralism and Functionalism; Towards a Sociology of Structuralism.- II. Moscow: 1. Constellations: Circles; The Intellectual Climate. 2. Russian Formalism: Procedure; Alienation; Form. 3. Formalism and Marxism.- III. Prague: 1. Constellations. 2. Czech Structuralism: Prague Theses; Art as a Sign, or Token; Functionalism and Structuralism; Synopsis and Future Prospects.- IV. Paris: 1. Constellations. 2. Parisian Structuralism: Tel Quel and Formalism; Hermeneutics and Genetic Structuralism; Literary Criticism and Semiology; Psychoanalysis and Linguistics; Structural Anthropology and Epistemology. 3. Philosophical Designs: Grammatology; Archeology; Marxism.- V. What in Structuralist Philosophizing?- Bibliography.- Subject Index.- Name Index.

David Carr: Phenomenology and the Problem of History, A Study of Husserl's transcendental philosophy /Evanston, Ill., Northwestern University Press 1974. S. XXVI, 283, cena dol. 13/. Sprawozdawca podaje: "This study explores the elements of Husserl's transcendental phenomenology which led its development from the ahistoricalism of Kantian transcendentalism to the culminating recognition, in Husserl's "Crisis", of the historical character of subjectivity and leads to the exposition of the central concept of the life-world and the disclosure of the historical presuppositions of transcendental phenomenology previously undetected. Facing directly the tension between a search for universal, transhistorical structures and the admission that all philosophical search is historically conditioned, Carr proposes that by regarding the Husserlian idea of nonrelative, transhistorical truth as having the role of a regulative, but substantatively unachieved telos, a project which gives philosophy its sense, the tension is reduced".

presuppositions of earlier thinkers' arguments as well as by his awareness of the great differences there often obtain between their conceptual systems and ours. New interpretations are offered of several of the key problems in the history of philosophy, including Plato's epistemology and its tacit presuppositions, Greek philosophers' conception of time in relation of truth and knowledge, the idea of 'maker's knowledge', the Cartesian cogito-argument. Kant's theories of space, time, mathematical method, and 'things-in-themselves', and Russell's early idea of 'knowledge by acquaintance. Treść: Introduction.- Origin of the Essays.- 1. Knowledge and Its Objects in Plato.- 2. Plato on Knowing How, Knowing That, and Knowing What.- 3. Time, Truth, and Knowledge in Aristotle and Other Greek Philosophers.- 4. Theoretical vs. Practical Reason - An Ambiguous Legacy.- 5. 'Cogito, Ergo sum' - Inference or Performance? - 6. Kant's 'New Method of Thought' and His Theory of Mathematics.- 7. Are Logical Truths Analytic? - 8. Kant on the Mathematical Method.- 9. A Priori Truths and Things-In-Themselves.- 10. 'Dinge an sich' Revisited.- 11. Knowledge by Acquaintance - Individuation by Acquaintance.

Determinants and Controls of Scientific Developments, ed. by K. D. Knorr, H. Strasser, H. G. Zilian /Inst. for. Adv. Studies, Vienna, Austria/, D/D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Boston, 1975. S. IX, 460, cena w opr. dol. 58/. Zapowiedź wydawnicza podaje: The book is the outcome of an international conference held at Graz /Austria/ from June 16-22. 1974. The main topics of the conference were stimulated by recent developments in the study of scientific change. It seems that the detached study of science as a system of statements - in the tradition of logical empiri-

cism - has given rise to serious doubts as to its adequacy for coping with the crucial problems of scientific change. These tendencies are reflected in most of the literature in metascience since the early sixties; students in the field have come to increasingly adopt a research strategy which looks at science as a social process. Treść: Preface. + Section A. After the Kuhnian Revolution: New Trends in Metascience: Introduction.- R. I. W a t s o n : Prescriptive Theory and the Social Sciences.- R. D. W h i t - l e y : Components of Scientific Activities, Their Characteristics and Institutionalisation in Specialties and Research Areas: A Framework for the Comparative Analysis of Scientific Development.- T. M a c h a n : On the Possibility of Objectivity and Moral Determinants.- N. C a p a l d i : The Moral Limits of Scientific Research: An Evolutionary Approach.- D. S i l v e r m a n : Preserving Science: Virtuosity as Virtue.- Section B. Cognition and Communication in Science Development: Introduction.- N. C. M u l l i n s : A Sociological Theory of Scientific Revolutions.- G. B o h m e : The Social Function of Cognitive Structures: A Concept of the Scientific Community Within a Theory of Action.- K. D. K n o r r : Cognitive Consensus as a Function of Trivialization of Decisions in the Research Process.- H. Rom Harré: Images of the World and Societal Icons.- Section C. Societal Components in Scientific Development: Introduction.- M. N o w a k o w s k a : Measurable Aspects of the Concept of Scientific Career.- J. G a s - t o n : Scientists from Rich and Poor Countries.- W. H i r s c h : The Autonomy of Science in Totalitarian Societies: The Case of Nazi Germany.- D. E. M o r r i s o n : Philanthropic Foundations and the Production of Knowledge.- L. A. C o s e r : Comment on David E. Morrison's Paper on Philanthropic Foundations and the

Production of Knowledge.- H. R o s e : Social Determinants of the Science and Technology of Reproduction.- H. S t r a s s e r : Social Technologists and Social Emancipists: Factors in the Development of Sociology.

Hilary Putnam: Philosophical Papers, vol. I: Mathematics, Matter and Method /Cambridge University Press, London 1975. S. 328, cena w opr. £ 7,75/. Sprawozdawca podaje: The major themes running through these essay are the following: realism with respect to mathematical necessity, physical magnitudes and other universals, as well as to physical objects; the rejection of absolutely a priori truth; the rejection of the equilibrium between the factual and the empirical; the conception of mathematics as not an a priori science. The titles of the essays are: Truth and Necessity in Mathematics; The Thesis that Mathematics is Logic; Mathematics without Foundations; What is Mathematical Truth?; Philosophy of Physics; An Examination of Grünbaum's Philosophy of Geometry; A Philosopher Looks at Quantum Mechanics; Discussion, Comments on Comments on Comments, A Reply to Marguenau and Wigner; Three-valued Logic; The Logic of Quantum Mechanics; Time and Physical Geometry; Memo on Nonventionalism; What Theories Are Not; Craig's Theorem; It Ain't Necessarily So; The Corroboration of Theories; Degree of Confirmation and Inductive Logic; Probability and Confirmation; On Properties.

Hilary Putnam: Philosophical Papers, vol. II: Mind, Language and Reality /Cambridge Univ. Press London 1975. S. 457, cena w opr. £ 9,75/. Sprawozdawca podaje: The papers in this volume are largely concerned with the development of a nonverificationist

philosophy of mind. The papers deal with the following topics: Language and Philosophy; The Analytic and the Synthetic; Do True Assertions Correspond to Reality?; Some Issues in the Theory of Grammar; The Innateness Hypothesis and Explanatory Models in Linguistics; How Not to Talk about Meaning; The Concept of a Person; Is Semantics Possible?; The Refutation of Conventionalism; Reply to Massey; Explanation and Reference; The Meaning of Meaning; Language and Reality; Philosophy and Our Mental Life; Dreaming and Depth Grammar; Brains and Behaviour; Other Minds; Mind and Machines; Robots, Machines or Artificially Created Life?; The Mental Life of Some Machines; The Nature of Mental States; Logical Positivism and the Philosophy of Mind.

The Structure of Scientific Theories, ed. Fredrick Suppe /Univ. of Illinois Press, Urbana, Ill., 1974. S. XIV, 682, cena dol. 22,50/. Sprawozdawca podaje: "This volume contains the proceedings of a symposium held in Urbana in March 1969. The editor has prefaced the proceedings with an essay /pp. 3-241/ on the traditional or axiomatic account of scientific theories, a number of alternative accounts, and the historical evolution of the current spectrum of philosophical thinking on the problem. Symposium contributions are by Carl Hempel, Patrick Suppes, I. B. Cohen, Peter Achinstein, David Bohm, R.L. Causey, Jeffrey Bub, Bas C. van Fraassen, Thomas Kuhn, Fredrick Suppe, Dudley Shapere, Thomas Nickle and Stephen Toulmin. Brief summaries of the discussions which followed each of the seven sessions have also been provided. An extensive bibliography of sources and complete index of names and topics have also been appended".

Explanation, ed. Stephan Körner /Basil Blackwell, Oxford, 1975. S. 219, cena w opr. Ł 5,50/. Zbiór czterech sympozjów na temat wyjaśniania w nauce i poza nią. Treść: I. Peter Achinstein - The Object of Explanation /komentarzy Mary Hesse i R. Harré/; II. Peter G. A. Churchland - Teleological Explanation /koment. Peter Winch i Drete Henry/; III. Wesley C. Salmon - Theoretical Explanation /koment. D. H. Mellor i L. Jonathan Cohen/; IV. J. L. Mackie - Ideological Explanation /koment. Renford Bamborough i Martin Hollis/.

Michael Polanyi: Scientific Thought and Social Reality, Essays edited with a Preface by Fred Schwartz /International Universities Press, New York, 1974. S. IX, 157, cena dol. 8/. Zbiór artykułów, publikowanych w latach 1945-1965, mianowicie: 1. The Autonomy of Science; 2. Science and the Modern Crisis; 3. The Social Message of Pure Science; 4. The Nature of Scientific Convictions; 5. Scientific Beliefs; 6. On the Introduction of Science into Moral Subjects; 7. From Copernicus to Einstein; 8. Faith and Reason; 9. On the Modern Mind. Wydawca dodał przedmowę, objaśnienia oraz indeks.

Entropy and Information in Science and Philosophy, ed. by L. Kubat and J. Zeman, Czechoslovak. Academy of Science /Elsevier Scientific Publ. Comp. Amsterdam/New York 1975. S. 260, cena dol. 21,50/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "This collection of papers written by outstanding Eastern and Western scientists of various disciplines delves into the interdisciplinary concept of entropy. Originally, entropy was developed as a physical and thermodynamical concept and only later was generalized as a probabilistic

concept. Nevertheless, the question of the relation between physical and informational entropy remains open, and many interesting points of view are presented here. The volume deals with the entropy problem in the universe, physics, relativity theory and information theory, Biological, bio-economic, neurophysiological, psychological and epistemological problems of entropy and information are also discussed".

Treść: Part I: Entropy and Information in the Physical Sciences. Cosmological aspects of irreversibility /P. C. W. Davies/. Can information theory receive a relativistic expression? /O. Costa de Beauregard/. Entropy and relativity theory /R. Schlegel/. Entropy concepts in physics /M. J. Harrison/. Entropy and information: conformities and controversies /J. Peters/. A non-conserved function for organized systems /K. G. Denbigh/. Problem of direction of time and the laws of Systems' Development /A. J. Uyemov/. Part II: Entropy and Information in the Life Sciences. Information and biological thermodynamics /K.S. Trincher/. Bio-economic aspects of entropy /N. Georgescu-Roegen/. Informational pattern of the hierarchical system of control in an integral organism /S. N. Braines, V. B. Svecinsky/. Information and mental processes /M. Striznec/. A contribution to information analysis of identification processes /J. Lihart, S. Vohnik, P. Horak/. Part. III. General and Methodological Problems of Entropy and Information. Is the coarse-grained entropy of classical statistical mechanics an anthropism? /A. Grünbaum/. The problem of the objectivity of information /A. D. Ursul/. Information, sign. image /H. Hörz/. Philosophical problems in thermodynamics /B. Gal-Or/. Entropy concept in philosophy /I. Szumilewicz/. Information, knowledge and time /J. Zeman/. About the authors.

225

Time in Science and Philosophy, An International Study of Some Current Problems, ed. by Jiří Zeman, Philosophical Institute, Czechoslovak Academy of Sciences, Prague /Elsevier Scientific Publ. Comp. Amsterdam/New York 1971. S. 305, cena dol. 22,95/.

Zapowiedź wydawnicza podaje: "Time is one of the most fundamental problems facing modern scientists and philosophers: the aim of this work is to shed light on the topic from various viewpoints and thus to promote understanding among specialists from several fields, and between East and West". Treść: C o n t e n t s: Part I: Time in astronomy and Physics. Contributors: L. Brillouin, O. Costa de Beauregard, A. Grünbaum, N.A. Kozyrev, H. Mehlberg, I. Prigogine, R. Schlegel. Part II: Time in Geology, Biology and Psychology. Contributors: A. Cailleux, J. Cohen, R. Fischer, H. Kalmus. Part III: Time in Philosophy. Contributors: R. A. Aronov, M. Barthélemy-Médaille, C. T. H. Chari, A. Polikarov, R. Reyna, J. Szumilewicz, J. Zeman. Part IV: Time Measurement. Contributor: F. Conseth.

K. Kuypers, ed.: Human Sciences and the Problem of Values, International Institute of Philosophy, Entretiens Amsterdam 8-11 VIII 1971 /Martinus Nijhoff, Den Haag, 1972. S. VII, 104, cena 26 fl/.

Sprawozdawca informuje: "This volume contains eight contributions. K. K u y p e r s presents an Introduction on the problem of values in the human sciences, H. G. G a d a m e r , The ontological problem of values; Axiology is related to analysis by Manfred M e r i t z ; Chaim P e r e l m a n and P. L o r e n z e n deal with the problem of the justification of norms; Max B l a c k distinguishes between the factual and the normative;

Richard M c K e o n states that differences among philosophies are related to differentiations in the way of treating facts, values and human actions; N. E o t e n s t r e i c h examines the 'Freedom from Values' precept and comes to the conclusion that a new orientation of the human sciences is essential which will keep closer to the practice than to theory".

Evaluation and Explanation in the Biomedical Sciences, Proceedings of the First Trans-Disciplinary Symposium on Philosophy and Medicine, held at Galveston, May 9-11, 1974, ed. by H. T. Engelhardt a. S.F. Spicker /D. Reidel, Publ. Comp., Dordrecht-Boston 1975. S. VI, 240, cena w opr. dol. 28/. Zapowiedź wydawnicza podaje: Evaluation and Explanation in the Biomedical Sciences is the inaugural volume of Philosophy and Medicine, a series devoted to the examination of philosophical issues and problems in medicine and the biomedical sciences. Volumes will appear annually with each directed to the analysis of particular sets of philosophical problems germane to medicine. They will represent the edited proceedings of annual symposia on these topics. Contributors will include philosophers, physicians, historians of medicine and social and behavioral scientists. The series will attend to broad philosophical issues in addition to those of medical ethics, and will include issues in the philosophy of science and the philosophy of mind as these pertain to medicine and the biomedical sciences. Treść: Contents. Introduction.- Section I. Value and Explanation: Historical Roots: Lester S. K i n g : Some Basic Explanations of Disease: An Historian's Viewpoint. Chester R. B u r n s : Diseases Versus Healths: Some Legacies in the Philosophy of Modern Medical Science.- Section II. Philosophy of Science in Transition to a

Philosophy of Medicine: Stephen T o u l m i n : Concepts of Function and Mechanism in Medicine and Medical Science /Homage à Claude Bernard/. Marx W a r t o f s k y : Organs, Organisms and Disease: Human Ontology and Medical Practice. Patric A. H e - e l a n : Comments on "Concepts of Function and Mechanism in Medicine and Medical Science" and "Organs, Organisms and Disease".- Section III. Ethics and Medicine: Alasdair M a c i n t y r e : How Virtues Become Vices: Values, Medicine and Social Context. Samuel G o r o v i t z : Moral Philosophy and Medical Perplexity: Comments on How Virtues Become Vices".- Section IV. Concepts in Medical Theory: H. Tristram E n g e l h a r d t , Jr.: The Concepts of Disease and Health. Loretta K o p e l m a n : On Disease: Theories of Disease and the Ascription of Disease: Comments on "The Concept of Disease and Health".- Section V. Body and Self: Phenomenological Perspectives: Richard W. Z a n e r : Context and Reflexivity: The Genealogy of Self. André S c h u w e r : Comments on "Context and Reflexivity". Stuart F. S p i c k e r : The Lived-Body as Catalytic Agent: Reaction at the Interface of Medicine and Philosophy. André S c h u w e r : Comments on "The Lived-Body as Catalytic Agent".- Section VI. The Role of Philosophy in the Biomedical Sciences: Contribution or Intrusion?: H. Tristram E n g e l h a r d t , Jr.: Chairman's Remarks. Round-Table Discussion: Chester R. B u m s , Jerome S h a f f e r , Kenneth V a u x , Marx W a r t o f s k y , Edmund D. P e l l e g r i n o . - Notes on Contributors.- Index.

Piotr Lenartowicz: Phenotype-Genotype Dichotomy. An Essay in Theoretical Biology /Typis Pontificiae Universitatis Gregorianaee Romae, 1975. S. 8 nrb., 233, XIX/. Autor jest członkiem Zakonu

Jezuitów w Rzymie, a wykształcenie zdobywał, jak stwierdza w przedmowie, w warszawskiej Akademii Medycyny i w krakowskim Wydziale Filozoficznym OO. Jezuitów, książka jest dysertacją dokorską aprobowaną przez Uniwersytet Gregoriański OO. Jezuitów w Rzymie. Treść: ^I General Considerations on the Object of Study; II. The Historical Introduction to the Object of Study; III. Phenomena of Life - Repetitive Epigenesis; IV. Phenomena of Life - Functional Events; V. Phenomena of Life - Development; VI. Explanation of Life Phenomena, The Concept of the Genotype; VII. The DNA Double Helix Molecule and the Active Properties of the Genome's Agency; VIII. Phenotype-Genotype /Genome/ Dichotomy, Fundamental Relationship of Life Processes or Frame of Mind?; IX. On Some Abstract Concepts of Integration Concerning the Supracellular Level of Life Cycle Phenomena; Concluding Remarks. Bibliography.

Marie Bunge /McGill Univ. Montreal/: Treatise on Basic Philosophy, vol. 1, Semantics I, Sense and Reference /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Boston 1974. S. XV, 186, cena w opr. dol. 28, brosz. dol. 16/. Vol. 2, Semantics II, Interpretation and Truth /1974, s. XIII, 210, cena w opr. dol. 30, brosz. dol. 18/. Zapowiedź wydawnicza podaje: The present volume and its companion offer a new and unified theory of semantics. The unorthodox system expounded herein intends to clarify and systematize the concepts of designation, reference, denotation, representation, intension, purport, import, meaning, signification, synonymy, truth of reason, truth of fact, extension, vagueness, and definite description. The novel semantic theories explicating these concepts are motivated by and applied to some of the semantic puzzles posed by ordinary knowledge and contemporary science - in particular

the problem of identifying the sense and reference of empirical theories. The books discuss many examples and contain a long bibliography. Treść:tomu 1: Preface.- Acknowledgements.- Special Symbols.- Introduction: Goal.- Methode.- 1. Designation: 1.1. Symbols and Ideas 1.2. Designation. 1.3. Metaphysical Concomitants.- 2. Reference: 2.1. Motivation. 2.2. The Reference Relation. 2.3. The reference Functions. 2.4. Factual Reference. 2.5. Relevance. 2.6. Conclusion.- 3. Representation: 3.1. Conceptual Representation. 3.2. The Representation Relation. 3.3. Modeling. 3.4. Semantic Components of a Scientific Theory. 3.5. Conclusion.- 4. Intension: 4.1. Form is not Everything. 4.2. Calculus of Intensions. 4.3. Some Relatives-Kindred and in Law. 4.4. Concluding Remarks.- 5. Gist and Content: 5.1. Closed Contexts. 5.2. Sense as Purport or Logical Ancestry. 5.3. Sense as Import or Logical Progeny. 5.4. Full Sense. 5.5. Conclusion.- Bibliography. - Index of Persons.- Index of Subjects. Treść tomu 2: Preface.- Special Symbols.- 6. Interpretation: 6.1. Kinds of Interpretation. 6.2. Mathematical Interpretation. 6.3. Factual Interpretation. 6.4. Pragmatic Aspects. 6.5. Concluding Remarks.- 7. Meaning. 7.1. Babel. 7.2. The Synthetic View. 7.3. Meaning Invariance and Change. 7.4. Factual and Empirical Meanings. 7.5. Meaning et alia. 7.6. Concluding Remarks.- 8. Truth: 8.1. Kinds of Truth. 8.2. Truth of Reason and Truth of Fact. 8.3. Degrees of Truth. 8.4. Truth et alia. 8.5. Closing Remarks.- 9. Offshoots: 9.1. Extension. 9.2. Vagueness. 9.3. Definite Description.- Neighbors: 10.1. Mathematics. 10.2. Logic. 10.3. Epistemology. 10.4. Metaphysics. 10.5. Parting Words.- Bibliography.- Index of Persons.- Index of Subjects. Projektowane są dalsze tomy: 3. Ontology I. The Furniture of the World. 4. Ontology II. A World of Systems. 5. Epistemology I. The Strategy of

Knowing. 6. Epistemology II. Philosophy of Science. 7. Ethics.
The Good and the Right.

Ian Hacking: Why Does Language Matter in Philosophy? /Cambridge University Press, London 1975. S. 200, cena w opr. £ 4,75, brosz. £ 1,50/. Sprawozdawca podaje: The A. presents a number of case studies in the history of philosophy to show the different ways in which language has been important to philosophy and the consequence for the development of the subject. Among the topics discussed are Hobbes' conception of mental discourse, the Port-Royal logicians' use of ideas, Berkeley on abstract ideas, Chomsky's revival of innatism, Russell's knowledge by acquaintance, Wittgenstein's view of language in the Tractatus, Ayer's verificationism, Malcolm on dreaming, Feyerabend's rejection of theories of meaning and Davidson on meaning and truth. A final chapter draws together points which have emerged in these discussions and offers speculations about the directions in which philosophy and the study of language seem likely to go.

Deidre Wilson /Department of General Linguistics, University College, London: Presuppositions and Non-Truth-Conditional Semantics /Academic Press London 1975. S. XII, 164/. Treść: Preface; Introduction; I. Presupposition and Entailment /1. Truth-Conditional Semantics, 2. Presupposition and Entailment - Non-Existential Cases, 3. Presupposition and Entailment - Existential Cases/; II. Presupposition and Assertion /4. Presupposition, Assertion and Lexical Items, 5. Preferred Interpretations/; III. Non-Truth Conditional Semantics /6. Some Problems for the Entailment Analy-

sis, 7. Some Possible Approaches/. Bibliography. Index.

Mind and Language, Wolfson College Lectures 1974, ed. S. Guttenplan /Clarendon Press, Oxford, 1975. S. 158, cena w opr. £ 4,25/
Zbiór siedmiu odczytów, opatrzonego wstępem wydawcy, zawiera: D. Davidson - Thought and Talk; D. Føllesdal - Meaning and Experience; G. E. M. Anscombe - The First Person; W. V. Quine - The Nature of Natural Knowledge /z dodatkiem: Mind and Verbal Dispositions/; M. A. E. Dummett - What is a Theory of Meaning?; P. T. Geach - Names and Identity.

Ernest W. Adams /Univ. of California, Berkeley/ : The Logic of Conditionals. An Application of Probability to Deductive Logic /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Holland-Boston/USA 1975. S. XIII, 156, cena w opr. dol. 22/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "A probabilistic and non-truthfunctional theory of deductive relations among indicative conditionals is presented, and its applications and mathematical aspects are explored in detail. An argument, related to David Lewis's Triviality Argument, is given to show that if the assumptions of the probabilistic theory are correct, then no purely truth-conditional 'logic' of the indicative conditional can be 'adequate' in a well-defined sense. A separate chapter discusses pragmatic questions having to do with what conclusions about conditionals it is desirable to arrive at in inference, given that persons act on these conclusions in certain ways, and these pragmatic considerations are related to criteria of truth and soundness in order to explain why truth-conditions do not but probabilities do provide an adequate basis for a logical theory of the

conditional. The final chapter considers the implications of a hypothesis about counterfactual conditionals /that their probabilities are prior conditional probabilities/, and the light this sheds on some issues in philosophy of science including explanation, dispositional concepts, and natural laws".

Contemporary Research in Philosophical Logic and Linguistic Semantics, Proceedings of a Conference held at the University of Western Ontario, London, Canada, ed by D. Hockney, W. Harper and B. Freed /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Holland-Boston/USA 1975. S. VII, 332, cena w opr. dol. 39, brosz. dol. 24/. Treść: "David Lewis : Counterfactuals and Comparative Possibility. Robert Stalnaker : Presuppositions. Bas C. van Fraassen : Incomplete Assertion and Belnap Connectives. Hans G. Herzberger : Dimensions of Truth. Keith Donnellan : Speaking of Nothing. Teno Vendler : The Structure of Efficacy. Ray C. Dougherty : Harris and Chomsky at the Syntax-Semantics Boundary. Barbara Partee : Some Transformational Extensions of Montague Grammar. George Lakoff : Hedges: A Study in Meaning Criteria and the Logic of Fuzzy Concepts. Bas C. van Fraassen : Comments: Lakoff's Fuzzy Propositional Logic. Howard Lasnik : On the Semantics of Negation. James McCawley : Verbs of Bitching".

Montague Grammar, ed. by B. H. Partee /Academic Press New York/London 1976. S. 384, cena dol. 19,50/. Zapowiedź wydawnicza informuje: "Before his death in 1971, Richard Montague developed a framework for the description of natural languages which allowed them to be treated in the same manner as formal languages described by logicians. Montague's approach offers a rigorous theory of

semantics and includes strong constraints on the relation of semantics to syntax. This book serves as an introduction to Montague's theory and presents previously unpublished current research which explores extensions of Montague's work. The authors present a diversity of approaches, but all share Montague's concern for treating semantics as rigorously as syntax and for uncovering systematic connections between the two". Treść: D. Lewis - General Semantics; B. H. Partee - Some Transformational Extensions of Montague Grammar; M. Bennett - A Variation and Extension of a Montague Fragment of English; R. H. Thomason - Some Extensions of Montague Grammar; R. Rodman - Scope Phenomena, Movement Transformations and Relative Causes; E. B. Delacruz - Factives and Proposition Level Constructions in Montague Grammar; D. R. Dowty - Montague Grammar and the Lexical Decomposition of Causative Verbs; C. L. Hamblin - Questions in Montague English; M. J. Cresswell - The Semantics of Degree; E. A. Siegel - Capturing the Russian Adjective; R. Cooper, T. Parsons - Montague Grammar, Generative Semantics and Interpretive Semantics.

Deirdre Wilson /Department of General Linguistics, University College, London/: Presuppositions and Non-Truth-Conditional Semantics /Academic Press New York/London, 1975. S. 176, cena dol. 12,25 /. Zapowiedź wydawnicza podaje: "This book contains a critical analysis of two popular approaches to presuppositional semantics. The first approach treats presupposition as a logical phenomenon, defining it in terms of truth-value gaps and relating it to entailments. The second approach treats presupposition as a psychological or pragmatic phenomenon, defining it in terms of conditions

for appropriate use of sentences and relating it to assertion and other speech-acts. It is argued that neither approach leads to any significant insight into semantic processes, and that presuppositional analysis should therefore be abandoned". Treść:

I. Presupposition and Entailment: a/ Truth-Conditional Semantics /The Truth-Conditional Approach to Semantics, Objections to Truth-Conditional Semantics/; b/ Presupposition and Entailment, Non-Existential Cases /Presuppositional Semantics, Examples of Presuppositional Analyses, Formal Points, Objections to the Strong Presuppositional Analysis, A Modified Presuppositional Analysis, Some Objections to the Modified Theory/; c/ Presupposition and Entailment, Existential Cases /Three Approaches to Simplex Existentials, Objections to the Presuppositional Approach, The Behaviour of Existentials in Complex Sentences, Three Approaches to Qualified Sentences, Conclusion/; II. Presupposition and Assertion: a/ Presupposition, Assertion and Lexical Items /The Relation Between Logical and Pragmatic Presuppositions, Pragmatic Presuppositional Analysis, Objections to the Pragmatic Approach, Some Modified Proposals, b/ Preferred Interpretations /Semantic Approaches to Preferred Interpretation, A Gricean Approach to Preferred Interpretation. Objections to the Gricean Approach, An Alternative Account, Conclusion/; III. Non-Truth Conditional Semantics a/ Some Problems for the Entailment Analysis /A Truth-Conditional Approach/; b/ Some Possible Approaches /The Logical Presuppositional Approach, Psychological or Pragmatic Presuppositions, Non-Truth-Conditional Implication, Conclusion/; Bibliography; Index.

Antony Flew: Thinking about Thinking /Fontana/Collins, London, 1975. S. 127, cena brosz. £ 0,60/. Sprawozdawca podaje: "The A. begins this guide to logical thinking by explaining the notion of

a valid deductive argument and its relation to contradiction and noncontradiction. Other logical terminology is explained and various types of fallacy are identified: covert shifts between substantial and tautological interpretations of the same form of words, fallacies involving conditionals, all and none, begging the question, failing to distinguish grounds and causes, vagueness, arbitrary definition, the misinterpretation of statistics, ambiguity and other varieties of linguistic abuse. The A. also defends the Popperian thesis that a forthright concern for truth demands an emphasis upon the possibilities of falsification and a permanent critical openness towards their realization".

David Pears: Questions in the Philosophy of Mind /Duckworth, London 1975. S. 296, cena w opr. £ 7,95/. Sprawozdawca informuje: "The eleven items in this collection, with one exception, either have appeared already elsewhere or are about to do so. The exception is on 'Hume's Account of Personal Identity'. In two cases papers published previously are now reissued in a revised form, viz. 'Predicting and Deciding' /British Academy Philosophical Lecture, 1964/, and 'Sketch for a Causal Theory of Wanting and Doing' - The others are: 'Wanting and Intending'; 'Causes and Objects of some Feelings and Psychological Reactions'; 'The Paradoxes of Self-Deception'; 'Ifs and Cans'; 'Hume's Empiricism and Modern Empiricism'; 'Russell's Theories of Memory'; 'Russell's Theory of Desire'; and 'Wittgenstein's Treatment of Solipsism in the Tractatus'.

236

Utility, Probability, and Human Decision Making, Selected Proceedings of the Fourth Research Conference on Subjective Probability, Utility, and Decision Making, held in Rome, September 3-6, 1973 /D. Reidel Publ. Comp. Dordrecht/Holland-Boston/USA, 1975. S. X, 417, cena w opr. dol. 54/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "The ~~book contains~~ attendance at this series of conferences so far has reflected /a/ the growing interest in problems of human decision making, and /b/ the multi-disciplinary character of current research. The six sections of the book deal, respectively, with /1/ multi-attribute utility theory and assessment, /2/ problems and subjective strategies in the assessment of probabilities of uncertain outcomes, /3/ application of probability rules to courtroom inference procedures, /4/ 'limited rationality' approaches to decision making, and the relation between choice complexity and decision time, /5/ theoretical and empirical studies of behavior in multi-stage decision situations, and /6/ approaches to the problem of collective choice. The book should be useful to those involved in developing optimal procedures for making decisions, as well as to students of psychological processes in economic, political, and other form of complex choice behavior".

Reading Rawls. Critical Studies of "A Theory of Justice", ed. Norman Daniels /Basil Blackwell, Oxford 1975. S. XXXIV, 352, cena w opr. £ 7,75, brosz. £ 3,75/. Książka składa się z czternastu artykułów, po części umyślnie dla niej napisanych, omawiających głośne dzieło: John Rawls - A Theory of Justice /Zob. Ruch Filoz. XXXII, s. 239b/, poprzedzonych zaś wstępem wydawcy. Treść: M. F i s k - History and Reason in Rawls' Moral Theory; J. F e i n b e r g - Rawls and Intuitionism; G. D w o r k i n - Non-Neutral Principles; D. L y o n s - Nature and Soundness of the Contract

and Coherence Arguments; R. W. M i l l e r - Rawls and Marxism;
N. D a n i e l s - Equal Liberty and Unequal Worth of Liberty;
B. B a r b e r - Justifying Justice, Problems of Psychology, Po-
litics and Measurement; F. M i c h a l m a n - Constitutional Wel-
fare Rights and A Theory of Justice; Th. N a g e l - Rawls on
Justice; R. D w o r k i n - The Original Position; R. M. H a r e -
Rawls' Theory of Justice; T. M. S c a n l o n - Rawls' Theory of
Justice; H. L. A. H a r t - Rawls on Liberty and Its Priority;
A. K. S e n - Rawls versus B e t h a m, An Axiomatic Examination of
the Pure Distribution Problem. Bibliografia. Indeks.

Karl Menger /Chicago/: Morality, Decision and Social Organi-
zation, Toward of Logic of Ethics ed. by H. L. Mulder, on a transl.
from the German by E. v. der Schalie /Vienna Circle Coll. 6. D.
Reidel Publ. Comp. Dordrecht-Boston 1974. S. VI, 118, cena w opr.
dol. 17,50, brosz, dol. 9,50/. Zapowiedź wydawnicza podaje: Most
treatises on ethics investigate the essence of good and evil, na-
tural rights and duties, and rules for human behavior; and the
authors base many of their statements on value systems, expressed
or implied. In this book an epistemological critique of that tra-
ditional material leads to the view that moral attitudes are ba-
sed simply on decisions. Logical-mathematical thinking is then
applied to human relations and associations resulting from diver-
se and even incompatible attitudes. Evaluations are completely
avoided. Particular attention is paid to Kant's categorical impe-
rative which is found to be neither necessary nor sufficient for
voluntary coexistence. The original edition of the book appeared
in Vienna in 1934. But the passage of four decades has not outmo-
ded its method and the results may still be utilized in problems
of organization. Treść: Introduction to the English Edition.-
Chapter I. Common Traits of the Classical Systems of Ethics: An

Introductory Letter About What Will Not Be Said.- Chapter II. Five Epistemological Notes About Good and Evil: 1. The Development of a Person's Sense of Morality. 2. The Ideals. 3. The Logical Role of the Ideals. 4. The Essence of the Good. The Meaningless. 5. The Development of the Epistemology of Morality.- Chapter III. The Ethics of Decisions: A Dialog on Demystified Ethics: 1. Whether Investigations According to the Principles Suggested in the Preceding notes belong to Ethics at all. 2. Whether there do not Exist Still Other Ethical Questions. 3. Whether Ethics is Analogous to Geometry. 4. Whether Systems of Norms Might not be Combined by Logical Operations. 5. Whether Decisions are the Only Basis for Morality. 6. Whether Rational Foundations for Decisions are Possible. 7. What Role Faith Plays in Morality. 8. What Demystified Ethics Might be able to Achieve... 9.... Except for a Logic of Norms. 10...and Except for a Logic of Desires.- Chapter IV. Five Logico-Mathematical Notes on Voluntary Associations: 1. The Partitions of People Induced by Norms. 2. Duality. 3. Disjunctive Norms. 4. A Person's Demands on Himself and on Others. 5. Several Modes of Behavior.- Chapter V. Logic. Imagination, Reality, Evaluation: A Concluding Letter About What Has Been Said.

Francis Joseph Kovach: Philosophy of Beauty /Univ. of Oklahoma Press, Norman, Oklah., 1974. S. X, 350, cena dol. 9,95/.

Sprawozdawca podaje: This book is an explanation and defense of aesthetic objectivism in Western philosophy against contemporary attacks and a reminder of the heritage and wisdom of past esthetic objectivists, especially those in the Middle Ages. Aesthetics as a science, broadly construed, needs to be defined essentially and etymologically, and then divided into its speculative, practical and auxiliary branches. Next aesthetic objectivism is argued

for directly and aesthetic subjectivism, its apparent and real versions, is evaluated. This lead to a discussion of the numerous reasons for aesthetic disagreement. Then various historical positions on beauty and its elusiveness are considered. These differing views necessitate an examination of aesthetic methods and the aesthetic method is defined. This method makes possible the essential definition of beauty demonstrated at the physical and metaphysical level. In general beauty is order or integral unity with or without proportionate parts. This definition leads to an historical and doctrinal division of beauty and its two absolute consequences, transcendality and ugliness as privation of beauty, are critically examined. Finally the history of the aesthetic experience is examined logically, and its innerstructure and various components outlined".

Publikacje zbiorowe

Jacques Maritain: Oeuvres 1912-1939, Choix, présentation et notes par Henry Bars /Desclée de Brouwer, Paris, 1975. S. 1298, cena w opr. 130 F/. Sprawozdawca podaje: "Il s'agit d'une anthologie, Les oeuvres les plus célèbres et les plus souvent rééditées sont situées par des extraits; d'autres, tantôt plus circonstanciées, tantôt plus fondamentales son données in extenso: d'une manière générale toute la production de J.M. est ici couverte. L'ordre est chronologique. On trouve une Bibliographie en 3 sections et des Notes complémentaires".

Bernard Bolzano: Ausgewählte Schriften - Texte zur Philosophie - una Religionsgeschichte, herausgegeben und eingeleitet von Eduard Winter /Union Verlag Berlin 1976. S. 368, cena DDR 19,80 M/. Bernard Bolzano /1781-1848/, znany głównie jako matematyk i filozof, był księdzem i profesorem religioznawstwa na Uniwersytecie w Pradze, prześladowanym za swe poglądy, pozbawionym katedry i prawa publikacji. Odcięty na wiele lat od możliwości oddziaływania na ruch umysłowy, odzyskał należne stanowisko w bieżącym stuleciu. Treść: Einleitung; I. Selbstbiographie; II. Von der weisen Selbsttäuschung in gewissen Fallen; III. Über die Schwärmerei; IV. Von den Missbräuchen der Religion; V. Das Vaterunser; VI. Rechtfertigung vor den Hörern seiner Erbauungsgreden am siebenundzwantigsten Sonntage nach Pfingsten; VII. Mein Glaube; VIII. Schluss der Rechtfertigung an den Prager Erzbischof vom 12. Mai 1825; IX. Über das Recht der Geistlichkeit ihren Lebensunterhalt von Personen zu ziehen, welche nicht ihres Glaubens sind; X. Athanasia oder Gründe für die Unsterblichkeit der Seele; XI. Bolzanos Religionswissenschaft in einer beurteilenden Übersicht. Anmerkungen; Quellenübersicht.

247

L. E. J. Brouwer: Collected Works, vol 1. Philosophy and Intuitionistic Mathematics, ed. by A. Heyting; vol 2. Geometry, Analysis, Topology and Mechanics, ed by H. Freudenthal /North-Holland Publ. Comp. Amsterdam/New York 1975. S. XVI, 629, 720, cena łąc. 104,25, 104,25/. L. E. J. Brouwer /1881-1966/, znakomity matematyk holenderski, był twórcą logiki intuicjonistycznej. Tom I zawiera: Wstęp; Rozprawy opublikowane /1905-1955/, 29 w języku angielskim, 34 w niemieckim i 3 - francuskim. Rozprawy niepublikowane: 1. On the extension of the domain of a function; 2. Discontinuous intuitionistic functions of a real variable. Przypisy; Literatura: indeksy, rzeczowy i osobowy. Rozprawy tomu 2 rozdzielono na części: 1, Non-Euclidean Spaces and Integral Theorems; 2. Lie-Groups; 3, Toward the Plane Translation Theorem; 4. Vector Fields on Surfaces; 5, Cantor-Schoenflies Styl Topology; 6, The New Methods in Topology; 7, Topology of Surfaces; 8, Mechanics. Korespondencja naukowa, Bibliografia prac naukowych Brouwera i jego krótka biografia.

Wydawnictwa seryjne

Poznańskie studia z filozofii nauki, zeszyt 1. Teoria a rzeczywistość. Zespół redakcyjny: Jerzy Kmita, Krzysztof Łastowski, Włodzimierz Ławniczak, Leszek Nowak /redaktor naczelny/, Jan Such, Jerzy Topolski /PWN Warszawa-Poznań 1976. S. 320, cena 52 zł/. Zapowiedź wydawnicza podaje: "Zamierzeniem nowej serii "Poznańskie Studia z Filozofii Nauki" jest podejmowanie problematyki metodologicznej rozumianej szeroko: zarówno problematyki związanej z filozoficznymi założeniami metodologii, jak i z jej praktycznymi zastosowaniami. Publikowane będą zarówno teksty autorów polskich, jak i przekłady cenniejszych artykułów zagranicznych wychodzących w kwartalniku "Poznań Studies in the Philosophy of the Sciences and the Humanities". Ogólnym celem serii jest rozwijanie metodologii bazującej na filozoficznych ideach marksizmu, w taki jednak sposób, aby ideom tym nadawać kształt precyzyjny i treść konkretną, aby umożliwić ich konfrontację z praktyką badawczą różnych dziedzin współczesnej nauki". Treść: L. N o w a k - Przedmowa, Ontologiczne założenia teorii; I. Założenia teorii naukowej /M. B u n g e - Znaczenie w nauce, A.A. Z i n o w j e w - Empiryczna geometria, T. N a d e l - T u r o ũ s k i - Metafory matematyczne w teoriach fizycznych/; II: Idealizacyjna koncepcja teorii, Zastosowania /K. Ł a s t o w s k i - Konstrukcja praw idealizacyjnych w biologii, J. T o p o l s k i - O rodzajach wyjaśniania historycznego, J. B u r b e l k a - O engelsowskiej teorii rozwoju rodziny, Próba reinterpretacji/; III. Idealizacyjna koncepcja teorii, Rozwinięcia /J. B r z e z i ũ s k i i inni - Prawo, teoria, sprawdzanie, Przyczynek do marksistowskiej metodologii nauk, J. B r z e z i ũ s k i - Budowa prototeorii idealiza-

cyjnych, Z. Zielińska - Analogony teorii idealizacyjnej w naukach matematycznych, P. Chwalisz i inni - Osobliwości badań praktycznych, D. Kózówna - Struktura teorii normalizacyjnych w pedagogice, L. Nowak - Prawda cząstkowa, prawda względna, prawda absolutna, Próba wprowadzenia porządkującego pojęcia prawdziwości esencjalnej/; IV. Dyskusje /J. Ławniczak - Antyindywidualizm, odkrycie naukowe, "trzeci świat", Uwagi o Objective Knowledge K. R. Poppera, W. Patryas - O pewnym pojęciu aproksymacji, L. Nowak - Jeszcze o metodzie idealizacji, R. Zielińska - O konkretyzacji wewnątrzfunkcyjnej/.

Philosophie in Selbstdarstellungen, hrsggeg. von Ludwig J. Pongratz, tomy I i II /Felix Meiner Verlag Hamburg 1975, cena DM 68/. Zbiór autobiografii naukowych, wzorowany na analogicznym zbiorze w przedwojennych Niemczech, w latach 1922 do 1929. W tomie I występują: Ernst Bloch, J.M. Bocheński, Alois Dempf, Hermann Glockner, H.E. Hengstenberg, Pascual Jordan, Werner Marx, Josef Pieper, Helmuth Plessner; tom drugi wypełniają: Gotthard Günther, Dietrich von Hildebrand Ludwig Landgrebe, Bruno Liebrucks, Franciska Mayer-Hillebrand, Walter Schulz, Wilhelm Weischedel, i C.F. von Weizsäcker.

Wydawnictwa ciągłe i czasopisma

Allgemeine Zeitschrift für Philosophie wychodzi od roku 1976 jako organ Allgemeine Gesellschaft für Philosophie in Deutschland, redaktorem jest prof. Gerd-Günther Grau /Philosophisches Seminar der TU, 3000 Hannover, Im Moore 21/. Rocznik obejmuje trzy zeszyty, prenumerata roczna DM 54. Firmą nakładową jest Friedrich Frommann Verlag, 7 Stuttgart 50 /Bad Cannstatt/. Zapowiedź wydawnicza głosi: Ziel der Zeitschrift ist eine möglichst allseitige Unterrichtung über die philosophische Arbeit der Gegenwart. Daher begünstigt sie keine Richtung und vermeidet zu weitgehende Spezialisierungen. Auch soll durch Form und Inhalt der Beiträge das Verständnis zwischen Fachleuten und einem grosseren, an der Entwicklung der Philosophie interessierten Publikum erleichtert werden. Jedes Heft enthält zwei oder drei Aufsätze, Referate über Tagungen, Editionen usw.; dazu Diskussionen früher erschienener Aufsätze, gelegentlich eine Glosse zur Auflockerung philosophischen Ernstes, regelmässig eine Zeitschriftenschau, die einen möglichst weiten Überblick bietet, eine Bücherschau und schliesslich Nachrichten aus der philosophischen Welt wie Hinweise auf geplante Kongresse und Ereignisse der Allgemeinen Gesellschaft für Philosophie.

Grazer Philosophische Studien, Internationale Zeitschrift für Analytische Philosophie, Gemeinsam mit K. Acham, R.M. Chisholm, R. Freundlich, E. Topitsch und O. Weinberger herausgegeben von Rudolf Haller, nowe czasopismo ma służyć głównie zacieśnieniu współpracy między europejską i amerykańską filozofia analityczną. Ukazały się dwa tomy za lata 1975 i 1976. Adres Redakcji: Prof. Dr Rudolf Haller, Philosophisches Institut, A-8010 Universität

Graz, Austria, adres administracji i wydawcy: Editions RODOPI N.V. Keizersgracht 302-304, Amsterdam, Holland. Członkiem Rady redakcyjnej /Board of Consulting Editors/ jest prof. M. Przełęcki z Warszawy.

REDAKTIONSWECHSEL der "Ztschr. f. philos. Forschung /ZphF/
pod powyższym tytułem firma wydawnicza Verlag Anton Hain, D-6554 Meisenheim/Glan podała następujący komunikat: Die im Jahre 1945/46 von Georgi Schischkoff begründete, bis zum Abschluss des 30. Jhrgs., 1976, von ihm redigierte Zeitschrift, in Zusammenarbeit mit O. Fr. Bollnow, Tübingen, H. Heimsoeth, Köln, H. Kuhn, München, L. Landgrebe, Köln und Fr.-J. von Rintelen, Mainz, wird vom 31. Jhrg. an von einem neuen Redaktionsbeirat mitredigiert, bestehend aus den jüngeren Ordinarien K. O. APEL, Frankfurt/M., M. RIEDEL, Erlangen, R. SPAEMANN, München, J. SIMON, Tübingen, E. STROKER, Köln, W. WIELAND, Göttingen und vom PD. Dr. Otfried HÖFFE, München, herausgegeben. Das neue Redaktionskollegium hat sich zu den RICHTLINIEN der Zeitschrift bekannt, wird die Vielseitigkeit und Unparteilichkeit des altbewährten, weltbekannten Fachorgans beibehalten; die ZphF wird nach wie vor alle, Problemstellungen und Strömungen der Philosophie offen stehen! - Es gehört bekanntlich zum besonderen Stil der ZphF, demokratische Gepflogenheiten in der philosophischen Zusammenarbeit, /die es früher kaum gab/, und die offene Diskussion zu fördern. Die Leistungen des Begründers und Herausgebers, Schischkoff, wurden in einem Bericht von Prof. Dr J.-E. Heyde, Berlin, "30 Jahre im Dienste der deutschen Philosophie" /Heft 30/4, 1976/ gewürdigt, wovon Sonderdrucke zur Verfügung stehen. Aufschlussreich für die gegenwärtige Lage der deutschen Philosophie ist ausserdem das Geleitwort zum 30. Jhrg., "Generationswechsel".

Annales de L'Institut de Philosophie 1975, editées par Ch. Perelman et J. Sojcher, Université Libre de Bruxelles /Éd. de l'Université de Bruxelles 1976. S. 239, cena 420 FB/. Jest to siódmy rocznik wydawnictwa ukazującego się od r. 1969 i ma treść następującą: Christine VERHULST- A propos des intentions premières et des intentions secondes chez Jean Duns Scot.- Marcel PAQUET - Le rationalisme de Spinoza et l'essence du fanatisme.- Julien FRIEDLER- Jules Lequier ou la question du savoir divin.- Pierre VERSTRAETEN - D'une phénoménologie à l'autore /II/ - Georges ROQUE - Les métaphores esthétiques et l'empirisme transcendantal.- Gilbert HOTTOIS - Esquisse comparative de la réception de la psychanalyse comme "art sémantique" dans la philosophie linguistique thérapeutique de Wittgenstein, Lazerowitz et Wisdom.- Michel MEYER - Les jugements analytiques chez Kant et la logique contemporaine.

Linguistics and Philosophy, An International Journal, wychodzi od jesieni 1976 r. w objętości 6 zeszytów /2 tomów/ rocznie. Redaktorem jest profesor Robert Wall, mając u boku międzynarodowy komitet redakcyjny i obszerniejszy komitet doradczy. Zapowiedź wydawnicza wymienia jako tematy zainteresowań: traditional areas in the philosophy of language such as meaning and truth, reference, description, entailment, speech acts; traditional areas of linguistics such as syntax, semantics and pragmatics /when the studies are of sufficient explicitness and generality to be also of philosophical interest/; system of logic with strong connections to natural language: modal logic, tense logic, epistemic logic, intentional logic; philosophical questions raised by linguistics as a science: linguistic methodology, the status of linguistic theories, the nature of linguistic universals; philosophically

interesting problems at the intersection of linguistics and other disciplines: language acquisition, language and perception, language as a social convention. Adres redakcji: Professor Robert Wall Managing Editor, Department of Linguistics University of Texas, Austin, TX 78712 USA. Prenumerata za tom - dla instytucji dol. 41, dla osób prywatnych dol. 22. Prenumeratę przyjmuje firma nakładowa D. Reidel Publ. Comp. P.O. Box 17, Dordrecht, Holland.

Critical Inquiry, nowy kwartalnik, wydawany przez The University of Chicago Press, wychodzi od września 1974, redakcję tworzą Sheldon Sacks, Wayne C. Booth i Arthur Heiserman, obszerne komitet redakcyjny liczy 22 członków. Zapowiedź wydawnicza charakteryzuje czasopismo jako "a new voice" for reasoned discourse in the arts and humanities, Critical Inquiry publishes articles on literature, music, the visual arts, film, and popular culture. The journal encourages a wide diversity of critical approaches from scholars in a variety of fields". Adres redakcji: Critical Inquiry, Wieboldt Hall 205, 1050 E. 59th Street, Chicago, Illinois 60637. Prenumerata roczna dla instytucji dol. 10,50, dla osób poszczególnych dol. 7,50. The Univ. of Chicago Press, 11030 Langley Ave., Chicago, Ill. 60628.

Bibliografie, słowniki, informatory

Jan Ostrowski: Nie tylko o felietonie filozoficznym /Oficyna poetów, Kwartalnik, Londyn, rok X, listopad 1975 nr 4 /39/ s. 41-47, rok XI, luty 1976, nr 1 /40/, s. 43-49, oraz Jan Ostrowski: Filozofia i psychologia w książce: Literatura polska na obczyźnie. 1940-1960, T.I, Londyn 1964, s. 559-593. Starannie zestawiony przegląd informacyjny, z obfitą bibliografią, obejmujący Polaków pracujących w różnych dziedzinach nauk filozoficznych w różnych krajach świata, zawiera w obu częściach trudno dostępne, a cenne informacje. Wcześniejsze opracowanie za pierwsze dwudziestolecie, wymienia około 140 nazwisk i ponad 1100 pozycji bibliograficznych, późniejsze, za okres następny podaje 35 nazwisk osób zmarłych i 76 nowych nazwisk.

Filozofia i socjologia radziecka w Polsce /PAN, Instytut Filoz. i Socjol., Warszawa 1976. S. 266/. Książka zawiera zestawienia bibliograficzne przekładów z literatury radzieckiej i opracowań odnoszących się do filozofii i socjologii radzieckiej, jakie ukazały się w ostatnich latach w polskich czasopismach marksitowskich i innych. Treść: T. M. J a r o s z e w s k i - Wstęp; T. D a s z k i e w i c z - Radziecka filozofia i socjologia w "Nowych Drogach" 1956-1975; A. S i e m i ą t k o w s k i - Radziecka filozofia i socjologia w "Człowieku i Światopoglądzie" 1962-1975; Ewa M i l l e r - Problematyka radziecka w "Studiach Filozoficznych" 1969-1975; T. K o b i e r z y c k i - Myśl etyczna w ZSRR /"Etyka" 1966-1975/: Z. S z e w c z y k - Radziecka myśl filozoficzna i socjologiczna w "Ideologii i Polityce" 1970-1975; J. K.

H a r a s y m o w i c z - Religioznawstwo radzieckie w "Euhemerze" 1957-1975; H. P i l u s - Filozofia radziecka w "Studia Philosophiae Christianae" 1965-1975; T. K o b i e r z y c k i - Estetyka w ZSRR /"Studia estetyczne" 1964-1975/. Nota od Redakcji. Indeks osobowy. Streszczenie rosyjskie.

Zbigniew Hull, Józef Starończak, Witold Tulibacki: Podstawowe kategorie i pojęcia filozofii /Skrypty Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, Olsztyn 1976, wyd. II. S. 156, XXV, cena 48 zł/. Skrypt zawiera krótkie wprowadzenie, alfabetycznie uporządkowane i objaśnione terminy od "absolut" do "związek przyczynowy", skoro-
widz rzeczowy oraz indeks nazwisk.

I. J. K. Galama, A. F. Sanders: Logic, Epistemology and Analysis of Religious Language, A Select Bibliography /Groningen, Faculty of Theology, 1974. S. 64, cena 4 fl/. Sprawozdawca podaje: "Chapter I contains a selection of terms religious and philosophico-religious /4-10/, ch.II gives General Philosophical Bibliographies, some specific bibliographies about religious Analysis and Language /with abbreviations/, a list of Periodicals /about 70/, as well as the chief aim of the work: 919 contributions about Books, Periodicals etc., the sources of each item being specified.

Odczyty i wykłady

Oddział PTF w Lublinie.- 16 I 76, G. Żurkowska -
Ujęcie antropologiczno-filozoficzne teorii katastrofizmu; 5 III 76,
H. Rays - Natura i kultura w filozofii Diderota; 30 III 76,
T. Skubalanka - O pojęciu kategorii gramatycznej; 24 V 76,
A. Jacob /Paryż/ - Filozofia języka; 4 VI 76, R. Suszko
- Logika a tak zwane fakty; 11 VI 76, G. Pappuli /Italia/ -
Filozofia Apulii przed Vaninim; G. Brutian /Erywań/ - Język
filozofii; 8 X 76, Cl. Gallini /Italia/ - Antonio Gramsci
jako teoretyk folkloru; 12 XI 76, A. Nowicki - Co zawdzię-
żamy naszym nauczycielom? 10 XII 76, W. Marciczewski -
Pascal jako racjonalista; 14 III 76, L. Koj - Myślenie a mowa
wewnętrzna.

Oddział PTF w Toruniu.- 27 I 76, H. Moese - Logika Gas-
sendiego; 16 III 76, W. Danilewski - Rozumowanie przez
analogię w ujęciu J. S. Milla; 13 IV 76, W. Danilewski -
Biegańskiego koncepcja rozumowania przez analogię; 22 IV 76, G.
Schenk /Halle/ - Probleme der Logikgeschichtschreibung;
23 IV 76, G. Schenk /Halle/ - Kurze Information über die
Entwicklung der Logik und Philosophie in der DDR; 20 V 76, R.
Wiśniewski - Etyka niezależna Władysława Tatarkiewicza;
21 X 76, I. Dąbska - Antyk w dziełach Władysława Tatarkie-
wicza; 30 XI 76, Wł. Tyburski - Myśl filozoficzna i etycz-
na H. Goldberga; 21 XII 76, T. Czeżowski - Aforyzmy.

Oddział PTF we Wrocławiu.- 17 I 76, Z. Poniatowski -
Aktualne nurty i problemy religioznawstwa; 20 I 76, K. Bal -
Współczesne interpretacje spuścizny Hegla; 14 IV 76, M. A. Kis-
siel /Leningrad/ - Kryteria określania funkcji ideologicznej

filozofii; 13 V 76, T. K u b i ń s k i - Zmiana, kwantyfikatory i zupełność; 20 XII 76, Z. K r a s z e w s k i - Czy logika uczy rozumować?

Polskie Towarzystwo Semiotyczne /wspólnie z Zakładem Semiotyki UW/.- 15 X 76, E. M. B a r t h /Groningen-Utrecht/ - A Plea for Meta-Philosophical Change; 29 X 76, J. J a p o l a - O metaforze z punktu widzenia semantyki; 26 XI 76, J. T. K r ó l i k o w s k i - Czy w architekturze występują elementy semiotyczne?; 14 I 77, M. J a n t a - P o ł c z y ń s k i - Yoricka Wilksa System rozumienia zdań.

Wydział Filozoficzny Towarzystwa Naukowego KUL.- 17 II 76, J. P i e p e r /Münster/ - Das Phänomen Liebe; 24 V 76, I. D ą m b s k a - Stosunek niektórych poglądów Ingardena i Fregego z zakresu filozofii języka.

Konwersatorium Naukoznawcze PAN.- 26 II 75, M. L u b a ń s k i - Informatyka i teoria informacji, nowe dyscypliny naukowe; 12 III 75, S. N o w a k o w s k i - Stan i potrzeby socjologii polskiej po drugiej wojnie światowej.

Société Française de Philosophie /Paris/.- 27 XI 76, O. C o s t a de Beauregard - Le paradoxe d'Einstein, Podolsky et Rosen; 22 I 77, J. L. B r u c h - La philosophie de l'amitié, son passé et son avenir.

Groupe de recherches sur l'Histoire du Matérialisme /Université de Paris XII - Val de Marne/ ogłosiła program odczytów w roku 1976/77: 15 X, G. L a n t e r i - L a u r a - La laicisation du

cerveau au début du 19e siècle; 19 XI, A. N e g r i - Ernst Mach et le matérialisme; G. S t a n c a t i - Lecture de D'Holbach au 19e siècle en Italie; 10 XII, P. F. M o r e a u - Spinozisme et matérialisme au 19e siècle; 20 I 77, R. F a y o l l e - Le matérialisme historique dans 19e siècle, Le débat Labriola-Plékhanov; 10 II, G. L a b i c a - Sur le matérialisme marxiste au 19e siècle, Le débat Labriola-Plekhanov; 19 III, /NN/ - Le matérialisme dans la littérature au 19e siècle; 22 IV, J. P. O s i e r - Auguste Comte et le matérialisme; 14 V, /NN/ - L'image du matérialisme du 18e siècle au 19e siècle; 17 VI, J. M o u t a u x - Le travail et la définition du matérialisme.

Leibniz-Gesellschaft w Hannoverze zorganizowała w r. 1975
serię odczytów: 27 I, L. A q v i s t /Upsala/ - Kausalität und Verantwortlichkeit im Schadenersatzrecht; Über die Anwendung der Logik und logischer Methoden in der Rechtswissenschaft; 24 II, G. B u c h d a h l /Cambridge/ - Schichten im Kantischen Denken; 20 III, H. G. H u b b e l i n g /Groningen/ - Kann der Zwiespalt zwischen Norm und Tatsache /Sollen und Sein/ in der Ethik aufgehoben werden?; 17 IV, H. P. S c h n e i d e r /Hannover/ - Staatsrason bei Leibniz; 15 V, H. W i d m a n n /Moguncja/ - Autor und Verleger in der Antike; 30 V, I. L a z a r i - P a w ł o w s k a /Łódź/ - Das Deduktive Modell der Ethik; 25 VI, F. R a p p /Berlin/ - Zur Poperschen Kritik des Induktionsprinzips; 8 IX, B. M a t e s /Berkeley/Calof./ - On Plato's 'Third Man' Argument; 23 X, M. M o r i t z /Lund/ - Werttheorie, ihre Probleme un Problemlösungen; 20 XI, H. J. M. B o s /Utrecht/ - Differentiale höherer Ordnung in dem Leibnizschen Infinitesimalkalkül; 8 XII, J. J. M a c I n t o s h /Calgary/Canada/ - Primary and Secondary Qualities.

Boston Colloquium for the Philosophy of Science ogłasza program wykładów na rok 1977: 18 I, D. H e m m e n d i n g e r - Galileo and the Phenomena, On Making the Evidence Visible; 25 I, D. Z i l b e r m a n - The System of Hindu Thought as Epistemic Disciplines; 1 II, J. P f a r r - Protophysics of Time and the Principle of Relativity; 8 II, H. H. H a r r i s - A New View of Scientific Theories; 22 II, D. T. C a m p b e l l - Evolutionary Epistemology; 1 III, A Q u i n t o n - Scientific Realism as an Ontology; 15 III, C. G o u l d - Beyond Causality in the Social Science; Reciprocity as a Model of Non-Exploitative Social Relations; 22 III, L. T i s z a - Towards a Reconstruction of the Principles of Mathematical Physics; 29 III, W. K r o h n - The Scientific Revolution of the Renaissance in the Light of Piaget's Theory of Cognitive Development; 15 IV, D. M a l a m e n t - Does the Causal Structure of Space-Time Determine Its Geometry?; 19 IV, L. E i s e n b e r g - The Apparition of Clonal Man; 3 V, P. D. M a c - L e a n - The Triune Brain and Epistemics.

Organizacje

Présence de Gabriel Marcel. Association internationale, powstała w Paryżu pod przewodnictwem prof. Henri Gouhier, stawiając sobie za cel działalność wydawniczą i archiwalną dotyczącą spuścizny po zmarłym filozofie, i stworzenie centrum pielęgnowania jego myśli. Jako tom pierwszy wydawnictwa towarzystwa ukazała się książka "Entretiens autour de Gabriel Marcel", zawierająca referaty przedstawione na zjeździe w Centre Cultural International de Cergy-La-Salle, 24-31 VIII 1973. Adres sekretariatu: 85, boulevard de Port-Royal, 75013 Paris.

World Institute for Advanced Phenomenological Research and Learning powstał staraniem International Husserl and Phenomenological Research Society oraz International Association for Philosophy and Literature, przy Uniwersytecie stanowym Delaware. Do Rady naukowej Instytutu weszli m.i. A. Diemer /NRF/, M. Dillon /USA/, G. Funke /NRF/, J. Kockelmans /USA/, E. Levinas /Francja/, W. Marx /NRF/, J. N. Mohanty /USA/, Y. Nitta /Japonia/, J.C. Pignet /Szwajcaria/, P. Ricoeur /Francja/, M. Sancipriano /Italia/, S. Strasser /Holandia/, A.T. Tymieniecka /USA/.

Zjazdy i konferencje

Ogólnopolski Zjazd Filozoficzny w Lublinie 1977 /zob. Ruch Filoz. XXXIV, s. 278b/ - program posiedzeń sekcyjnych: I. Sekcja "Filozoficzne problemy człowieka i osobowości" / Kier. T. M. Jaroszewski/ 1. T. M. Jaroszewski - Z zagadnień filozoficznych problemów człowieka i osobowości, 2. K. Obuchowski - Dialektyka kontynuowania osobowości, 3. T. Płużański - O marksistowskiej koncepcji "istoty człowieka", 4. J. Reykowski - O rozwoju osobowości. II. Sekcja "Dialektyka procesów społecznych" /Kier. J. Ładosz/ 1. J. Ładosz - Sprzeczności w rozwoju społeczeństwa socjalistycznego, 2. St. Kozyr-Kowalski - Materializm historyczny jako metodologia humanistyki, 3. St. Rainko - Materializm historyczny a epistemologia. III. Sekcja "System wartości a kształtowanie socjalistycznego sposobu życia" /Kier. M. Michalik/. Sekcja ta obejmuje dwie podsekcje: etyki i estetyki. 1. A. Kuczyńska - Aktualny stan oraz zadania wychowawcze etyki i estetyki w warunkach budowy rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego, 2. S. Krzemień - Sztuka a moralność, 3. St. Zapaśnik - Sztuka a moralność. Próba modernizacji problemów. Podsekcja etyki 1. J. Hołówka - Racjonalne kształtowanie postaw, 2. H. Maślińska - Etyka marksistowska i wychowanie społeczne, 3. St. Soldenhoff - Moralność a socjalistyczny styl życia, 4. J. Trębicki - Miejsce wartości moralnych w ogólnym systemie wartości, 5. Z. Zwoliński - Problemy wartości we współczesnej aksjologii. Podsekcja estetyki 1. B. Dziemidok - Sztuka a emocje, 2. M. Gołaszewska - Internalizacja wartości w sytuacji estetycznej. Szkic z pogranicza estetyki i antropologii filozoficznej, 3. A. Kuczyńska - Odbiorca jako twórca. IV. Sekcja "Historia filozofii" /Kier. J. Legowicz/ 1. Z. Czarnecki - Problemy metodologiczne marksistowskiej historii filozofii, 2. S. Dziamski

- Historia myśli marksistowskiej w Polsce, 3. A. Nowicki - Polska filozofia kultury XX w. /1918-1939/. Problemy - próba oceny - program badań, 4. B. Skarga - Zmienność i tożsamość pojęcia filozofii, 5. A. Walicki - Czyn, praca i twórczość w polskiej myśli filozoficznej epoki międzypowstaniowej. Próba rewaloryzacji.

V. Sekcja "Społeczny kontekst poznania" /Kier. Z. Cackowski i J. Kmita/ 1. Z. Cackowski - Ciągłość i nieciągłość ludzkiego poznania, 2. Z. Cackowski - Poznanie a materialne warunki życia społecznego, 3. J. Kmita - O marksistowskiej epistemologii historycznej, 4. J. Kurowicki - Treść doświadczenia społecznego w poznaniu potocznym, 5. W. Mejbaum - Przedmiot - podmiot - kontroler, 6. E. Mokrzycki - "Historyczny" nurt w rozwoju nauki - przełom czy kontynuacja, 7. L. Nowak - Koncepcja historii w kategoriach interpretacji dialektyki, 8. A. B. Stępień - Aktualne spory o naturze i roli poznania, 9. K. Zamiara - Epistemologia genetyczna J. Piageta a społeczny rozwój nauki.

VI. Sekcja "Materializm dialektyczny a nauki przyrodnicze" /Kier. Z. Augustynek/ 1. Z. Augustynek - Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość a istnienie, 2. Z. Majewski - Jedność świata, 3. J. Such - Dialektyka świata materialnego, 4. Wł. Szewczuk - Psychika - świadomość.

VII. Sekcja "Filozoficzne zastosowania logiki" /Kier. W. Marciszewski/. Sekcja obejmuje następującą problematykę: 1. Logika filozoficzna tj. zespół teorii aksjomatyzujących pewne pojęcia filozoficzne /modalne, deontyczne, epistemiczne, temporalne itd./ pod kątem tradycyjnego zadania logiki - dostarczania reguł transformacji "salva veritate" w odniesieniu do różnych typów zdań, 2. Metodologia nauk pojęta jako ta część epistemologii, której zadaniem jest dostarczanie dyrektyw badania naukowego oraz kryteriów oceny

jego wyników, 3. Filozofia nauki uprawiana przy pomocy środków formalnych, np. filozofia logiki i matematyki w rozumieniu przyjętym na międzynarodowych kongresach logiki. Termin składania referatów w tej Sekcji został przedłużony do końca lutego 1977 r.

XV Międzynarodowy Kongres Historii Nauki, zorganizowany przez Międzynarodową Unię Historii i Filozofii Nauki, obradować będzie w Edynburgu 10-19 VIII 1977. Program ma obejmować 10 sympozjów, wśród nich: Nauka a wartości humanistyczne, Czynniki wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju myśli naukowej, Fizyka i metafizyka w rewolucji naukowej, Klasyfikacja i systematyzacja w naukach. Wśród 11 sekcji naukowych ostatnia będzie miała jako temat: Problemy filozofii, metodologii i historiografii nauki.

Sesja na temat "Historia nauki - samowiedza dyscypliny" została zorganizowana przez Komitet Historii Nauki i Techniki PAN 2-3 VI 1976 w Jabłonie z następującym programem: B. S u - c h o d o l s k i - Historia nauki a historia poglądu na świat; S. A m s t e r d a m s k i - Historia nauki a historia nauk w świetle rozwoju metodologii; A. P a s z e w s k i - Historia nauk stosowanych i historia praktyki; W. V o i s é - Czy historia nauki jest czy nie jest dyscypliną normatywną?

Międzynarodowa sesja naukowa na temat "Prakseologia, zastosowania i perspektywy rozwoju" została zorganizowana przez Zakład Prakseologii Instytutu Organizacji i Kierowania PAN, w dniach 29-31 III 1976, z okazji 90-lecia Tadeusza Kotarbińskiego. Wykład inauguracyjny "Prakseologia Tadeusza Kotarbińskiego" wygłosił Tadeusz Pszczołowski. Obrady toczyły się na dwóch posiedzeniach plenarnych i w sekcjach: a/ Prakseologiczna teoria orga-

nizacji, b/ Prakseologia i teoria decyzji, c/ Metodologia projektowania, Zgłoszono prawie 100 referatów, będą one drukowane w kwartalniku "Prakseologia".

Sesja naukowa na temat poglądów filozoficznych prof. Władysława Tatarkiewicza, dla uczczenia 90-letnicy jego urodzin, została zorganizowana w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w dniu 29 marca 1976. W programie było trzy odczyty: Prof. Mieczysław Gogacz mówił o poglądach filozoficznych jubilata, prof. Jan Popiel omawiał jego poglądy w zakresie estetyki, a prof. Tadeusz Ślipko przedstawił jego stanowisko w etyce; obrady zajął prof. Kazimierz Klósak. Sprawozdanie z przebiegu sesji zostało zamieszczone w miesięczniku "Znak" nr 264 /czerwiec 1976/, s. 901-907.

Sesja naukowa na temat "Język a filozofia" obradowała w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie 26-28 III 1976 z następującym programem: M. M o ś c i c k i - Specyfika języka poetyckiego; A. C y m e r - Język dzieła sztuki; J. W y s z y Ń s k i - Językowe wyrażanie rzeczywistości według E. Gilsona; A. K r u c z e k - Język a tekst filozoficzny według P. Ricoeura; A. A Ą u s z k i e w i c z - Teoria mowy w Liber de causis; M. A n i ś k o w i c z - Zawartość filozoficzna Boskiej Komedii a teorie rozumienia dzieła Dantego; W. L i p k a - Zagadnienie języka w brytyjskiej filozofii analitycznej; J. S i Ą o r e k - Dzieło literackie według R. Ingardena; G. N o w a k - Lingwistyka a filozofia według E. Gilsona; M. G o g a c z - Podsumowanie.

Konferencje naukowo-informacyjne dla wrocławskiego środowiska filozoficznego zorganizował Instytut Filozofii Socjologii i Logiki

UWr. Konferencja na temat "Antropologia filozoficzna w marksizmie" 11-12 XI 76 miała program następujący: D. A l e k s a n d r o w i c z - Młodomarksowska kategoria alienacji w świetle "Kapitału"; J. Ł a d c s z - Status tzw. elementarnych norm moralnych w etyce marksistowskiej; A. W a d e j s k i - Naturalizm biologiczny jako chciane lub niechciane zaplecze teoretycznej antropologii filozoficznej; J. R a b - Recepcja polskiego heglizmu a antropologia filozoficzna; B. P o n i k o w s k i - Materializm historyczny a antropologia filozoficzna; R. G a w l a k - Uwagi krytyczne na temat Lucien Sève'a teorii osobowości; W. S t ę p n i o w s k i - Źródła społeczne i ideologiczne współczesnej antropologicznej wersji materializmu historycznego; Z. K a k a b a d z e i M.S. F o k i n a /ZSRR/ - Komunikaty. Konferencja na temat "Metodologia badań nad klasą robotniczą", 28 X 76, miała w programie dziesięć referatów treści socjologicznej.

Konferencja międzynarodowa na temat "Jacques Maritain e la società contemporanea", zorganizowana przez Institut International Jacques Maritain i Fondazione Cini obradowała w Wenecji /Isola S. Giorgio/ 18-20 X 1976. Program obejmował kilkanaście referatów, obrazujących pozycję zmarłego filozofa w teraźniejszej nauce i kulturze.

Institut Supérieur de Philosophie w Louvain zorganizował 20-24 X 1976 konferencję międzynarodową na temat "Herméneutique hier et aujourd'hui" z następującym programem: J. B a r n e s - Aristote dans la philosophie anglosaxonne; H. H i b i e n - Logiciens médiévaux et logiques d'aujourd'hui; L. J. B a t a i l -

l o n , P. G i l l s - Les problèmes posés par l'édition critique; J. H a m e s s e - L'informatique et l'analyse des textes; S. V a n R i e t - Renouveau dans les recherches en philosophie arabe; M. R e n a u d - La rationalité du discours philosophique chez Thomas et Hegel; P. V i g n a u x - La problématique du nominalisme; J. L a d r i è r e - La philosophie et son passé, Durée et simultanéité. Odczyty będą opublikowane w Revue philosophique de Louvain.

L'association pour l'étude du fait religieux zorganizowała w czerwcu 1975 r. w Uniwersytecie w Genewie swoje pierwsze kolokwium na temat "Société, religion et spiritualité"; referaty przedstawione na kolokwium /J. R u d h a r d t - Religion sociale et religion personnelle dans la Grèce Antique; C. A. K e l l a r - La fonction sociale du saint; J. M a y - Aspects historiques de l'insertion du bouddhisme dans quelques sociétés d'Asie; P. P y t h o n - Mystique et communauté; Ch. L a l i v e d' E p i n a y - Religion, spiritualité et société, pentecotisme latino-américain; G. V a l l i n - Modèles théoriques des traditions asiatiques et préjugés occidentaux/ zostały zamieszczone w Dialectica, vol. 30/4, 1976.

Der Engere Kreis der Allgemeinen Gesellschaft für Philosophie zorganizował swe 15 doroczne zebranie w Bonn, 6-9 X 1976, na temat ogólny "Nominalismus"; przewodniczył profesor tamtejszego Uniwersytetu Wolfgang Kluxen.

Deutsche Gesellschaft für phänomenologische Forschung /przewodniczący prof. Heinrich Rombach - Würzburg/ zorganizowana 27-30 IV 76 w Monachium sesję na temat "Sprachliche und außersprachli-

che Kommunikation, Phänomenologische Beiträge zur Sozialphilosophie".

An International Philosophy Conference, zorganizowana przez Baruch College of the City University of New York, obradowała w tym mieście 28 III - 4 IV 1976. Program zapowiadał: "The aim of this conference is to bring about a dialogue among various philosophical tradition on topics of import to philosophical studies. The major foci of the conference will be existence and causation". Jedną z kilkunastu sesji, poświęconych myśli filozoficznej różnych narodów i epok, miała jako przedmiot: Existence and Meaning in Recent Polish Philosophy, przewodniczył jej prof. Eugene Luscher, autor książki "Logical Systems of Leśniewski", program zaś obejmował referaty: Bolesław Sobociński - The Problem of Existence in Polish Logic; Jack C. Bourdreaux - The Ontological Significance of the Theory of Types in Leśniewski's System; Charles C. Davis, James G. Kowalski - On Leśniewski's Ontology, the Axiom of Choice, Semantics and Related Topics; Andrzej Zabłudowski - The Problem of Meaning, Ajdukiewicz and Quine. /Powyższe dane prestatują informację zawartą w notatce "The Philosophy Department of Baruch College", podanej w Ruchu Filozoficznym t. XXXIV, z. 3, s.281b/.

American Philosophical Association, Eastern Division, zorganizowała swój 73 zjazd coroczny w Bostonie, Mass., 27-30 XII 1976 z następującym programem: Sympozja: Language and Literature /S. Cavell, W. H. Gass, D. Hills, P. L. Maynard /; Scientific Realism /E. H. Madden, Bas C. van Fraassen, R. N. Boyd, C. Glymour /; Hermeneutics /Et. H., P. Ricoeur, M. A. Simon /; Meaning and

Perception /R. Firth, M. Pastin, F. Feldman /;
The Labor Theory of Property /A. MacIntyre, L. C. Becker,
J. J. Thomson /; Ontology, Numbers, and Events
R. B. Marcus, D. Gottlieb, Ch. Parsons /;
Inferential Justification and Empiricism /M. Swain, R. A.
Fumerton, G. Harman /; The Discernibility of Identicals
/M. Furth, J. M. E. Moravcsik, G. B. Matthews /;
Hume /J. W. Lenz, D. Davidson, A. Baier, K. S. Donnellan /;
Charles Taylor's "Hegel" /R. J. Bernstein, I. Soll, K. L. Schmitz, Ch.
Taylor /. Odczyty /Invited Papers/: H. Yarvin - Doubt
and the Cogito /Comm. N. Rescher /; E. S. Casey - Imagining
and Remembering /Comm. H. J. Silverman /; Ch. M. Young
- Polemarchus and Thrasymachus /Comm. D. Frede /; P. S.
Greenspan - Freedom of Action /Comm. A. I. Goldman /;
Ph. L. Quinn - Divine Commands and the Logic of Requirement
Comm. R. M. Adams /; L. Foy - Reference and Knowledge /Comm.
G. C. Stine /; E. Sokolowski - The Phenomenology of
Naming /Comm. D. F. Ackermann /. Kolokwia Epistemology /R.
K. Shope, Comm. D. Ratzsch - The Conditional Fallacy
in Contemporary Epistemology R. A. Oakes, Comm. L. McAlister
- An Illusion about Phenomenalism; B. C. Johnson,
Comm. G. Rosenkrantz - The Given as the Forced /; Modern
Philosophy /L. B. McCullough, Comm. R. E. E. Duckett
- Leibniz on the Ideality of Relations; J. L. MacIntyre,
Comm. T. L. Beauchamp - ~~xix~~ ^{Is Hume's} ~~Hume's~~ Self Consistent?
; K. Linville, Comm. J. Genova - Wittgenstein
on the Metaphysical and the Everyday /; Philosophy of Language
/R. Cummins, Comm. T. Pinkard - Intention, Meaning,
and Truth Conditions; M. Corrado, Comm. R. Feldman -

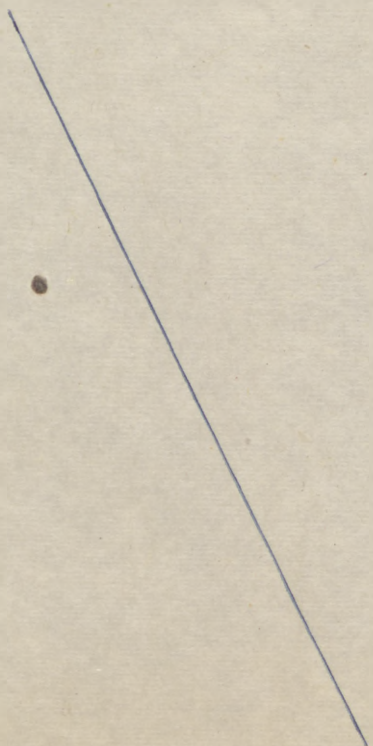
On a Proposed Necessary Condition for "De Re" Belief; D. Nutt, Comm. J. Boudreaux - Names and Rigid Designators/; Pre-college Philosophy /R. J. Swartz - On Teaching Children Morality; J. McClellan - Indoctrination and Believing; J. Margolis - The Notion of Moral Education/; Reference /I. D. Schwarz, Comm. J. Higginbotham - On Referring and Causality; H. K. Wettstein, Comm. Ch. S. Hill - Indexical Reference and Propositional Content/; Free Will /R. Foley, Comm. D. P. Berger - Compatibilism and the Ability to Will; W. Morriston, Comm. A. A. Cox - Freedom, Determinism, and Chance in the Early Philosophy of Sartre/; Logic and Science /C. B. Perry, Comm. W. A. Wallace - Two Kinds of Verisimilitude; Th. McCarthy, Comm. M. Jubien - Substitutional Quantification and Semantic Primitiveness/; Ancient Philosophy /G. Fine, Comm. D. J. Zeyl - False Belief in the "Theaetetus"; A. Gómez-Lobo, Comm. M. D. Rohr - Are Hypotheses in the "Posterior Analytics" Assumptions of Existence?/; Philosophy of Religion /P. A. Streveller, Comm. M. Sirridge - Two "New" Critiques of the Ontological Argument; R. R. LaCroix, Comm. E. T. Long - The Impossibility of defining 'Omnipotence'/; Ethics /S. L. Darwall, Comm. N. Mackenzie - Rationality and the Categorical Imperative; L. A. Bell, Comm. H. R. West - Utilitarianism and the Reductio ad Absurdum/; Aesthetics /H. G. Blocker, Comm. M. Mothersill - Pictures and Photographs; P. Guyer, Comm. D. W. Crawford - Pleasure and Proportion in Kant's Aesthetics/; Aristotle /J. J. Givinen, Comm. K. C. Cook - Extension as the Ontological Foundation of Aristotelian Geometry; W. Jacobs, Comm. J. Kostman - The Existential Presuppositions of Aristotle's Logic/; Persons and Others /K. Ameriks, Comm. H. B. Miller - Plantin-

ga and Other Minds; G. S h e r i d a n , Comm. J. H a u g e l -
a n d - Putnam on Robots and Consciousness/; Philosophy and
Medicine /Ch. B o o r s e , Comm. S. C o b b - Theoretical Health
as a Value-Free Concept/; Philosophy of Mind /P. K i t c h e r ,
Comm. J. P e r r y - Being Selfish about Your Future; T. E.
H o r g a n , Comm. J. E n g l i s h - The Supervenience of the
Mental/; Political Philosophy /H. S t e i n e r , Comm. A. M.
J a g g a r - The Human Right to the Means of Production; L. P.
F r a n c i s , Comm. N. E. B o w i e - "Produced Wants" and Po-
litical Justification/; Epistemology /D. B. A n n i s , Comm.
W. P. A l s t o n - Epistemic Foundationalism; J. T l u m a k ,
Comm. R. K r a u t - Cross-categorial Priority Arguments; G. W.
F i t c h , Comm. D. B e n f i e l d - Are There Contingent A
Priori Truths?/; Teaching of Philosophy M. E g e r , Comm. M.
S a l m o n - Philosophy and the Undergraduate Curriculum; Th.
A t t i g , Comm. J. M c C l e l l a n - A Future for Philosop-
hy/. Presidential Address: K. B a i e r - Introduction; H. Put-
nam - R e a s o n . W związku ze zjazdem zorganizowały, jak co
roku, swe zebrania: American Society for Value Inquiry, Bertz and
Russell Society, History of Ethics Group, Philosophic Society
for the Study of Sport, Philosophy and Technology Society, So-
ciety for Asian and Comparative Philosophy, Society for the Study
Study of Process Philosophies, Society for Women in Philosophy,
Society for the Advancement of American Philosophy, Radical Cau-
cus, Society for Philosophy and Public Affaire, Society for Phi-
losophy of Unconscious, Personalistic Discussion Group, Society
for Ancient Greek Philosophy, Society form Philosophy of Creati-
vity, Society for the Philosophical Study of Marxism. W programie
były również posiedzenia w sprawach administracyjnych i zawodowych

265

The American Society for Aesthetics zorganizowało swój 34 zjazd doroczny 28-30 X 1976 w Toronto /Kanada/ z następującym programem: Kolokwia: Architecture, the City, and Society /R. S a i s s e l i n , Comm. M. A l l e n t u c k - Ledoux's Writings, , Aesthetics and Society; D. A. M a n n , Comm. V. H a m m o c k - Architecture is a Popular Art/; Representation and Identity in Art /G. H e r m e r é n , Comm. J. R o b i n s o n - Representa- tion and Seeing As; S. D. R o s s , Comm. M. H. M i t i a s - Some Ambiguities in Identifying the Work of Art, with Implications for the Popular Arts/; Aristotle's Philosophy of Art /R. N o r - t o n , Comm. C. L a D i è r e - Aristotle on Music, Notes on Harmonia; B. M u r c h l a n d , Comm. M. B. Z e l d i n - Aris- totle, Metaphor and the Task of Philosophy/; Aesthetic Apprecia- tion /V. K. C h a r i , Comm. D. R i e p e - The Indian Theory of S u g g e s t i o n , Some Comments; Ch. K a r e l i s , Comm. C. C a r t e r - Point of View/; Criticism /W. G. B y w a t e r , Comm. C. K o r s m e y e r - Critical Activity; R. A. S h i n e r , Comm. P. M. Z e l t n e r - Critical Procedure and Perceptual Proof/; Photography as Art /W. S. H a m r i c k , Comm. W. E. W e b s t e r - Of Men and Machines, Photography as Art; D. S h i - p m a n , Comm. D. M c K e n z i e - Photography as Art/; Art and Taste /P. L u k a c s , Comm. C a r r i e r - The Concept of Taste as a Criterion of a Work of Art; P. J. H a m i l t o n , Comm. M. L i p m a n - What's Artistic about Art?/; Drama and the Human-Situation /M. F. K l i n g e r , Comm. D. L a i r d - Dramatic Analogues in Hogarth's Sequences; B. W i l s h i r e , Comm. E. J. C a s e y - Robert Wilson's Theatre as a De Facto Phenomenological Reduction/; Art and Popular Culture /J. A. G a - e r t n e r , Comm. W. E. S t e i n k r a u s - Commercialism in Art; D. D u t t o n , Comm. H. F. N a r d o n e - Artistic

Crimes/; Lecture-Demonstration /G. P. P a y t a n t , Comm. R. M c R a e - The Aesthetics of Musical Performance, The Case of Glenn Gould/; Symozja: Aesthetics and the Urban Environment /D. A p p l e y a r d - Aesthetics vs. Symbolism in Environmental Planning; B. G. J o n e s - Perception of the Past, Uses of Archaic Urban Elements for a Aesthetic Effect; R. S o s k o l n e - Urban Aesthetics in Planning for Toronto/; Perception in Architecture R. A r n h e i m , Comm. M. H e s t e r - Solids and Hollows in Architectural Space; J. J. G i b s o n , Comm. J. M. K e n n e d y - Affordance for Behavior in Architectural Layouts/; New Views in Urban Perception /M. G a n d e l s o n a s - On the Typology of Urban Objects; W. E l l i s - The Aesthetics of Adaptive Re-use; F. J. S a l a s - The Highway as a Matrix for a Transformational Suburbia; L. D i m i t r i u - City Growth, The Eye and the Grid/; Art and the Social /J. H o a g l u n d - Aesthetic Experience and Aesthetic Quality; M. L. G i l l e s p i e - Art and Institution/; Presidential Address: H. M. S c h u e l l e r - The Aesthetic Implications of Avant-garde Music. Zjazdowi towarzyszyły koncerty, pokazy i wycieczki.

Nauczanie

Doroczna olimpiada logiczno-prawna w Uniwersytecie Wrocławskim pod przewodnictwem prof. Ma. Lipczyńskiej, odbyła się 14 I 76. W ramach olimpiady prof. M. K o k o s z y ń s k a - L u t m a n wygłosiła odczyt: Równoważność a równoznaczność.

VI Międzynarodowy Kongres Nauczycieli Filozofii w Europejskich Szkołach średnich, zorganizowany przez Association Internationale des Professeurs de Philosophie obradował na temat "Philosophie du langage et le langage de la philosophie dans la pratique de l'enseignement" z następującym programem: A. A g a z z i /Genua/ - Domaines de signification et langage de la philosophie; D. C h a r l e s /Paris/ - Le dire et l'entendre, herméneutique et langage; G. N u c h e l m a n s /Lejda/ - Die drei Hauptströmungen der angelsächsischen Sprachphilosophie; H. P a r r e t /Leodium/ - Structuralism, a Methodology or an Ideology; J. S t e - i w e r /Bruksela/ - Sprache der Philosophie im Höheren Schulunterricht. W Kongresie uczestniczyli nauczyciele z dziesięciu krajów europejskich, Szwecji, Holandii, Belgii, Luksemburga, NRF, Francji, Austrii, Włoch,, Hiszpanii i Grecji.

VIIème Congrès de l'Association Internationale des professeurs de Philosophie będzie obradował 22-24 IV 1977 w Centre International d'Etudes Pédagogiques, Sèvres /1 rue Léon Journault, 92310/ na temat ogólny "Philosophie et interdisciplinarité". Organizacją Kongresu zajęli się z ramienia francuskiej Association des professeurs de philosophie de l'enseignement public, członkowie jej prezydium A. Souriau i J. Lefranc w Paryżu.

Mitteilungen, biuletyn związku nauczycieli filozofii w szkołach średnich RFN /Verband zur Förderung des Philosophieunterrichts/ nr 15/1975 oraz nr 16/1976, zawiera m.i. artykuły: Fr. B o r d e n - Situationsbericht /o działalności stowarzyszenia międzynarodowego Association internationale des professeurs de philosophie/; W. T e l m e n - Didaktik der Philosophie in den europäischen Ländern; E. G. R e n d a - Philosophie als Unterrichtsprinzip; treść zeszytów uzupełniają wiadomości bieżące.

Aufgaben und Wege des Philosophieunterrichts, Heft 9 /za rok 1976/ Begründungsprobleme und Leistungsbeurteilung, herausgegeben von Prof. Dr. Friedrich Borden /Hirschgraben-Verlag, Frankfurt am Main/ zawiera treść następującą: Heinrich H o l z a p f e l - Philosophie in der reformierten gymnasialen Oberstufe; Wulff D. R e h f u s - These zur Legitimierung von Philosophie als Unterrichtsfach am Gymnasium; Barbara R ä s s c h e - T r i l l - Philosophie als Grundwissenschaft; Ernst-Georg R e n d a - Aspekte der Leistungsmessung im Philosophieunterricht; Wulf D. R e h f u s - Zur Metaphysik der Leistungsbeurteilung. /Zob. Buch Fil. XXXIII, s. 130a/.

Wiadomości osobiste

Nominacje:

Rada Państwa mianowała profesorami zwyczajnymi profesorów nadzwyczajnych Zdzisława Cackowskiego i Andrzeja Nowickiego, obu w UMCS w Lublinie. Wręczenie aktów nominacyjnych odbyło się 15 IX 1976.

Rada Państwa mianowała profesorem zwyczajnym Stanisława Gerstmanna w Uniwersytecie Łódzkim, profesorami nadzwyczajnymi Leszka Nowaka w Uniwersytecie Poznańskim, Tadeusza Pawłowskiego w Uniwersytecie Łódzkim oraz Irenę Wojnar w Uniwersytecie Warszawskim. Wręczenie aktów nominacyjnych nastąpiło 10 listopada 1976 r.

Rada Państwa mianowała profesorem zwyczajnym profesora nadzw. Tadeusza Kubińskiego w Uniwersytecie Wrocławskim. Wręczenie aktu nominacyjnego odbyło się 19 I 1977.

-.-.-.-.-

Rada Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL nadała uchwałą z 11 XII 1975 tytuł naukowy doktora honoris causa Władysławowi Tatarakiewiczowi i Janowi Parandowskiemu.

Księga pamiątkowa dla uczczenia 70-lecia prof. Marii Kokozyńskiej-Lutman została wydana przez Uniwersytet Wrocławski. Składają się na nią artykuły z dziedziny logiki, których autorami są: Wanda Charczuk, Izydora Dąmbska, Leon Gumański, Bogusław Iwanuś, Tadeusz Kubiński, Marian Przełęcki, Stanisław J. Surma, Klemens Szaniawski i Ryszard Wójcicki. Uroczystość wręczenia książki jubilatce odbyła się 13 X 1976.

Prof. Zdzisław Cackowski z UMCS w Lublinie przebywał przez pół roku od 1 IX 1976 do 28 II 1976 w Paryżu, zajmując się badaniami z zakresu filozoficznej antropologii.

Dr Karol Bał, kierownik Zakładu historii filozofii w Uniwersytecie Wrocławskim uczestniczył w konferencji filozoficznej w Lizbonie, zorganizowanej przez Internationale Hegel-Gesellschaft 23-27 VIII 76 i wygłosił tam odczyt "Gesellschaftliche Materie und die Tätigkeit des Geistes". Nadto dr Bał przebywał 13-25 IX 76 w Uniwersytecie Leningradzkim gdzie miał wykłady dla studentów filozofii i na posiedzeniu Katedry współczesnej filozofii zachodniej wygłosił odczyt "Główne kierunki krytyki filozofii marksistowskiej w Niemczech Zachodnich.

Prof. dr Michaik Antonowicz Kissiel z katedry filozofii współczesnej Uniwersytetu w Leningradzie był gościem Instytutu Filoz., Socjol. i Logiki Uniwersytetu Wrocławskiego od 7 IV do 5 V 76. Od 1 X 76 przebywa jako gość Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr Ilia Siemionowicz D z i u b k o z² Politechniki Kijowskiej i bierze udział w pracach Inst. Filoz., Socjol. i Logiki oraz Instytutu Nauk Politycznych.

Nekrologia

Kazimierz Sóbnicki, em. profesor pedagogiki w Uniwersytecie Toruńskim, pedagog i filozof, twórca ogólnej teorii wychowania, ur. 11 I 1883 we Lwowie, zmarł w Gdańsku 11 VI 1976. Był jednym z wybitnych uczniów Kazimierza Twardowskiego i długoletnim członkiem PTF. Główne dzieła: Podstawy wychowania państwowego /1933/, Pedagogika ogólna /1946/, Dydaktyka ogólna /1948/.

Wojciech Hejnosz, em. profesor historii państwa i prawa polskiego w Uniwersytecie Toruńskim, ur. 3 IV 1895, zmarł 22 VI 1976. Studia prawnicze ukończył w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie był uczniem także Kazimierza Twardowskiego. Przez wiele lat należał do PTF. Publikował prace z historii prawa polskiego.

Tadeusz Wójcik, doc. dr hab. pracownik naukowy Zakładu Prakseologii PAN, ur. 15 X 1917 w Przemyślu, zmarł w Warszawie 1 X 1975. Pracował twórczo w dziedzinie racjonalizacji systemów znaków w różnych dziedzinach zastosowań, m.i. stworzył oryginalny system notacji muzycznej. Opublikował wiele artykułów i komunikatów oraz książkę "Prakseosemiotyka, Zarys teorii optymalnego znaku" /1969/. Wspomnienie pośmiertne wraz z bibliografią ukazało się w czasopiśmie "Prakseologia" 1976, nr 2, s. 6-17.

Robert Blanché, profesor honorowy Uniwersytetu w Tuluzie, członek korespondent Akademii nauk moralnych w Paryżu, ur. 27 XI 1898, zmarł 6 XII 1975. Był uczniem Brunschvicg'a, Brégier'a i Lalande'a, pracami swymi obejmował szeroki zakres zainteresowań.

Wydał m.i. książki: La science physique et la réalité /1948/, Les attitudes idéalistes /1949/, L'Axionatique /1955/, Introduction à la logique contemporaine /1957/, La science actuelle et le rationalisme /1967/, La méthode expérimentale et la philosophie de la physique /1969/, La logique et son histoire /1970/, L'épistémologie /1972/, Le raisonnement /1973/.

Jacques Monod, biolog, profesor Sorbony i dyrektor Instytutu Pasteura w Paryżu zmarł 31 V 1976 w wieku lat 66. Był m.i. autorem głośnego dzieła treści filozoficznej: Le hasard et la nécessité, Essai de la philosophie naturelle de la biologie /1970/.

Victor Kraft, em. profesor Uniwersytetu w Wiedniu i rzeczywisty członek Austriackiej Akademii Nauk, ur. w Wiedniu 4 VII 1880, zmarł tamże 3 I 1975. Był jednym z założycieli Koła Wiedeńskiego, grupującego się dokoła M. Schlicka. Jego najważniejsze książki: Weltbegriff und Erkenntnisbegriff /1912/, Die Grundform der wissenschaftlichen Methoden /1925/, Die Grundlagen einer wissenschaftlichen Wertlehre /1937x, 2 wyd. 1951/, Mathematik, Logik und Erfahrung /1947/, Einführung in die Philosophie /1950/, Der Wiener Kreis und der Ursprung des Neo-Positivismus /1950/, Erkenntnislehre /1960/, Rationale Moralbegründung /1963/.

Rudolf Bultmann, teolog i filozof egzystencjalistyczny, em. profesor Uniwersytetu w Marburgu, ur. 20 VIII 1884, zmarł w r. 1976. Wskławił się zwłaszcza metodą demityzacji w interpretowaniu Biblii. Główne dzieła: Neues Testament und Mythologie /1941/, Das Urchristentum im Rahmen der antiken Religionen /1949, 3 wyd.

1963/, Glaube und Verstehen /3 tomy 1952-1959/, History and Eschatology /1957/.

Arnold Gehlen, profesor uniwersytetu kolejno w Lipsku, Królewcu i Wiedniu, ur. 29 I 1904, zmarł 30 I 1976. Pracował w dziedzinie filozoficznej antropologii i filozofii kultury. Główne dzieła: Der Mensch, Seine Natur und seine Stellung in der Welt /1940, 7 wyd. 1962/. Sozialpsychologische Probleme der industriellen Gesellschaft /1949, 7 wyd. 1964/, Urmensch und Spätkultur /2 wyd. 1964/, Zeit-Bilder /1960/, Studien zur Anthropologie und Soziologie /1963/.

Rudolf Zoher, em. profesor filozofii na Uniwersytecie Erlangen, ur. 7 VII 1887, zmarł 1 VI 1976. Uczeń Rickerta, został scharakteryzowany we wspomnieniu pośmiertnym jako ostatni nowokantysta. Był autorem m.i. książek: Die objektive Gultungslogik und der Immanenzgedanke /1925/; Geschichtsphilosophische Skizzen /2 tomy, 1933/34/; Die philosophische Grundlehre /1939/; Tatwelt und Erfahrungswissen /1948/; Philosophie in Begegnung mit Religion und Wissenschaft /1955/; Kants Grundlehre /1959/.

Gilbert Ryle, em. profesor filozofii Uniwersytetu w Oksfordzie, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli angielskiej filozofii analitycznej, ur. w r. 1900, zmarł w Oksfordzie 6 X 1976 r. Był redaktorem czasopisma Mind przez 25 lat 1947-1971. Główne dzieła: The Concept of Mind /1949/, Dilemmas /1954/.